

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 126

OSMANLI BELGELERİNDE
KIRIM HANLIĞI
CRIMEAN KHANATE
IN OTTOMAN DOCUMENTS

İSTANBUL 2013

Proje Yöneticisi / *Manager of Project*

Doç. Dr. / *Assoc. Prof.* Uğur ÜNAL

Devlet Arşivleri Genel Müdürü / *General Director of State Archives*

Proje Sorumluları / *Supervisors of Project*

Doç. Dr. / *Assoc. Prof.* Mustafa BUDAK

Genel Müdür Yardımcısı / *Deputy Director General*

Sebahattin BAYRAM

Daire Başkanı / *Head of Department*

Mümin YILDIZTAŞ

Yayın İşleri Koordinatörü / *Coordinator of Publication Affairs*

Yayına Hazırlayanlar / *Preparing Staff*

Kemal GURULKAN

Yusuf İhsan GENÇ

Uğurhan DEMİRBAŞ

Turgay ÖZEKİCİ

İngilizce Çeviri / *English Translation*

Durmuş KANDIRA

Belge Fotoğrafları / *Photography*

Şefik KANYILMAZ

Grafik Tasarım / *Graphic Design*

Bülent ENGEZ

Baskı / *Print*

SEÇİLOFSET

100. Yıl Mah. MAS-SİT Matb. Sitesi 4. Cadde No:77 Bağcılar-İstanbul Tel: 0212 629 06 15

ISBN

978-975-19-5862-4

Kırım; batı ve güneyden Karadeniz, doğu ve kuzeyden Azak deniziyle çevrili 9 km. genişliğinde 20 km. uzunluğunda Orkapı adlı bir geçitle ana karaya bağlanan bir yarımadadır. Kırım yarımadası kuzey steplerinden Karadeniz'e uzanan coğrafi özelliği ile tarih boyunca özellikle Asya içlerinden gelen çeşitli kavimlerin uğrak yeri olmuştur.

XIII. yüzyılın başlarında bölgede hâkimiyet tesis eden Altın Orda Devleti'nin idaresindeki bölge halkları arasında yayılmaya başlayan İslâmiyet, Altın Orda Hanlarının da kabulü ile halk ve idâre tarafından benimsenen ana dînî kimliği oluşturmuştur. Daha sonra burada kurulacak olan Kırım Hanlığı'nın teşkilat olarak Altın Orda izlerini taşıyan idarî sistemi ve sünnî İslâm geleneğine dayanan hukuk sistemi bu dönemin temel iki karakterini ortaya koymuştur.

Kırım Hanlığı'nın, gerek Altın Orda Devleti'nin parçalanması sonrasında yaşanan çekişmelere ve gerekse kıyı şehirlerini elinde tutan Cenevizliler'e karşı Osmanlı himayesine girmesi, Karadeniz'in bir Türk gölü haline getirilmesi yolunda Osmanlı Devleti'ne büyük avantaj sağlamıştır. Böylece Yarımada'da Kerç'ten itibaren Balaklava'ya kadar uzanan sahiller doğrudan Osmanlı kontrolü altına alınmıştır. Osmanlı Devleti kendisine doğrudan bağlı olan sahil bölgelerini merkezi Kefe'de bulunan sancak beyliği vasıtası ile yönetmiştir. Bunun dışında kalan ve bozkıra doğru uzanan Kırım yarımadası, Taman, Kıpçak ve Kabartay sahası ise Kırım Hanları'na bırakılmıştır.

Kırım Hanlığı esas itibariyle kabile aristokrasisine tabi olmuştur. Şırınlar, Argınlar, Barınlar ve Kıpçak beylerinden oluşan aristokrasi grupları hanların belirlenmesinde ve hanlığın yönetiminde ciddî bir etkiye sahip olmuştur. Osmanlı döneminde dahi han olmasını istedikleri şahısları, İstanbul'a gönderdikleri mahzarla teklif etmişler, kendi istedikleri şahıs han olarak gönderilmemişe muhalif bir vaziyet almışlardır.

1475 yılından itibaren Osmanlı hâkimiyetini tanıyan Kırım Hanlığı'nın Küçük Kaynarca Antlaşması (1774) ve Aynalıkavak Tenkihnamesi (1779) ile bir ayrılık sürecine girdiği görülmektedir. 1783 yılında Rusya Kırım'ı ilhâk etmiş, bu durum Yaş Antlaşması (1792) ile Osmanlı Devleti tarafından da resmen tanınmıştır. Buna rağmen Osmanlı yönetimi Kırım'dan Anadolu'ya göçler, geride kalan Kırım Tatar halkının haklarının korunması gibi konularda Kırım halkının problemleri ile ilgilenmeye devam etmiştir.

Üç yüz yılı aşkın bu döneme ait Başbakanlık Osmanlı Arşivi fonlarında Kırım Hanlığı ve bölge meseleleri ile ilgili yüzlerce defter, binlerce belge bulunmaktadır.

Mühimme, Düvel-i Ecnebiye, Nâme-i Hümayûn defterleri ve Maliyeden Müdevver Defterler adlarını taşıyan defter fonlarıyla Bâb-ı Âsafî ve Bâb-ı Defterî gibi muhtelif

belge fonlarında bulunan klasik dönem evrak arasından taranarak hazırlanan bu eser, yüz on üç konu başlığı ile ele alınmakta ve h.975[m.1567-1568] ile h.1205 [m.1790-1791] yılları arasındaki belge örneklerini ve bunların transkripsiyonlarını kapsamaktadır.

Bu kayıtların belge türlerini, Kırım ve Kırım Hanlığı konularında; Divân-ı Hümâyûn ve kalemlelerinden Padişah adına çıkan ferman ve name-i hümayunlar ile han ve kalgaylık beratları, sadrazamın teklif ve kararları üzerine Padişahın görüş ve onayını bildiren hatt-ı hümayunlar, Kırım hanları, şehzadeleri ve elçileri için Osmanlı Maliyesi'nin harcama belgeleri ile Kırım'dan bilgi akışını sağlayan "havadis kağıtları" teşkil etmektedir.

Belgelerden genel olarak, karşılıklı işbirliğinin öne çıktığı anlaşılmaktadır. Öyle ki bu işbirliği sonucunda Kırım Hanlığı Rus tehlikesine karşı siyasi varlığını koruyabilmiş, Osmanlı Devleti ise kuzeyde Ruslar, batıda Avusturya ve Lehistan, doğuda İranlılara karşı mücadelede Kırım'ın askeri gücünü yanında bulmuştur.

XVI. yüzyıldan Küçük Kaynarca Antlaşması'na kadar geçen sürede yapılan ve eserde yer alan yazışmalarda Kırım hansarayı ve divanının bazı kırtasiye ve mutfak masraflarının Osmanlı hazine desteği ile İstanbul'dan karşılanmakta olduğu görülmektedir. Bunun yanında İstanbul'un ortak düşmana karşı daima savaş hazırlığı içinde tedbirli bulunulması isteği, Rusya ve İran'a karşı düzenlenen büyük seferleri Kırım askeri kuvvetleri ile destekleme yönündeki faaliyetler bu yazışmalarda ifade edilmektedir.

Sınır boylarındaki Kazaklar ile iyi geçinilmesi, Ruslarla yapılan antlaşmalar çerçevesinde çatışmalardan kaçınılması ve bu vesile ile Rusların ürkütülmemesi, bölge halkına zarar vermekten kaçınılması şeklinde ifade edilen tavsiyeler de belge konuları arasında yer almaktadır.

Askeri işbirliği ile birlikte firari suçlu ve isyankârların yakalanması, deniz ticaretinin düzenlenmesi, gıda kıtlığı görülen yerlerin takviye edilmesi, kıyı güvenliğinin sağlanması için kale inşa ve tamiri de yazışmalara konu olmuştur.

Bazı görev gelirlerinin yükseltilmesi, bölge kazaskerliği ile imam ve hatiplerin tayin ve tahsisatı Hanlığın İstanbul'dan onay alması gereken hususlar arasında yer almıştır. Çevrede bölge için stratejik önemi hâiz bazı beylerbeyilik ve kale komutanlıklarının tayinlerinin de, görevdeki hanın tavsiyesi üzerine İstanbul'dan gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Mesela gözden düşen bazı idarecilerin -örneğin Vezir Moravî Ali Paşa'nın- affedilerek yeni bir göreve getirilmesi "han iltimasıyla" sağlanmıştır.

Karşılıklı iyi niyetin göstergesi olan nâme-i hümayûnlar, belgeler arasında ayrı bir önem arz etmektedir. Osmanlı Devleti'ne tabi olan Dağıstan, Gürcistan, Eflâk, Boğdan bölgeleri gibi Kırım Hanlığı da imtiyazlı bir bölge olarak kabul edilmiş ve idarecilerine nâme-i hümayûnlar yazılmıştır. Padişahın cülusunun veya doğan şehzadenin sevincinin Kırım'da kutlanması, Hanlık ve kalgaylık beratları ulaştırıldıktan sonra Padişahın övgülerini iletmesi, savaşlar sonrasında karşılıklı zafer tebrikleşmeleri nâme-i hümayûnların ana konularını teşkil eder.

Maliye kayıtlarına ait muhasebe belgelerinde ise Kırım Hanlığı'nın mutad

misafirlerinden sultan ve mirzaların bayram veya diğer münasebetlerle İstanbul'da kaldıkları süre içerisinde yaptıkları harcamalar, yol masrafları, harcırah ve harçlıklarına dair hususlar yer almaktadır.

Küçük Kaynarca Antlaşması gereği idarî serbestiyet kazanan Kırım'la ilgili 1774 yılı sonrasına ait belgelerin büyük kısmı, bir anlamda Kırım bağımsızlık mücadelesi tarihine ait belgeler olarak da değerlendirilebilir. Antlaşmayı fırsat bilerek Kırım'a nüfûz edip bölgeyi tamamen ele geçirmeye çalışan Ruslara karşı Han, Giray ve Mirzaların Osmanlı desteğini talep ederek sürdürdükleri mücadele, bu belgelerde açıkça görülebilmektedir. Şahin Giray'ı kullanarak Azak ve çevresindeki kaleleri bir bir ele geçiren Rusların katliamlarına karşı Osmanlı yönetiminin üst düzey toplantılar yaparak bölgeye yardım için çareler araması da belgelere yansıyan hususlar arasındadır.

Yukarıda belirtilen konuları esas alan bu eserin hazırlanmasında emeği geçen Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü personeline teşekkür eder, çalışmanın ilgililere yararlı olmasını dilerim.

Doç. Dr. Uğur ÜNAL

Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Preface

Crimea is a peninsula surrounded by the Black Sea in the west and south, and the Sea of Azov in the east and north, and 9 km wide and 20 km long. It is connected to the mainland by the passage named Orkapı. With its geographical feature lying from the northern steppes down to the Black Sea, the Crimean Peninsula has become a place of resort for the various tribes coming especially from the inner regions of Asia throughout history.

Islam known by the residents of the region under the rule of the Golden Horde at the beginning of the 13th century would reflect two basic characters of the administrative and judicial system of the Crimean Khanate to be established later in the region, the former of which bore the traces of the Golden Horde and the second of which was based on the Sunni Islamic traditions, which were the basic characters for that century.

With the conquest of Istanbul, the internal struggles taking place after the disintegration of the Golden Horde and entrance of the Crimean Khanate under the Ottoman protection against its internal dynamics and the Genoese which had the administration of coastal cities provided a great advantage for the Ottoman State in the way of making the Black Sea a Turkish lake. Thus the coasts lying from Kerch to Balaklava in the peninsula were directly taken under the Ottoman control. The area of the Crimean Peninsula, Taman, Kipcak and Kabardey remaining out of that region and lying to the steppes were left to the Crimean khans. The Ottoman State had ruled the coastal regions directly connected to itself, through the district government the center of which was in Keefe.

The Crimean Khanate was essentially subject to tribal aristocracy. The aristocracy groups consisting of the begs of Sirin, Argin, Barin and Kipcak had an important effect on the administration of the khanate. In the Ottoman period, they had been offering the persons whom they wanted to be elected as khans by sending a collective petition (mahzar) to Istanbul and if their candidate was not accepted they took oppositional attitude.

It is seen that the Crimean Khanate which accepted the Ottoman rule in 1475 entered into a process of separation with the Treaty of Küçük Kaynarca (1774) and the Tenkihname of Aynalıkavak (1779). the attitude of Russia, which invaded Crimea in 1783, was officially accepted by the Ottoman State with the Treaty of Yash (1792). However, the Ottoman administration had to deal with Crimean-based problems such as migrations from Crimea to Anatolia and protection of the rights of the Crimean Tatars left behind.

There are hundreds of register books and thousands of documents comprising a

period of more than three centuries in the collections of the Prime Ministry Ottoman Archives on the matters of Crimea and the region.

The study which has been prepared by scanning the collections of registers named Mühimme, Name-i Humayun, Düvel-i Ecnebiye and Maliyeden Müdevver and the collections of documents named Bab-ı Asafi and Bab-ı Defteri covering the years from 975 to 1205 H (1567–1790) which are considered as classical period consists of 113 subject headings.

The types of records include imperial edicts (fermans) and imperial letters (name-i humayuns) prepared by the Imperial Council (Divan-ı Humayun) and its offices on behalf of the sultan, the charters (berats) of khans and qalgas, the imperial decrees (hatt-ı humayuns) containing the opinions and approvals of sultans in accordance with the proposals and the decisions of Grand vizier, the expenditure documents of the Ottoman Finance for Crimean khans and princes and ambassadors, and "the papers of news" (havadis kağıtları) allowing flow of information from Crimea compose the types of records about the topics of Crimea and the Crimean Khanate

It is generally understood from the contents of the documents that the interregional cooperations are distinctive. So, as a result of this cooperation, the Crimean Khanate could protect its political presence against the Russian danger and furthermore, the Ottoman State always had seen the military power of Crimea with itself against Russia in the north, Austria and Poland (Lehistan) in the west, Iran in the east.

To attain the archival materials relating to the first century of Crimea under the Ottoman rule, it is necessary to do research carefully among the collections of the 14th and 15th centuries that lessening as numbers back to the past. Following subjects are in the content of the correspondences of the period from the 16th century to the Treaty of Küçük Kaynarca in our publication:

Some stationary stuff and kitchen expenses for the Crimean Palace and the Crimean Council had been met by the support of the Ottoman treasury in Istanbul. Many correspondences related to current khans or dismissed ones from their posts had been carried out by the Imperial Council (Divan-i Humayun) and the Finance Offices.

The expectations of Istanbul from the Crimean Khanate were that the Crimean Khanate would be always ready in case of war with common enemy, would provide with military support in great wars to be organized against Russia and Iran, would get along with the Kazakhs along the borders, would accept the Ottoman mediation in mutual raids, would not make the Russians frightened avoiding conflicts in accordance with treaties signed mutually, and would avoid disturbing the people in the region.

The topics of the correspondences are as following: Military cooperation in capturing fugitive criminals and rebels, regulation of maritime trade, reinforcement of the places which suffers from food shortages, and building and repairing castles and forts to ensure coastal security.

The demands of the Khanate which should be approved by Istanbul are as following: Raising revenues of some tasks, appointing and allowances of chief military judge (kazasker), prayer leaders (imams), and preachers (hatibs) in the region. It appears from the documents that the appointments of some posts of beglerbegs and castle commands which had strategic importance for the region were carried out by Istanbul in accordance with the advice of current khan. Forgiveness and reappointment of some discredited administrators- i.e. Vizier Moravi Ali Pasha -were carried out by the mediation of the khan.

As a sign of mutual good intention, imperial letters (name-i humayuns) have a great importance. It is possible to see the most advanced examples of diplomatic language used between the Ottoman State and the Crimean Khanate in these documents. The Crimean Khanate was accepted privileged as the regions of Dagestan, Georgia, Wallachia, and Moldavia which were subject to the Ottoman State, and imperial letters (name-i humayuns) were also written addressed to its leaders. The main topics of the imperial letters (name-i humayuns) are as following: Celebrating a new sultan's accession to the throne or the birth of a new prince (shahzade) in Crimea, mutual congratulations on victory day after wars, and forwarding royal praise by sultans after delivering the charters (berats) of the khanate and qalga.

The accounting documents concerning the expenses and travel allowances of the sultans and mirzas (aristocrats) considered as habitual guests for the Crimean Khanate during the time which they stayed in Istanbul for festivals or other reasons are often available in the Finance records.

In the second chapter of our publication, the documents pertaining to the Crimean Khanate for the period after 1774, at that time which it won its administrative freedom in accordance with the Treaty of Küçük Kaynarca, can be evaluated as the ones which belong to the history of the struggle for the Crimean independence. In the last chapter, it is possible to see the documents pertaining to the struggles of khans, girays and mirzas which continued requesting for the Ottoman support against the Russians who tried to capture the whole region penetrating into Crimea taking advantage of the treaty. The documents also reflect the fact that the Ottoman administration was holding top-level meetings to find solutions to meet demands for assistance against massacres committed by the Russians who captured the castles in Azov and its surrounding areas one by one, with the support of Shahin Giray.

I would like to thank the staff of the Prime Ministry State Archives for their efforts in preparing the study. I hope this study to be useful for researchers.

Assoc. Prof. Uğur ÜNAL

General Director of State Archives

İçindekiler / Contents

ÖNSÖZ/ PREFACE.....	3
İÇİNDEKİLER/ CONTENTS.....	9
KISALTMALAR/ ABBREVIATIONS.....	18
1 Devlet Giray Han'ın Kırım'dan İzmir'e gönderdiği gemiye engel çıkarılmaması / <i>Not to interfere with the ship sent by Devlet Giray Khan from Crimea to İzmir</i>	20
2 Rodos'a gönderilen Kırım Hanı'na görüşme yasağı getirildiği / <i>Imposing meeting ban on the Crimean Khan who was exiled to Rhodes</i>	22
3 Sefere çıkacağı zaman Devlet Giray Han'a gerekli desteğin verilmesi / <i>Giving the necessary support to Devlet Giray Khan at a time in which he should go on a campaign</i>	24
4 Kırım Hanı'nın Çerkes-Rus ittifakı hakkında bilgi gönderdiği / <i>Sending information by the Crimean Khan concerning the Circassian-Russian alliance</i>	26
5 Hazinesinin Demirkapu'daki Osmanlı Ordusuna ulaştırılması için Kırım Hanı İslâm Giray'a yardımcı olunması / <i>Assisting the Crimean Khan Islam Giray to deliver the treasury to the Ottoman Army in Demirkapi</i>	28
6 Kırım Hanı Mehmed Giray'ın Akkirman'daki Çobruca hasları üzerindeki haklarının korunması / <i>Protection of the Crimean Khan Mehmed Giray's rights on the incomes of royal lands (hases) in Cobruca, Akkerman</i>	30
7 Kırım Hanlığı'ndan uzaklaştırılan Mehmed Giray ile kalgaylıktan men edilen Şahin Giray'ın isyan ettikleri / <i>Rebellions of Mehmed Giray who was dismissed from the Crimean Khanate and Shahin Giray who was dismissed from the post of gal</i>	32

8	Kırım Hanlığı ve kalgaylığı görevlerine getirilen Canıbek Giray ile Devlet Giray'ın Kefe'ye gönderilmeleri / <i>Sending of Canibek Giray and Devlet Giray who were elected as Crimean khan and qalga to Kefe</i>	36
9	Kalgaylıktan ve Hanlıktan azledilen Şahin Giray ile Mehmed Giray'ın İstanbul'a gelmeleri / <i>Arrival of Shahin Giray and Mehmed Giray who were dismissed from the khanate and the post of qalga to Istanbul</i>	38
10	İsyan eden Kırım Hanı Mehmed Giray ile Kalgay Şahin Giray'ın etkisiz hale getirilmesine rağmen Özi Beyi İbrahim Paşa'nın Özi'deki kara askerlerini dağıtmaması / <i>Keeping the land forces by the Beg of Ozi İbrahim Pasha in Ozi despite the fact that the Rebellious Crimean Khan Mehmed Giray and the Rebellious Qalga Shahin Giray had been made ineffective</i>	42
11	Eski Kırım Hanı Mehmed Giray'a ait mal ve eşyaların yağmalanması / <i>Plundering of the former Crimean Khan Mehmed Giray's assets and goods</i>	44
12	Devlet için önemli görevler yapmış olan Hasan'a terakki verilmesi hususunda Âdil Giray'ın yaptığı müracaatın Sadâret makamınca uygun görülmesi / <i>Approval of application of Adil Giray for granting an advancement (terakki) to Hasan for his good services to the state by the Office of Grand Vizierate</i>	46
13	Mankub Kalesi içindeki camiye görevli atanması / <i>Appointment of an attendant to the mosque in the castle of Mankub</i>	48
14	Kırım'da Sultan II. Süleyman'ın cülûsunun kutlanması / <i>Celebration in the Crimea for Sultan Suleyman the Second's accession to the throne</i>	52
15	Mirzaların, sultanların ve Tatar gazilerinin Kırım'ın düşmanlara karşı savunmasında hazır bulunmaları / <i>Necessity for the princes (mirzas), sultans, and Tatar veterans to be present at the defence of Crimea against enemies</i>	56
16	Selim Giray'ın kendisine berat ile Kırım Hanlığı verilmesine teşekkürü / <i>Gratitude of Selim Giray for the Crimean Khanate given to him with the charter (berat)</i>	62
17	Kırım Hanı Selim Giray'ın bağlılığını bildirdiği mektup / <i>The Crimean Khan Selim Giray's letter in which he declared his loyalty</i>	68
18	Kırım'ın muhafazası için alınacak tedbirler / <i>Precautions to be taken for the defence of Crimea</i>	74
19	Engürüs ve Leh seferine asker göndermesi için Selim Giray'a hitaben yazılan nâme-i hümayûn / <i>Imperial letter (name-i humayun) written to Selim Giray to send soldiers to the Hungarian (Engurus) and Polish (Leh) campaigns</i>	80

20	Kırım Hanına merkezi hazine desteği / <i>Central treasury support for the Crimean Khan</i>	86
21	Kırım Hanı'nın kazandığı zaferin tebriki / <i>Greeting the Crimean Khan for his victory</i>	88
22	Han-zâdelerden Fetih Giray'a verilmesi adet olan zahîre / <i>Provisions (zahire) which was traditionally given to Fetih Giray, from one of khanzades (Khan's son)</i>	92
23	Selim Giray'ın bizzat Azak savunmasına katılması / <i>Participation of Selim Giray in the defence of Azov personally</i>	94
24	Azak ve Özi serhadlerinin Donanma-yı Hümayunun iştirakiyle korunması / <i>Defence of the frontiers of Azov and Ozi with the participation of the Imperial Fleet (Donanma-i Humayun)</i>	98
25	Şahbaz Giray'ın Kalmuklular ile anlaşma yapmak niyetinde olduğu hakkında / <i>Shahbaz Giray's intention of making agreement with Kalmuks</i>	104
26	Kırım Hanlığına han ve kalgaylık tâyinleri ile Akıntıburnu'nda inşâ edilecek kale için malzeme temini / <i>Appointments of khans and qalgas to the Crimean Khanate and providing mataterials for the castle to be built in Akıntıburnu</i>	106
27	Azledilen Kaplan Giray Han'ın Yanbolu'da zorunlu ikameti / <i>Compulsory residence for dismissed Kaplan Giray in Yanbolu</i>	112
28	Nogaylara Bender topraklarını kullanma izni verilmesi / <i>Giving permission to the Nogays to use the lands of Bender</i>	114
29	Devlet Giray tarafından teklif edilen atamanın Padişah tarafından onanması / <i>Approval of the Sultan for the appointment proposed by Devlet Giray</i>	116
30	Devlet Giray'ın Sakız'dan Rodos'a nakledilmesi / <i>Transferring of Devlet Giray from Sakız to Rhodes</i>	120
31	Kırım eski hanı Devlet Giray Han'ın devlete olan borcunun tahsil edilmesi / <i>Collection of the official debt of the Former Khan Devlet Giray</i>	122
32	Kefe, Taman, Mankub ve Suğdak kazaları kazaskerinin görev süresinin uzatılması / <i>Extension of period of tenure of the chief military judge (kazasker) of the districts of Kefe, Taman, Mankub and Sudak</i>	124
33	İsyankâr Baht Giray'ın yakalanması için geniş çaplı işbirliği yapılması / <i>Large-scale cooperation for capturing the rebel Baht Giray</i>	126

34	Kırım Hanı ile Salih Giray Sultan ve Baht Giray'ın durumlarının görüşülmesine dair / <i>Discussion with the Crimean Khan on the situations of Sultan Saleh Giray and Baht Giray</i>	128
35	Kırım Hanı Kaplan Giray'ın tavsiyesi üzerine yapılan tayinler / <i>Appointments at the request of the Crimean Khan Kaplan Giray</i>	130
36	Fetih Giray'ın Rodos'ta zorunlu ikameti / <i>Fetih Giray's compulsory residence in Rhodes</i>	132
37	İran'a karşı Kırım Hanı Kaplan Giray tarafından tertib edilen ordunun takdir edildiğine dair / <i>Appreciation of the army formed by the Crimean Khan Kaplan Giray against Iran</i>	134
38	Moralı Ali Paşa'nın Kırım Hanı Kaplan Giray'ın ricası üzerine görevine iadesi / <i>Returning of Morali Ali Pasha to his post at the request of the Crimean Khan Kaplan Giray</i>	136
39	Kırım'da Ruslara karşı alınan tedbirlerin uygun görülmesi hakkında / <i>Approval of the measures taken against the Russians in Crimea</i>	138
40	Kırım Hanı'nın Osmanlı Devleti'ne bağlılığı hakkında mektubu / <i>the Crimean Khan's letter in which he declared his loyalty to the Ottoman State</i>	142
41	Kefe'deki Or kalesinin düşmesi üzerine Kırım halkının yardım talebi / <i>Demand of Crimean people for assistance after the fall of the castle of Or</i>	146
42	Kırım'a asker takviyesi için Anadolu'dan yeniçeri toplanması / <i>Collection of Janissaries from Anatolia for reinforcing the Crimea with soldiers</i>	148
43	Kırım adasına yeterli miktarda buğday nakledilmesi / <i>Transferring a sufficient amount of wheat to the island of Crimea</i>	152
44	Kefe Seraskeri Vezir Mehmed Paşa komutasındaki kuvvetlerin Kırım adasının güvenliği için konuşlandırılması / <i>Deployment of military forces under the command of Vizier Mehmed Pasha, the commander-in-chief (serasker) of Kefe for the security of the Crimean island</i>	154
45	Or Kalesi'nin iki tarafına tabyalar inşa edilmesi / <i>Building bastions on both sides of the castle of Or</i>	157
46	İstanbul-Kırım arasındaki deniz ticaretinin düzene koyulması / <i>Regulation of the marine trade between Istanbul and Crimea</i>	160
47	Bahçesaray'daki han sarayının inşa masrafları / <i>Construction expenditures of the Khan's Palace (Hansaray) in Bakhchysarai</i>	162

48	Eski han Selâmet Giray'ın Rodos adasında zorunlu ikameti / <i>the Former Khan Selamet Giray's compulsory residence in the island of Rhodes</i>	166
49	Kırım'a firar eden eşkiyanın yakalanıp cezalandırılması / <i>Arrest and punishment of the bandits who escaped to Crimea</i>	168
50	Kars'a İstanbul üzerinden Kırım askeri gönderilmesi / <i>Sending the Crimean soldiers to Kars via Istanbul</i>	170
51	Kırım Hanlığı eliyle tutulacak gemilerin taşıma bedellerinin ödenmesi / <i>Payment of the transportation costs of the ships to be hired by the Crimean Khanate</i>	172
52	Kırım Hanı Selim Giray'ın Özi Suyu'nda balık avcılığı konusunda yarlığı / <i>Charter (yarlig) authorizing the Crimean Khan Selim Giray to catch fish in Ozi Suyu</i>	174
53	Tatar sultanlarına Matbah-ı Âmire'den verilecek muhtelif gıda malzemeleri / <i>Various foodstuffs to be given to Tatar sultans from the Imperial Kitchen (Matbah-ı Âmire)</i>	176
54	Lehistan'a sığınan Kalgay Şahin Giray ile ilişkilerin kesilmesi / <i>Rupture of relations with Qalga Shahin Giray who took refuge in Poland (Lehistan)</i>	178
55	Sultan III. Osman'ın tahta geçişinin tebliğine teşekkür / <i>Gratitude for informing of Sultan Osman the Third's accession to the throne</i>	182
56	Sâbık Kırım Hanı Arslan Giray Han'ın Sakız adasına nakli / <i>Transferring the Former Crimean Khan Arslan Giray to the island of Sakiz</i>	184
57	Boğdanlılardan gasbedilen hayvan ve eşyalar için inceleme başlatılması / <i>Launching an investigation into the goods and animals extorted from the Moldavians</i>	186
58	Kırım Giray Han'a gönderilecek eşya bedellerinin maliyece karşılanması / <i>Covering by the Finance the costs of goods to be sent to Kırım Giray Khan</i>	189
59	Kırım Hanı başçukadarına harcırah verilmesi / <i>Giving the fares to the chief-lackey (başçuahdar) of the Crimean Khan</i>	192
60	Maksud Giray Sultan'a kalgaylık tevcih edildiğine dair berat / <i>The charter (berat) about that post of the qalga was given to Maksud Giray Sultan</i>	194
61	Kırım ve Rus murahhaslar tarafından teâtî edilen senetler / <i>Title deeds (temessüks) of treaties exchanged by Crimean and Russian delegates</i>	196
62	Selim Giray'ın Kırım Hanlığı'na tayin edildiğine dair hanlık berat / <i>A charter (berat) of the khanate indicating that Selim Giray was appointed as Crimean Khan</i>	199

63	Kalgaylık berat ve tahsisatının İstanbul'dan gönderilmek üzere hazırlanması / <i>Preparing the charter (berat) and the allowance of qalga to be sent from Istanbul</i>	202
64	Kırım divânına kırtasiye malzemesi gönderilmesi / <i>Sending stationary stuff to the Council of Crimea</i>	204
65	Atanan yeni Han'ın Vize'den Kırım'a ulaştırılması / <i>Bringing the new khan from Vize to Crimea</i>	208
66	Selim Giray Han'ın kendisine ihsan edilen çiftliğe getirilmesi / <i>Bringing Selim Giray Khan to the farm granted to him</i>	210
67	Nureddin Sultan Arslan Giray'ın düzenlediği yol izni belgesi / <i>A certificate of travel arranged by Nureddin Sultan Arslan Giray</i>	212
68	Eski Han Maksud Giray'ın Rumeli'deki çiftlikte zorunlu ikameti / <i>the Former Khan Maksud Giray's compulsory residence in the farm in Rumelia</i>	214
69	Rusların Lehistana askeri yığınak yapmaları / <i>Making military build up by the Russians in Poland (Lehistan)</i>	216
70	Kabartay kabilesinin Rusya'ya karşı düzenlenen seferde Kırım Hanı'nın emrine girmeleri gerektiği hakkında / <i>Necessity for the Kabardian tribe to enter under the Crimean Khan's command in the campaign to be organized against Russia</i>	218
71	Kırım Hanlığı'nın Osmanlı Devleti'yle yapacağı yazışmalar için kırtasiye malzemeleri gönderilmesi / <i>Sending stationary stuff for the correspondences to be carried out between the Crimean Khanate and the Ottoman State</i>	220
72	Rusların gemilerle denize açılmalarına ve kale tamirlerine engel olunması / <i>Preventing the Russians from setting out to seas and repairing castles</i>	223
73	Devlet Giray'ın Kırım Hanlığı'na getirilmesi ve Tatar askerlerinin Rus seferine katılması / <i>Bringing Devlet Giray to the Crimean khanate and participation of the Tatar troops in the Russian campaign</i>	226
74	Hotin seraskerinin yenilgiye uğradığından Kırım'a acil asker gönderilmesi / <i>Sending soldiers immediately to Crimea because of the defeat of the commander-in-chief (serasker) of Hotin</i>	232
75	Kırım adasındaki kalelerin güvenliğinin sağlanması / <i>Ensuring security of the castles on the island of Crimea</i>	234
76	Kırım ordusunun Or kalesinde toplanması / <i>Gathering of the Crimean army in the castle of Or</i>	236

77	Kefe'nin Ruslar tarafından zabtedildiği haberi üzerine alınan tedbirler / <i>Measures taken upon hearing the news that Keefe was captured by the Russians</i>	239
78	Mirzaların ve Tatar askerlerinin antlaşma sonrası dönüşlerine izin verilmesi / <i>Giving permission to mirzas and Tatar soldiers to return after the treaty</i>	242
79	Kırım yönetiminin antlaşma gereği Kırım'dan uzaklaştırılması / <i>Expatriating the Crimean administration from Crimea in accordance with the treaty</i>	244
80	İstanbul'da bulunan mirza ve sultanların mihmandârına eksik çıkan bir surrenden dolayı ödeme yapılması / <i>Payment to the host (mihmandar) of mirzas and sultans in Istanbul because of a missing gift (surre)</i>	246
81	Kırım'dan Anadolu'ya göç edecek olanların iskân edilmeleri / <i>Settlement of those to migrate from Crimea to Anatolia</i>	247
82	Kırım'da hazır olunması için ilgililere emirler yazılması / <i>Writing orders to responsables to be ready in Crimea</i>	250
83	Kırım halkının Şahin Giray'a karşı koyduklarına dair takririn takdim edilmesi / <i>A report (takrir) presented by the Crimean people in which they expressed their opposition to Shahin Giray</i>	252
84	Şahin Giray'ın Tatar askerlerine Rus askerî elbisesi giydirmesi / <i>Dressing Russian army uniforms by Shahin Giray to the Tatar soldiers</i>	254
85	Ruslar'ın Kırım'da han seçimine müdâhaleleri / <i>Intervention of the Russians in the election of khan in Crimea</i>	257
86	Kırım'ın Ruslar tarafından işgal edilmeye başlandığı haberleri üzerine acilen yardım gönderilmesi / <i>Sending assistance immediately to Crimea upon hearing the news of the occupation by the Russians</i>	260
87	Rusya ile muhârebeden dolayı Kırım'a deniz kuvveti gönderilmesi / <i>Sending naval forces to Crimea because of the battle against Russia</i>	266
88	Selim Giray Han'ın Kırım'ın zor günleri için yardım isteği / <i>Demand of Selim Giray Khan for help for the hard times of Crimea</i>	268
89	Şahin Giray'ın çıkan isyanı kanlı olarak bastırması / <i>Bloody suppression of uprising by Shahin Giray</i>	270
90	Selim Giray Han'ın Akmesid'e dönüşünde yaşananlar / <i>The events happening during Selim Giray Khan's return to Akmesid</i>	273
91	Kırım'a gıda yardımı için Biga'dan nakliye develeri gönderilmesi / <i>Sending transport camels from Biga to Crimea for food aid</i>	278

92	Kırım ordusunu kuvvetlendirmek için asker toplanması / <i>Collection of soldiers for strengthening the Crimean army</i>	280
93	Özi kalesine acilen yardım gönderilmesi talebi / <i>Demand for sending assistance immediately to the castle of Ozi</i>	282
94	Rus tehlikesine karşı Vidin muhafızının Eflak ve Boğdan'a yardım etmesi gerektiğine dair / <i>Necessity for the guard (muhafız) of Vidin to assist Wallachia and Moldavia (Eflak and Bogdan) against the Russian danger</i>	285
95	Mirzaların Halim Giray'ın hanlığının desteklenmesini istedikleri / <i>Demand of mirzas for supporting the khanate of Halim Giray</i>	288
96	İğnad Kazakları için düzenleme yapılincaya kadar vergi alınmaması / <i>Not to collect taxes from the Ignad Cossacks without making regulation for them</i>	290
97	Şahin Giray'a başkaldıran Bahadır Giray'ın maksat ve istekleri / <i>Goals and demands of Bahadır Giray who rebelled against Shahin Giray</i>	296
98	Ruslarla işbirliği içindeki Şahin Giray'ın Kerç kalesinde ikamet ettiğine dair / <i>Residence of Shahin Giray who was in alliance with the Russians, in the castle of Kerch</i>	298
99	Sadaret kethüdalığı toplantısında alınan kararın Rus elçisine iletilmesi / <i>Forwarding the decision taken at the meeting held in the office of Chief Assistant of the Grand Vizierate to the Russian ambassador</i>	300
100	Şahin Giray'ı Rus taraftarlığından geri çevirmenin yollarının aranması / <i>Seeking the ways to deter Shahin Giray from the Russian advocacy</i>	303
101	Baht Giray Han'ın Kırım konusundaki tesbitleri / <i>Baht Giray Khan's determinations concerning Crimea</i>	306
102	Sadrazamın başkanlığında yapılan toplantıda Kırım ve Rusya konularında alınan kararlar / <i>Decisions taken at the meeting chaired by the Grand Vizier on Crimea and Russia</i>	309
103	Osmanlı-Rus anlaşmazlıklarında Fransızların arabuluculuğunun istenmesi / <i>Demand for the French mediation in the Ottoman-Russian disputes</i>	314
104	Rusların Şahin Giray'ın yerine Bahadır Giray'ı hanlığa getirdiklerine dair haberler / <i>The news about biringing Bahadır Giray to the khanate by the Russians instead of Shahin Giray</i>	316
105	Şahin Giray'ın adamının İstanbul'da reisülküttab tarafından sorguya çekilmesi / <i>Interrogation of Shahin Giray's man by Chief of Clerks (Reisulkuttab) in Istanbul</i>	318

106	Şahin Giray'ın tüm Tatar kabilelerince hanlığa seçilmesi / <i>Election of Shahin Giray as khan by all the Tatar tribes</i>	321
107	Rusyanın Şahin Giray'ı Kırım'dan uzaklaştırma niyetinin samimi olmaması / <i>Insincerity of the Russian intention in expatriating Sahin Giray from Crimea</i>	325
108	Şahin Giray'ın Osmanlı Devleti'ne sığınma talebi / Demand of Shahin Giray for taking refuge in the Ottoman State.....	328
109	Şahin Giray'ın İstanbul'a getirilirken kaçmasına engel olunması / Preventing Shahin Giray from escaping while brought to Istanbul.....	330
110	Rusların Lehistan'da Osmanlı Devleti'ne karşı askeri faaliyetleri / Russian military activities against the Ottoman State in Poland (Lehistan).....	332
111	Rus işgalinden sonra Kırım'ın genel durumu / General situation of Crimea after the Russian occupation.....	334
112	Kuban Hanı Baht Giray'a Darphane'den gönderilecek meblağın arttırılması / <i>Increasing the amount to be sent from the Imperial Mint (Darphane) to the Kuban Khan Baht Giray</i>	338
REFERANSLAR/ REFERENCES.....		343
İNDEKS/ INDEX.....		349

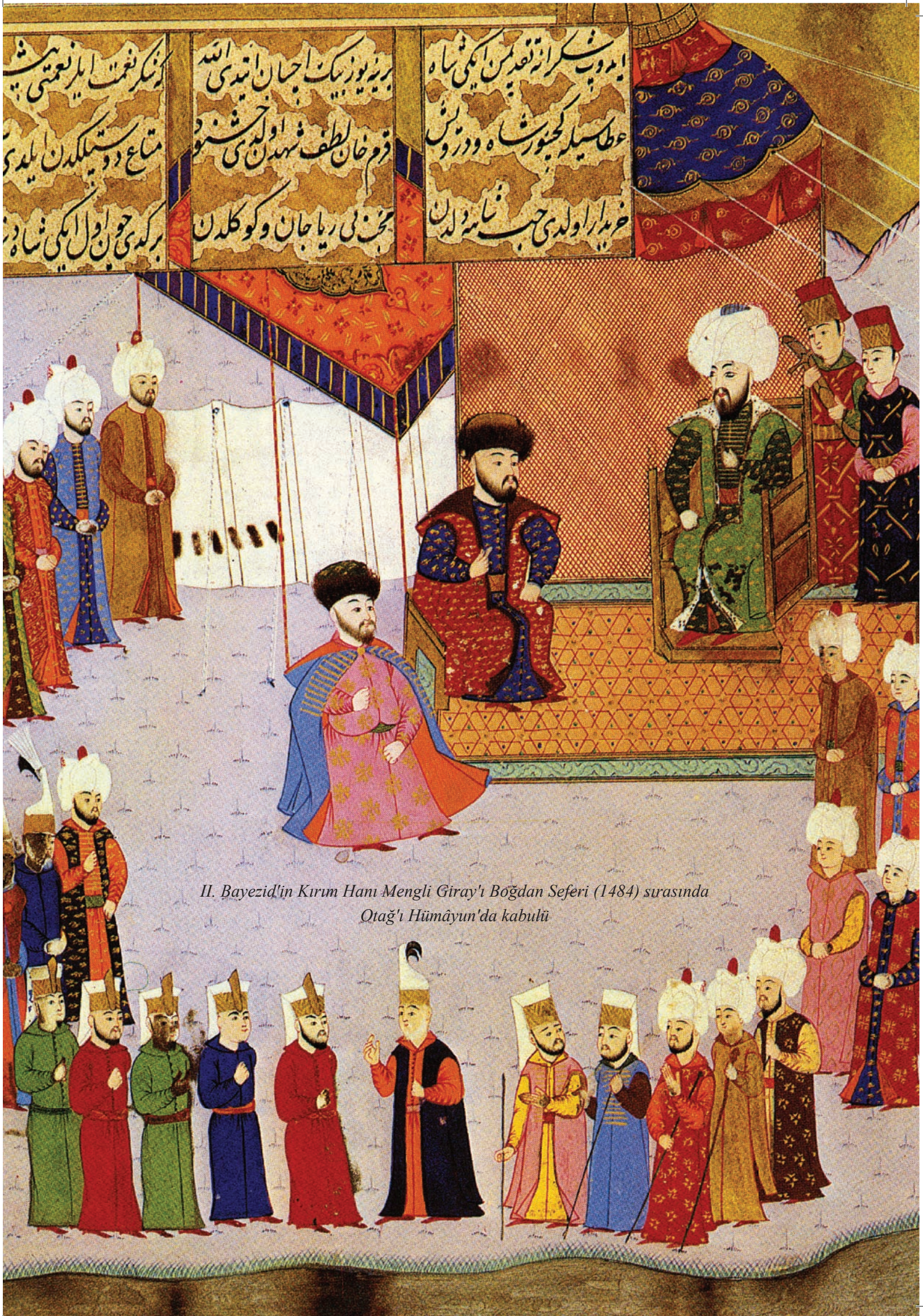
Kısaltmalar / Abbreviations

Hicrî Ayların Rumuzları / Symbols of Hegira Months

Muharrem	M.
Safer	S.
Rebûlevvel	Ra.
Rebûlâhir	R.
Cemâziyelevvel	Ca.
Cemâziyelâhir	C.
Receb	B.
Şaban	Ş.
Ramazan	N.
Şevvâl	L.
Zilka'de	Za.
Zilhicce	Z.

Arşiv Fonları / Archival Collections

A. AMD. KRM	Bâb-1 Asafi, Amedi-i Divan-1 Hümâyûn Evrakı, Kırım Bölümü
A. DVN. KRM	Bâb-1 Asafi, Divan-1 Hümâyûn Evrakı, Kırım Bölümü
A. DVNS. MHM.d	Divan-1 Hümâyûn Mühimme Defterleri
A. DVNS. NMH.d	Nâme-i Hümâyûn Defterleri
AE	Ali Emiri Tasnifi
C. AS	Cevdet Askeri
C. EV	Cevdet Evkâf
C. ML	Cevdet Maliye
C. MTZ	Cevdet Eyalet-i Mümtaze
C: DH	Cevdet Dahiliye
C: HR	Cevdet Hariciye
HAT	Hatt-ı Hümâyûn Tasnifi
İE. ENB	İbnülemin Ensab
İE. HR	İbnülemin Hariciye

II. Bayezid'in Kırım Hanı Mengli Giray'ı Boğdan Seferi (1484) sırasında
Otağ'ı Hümayun'da kabulü

DEVLET GİRAY HAN'IN KIRIM'DAN İZMİR'E GÖNDERDİĞİ GEMİYE ENGEL ÇIKARILMAMASI

NOT TO INTERFERE WITH THE SHIP SENT BY DEVLET GIRAY KHAN FROM CRIMEA TO IZMIR

Yazıldı.

Yayabaşı Süleyman Çavuş'a verildi.

Fî 15 Safer, sene: 975

İstanbul kadısına

Devlet Giray Han Dergâh-ı Mu'allâma mektub gönderüp; "İzmir meyvesinün envâ'ından matbahı levâzimi için Muhammed nâm reis ile bir gemi irsâl edip mezbûr reis tahmil edip alup gitmek istedikde kimesne mâni' olmamasın" rica etmeğin buyurdum ki,

Mezbûr reis müşârünileyhin zikrolunan gemisine İzmir meyvesinün envâ'ından tahmil edip ol cânibe gitmek istedikde kimesne mâni' olmaya.

[21 Ağustos 1567]

A. DVNS. MHM. d, 7/32/96¹

* Defter tasniflerinden kullanılan hükümler için verilen referansta ilk rakam defterin numarasını, ikincisi sayfa ve üçüncüsü ise hüküm numarasını ifade etmektedir.

RODOS'A GÖNDERİLEN KIRIM HANI'NA GÖRÜŞME YASAĞI GETİRİLDİĞİ

IMPOSING MEETING BAN ON THE CRIMEAN KHAN WHO WAS EXILED TO RHODES

Yazıldı.

Sinân Kethüdâ'ya verildi. Fî 21 Safer, sene: 975

Rodos beyine ve kadısına hüküm ki

Bundan akdem Rodos'da hıfzolmak için irsâl olunan Kırım Han kendü hâlinde olmayup ol cânibe mektub gönderüp fitne vü fesâda mübâşeret etdiği ilâm olmağın buyurdum ki,

Vusûl buldukda, mezkûra haricden kimesneyi ihtilât etdirmeyüp tenbih ü tekid eylesesin ki, kendü hâlinde olup ve gelüp gidenleri hufyeten yoklayup anun gibi eğer kendü kâğıdı eğer öteden gelen kâğıd elegendürse ilâm eylesesin.

[27 Ağustos 1567]

A. DVNS. MHM. d, 7/29/88

[illegible][illegible][illegible]

فصل پنجم در بیان فضیلت و عظمی و جلال او
که بندگان را به تعظیم و تکریم و احترام و ترس و شرم و خجسته و تواضع و بندگی و اطاعت و محبت و دوستی و ایثار و فداکاری و شهادت و شهید شدن و غیره مجبور می نماید و اینها از صفات و احوال و اعمال و آثار و افعال و اموری است که در حق او واجب است و در حق بندگان مستحب و مکروه و نهی شده است و اینها را در این فصل بیان خواهیم نمود.

SEFERE ÇIKACAĞI ZAMAN DEVLET GİRAY HAN'A GEREKLİ DESTEĞİN VERİLMESİ

GIVING THE NECESSARY SUPPORT TO DEVLET GIRAY KHAN AT A TIME IN WHICH HE SHOULD GO ON A CAMPAIGN

Yazıldı.

Kapu çavuşlarından Süleyman Çavuş'a verildi.

Fî gurre-i Rebûlâhir, sene: 975

Kefe beyine, Mankub ve Suğdak kadılarına hüküm ki

Hâliyâ Devlet Giray Han mektub gönderüp; "Küffâr-ı hâksâr üzerine varmak lâzım geldükde Mankub ve Suğdak Kadılıklarından atları ve donları ile iki yüz nefer tüfenk-endâz zimmî verilügelüp ammâ; ol mikdâr kifâyet etmeyüp; "Dahı ziyâde lâzimdür" deyu; "Cümle beş yüz nefer zimmî verilmek" içün hükm-i hümâyûn inâyet oluna" deyu arzetmeğın buyurdum ki,

Vusûl buldukda, anun gibi müşârünileyh küffâr-ı hâksâr üzerine varmalu olup zikrolunan kadılıklardan tüfenk-endâz keferet taleb etdikde âdet-i kadîm üzre kifâyet mikdârı tüfenk-endâz zimmî ihrac edip gönderesiz.

[5 Ekim 1567]

A. DVNS. MHM. d, 7/43/124

KIRIM HANI'NIN ÇERKES-RUS İTTİFAKI HAKKINDA BİLGİ GÖNDERDİĞİ

SENDING INFORMATION BY THE CRIMEAN KHAN CONCERNING THE CIRCASSIAN-RUSSIAN ALLIANCE

[Yev]mü'l-erba'a, fî 13 Rebiülâhir, sene: 975

Yazıldı

Âdemlerinden Sinân'a verildi

Han hazretlerine nâme-i hümayûn ki

Hâliyâ südde-i seniyye-i saâdet-medâr ve atebe-i aliyye-i gerdûn-iktidarımız'a –ki, melâz-i havâkîn-ı zaman ve melce-i selâtin-ı devrândur– mektub-ı muhâlesat-üslûbunuz vârid olup; "serîr-i saltanat-ı Osmanî mukârenet-i inâyet-i Yezdânî ile zât-ı ma'delet-sıfatımuza müyesser olduğun tehniye edip andan mâ-adâ Çerâkise-i menhûs ile Rus-ı devlet-ma'kûsün ittifâk-ı nifâk-encâmıların ve sükûn u karar eden Nogay Tatarları gönderilmek mümkün olmaduğın" bildürüp andan gayrı dahi her ne tahrir olunmuş ise alâ-vechî't-tafsil pâye-i serîr-i izzet-masîrimüze arzolunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i hüsrevânemüz muhît u şâmil olmuştur. Gerekdür ki,

Nâme-i şerîfim vusûl buldukda, sevâlif-i sinîn ü ezmân ve sevâbık-ı [şü]hûr ü ahyândan ilâ-hâze'l-ân Âsitân-ı muhalledü'l-iclâl [ve] dûdmân-ı müşeyyedü'l-erkânımız ile olan sadâkat ü ihlâs mücebince dîn bâbında ve Devlet-i ebed-peyvend-i hüsrevânemize müteallik olan umûrda envâ'-ı mesâî-i cemîlenüz zuhûr u bürûz edip etraf u cevânibden ve sâir a'dâ taraflarından lâyh olan ahhâr u âsârı atebe-i ulyâmıza ilâm ü iş'ârdan hâlî olunmaya ki, bâ'is-i izdiyâd-ı kavâid-i ülfetdür.

[17 Ekim 1567]

A. DVNS. MHM. d, 7/132/335

61

مَدَنِي فَتَوَاتُرِي

أَلَا حَسْبُ الْبَرِّبِ

٩٩٥ هـ

٦١

[illegible][illegible]

مجلس
تاریخ
روز سه شنبه در روز دوشنبه

در این مجلس حضرت مولانا صاحبزاده
فرمودند که در این کتابخانه
کتابهای بسیار است و هر کس
بخواهد مطالعه کند باید از
این کتابخانه استفاده کند.

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 أما بعد
 فاعلم يا أيها المؤمن
 أن الله تعالى قد خلق
 الإنسان من طين
 وخلق له عقل وقلوب
 وأعضاء كثيرة
 ليعلم بها ما في
 ربه وما في خلقه
 ولعلَّهُ يَتَذَكَّرُ
 لَعَلَّهُ يَكْفُرُ
 بِمَعَاذِهِ
 وَلَهُ الْحُكْمُ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 وَاللَّهُ يَخْتَارُ
 مَا يَشَاءُ لِمَنْ يَشَاءُ
 وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

HAZİNE'NİN DEMİRKAPU'DAKİ OSMANLI ORDUSU'NA ULAŞTIRILMASI İÇİN KIRIM HANI İSLÂM GİRAY'A YARDIMCI OLUNMASI

ASSISTING THE CRIMEAN KHAN ISLAM GIRAY TO DELIVER THE TREASURY TO THE OTTOMAN ARMY IN DEMIRKAPI

Han hazretlerinin kapu kethüdası Mehmed'e verildi

Fî 19 B. sene [9]94

İstimâlet emridir

Çerâkise'den Taman beylerbeyine hüküm ki

Hâliyâ Demirkapu'da olan asâkir-i nusret-me'serim için hazine gönderilmek lâzım ve mühim olmağın Kırım Hanı cenâb-ı emâret-meâb İslâm Giray Han *dâmet me'âlihiye* lâzım olan hazine irsâl olunup mahalli memûra iletmek bâbında fermân-ı şerîfim sâdır olmuştur.

Gerekdir ki sen dahi dergâh-ı saâdet-destgâhıma ubudiyyet ve ihtisâsın mücebince kendine tâbi olan Tatar-ı adüv-şikâr ile müşârünileyh Han'ın yanına gelüp hazineyi alup gitmek bâbında müşârünileyh vech ü münasib gördüğü üzere hizmette bulunasın, mûmâileyh Han'ın sözüne muhâlefet etmeyüp mu'accelen kalkup yanına cem' olup hizmetinde ihmal etmeyesin. İnşâallâhu teâlâ hizmetün mukâbelesinde envâ'-ı inâyet-i aliyye-i Padişahâneme muhassilü'l-âmâl olursun, ana göre mukayyed olasın, deyu emir yazılmışdır.

Bu dahi

Bu dahi Bir sûreti	Bu dahi Bir sûreti Jana beyi Mehmed Bey'e	Bu dahi Bir sûreti Baradak Bey'e	Bu dahi Bir sûreti Kemirgöylü beyi Subuh Bey'e
Bu dahi Bir sûreti Kemirgöylü beyi Sürzef Bey'e	Bu dahi Bir sûreti Baslenay beyi Zorbey Bey'e	Bu dahi Bir sûreti Kabartay beyi Kaplan Bey'e	Bu dahi Bir sûreti Kanari beyi Soluh Bey'e
Bu dahi Bir sûreti Yunus Bey'e Saltanay beyi	Bu dahi Bir sûreti Kumuk beylerinden Karabudak Bey'e	Bu dahi Bir sûreti Kumuk hâkimi Şamhaline nâme	Bu dahi Bir sûreti Kumuk beylerinden Mehmed Bey'e
Bu dahi Bir sûreti Halil Bey'e	Bu dahi Bir sûreti Kaytak beyi Rusumi Bey'e		

Bu zikr olunan sûretlerden müstakil evâmir-i şerîfe yazılmışdır.

[6 Temmuz 1586]

A. DVNS. MHM. d, 61/12/41

KIRIM HANI MEHMED GİRAY'IN AKKİRMAN'DAKİ ÇOBRUCA HASLARI ÜZERİNDEKİ HAKLARININ KORUNMASI

PROTECTION OF THE CRIMEAN KHAN MEHMED GIRAY'S RIGHTS ON THE INCOMES OF ROYAL LANDS (HASES) IN COBRUCA, AKKERMANN

Yev]mü'l-Cuma, fî 25 L. sene 1036

der-Boğaz-ı Akkirman

Sahib-i devletün kendülerine teslim olunmuşdur

Akkirman kadısına hüküm ki

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, devlet-iktisâb, hükûmet-intisâb Kırım Hanı Mehmed Giray Han *dâmet me'âlihiyenin* taht-ı kazânda Cobruca ve tevâbii Hâsları Zâbıtı olan () nâm âdemisi Kantemir ihtilâlinde bi-emri'llâh fevtolup zikrolunan hâslar hâlî kalduğundan gayrı Tatar ayak üzre olmağın, han-ı müşârünileyhe âyid ü râci' olan hukuk u rûsûm ve çiftliklerinde olan tavar u esbâbı gereği gibi hıfzolunup zâyî' olmamak ve havâss-ı mezbûreye Tatar'dan ve haricden kimesneyi dahletdürmeyüp müteveffâ-yı mezbûr nasbeyledüğü eski subaşılara emaneten zabtetdirilmek için düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem donanma-yı hümayûnuma kapudânım ve asker-i İslâm'a serdarım olan Vezirüm Hasan Paşa *edâme[illâhu] teâlâ iclâlehûnun* Kapucıbaşı olup Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş *zîde kadruhû* tayin olunmuşdur. Buyurdum ki,

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup dahi han-ı müşârünileyh *dâmet me'âlihiyenin* zikrolunan hâsların serdar-ı müşârünileyhün mezkûr kapucıbaşı marifeti ile müteveffâ-yı mezbûr nasbeyledüğü âdemlere kemâkân zabtetdirüp ve çiftliğinde olan tavar u esbâbın gereği gibi hıfzetdirüp Tatar'dan ve haricden kimesneyi dahl ü taarruz etdirmeyesin ve bi'l-cümle bu bâbda ziyâde mukayyed olup han-ı müşârünileyh *dâmet me'âlihinin* mahsulün ve esbâb u tavarın ihmal ü müsâhele sebebi ile zâyî' u telef olmak ihtimali olmaya.

[9 Temmuz 1627]

A. DVNS. MHM. d, 83/20/39

1

[illegible]

KIRIM HANLIĞI'NDAN UZAKLAŞTIRILAN MEHMED GİRAY İLE KALGAYLIKTAN MEN EDİLEN ŞAHİN GİRAY'IN İSYAN ETTİKLERİ

REBELLIONS OF MEHMED GIRAY WHO WAS DISMISSED FROM THE CRIMEAN KHANATE AND SHAHIN GIRAY WHO WAS DISMISSED FROM THE POST OF QALGA

[Yev]mü'l-Cuma, 27 L. sene 1[0]37
der-Kefe

Kefe ve Suğdak ve Taman kadılarına hüküm ki

Diyâr-ı Kırım'a Han olan Mehmed Giray'ın ve karındaşı Kalgay Şahin Giray'ın rıza-yı hümayûnuma muhâlif ve şer'-ı şerîfe mugâyir bazı evzâ'-ı nâ-hemvârı ve reâyâ vü fukarâyâ hadden mütecâviz teaddî vü tecavüzi olup ref'ı iktizâ etmekle ref' u hâl' olunup sâbıkâ vilâyet-i Kırım'a ve âmme-i Tatar'a han-ı fermân-rân olan cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, saâdet-iktisâb Canbeg Giray Han *dâmet me'âlihiye* girü Kırım Hanlığı ve karındaşı halefû's-selâtını'l-izâm Devlet Giray Sultan *dâme ulüvvühûya* Kalgaylık hizmeti sadaka vü inâyet olunup berât-ı hümayûnum ile gönderilüp Donanma-yı Hümayûnum'a Kapudânum ve müşârünileyhin iclâsı hizmetine tayin olunan asker halkına Serdarım olan düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Vezirüm Hasan Paşa *edâ mellâhü teâlâ iclâlehü* ile Kefe'ye varup dahil olduklarında müşârünileyhimâ Mehmed Giray ve Şahin Giray fermân-ı hümayûnuma itaat etmeyüp semt-i muhâlefete sâlik olup han-ı cedîd ile muhârebe vü mukâteleye mübâşeret eyledüklerine binâ'en taht-ı kazânuзда olan ahali-i memlekete ve umûmen reâyâyâ nefîr-i âmm olup han-ı cedîde mütâbe'at ve iclâsı husûsında imdâd ü muâvenet ve Kırım Hükûmeti'nden hâl' u ref' olunan müşârünileyhimâ Mehmed Giray ve Şahin Giray'ın def'-ı mazarratlarına sa'y ü dikkat etmeleri ve bu mukâbelede bin otuz yedi tarihine mahsûb olmak üzere uhdelere lâzım gelen cizye vü avâızları taleb olunmayup muâf olmaları bâbında fermân-ı âlîşânüm sâdır olmuştur. Buyurdum ki,

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı şerîfimi taht-ı kazânuзда nidâ etdüresiz ki, . . . mu'af oldukları cümle reâyânun ma'lûmı olup hâlâ cânib-i hümayûnumdan Kırım'a han nasbolunan Canbeg Giray Han *dâmet me'âlihiye* mütâbe'at ü mürâcaat ve iclâsı husûsında cümle gelüp imdâd ü muâvenet edip hizmetde bulunalar ve bi'l-cümle husûs-ı mezbûr umûr-ı mühimmedendür; sâire kıyâs etmeyüp siz dahi bu bâbda ziyâde mukayyed olup; "*Efî'u'llâhe ve efî'u'r-Resûle ve üli'l-emri minküm*" emr-i lâzimü'l-imtisâli üzere taht-ı kazânuзда olan kebîr ü sagîr ve celîl ü hakîr fermân-ı şerîfime imtisâl ü itaat ve han-ı cedîde inkıyâd ü mütâbe'at edip rıza-yı hümayûnuma muhâlif vaz' irtikâbına cevâz göstermeyeler.

[30 Haziran 1628]

A. DVNS. MHM. d, 83/64/101

Kırım'da bir Kırımtatar köyü

مِهْرُ اراد

من اوافر رمضان اوافر ذي الحجة

d. 1. 35 d. 1. 36

8

[illegible][illegible]

**KIRIM HANLIĞI VE KALGAYLIĞI GÖREVLERİNE GETİRİLEN
CANİBEK GİRAY İLE DEVLET GİRAY'IN
KEFE'YE GÖNDERİLMELERİ**

**SENDING OF CANİBEK GIRAY AND DEVLET GIRAY WHO WERE
ELECTED AS CRIMEAN KHAN AND QALGA TO KEFE**

Mefâhıru'l-ümerâ'i'l-kirâm, merâci' u'l-küberâ'i'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihirâm, el-muh-tassûne bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-Allâm vilâyet-i Kırım'a tâbi' Nogay beyleri dâme izzu-hum ve mefâhıru'l-emâcid ve'l-a'yân Nogay mirzâları zîde mecdühüm tevkî'-ı () ilâ-âhırîhî hüküm ki

Kırım Hanı olan Mehmed Giray ve Kalgay Şahin Giray'ın şer'-ı şerîfe ve rıza-yı hümayûnuma muhâlif evzâ' u etvârı ve reâyâ vü fukarâya envâ'-ı tecavüz ü taaddisi olup ref'leri iktizâ etmekle müşârünileyhimâ Hükûmet-i Vilâyet-i Kırım'dan ref' u hâl' olup Kırım Hanlığı sâbıkâ Han olan cenâb-ı emâret-me'âb Canbeg Giray Han dâmet me'âlîhiye ve Kalgaylığı hizmeti müşârünileyhün karındaşı olan halefû's-selâtini'l-izâm Devlet Giray Han dâme ulüvvühûya cânib-i hümayûnumdan sadaka vü inâyet olup Donanma-yı Hümayûnum ile Kefe'ye vâsıl olup cümleünüz fermân-ı hümayûnum üzre müşârünileyh han-ı cedîde mütâbe'at ü mürâcaat ve iclâsı husûsında imdâd ü muâvenet etmenüz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki,

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-ünvânım üzre amel edip dahi her biriniz aşâyır ü kabâilinizle kalkup tacil ale't-tacil gelüp müşârünileyh Han-ı cedîd Canbeg Giray Han'a mülâkât edip fermân-ı şerîfim üzre mütâbe'at ü mürâcaat ve iclâsı husûsında gereği gibi imdâd ü muâvenet edip uğur-ı hümayûnumda hizmetde ve yoldaşlıkda bulunmağla rıza-yı şerîfimi tahsil ve duâ-i hayruma mazhar olmağa her biriniz derûnî sa'y-i cemîl eyleyesiz.

[30 Haziran 1628]

A. DVNS. MHM. d, 83/65/102

KALGAYLIKTAN VE HANLIKTAN AZLEDİLEN ŞAHİN GİRAY İLE MEHMED GİRAY'IN İSTANBUL'A GELMELERİ

ARRIVAL OF SHAHIN GIRAY AND MEHMED GIRAY WHO WERE DISMISSED FROM THE KHANATE AND THE POST OF QALGA TO ISTANBUL

[Yev]mü's-Sebt, fî 28 L. sene 1037
der-Kefe

*Bu nâme yazılmışken, gönderilmek iktizâ etmemegin,
gönderilmeyüp alkonulmuşdur*

Sâbıkâ Kırım Hanı olan Mehmed Giray Han *dâmet me'âlîhi* hazretlerine nâme-i hümayûn yazıla ki

Kadîmü'l-eyyâmdan ilâ-hâze'l-hîn mâ-tekaddemden vilâyet-i Kırım'a han-ı fermân-rân olan eslâf-ı sadâkat-âyîninüz, melce ü melâz-i cümle-i selâtin ve mâ-sadak-ı fahvâ-yı; "*Üdhulûhâ bi-selâmin âminîn*" olan dergâh-ı adalet-ünvân ve bârgâh-ı ihsân-resânımuza kemâl-i inkiyâd ile mürâcaat ve rıza-yı yümn-iktizâ-yı hüsrevânemüzi riâyet ile tahsil-i devlet-i dünya vü ahiret edegelüp ittifâkan hanlık mesnedinden cüdâ vü munfasıl ve sâye-i saâdetimizde âsûde-dil olmaları fermân olundukda bilâ-tereddüd ü te'allül fermân-ı şerîfimüze samîm-i dilden imtisâl ü itaat ve Âsitâne-i Saâdetimiz'e teveccüh ü azîmet etmekle mukâbelesinde asnâf-ı eltâf-ı hüsrevânemüze mazhar ve min-cemî'l-vücûh manzûr-ı enzâr-ı ferhunde-eser olmuşlardır. Hâliyâ bazı iktizâ hasebi ile Kırım Hanlığı mukaddemâ âmme-i Tatar'a emr-i şerîfimüzle Han olan cenâb-ı emâret-me'âb Canbeg Giray Han *dâmet me'âlîhiye* inâyet ü ihsân ve vilâyet-i Kırım'a irsâl olunmağın, siz ol câniblerden kalkup kat'-ı alâka edip eslâf-ı hamîdetü'l-evsâfinuzun âyîn ü üslûbı üzre Südde-i Saâdet-medârimuz'a gelmeniz ve sâye-i himâyetimizde müstezîl olmanız bâbında fermân-ı şerîfimüz sâdır olmuşdur. Gerekdir ki,

Vusûl buldukda, cibilletinizde merkûz olan kemâl-i İslâm ü diyânet ve zâtınızda mevcut olan nihayet-i istikâmet ü sadâkat muktezâsınca bu bâbda sâdır olan fermân-ı şerîfimle amele sâ'î ve izhâr-ı sadâkat ü istikâmet ve isbat-ı davâ-yı muhâlesat için vilâyet-i Kırım'dan kalkup kat'-ı alâka edip Donanma-yı Hümayûnumuz gemileriyle Âsitâne-i Saâdetimiz'e gelüp rıza-yı şerîfimüzi mürâ'î olup duâ-i hayrımızla envâ'-ı riâyet ü iltifâtımuza mazhar olmağa himmet ü ikdâm eylesiniz. İnşâ'a'llâh hakkınızda bu evlâ vü enfa' olup ecdâd-ı izâmımız *nevvera'llâhu merkadehüm* ervâh-ı tayyibeleri için mikdâr-ı zerre tab'ınıza nâ-mülâyim bir vaz' sudûr etmek ihtimali olmayup eyyâm-ı saâdet-encâm ve sâye-i himâyetimizde safâ-yı hâl ile sarf-ı evkât etmeniz musammem-i hâtır-ı hümayûnumuzdur. Ana göre ma'lûmunuz olup fermân-ı saâdet-ünvânımız üzre Der-i Devlet-medârimuz'a teveccüh ü azîmete isti'câl ü himmet edip rıza-yı hümayûnumuza muhâlif vaz' irtikâbına cevâz gösterilmeye.

[1 Temmuz 1628]

*

Sâbıkâ Kırım'da Kalgaylık hizmetinde olan Şahin Giray Sultan *dâme ulüvvühûya* hüküm ki

Âbâ vü ecdâdınızun Âsitâne-i Saâdetimüz'e mürâcaat ve sâdır olan fermân-ı şerîfime imtisâl ü itaat edegelüp ittifâkan emr ü takdir-i hazret-i Hudâ-yı *Fa'âlün limâ-yürîd* ile hükûmet ü makamlarından beden-cüdâ vü ba'îd olduklarında safâ-yı hâl ü ferâğ-ı bâl ile sarf-ı evkât etmeleriçün Âsitâne-i Saâdetüm'e teveccüh ü azîmet etmeleri âbâ vü eslâfinuzun âyîn-i sadâkat-rehîni olduğu sahîfe-i eyyâmda mastûrdur. Eyle olsa, hâliyâ Kırım Hükûmeti sâbıkâ Han olan cenâb-ı emâret-me'âb Canbeg Giray Han *dâmet me'âlîhi* ve Kalgaylık halefû's-selâtini'l-izâm Devlet Giray Sultan *dâme ulüvvühû*[ya] sadaka vü inâyet olunup Donanma-yı Hümâyûnum ile Kırım'a irsâl olunmağın, karındaşun ile sen kalkup ol cânibden kat'-ı alâka edip Donanma-yı Hümâyûnum gemileriyle Âsitâne-i Saâdetüm'e gelmeniz bâbında fermân-ı şerîfim sâdır olmuştur. Buyurdum ki,

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-ünvânım üzre amel edip dahi han-ı sâbık karındaşun ile kalkup diyâr-ı Kırım'dan alâkanı kat' edip Donanma-yı Hümâyûnum gemileriyle Âsitâne-i Saâdetüm'e gelüp sâye-i hümâyûnumda müstezıl ve envâ'-ı riâyet ü iltifâtumla olup safâ-yı hâtır ile sarf-ı evkât eyleyesiz.

[1 Temmuz 1628]

A. DVNS. MHM. d, 83/66/104

[illegible]

**İSYAN EDEN KIRIM HANI MEHMED GİRAY İLE KALGAY ŞAHİN
GİRAY'IN ETKİSİZ HALE GETİRİLMESİNE RAĞMEN ÖZİ BEYİ
İBRAHİM PAŞA'NIN ÖZİ'DEKİ KARA ASKERLERİNİ DAĞITMAMASI**

**KEEPING THE LAND FORCES BY THE BEG OF OZI İBRAHİM PASHA
IN OZI DESPITE THE FACT THAT THE REBELLIOUS CRIMEAN
KHAN MEHMED GIRAY AND THE REBELLIOUS QALGA SHAHİN
GIRAY HAD BEEN MADE INEFFECTIVE**

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 3 Za. sene: [103]7, der-Kefe

Özi Beylerbeyisi İbrahim Paşa'ya hüküm ki

Izhâr-ı fesâd ü isyan edip Kazak eşkıyâsı ile Kefe kal'ası üzerine gelüp tabur kurup ve kuşadup yirmi günden ziyâde muhâsara eden Mehmed Giray ve Şahin Giray avn-i Hak'la zafer bulmayup vezâretle Kapudânım olup han-ı cedîdün iclâsına tayin olunan düstûr-ı mükerrem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Vezirüm Hasan Paşa *edâme['llâhu] teâlâ iclâlehû* Donanma-yı Hümâyûnum askeri ile Kefe'ye dahil olduğunda küfrânü'n-ni'me olan mezbûrân ve Kazak-ı şakâvet-bünyân mukâbeleye kâdir olmayup ve cümle Kırım Tatarı gelüp han-ı cedîde bey'at ve fermân-ı şerîfime imtisâl ü itaat etmekle mezbûrlar halâs-ı cânı kendülere devlet bilmekle; "*Eyne'l-mefer* " âyetin ezber edüp Mehmed Giray mukarreb âdemleri ile sa'b u sengistân dağlara firar ve Şahin-i bed-âyîn Kazak taburı ile gidüp küfr ü dalâli ihtiyâr eyleyüp taburlarında olan topları ve çadır u bayrakları ve bi'l-cümle ağırlıkları alınup inhizâmları ve fermân-ı şerîfim üzre han-ı cedîdün iclâsı müyesser olmuşdur. Hemîşe a'dâ-yı dîn ü devletüm müdemmer ü makhûr ve asker-i İslâm muzaffer ü mansûr olmakdan hâlî olmaya. İmdi; han-ı cedîdün suhûlet ile iclâsı müyesser olduğu senün dahi ma'lûmun olup ol etrafı Kazak eşkıyâsından ve ayak üzre olan Tatar'dan gereği gibi hıfz u hırâset edip ve hizmet-i mezbûreye karadan memûr olan asker halkı Özi'ye veyâhûd Akkirman'a geldüklerinde; "Hizmet görülmüşdür; şimden sonra ihtiyac yoktur." deyu bir ferde ruhsat u icâzet vermeyüp gereği gibi cemiyet ile hazır ve Donanma-yı Hümâyûnum ile müşârünileyh serdarım ve kapudânım varmasına müterakkıb u nâzır olman bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki,

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-ünvânım üzere amel edip dahi karadan memûr olan asker halkı Özi'ye ve yâhûd Akkirman'a geldüklerinde gereği gibi dernek ü cemiyet edip; "Hizmet görülmüşdür." deyu bir ferde ruhsat u icâzet vermeyüp cümlesin yanuna cem' edip müheyyâ vü hazır ve müşârünileyh serdarım varmasına müterakkıb u nâzır olasin. Ol cânibde görülecek bazı hizmet olduğundan gayrı emr-i şerîfime itaat edip vakti ile gelen asker halkı yoklansa gerekdür. Ana göre ma'lûmun olup bir ferde ruhsat vermeyesin. Şöyle ki; müşârünileyh kapudânım varduğında mevcut bulunmayanların zeâmet ü dirlikleri verilür. Ana göre her birin âgâh eyleyesin, şöyle bilesin.

[5 Temmuz 1628]

ESKİ KIRIM HANI MEHMED GİRAY'A AİD MAL VE EŞYALARIN YAĞMALANMASI

PLUNDERING OF THE FORMER CRIMEAN KHAN MEHMED GIRAY'S ASSETS AND GOODS

Balçık kadısına hüküm ki

Han-ı sâbık Mehmed Giray'ın Mîr-âhûrî olup fevtolan Zülfikâr'un taht-ı kazânda vâkı' çiftliğinde olan emvâl ü erzakı ve at u katır ve deve ve sâir hayvânâtı ve tereke ve sâir hubûbâtı mîrî için zabt u kabz olunmak bâbında fermân-ı şerîfim sâdır olup Maliye tarafından emr-i şerîfim verilmekle Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından *kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân* Yahya Çavuş *zîde kadruhû* gönderilmişken; "hâliyâ ol cânibde bazı kimesneler mâni' olduğundan gayrı bazıları dahi mezbûrun esbâb u eskâlin yağmâ vü tâlân eyledükleri" ilâm olunmağın imdi; Maliye tarafından verilen emr-i şerîfim mücebince mukayyed olup mezbûrun çiftliğinde her nesi varsa nakîr u kıtmîr mezbûra cem' u tahsil ve zabt u kabz etdürmen emredip buyurdum ki,

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre husûs-ı mezbûra mukayyed olup dahi mezbûr Zülfikâr'un çiftliğinde olan emvâl ü erzakın nakîr u kıtmîr her ne varsa mezbûr kuluma mîrî için zabt u kabz etdürüp haricden kimesneyi dahl ü tecavüz etdirmeyesin ve ol makûle mezbûrun esbâb u eskâlin yağmâ edenler her kimler ise meclis-i şer'a ihzâr edip her ne almışlar ise zâhir oldukdan sonra bî-kusûr mezbûr kuluma alıviresin. Te'allü ü inad üzre olanları ism ü resmleri ve dirlikleri ile yazup ahvâllerin arzeyeleyesin ve mezbûr Zülfikâr'un henüz biçilmemiş terekesin dahi reâyâyâ biçdürüp tahsil etdürüp yirde kalmağla zâyî' u telef etdirmeyesin ve bi'l-cümle bu bâbda mukayyed olup tahsili fermânum olan malı itlâfdan be-gayet hazer edip hilâf-ı şer' u kanûn ve mugâyir-i emr-i hümâyûnum kimesneye iş etdirmeyesin. Şöyle ki; fermân-ı şerîfime muhâlîf bu bâbda adem-i takayyüdün ve ihmal ü tekâsülün zâhir ola, mes'ûl olman mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasın ve çiftlik-i mezbûr kethüdâsı olan Yunus bölük halkından ise kethüdâyiri marifeti ile ihzâr edip nakîr u kıtmîr teslimde inad eder ise vâkı' ahvâlin bölüğü ve dirliği ve iştihârı ile Südde-i Saâdetüm'e arzeyeleyesin.

[14 Ağustos 1628]

A. DVNS. MHM. d, 83/81/135

۱۹ دلا
 ۱۹ دلا

[illegible]

**DEVLET İÇİN ÖNEMLİ GÖREVLER YAPMIŞ OLAN HASAN'A
TERAKKİ VERİLMESİ HUSUSUNDA ÂDİL GİRAY'IN YAPTIĞI
MÜRACAATIN SADÂRET MAKAMINCA UYGUN GÖRÜLMESİ**

**APPROVAL OF APPLICATION OF ADIL GIRAY FOR GRANTING AN
ADVANCEMENT (TERAKKI) TO HASAN FOR HIS GOOD SERVICES
TO THE STATE BY THE OFFICE OF GRAND VIZIERATE**

Devletlû Han-ı âlîşân hazretlerinin iltimasları üzre, kadîmi yirmi beş akçe yevmiyesine otuz beş akçe dahi zam olunup cümle yevmiyesi altmış akçe olmak üzre mahalline kayd olunmak için ruûs-ı hümayûn verilmek buyuruldu

19 R. sene 1077 / [19 Ekim 1666]

Dergâh-ı felek-medâr ve bârgâh-ı gerdûn-verkâ türâbına arz-ı bende-i bî-vücut budur ki

Sâbıkâ Mehmed Giray Han'ın azli haberini ve kendüye der-i Devlet-i Aliyye cânibine davetiyçün vezir-i âzam kulları tarafından mektubları ile irsâl eyledikleri Süleyman Ağa kulları vürûd bulduğunda makarr-ı hükûmet bendegî sâkinlerinden mahmiye-i Kefe avârızından yevmî yirmi beş akçe vazîfeye mutasarrıf olan Hasan kulları Devlet-i Aliyyeleri gayretini koruyup bunca sultan ve mirzâlara karşı koyup merkûm Süleyman Ağa kullarına sahib çıkup ve odasına alup ve ma'an kendüyle uğur-ı hümayûnda can ve başını feda etdüğü her vechile ma'lûm-ı bendegî olduğunda ve esbak dahi mezbûr kulları nice gazavâtta ve ale't-tevâlî iki sene Uyvar gazâsında bulunup hizmet-i mevfûresi sebk etmeğin hâlâ dahi merkûm kullarının uğur-ı hümayûna etdüğü hizmeti mukâbelesinde inâyet-i aliyye-i Şehinşahi'den otuz kırk akçe terakki ihsân buyurulmak bâbında pâye-i serîr-i a'lâya arz olundu. Bâki emr u fermân der-i ma'delet-ünvânındır.

İE. ENB, 72

هو
دفتر جدید قید و لنوب برات احاطه الیدم

یا دشام

عرض شد بمقدار بود درک شوکلو و کرامتو و مهاتلو

مانکوب قلعه سی داخلند مرحوم و مغفور له سلطان بایزید خان علیه الرحمه
والغفران جامع شریف لرزه کفه اسکله سی محمولند بوجی بدی بجو اچده وظیفه
ایله
خطیب اولان سید محمد قصردایتکله قرندشی سید ضعی اللهه صدقه یورلوق
رباسنه قاضی بی عرض ایدوب لکن مسافه اولمغله مقدما فرمان اولنات
یوقله یکلوب دفتره داخل اولما مغله دفتر دار پاشا قورلری اعلای اوزره
دفتر جدید قید و لنوب برات شریف احسان یورلوق یابنده امر و فرمائات

شوکل و کرامتو و مهاتلو یا دشام کدر

MANKUB KALESİ İÇİNDEKİ CAMİYE GÖREVLİ ATANMASI

APPOINTMENT OF AN ATTENDANT TO THE MOSQUE IN THE CASTLE OF MANKUB

Defter-i Cedîd'e kayd olunup berât ihsân eyledim

Arz-ı bende-i bî-mikdâr budur ki şevketlü ve kerâmetlü ve mehâbetlü Padişahım

Mankub Kal'ası dahilinde merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Bayezid Han aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân câmi'-i şerîflerinde Kefe İskelesi mahsulünden yevmî yedi buçuk akçe vazife ile hatib olan Seyyid Muhammed kasr-ı yed etmekle karındaşı Seyyid Sunullah'a sadaka buyurulmak ricasına kadısı arz edüp lâkin mesafe olmağla mukaddemâ fermân olunan yoklamaya gelmeyüp deftere dahil olmamağla defterdar paşa kulları ilâmı üzre defter-i cedîde kayd olunup berât-ı şerîf ihsân buyurulmak bâbında emr u fermân şevketlü ve kerâmetlü ve mehâbetlü Padişahımındır.

21 C. sene [10]84 [3 Ekim 1673]

*

Mahalli görüle

Telhisi

Cafer hâtib-i Câmi'-i Sultan Bayezid Han der-kal'a-yı Mankub maaş an-mahsul-i İskele-i Kefe

Mankub Kal'ası'nda vâki' merhûm Sultan Bayezid Han Câmi'-i Şerîfi'nin Kefe İskelesi'nden almak üzere yevmî yedi akçe vazife ile hitâbeti atık defterde mezkûrun üzerinde olup ol dahi fermân olunan vezâif yoklamasına gelüp isbat-ı vücud etmemekle defter-i cedîdde kayd olunmamıştır. Sâhibi Seyyid Sunullah'ın kaydı yokdur, ol bâbda emr u fermân saâdetlü Sultanımındır.

Fî 13 C. sene 1084 [25 Eylül 1673]

Kefe ile Kırım beyninde vâki' Mankub kal'ası dahilinde vâki' olan câmi'-i hâssanın hademesi mesafe olmağla yoklamaya gelmeyüp ve Kefe nâzırlarından ulûfeleri olup bu ana dek taraf-ı saltanatdan berât alınmamağla mahallinde Cafer üzerinde atık defterlerde mastûr câmi'-i hâssaya hizmet-i hitâbete vazife-i kadîmesiyle berât almak ricasına arz ederler, fermân Sultanımındır.

Dergâh-ı felek-medâr ve bârgâh-ı gerdûn-iktidar lâ-zâle âliyen ilâ- yevmi'l-karar tûrâbına arz-ı dâî-i fakîr budur ki

Medine-i Kefe İskelesi mukataası mahsulünden yevmî yedi akçe vazife ile Mankub Kazâsı'nda vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Bayezid Han aleyhi'r-rahmetü ve'r-rıdvân câmi'-i şerîfinde mukaddemâ hatib olan es-seyyid Abdülaziz fevtinden sonra sulbî oğlu es-Seyyid Muhammed üzerine arz ile tevcih olunup on sekiz sene hitâbet-i mezkûre hizmetinde iken hüsn-i ihtiyârı ve vazife-i muayyenesiyle mezbûr es-seyyid Muhammed li-ebeveyn karındaşı oğlu es-seyyid Sunullah'a fâriğ olup ol dahi tarih-i arza gelince üç seneden beri hitâbet-i mezkûre hizmetinde olup aharın alâkası olmadığını cemm-i gafîr ihbâr etmeleriyle mezbûr es-seyyid Sunullah vuku'u üzere yedine berât-ı âlîşân sadaka ve ihsân olunmak bâbında der-i devlet-medâra arz ve ilâm ediyor deyu ilhâh ve ibrâm etmeğin ol ki vâki'u'l-haldir, alâ-vukû'ihî der-i devlet mekîne arz olundu, bâki fermân Dergâh-ı Mu'allânındır.

Hurrire, fi'l-yevmi'l-hâmis-i aşer min-Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve semânin ve elf / [28 Ağustos 1673]

El-abdü'd-dâî

el-fakîr **Ali**

el-kâdı be-medine-i Kefe

C. EV, 1660

اتفاقا را و رای شوی و زرای عظام و علمای کرام و اجماع و اطراد جمله
خواص و عوام ایلہ اشبوسنه تسع و تسعین و الف محترم الحرامنک ایکنی کونی
جمعه ایرتہ سیدرسیر سلطنت مورنیزہ بالا استحقاق دولت و اقبال و سعادت
و اجلال ایلہ اجلاس و لباس کرامت اقتباس و جعلنا کم خلائی فی الارض
قامت و الاربت خسروانمزہ الباس و لنوب خطبه و سکہ نام شریفمرله مشرف
اولغین بوموہبہ عظمی و عطیہ کبرای الہیہ نکجلہ ممالک محروسہ علاء
و اعلائی لازم خصوصاً اولیای دولت علیہ مزاولان حکام کرام اشعار و افہام
امر متحتم اولغین حالیا حقکرده مزید عنایت علیہ شاہانہ و مزید رافت
سنیہ بادشاہانم ظہورہ کتوروب خاصہ خلع فاخرہ ملوکانہ مدن سمورہ
دوختہ برقطعه خلعت مورث الہجرت سلطانی عنایت و احسانم اولوب
نامہ ہمایونمرلہ ارسال و لنشد ر عند الوصول عنایت و لنان خلعت فاخرہ
و کسویہ باہرہ می انواع اعزاز و اکرام و اصناف توقیر و احترام ایلہ استقبال
و آلوب کیوباظہار مباحات و مفاخرتدن صکرہ آستانہ سعادت عنوان
و دودمان مشید البینانمزہ اولان و فور صداقت و اخلاص و فط خلوص
طویت و اختصاص مقتضیا سجنہ سیر سلطنت بھائیافتحت عالیجت کشورستانی
اوزرہ جلوس ہمایون غنائوسمز واقع اولدوغن معلوم ایلدکن قریدیارندن
اظہار شادمانی و اعلائی بھجت جورنا محصور ایچون قلعه لردہ طوبرلاند
انواع شنلکلایتدون سن

ہمچہ

خان حضرت تیرینہ صدر عالی طرفدن مکتوبدر

والا جناب عالی نصاب سعادت اکتساب دولت انتساب در صدقہ امکا

بسمه سبحانہ تعالیٰ ومصلياً علی نبیہ المصطفیٰ والہ وصحبہ اجمعین ہذا قیود مناشیر
 و مرسلات مرسلت فرجانب حضرت سلطان البرین و البحرین خادمہ
 البحرین الشریفین سلطان سلیمان خان بن السلطان ابو الہیم خان
 ابد اللہ سلطانہ الی انقرض الذکر فی ریح ارباب
 وزیر الاعظم حضرت سیاوش پاشا
 فی وقت رئیس الحکام بنظمی
 لحد فندق الوقع یوم الثانی
 من محرم الحرام لسنۃ
 تسع و تسعین
 والک

خان حضرت بلربینہ نامہ ہمایون صورتیتر

جناب مارت ماب ایالت نصاب عزت انتساب پسندید خاندان خان کرین
 نسل یلغانی آستانہ سعادت تمزک خیر خواہی منظور انظار الہی بالفعل قریہ خانہ
 سلیم کرای خان دامت مغالیہ تحیات عنبر بار و تسلیات عبرت نثار کہ محض
 عنایت پادشاہیدن صادر اولور مطالعہ قلند قدن صکرہ معلوم اولاکہ
 حضرت خداوند و اہب الامال جل شانہ عن الشبیہ والنظیر والمثالک میامن
 تأییدات ازلیہ و بیامن توفیقات لم یزلیہ سیلہ ناصیہ احوال سعادت
 منوال ملوکانہ مزدناستحقاق کمالہ الہیہ وجبہ اقبال شوکت مال خسر و انمزدہ
 اولان قابلیت واستعداد شاملہ غیر متناہیہ مقتضاسی وزدہ امر لازم التجیل
 سلطنت واجلامز انا جعلناک خلیفہ فی الارض زینتی ایلہ مزین و تاج انہاج
 دولت و اقبال فرخندہ فالمر فاحکم بین الناس بالعدل عنوانی ایلہ مغنون اولوب

KIRIM'DA SULTAN II. SÜLEYMAN'IN CÜLÛSUNUN KUTLANMASI

CELEBRATION IN THE CRIMEA FOR SULTAN SULEYMAN THE SECOND'S ACCESSION TO THE THRONE

Han hazretlerine nâme-i hümayûn sûretidir

Cenâb-ı emâret-me'âb eyâlet-nisâb izzet-intisâb pesendide-i hanedân-ı han-ı güzîde-nesl-i İlhanî Âsitâne-i Saâdet'imizin hayırhâhı manzûr-ı enzâr-ı ilâhî bi'l-fi'l Kırım Hanı Selim Giray Han *dâmet me'âlihi* tahiyyât-ı anber-bâru teslimât-ı abher-nisâr ki mahz-ı inâyet-i Padişahiden sâdır olur mütâlâa kılındıktan sonra ma'lûm ola ki,

Hazret-i hüdâvend-i vâhibü'l-âmâl *celle şânühû ani'ş-şebîhi ve'n-nazîr* ve'l-mesâlik-i meyâmin teyidât-ı ezeliyye ve teyâmin-i tevfikât-ı lem-yezeliyyesiyle nâsiye-i ahvâl-i saâdet-minvâl-i mülûkânemizden istihkâk-ı kâmile-i ilâhiyye ve cebhe-i ikbâl-i şevket-me'âl-i hüsrevânemizde olan kâbiliyyet ve istidâd-ı şâmile-i gayr-ı mütenâhiye muktezâsı üzre emr-i lâzımu't-tebcîl saltanat ve iclâlimiz *innâ ce'alnâke halîfeten fi'l-arz* zîneti ile müzeyyen ve tâc ü ibtihâc-ı devlet ü ikbâl ve ferhunde-fâlimiz *fahküm beyne'n-nâsi bi'l-adl* ünvânı ile muanven olup ittifâk-ı ârâ ve re'y ü şûrâ-yı vüzerâ-yı izâm ve ulemâ-yı kirâm ve icmâ' ve ittirâd-ı cümle-i havâss ve avâm ile işbu sene tis'a ve tis'în ve elf Muharremü'l-harâm'ının ikinci günü ki Cumaertesidir serîr-i saltanat-ı mevrûsumuza bi'l-istihkâk devlet ve ikbâl ü saâdet ü iclâl ile iclâs ü libâs-ı kerâmet-iktibâs *"ve ce'alnâküm halâife fi'l-ard"* kâmet-i vâlâ-rütbet-i hüsrevânemize ilbâs olunup hutbe ve sikke nâm-ı şerîfimizle müşerref olmağın bu mevhîbe-i uzma ve atıyye-i kübrâ-yı ilâhiyyenin cümle Memâlik-i Mahrûsemize ilâm ve ilânı lâzım husûsen evliyâ-yı Devlet-i Aliyyemiz olan hükkâm-ı kirâma iş'âr ve ifhâmı emr-i mütahattim olmağın hâliyâ hakkınızda mezîd-i inâyet-i aliyye-i şâhâne ve mezîd-i re'fet-i seniyye-i Padişahânem zuhûra getirip hâssa-i hıla'-ı fâhire-i mülûkânemden semmûre-dûhte bir kıt'a hil'at-ı mevrîsü'l-behçet-i sultanî inâyet ve ihsânım olup nâme-i hümayûnumuzla irsâl olunmuşdur. İnde'l-vusûl inâyet olunan hil'at-i fâhire ve kisve-i bâhiremi envâ'-ı i'zâz ve ikram ve esnaf-ı tevkîr ve ihtirâm ile istikbal ve alup giyip izhâr-ı mübâhât ve müfâharetden sonra Âsitâne-i saâdet-ünvân ve dûdmân-ı müşeyyedü'l-bünyânımıza olan vufûr-ı sadâkat ve ihlâs ve fart-ı hulûs-ı taviyyet ve ihtisâs muktezâsınca serîr-i saltanat-ı cihân-bânî ve taht-ı âlî-baht-ı kişver-sitânî üzre cülûs-ı hümayûn-ı izzet-me'nûsumuz vâkı' olduğun ma'lûm eyledikde Kırım diyârında izhâr-ı şâdmânî ve ilân-ı behçet-hubûr-i nâ-mahsûr için kal'alarda toplar attırıp envâ'-ı şenlikler etdiresiz.

Fî 3 M. sene [10]99 / [9 Kasım 1687]

A. DVNS. NMH. d, 5/m.1-2/1

Kırım Hanı Mehmed Giray askerleriyle

Nurhan Atasoy- Filiz Çağman, Turkish Miniature Painting

عرض و اعلامدن حالی اولمیه سزفا وائل راستنه در زمان وزیر اعظم
 حضرت اسمعیل پاشا و رئیس الکتاب شمس احمد افندی فی غره جالستانه
 رکاب همایون شوکتفرونه قریخانی سلیم کرای حضرت لرندن کلان نامه نک
 صورتیدر حضرت حق سبحانه و تعالی شوکتلو و عنایتلو و بوقول لرینه مرحمتلو
 و مروتلو خنکارم حضرت لرینک خورشید جهان تاب وجود فایض الجودی مطیع
 فرو عظمت و مشرق تحت سلطنت طالع و لامع ایدوبستان سعادت آشیانکی
 همیشه پناه شاهان عالم و کامبخش شهریاران امایله بو عبد خالص الجانات
 عنایتلو و عاطفتلو و کرامتلو خنکارم اغور همایون لرینده جان و باش ایله طور شر
 عبد اخلاص پیشه سی ولد و غدن قریحه صبحه همایون کدن بو عبد مستقیم که
 کمال الثقات شاهانه و نهایت نوازش پادشاهانه ایله قریخان لغین تأبید الحسن
 ایدوب حال اشرف صدور بولان نامه همایون ملاطفت نمونکه مصحوب عنایت
 علیه بیوریلدن برات شریف عالیشان شرف بخش جانب بند خالص الجانا و لقله
 کله گوشه فخرمبها تم رسید کنکر قصر آسمان اولوب اجرای ادب تعظیم
 و استقبالدن صکره برداشته دست بتجیل و لب ادب برله تقبیل و لسان
 عبودیت و اخلاص ایله تلاوت و ترتیل ایدوب اول منشور پر نور کینی بخش
 کردن عبودیت و اخلاصه حرزالامان و لالی مضمون نامه ملاطفت نقش
 زیور بنا گوش از عان قلینوب دوام عمر و دولت و قیام فرو شوکت دعواتی

کلی خدمت مأمول هایون و ملحوظ خاطر سداد مقروض و لمغله غیرت دینیّه کرم
 اظهار و اشعار ایلد و ککرا جلدن تکرار د عای خیر اجابت اثر ملوکانه مظهر
 اولمش سزد در برخورد را اوله سز و ایکی جهانن یوز یگراق و حق سبحانه و تقابل
 حضرت قریه انما اعدای دین مبینک سربده و تلریما و زرنن قلیک کز باق ایلیه
 ایمدی بوا امر خطیر لا زمر الا هتاما مک حصولی کیر و جناب والا نصا بلرینه
 حواله و تفویض و لمغله نامه هما یون ملا طفت مشخو غر تحریر و سزه ارسال
 قلنشد و وصولند کر کدر که غیرت دین مبین و اغور هایون میمنت قریند
 دشمن دین و هتارد و زخ قریندن نوجهله اخذ انقام و نه طریقله اعمال سینه
 کرفقارتد سیر ممکند را اولطر فلدده ظهور ایدن دشمن دینک احوال و انارینه
 سزک تمام و قوف و شعور یکر اولمغله جناب سعاد تلرینه حواله و تفویض اولمشد
 اطلاع کلی حصولند الکا کوره حرکت و بعنایه الله تعالی و بنصره اولوجهله
 سعی و دقت ایلکه بذل همت و صرف مکنتا ید و بیان شاء الله تعالی وجوده
 خدمت کز غرض حضور فایض النور خسروا نمد مشکور اولوبد عای خیر اجابت
 اثر ملوکانه و انواع عنایات علیه خدیوا نمزه مظهر اولمکر مقرر در بوسفر
 ظفر رهبر ایچون جناب فغم الما بلرینه و معاً غزا و جهادده بولنان سلطان
 شجاعت معتاد و میرزایان و سائر بلو و باشلو غازیان تا تار غزا اعتیاده
 مهمات سفریه ایچون لا زمر اولانی سائر لا زمر العرض اولان احوال و انار ایلد

هر فرد و با خصوص تاجداران دین پناهی و حکمداران فرمان فرمای صاحبقرانی
 سلاطین اسلام زمان اولنوره غزاهای دفرض عین اولعین و شاورهم فی الامر
 فاذا غرمت فلوکل علی الله وهو حسبہ مضمون بجه اول طرفه امور دین و کار
 آزموده مسن و اختیار میرزایان شجاعت معتاد و عساکر ثانا غزاعتیاد
 نصرهم الله تعالی الی یوم المیعاد ایله مشاوره اولندقدن هر طونه منجمد اولندن
 تحریک الحام کیت نصرت پیام ایله ان شاء الله تعالی بوجا غه کلوب با سباب
 سفرواد و ات حرب و قتالی اماده و حاضر و هر نه طرفدن دشمن دین غلبه و ظهور
 ایدرسه اول طرفه حرکت و بغایه الله تعالی قهر و تدبیر و دفع مضرت اعداده
 سعی و دقت و لطف معقول و مناسب کورلدوکن دستور اکرم مشیر الفخر
 نظام العالم ناظم منظر لایم وزیر اعظم سیاهوش پاشا ادام الله تعالی اجلا له
 ارسال اولنا مکتوبک مفهومی علم عالم شمول خسرو انز محیط و شامل اولند
 سزا با عن جد بود و لت علیه ابد پیوند و دودمان مخلص لارکا نمرک خیر خواهی
 و استان سعادت آشیانمرک امور دین و کارکناری اولوب بو آنه دکن غیره
 دین بین و اغورهایونند عرض و ناموس سلطنته لایق و موافق خدمات
 جلیله الاثار وجوده کتور مش خدمتکاری اولدو غنکدن غیره رای دین
 و فکر اصابت قرینکه هر وجهله اعتمادهایون و صداقت و استقامت مکره اعتقاد
 خاطر صفا مقرومزا اولوب واجداد صداقت انصاف لرندن زیاده سزدن

جلوس همایونمزدن دوستاغه لایق مسرت بی نهایت اظهار و تحت حکومتگز
اولان اعیان مملکت و حکام و لایتنکه اشعار اید و با جداد عالی نژاد
واسلاف فردوس نهاد مرانا را الله تعالی براهینهم زمان معدلت اقترا بلرند
برو ما بیند منعقد و مستحکم و ایکی طرفک را اسند مرسم اولان
شرایط صلح و امان و دقایق سوکند و ایمان زمانا ما نمزده دخی کما کان رعایت
وصیانت و لفق مقرر بیلوب ما دامکه طرفکردن صلح و صلاح رعایتین قصور
صدور و ظهور ایتیه جانب همایونمزدن دخی وجهاً من الوجوه اساسی عهد و امان
خلل پذیرا و لفق احتمالی یوقدر ما بیند منعقد اولان دوستلق و اتحاد و موافقت
و انقیاد مراسمی رعایت و لنگله رعایای طرفین حضور و راحت اوزده اولوب
فراغ بالایله جانبینک دعای خیرینه مداومت کوستره لر

بموردی جنرال و بالایتنک
استاد و لایتنک حکمدارینه
و بعد مشروح اوند یارلشد
فی التاریخ المبرور

بموردی
انگلنزه قرالی یا قوب ثانی به

خان حضرتلرینه نامه هایون

الکفر ملة واحدة مضمونی اوزده جمله ملل نصار ابر بریله اتفاق و اتحاد اوزد
مالک اسلامیه به طرف طرف استیلا و ایدی اسلامدن نیجه قلع و بقیاعی
انتزاع و اها لیسن کفر قبل سلسله اسرایدوب کوندن کونه فساد و شقاوتلری
زیاده اولغله فَاَقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ مفهومیجه دین اسلام اولان

MİRZALARIN, SULTANLARIN VE TATAR GAZİLERİNİN KIRIM'IN DÜŞMANLARA KARŞI SAVUNMASINDA HAZIR BULUNMALARI

NECESSITY FOR THE PRINCES (MIRZAS), SULTANS, AND TATAR VETERANS TO BE PRESENT AT THE DEFENCE OF CRIMEA AGAINST ENEMIES

[Kırım] Han[ı] Hazretlerine nâme-i hümayûn

"El-Küfrü milletün vâhidetün" mazmûnu üzre cümle mile'l-i Nasârâ birbiriyle ittifâk ve ittihâd üzre memâlik-i İslâmiye'ye taraf taraf istila ve eydî-i İslâm'dan nice kıla' ve bikâ'ı intizâ' ve ahalisin giriftâr-ı silsile-i esr edüp günden güne fesâd ve şekâvetleri ziyâde olmağla "fa'ktülû'l-müşrikîne haysü vecedtümûhum" mefhûmunca dîn-i İslâm'da olan her ferde ve bâ-husûs tâcdârân-ı dîn-penâhî ve hükûmdârân-ı fermân-fermâ-yı sahib-kırânı selâtin-i İslâm-ı zaman olanlara gazâ vü cihâd farz-ı ayn olmağın "ve şâvirhüm fi'l-emri fe-izâ azemte fe-tevekkel ale'llâh ve hüve hasbühû" mazmûnunca ol tarafda umûr-dîde ve kâr-azmûde müsinn ü ihtiyâr mirzâyân-ı şecâat-mu'tâd ve asâkir-i Tatar-ı gazâ-i'tîyâd nasarahümmüllâhu teâlâ ilâ-yevmi'l-mî'âd ile müşâvere olundukda Nehr-i Tuna muncemid oldukda tahrik-i licâm-ı kemiyet-i nusret-peyâm ile inşâallâhu teâlâ Bucak'a gelüp esbâb-ı sefer ve edevât-ı harb u kıtâli âmâde vü hâzır ve her ne taraftan düşman-i dîn galebe ve zuhûr ederse ol tarafa hareket ve bi-inâyeti'llâhi teâlâ kahr u tedmîr ve def'-i mazarrat-ı a'dâda sa'y u dikkat olunmak ma'kûl ve münasib görüldüğün düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü'l-âlem nâzım-ı menâzımü'l-ümem Vezir-i Âzam Siyavuş Paşa edâ mellâhu teâlâ iclâlehûya irsâl olunan mektubunuzun mefhûmuna ilm-i âlem-şümûl-i hüsrevânemiz muhît ve şâmil olmuşdur. Siz eben an-ceddin bu Devlet-i Aliyye-i ebed-peyvend ve dûdmân-ı muhalledü'l-erkânımızın hayırhâhı ve Âsitân-ı Saâdet-âşiyânımızın umûr-dîde ve kâr-güzârı olup bu ana değin gayret-i dîn-i mübîn ve uğur-ı hümayûnumda ırz u namus-ı saltanatıma lâayık ve muvâfık hidemât-ı celîletü'l-âsâr vücûda getürmüş hizmetkârı olduğundan gayrı re'y-i rezîn ve fikr-i isabet-karîninize her vechile itimâd-ı hümayûn ve sadâkat ve istikâmetinize itikad-ı hâtır-ı safâ-makrûnumuz olup ve ecdâd-ı sadâkat ittisâflarından ziyâde sizden küllî hizmet me'mûl-i hümayûn ve melhûz-ı hâtır-ı sedâd-makrûnum olmağla gayret-i dîniyenizi izhâr ve iş'âr eyledüğünüz ecilden tekrar duâ-yı hayr-ı icâbet-eser-i mülûkânemize mazhar olmuşsuzdur. Berhüdâr olası ve iki cihânda yüzünüz ak ve Hak Sübhânehu ve teâlâ hazretleri daima a'dâ-yı dîn-i mübînin ser-i bî-devletleri üzerinde kılıcınız berrâk eyleye. İmdi bu emr-i hatîr-i lâzımü'l-ihtimâmın husûlü girü cenâb-ı vâlâ-nisâblarına havale ve tefvîz olunmağla nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-meşhûnumuz tahrir ve size irsâl kılınmıştır. Vusûlünde gerekdir ki gayret-i dîn-i mübîn ve uğur-ı hümayûn-ı meymenet-karînimde düşman-i dîn ve küffâr-ı dûzah-karînden ne vechiyle ahz-i intikam ve ne tarîkile a'mâl-ı seyyi'elerine göre giriftâr-ı tedmîr mümkündür. Ol taraflarda zuhûr eden düşman-i dînin ahvâl ü âsârına sizin tamam-ı vukûf ve şu'ûrunuz olmağla cenâb-ı saâdetlerine havale ve tefvîz olunmuşdur.

İttılâ‘-ı küllî husûlünde ana göre hareket ve bi-inâyeti‘llâhi teâlâ ve bi-nusretihi ol vechile sa‘y u dikkat eylemeğe bezl-i himmet ve sarf-ı miknet edüp inşâallâhu teâlâ vücuda gelen hizmetiniz izz-i huzur-ı fâyizu'n-nûr-ı hüsrevânemde meşkûr olup duâ-yı hayr-ı icâbet-eser-i mülûkâne ve envâ‘-ı inâyât-ı aliyye-i hıdvânemize mazhar olmanız mukarrerdir. Bu sefer-i zafer-rehber için cenâb-ı ni‘ami'l-me‘âblarına ve ma‘an gazâ ve cihâdda bulunan sultanân-ı şecâat-mu‘tâd ve mirzâyân ve sâir bellu ve başlu gâziyân-ı Tatar-ı gazâ-itiyâda mühimmât-ı seferiyye için lâzım olanı sâir lâzımü'l-arz olan ahvâl u âsâr ile arz u ilâmdan hâlî olmayasız.

Fî Evâil-i Ra. sene [10]99 / [5-14 Ocak 1688]

A. DVNS. NMH. d, 5/19-21/10

ونامۀ هما یون عنایت انشادی هزار تو قیر و تجیل ایلہ کشف و قراءت ایدوب
 مضمون سعادت مقرونی و لافجاب جهاناب سپهر عظمت و شوکت و بدر منیر
 هاله معدلت و مکرمت حضرتلری بر تو عنایت سبحانی و انوار هدایت صمدانی ایلہ
 مطلع فلک بخنیا ریدن طالع و مشرق افق اقبال و کامکاریدن لامع اولوب
 تشریف اوج سلطنت و تزیین برج خلافت ایلہ روشن ساز چشم دین و دولت
 و ضیاء بخش کاشانه ملک و ملت و لدوغی خبر پر مسترتی حاوی و لمغله الحمد لله ثم
 الحمد لله بوبشارت عظمی و بوموهبه کبری ایلہ بو عبدنا توان و دین غم دین
 کافه عالم و عالمیان اقتباس نور سرور و استصحاب فرحتنا محصور ایدوب
 حمد و سپاس حضرت و اهبالا مال سیاقدن شوکلو و عنایتلو و مهابتلو
 خنکارم حضرتلرینک وجودهایون سعادت مقرونلرین آفت دهر دوندن
 مصون و تحت عالی نجت خسرو ایلرین مبارک و میمون و کافه اهلای اسلام زیر
 سایه عدل و رافلریند خوش حال و مأمون و دشمنان دین بین قهر شمشیر
 عالمکیر لریله مقهور و سرنگون اولق دعوات استجابت غایاتی ورد زبان
 و ذکر لسانم اولمشد حضرت حق و فیاض مطلق درگاهندن کمال سوزش و کداز
 و تضرع و نیاز ایلہ مسؤل و موجودر که سکندر دوران و سلیمان زمان اولان
 بادشاهی قافاز قاف فتح و تسخیر اطراف و احکاف ایلہ محض المرام و سوسو
 قهر تدبیر اعدای ضلالت اتصاف ایلہ شاد کام ایلوب ظل ظلیل خسرو ایلرین

ورد زبانیکن هر وقت وان کمال سوزش و کداز ایله مداومت و ملازمت
 صدچندان اولمشدر بوگونه عنایت واحسان بادشاهانکه که مظهر ولایت
 شکری نه ممکنه رانجی شکرانه نعم نقد جانی اغورهایونکن فدا ایچون دایما جبین
 رضای سعادت افضای صاحبقرانک ولد و غم علم عالم شمول خسروانکه عیانند
 همان حضرت خداوند متعال وجودهایونکی همیشه کمال فرو شوکت و نهایت
 دولت و عظمت ایله پیرایه ناچ و محتاید و بسایه سعادتکی کافه انام خصوصا
 بوپناه آورده ذیل ملوگانک و زرندن زائل ایلیه باقی امرو فرمان شوکت و عنایتلو
 و کرامتلو و مرجتلو خنکار مر حضرتلرینکدر **بودخی رکاب مستطاب خسروانی**
خان مشارالیه طرفدن کلان نامه نک صورتیدر شوکتلو و عظمتلو و مهابتلو
 و صلابتلو و کرامتلو خنکار مر حضرتلرینک خاچای شریف مرا بخش و تراب
 اقدام کردون نقشلرینه روی عبودیت مالید و جبین رقیقت فرسوده قلندقدن
 معروض بند خالص الفواد و عرضه داشت عبدصافی نهاد بودر که بو قوللری
 حقندن بحر بیکران عنایت ملوگانه متموج و قلزم الفات و عاطفت خسروانه منفوج
 اولوب درگاه سده سیمای قوجی باشیلرندن احدا غا قوللری یدیله ارسال
 بیوریلان نامه همایون ملاطفت مشخون شاهانه برین اجرای مراسم اقبال
 و استقبال و ادای لازمه تعظیم و اجلال دن صکره عنایت واحسان علیه کر
 اولان تشریفات جلیله کرافدیری زیور دوش مفاخرت و حلیه قامت استفان

عرض و اعلامدن حالی و ملیه سزفا وائل راستنه در زمان وزیر اعظم
 حضرت اسمعیل پاشا و رئیس الکتاب شمس احمد افندی فی غره جانشینه
 رگاب هایون شوکتفرونه قریر خانی سلیم کرای حضرتلرندن کلان نامه نک
 صورتیدر حضرت حق سبحانه و تعالی شوکتلو و عنایتلو و بوقولرینه مرحمتلو
 و مروتلو خنکار مر حضرتلرینک خورشید جهان تاب وجود فایض الجودی بنی مطلع
 فرو عظمت و مشرق تحت سلطنت طالع و لامع ایدوب استان سعادت آشیانکی
 همیشه پناه شاهان عالم و کامبخش شهریاران امایلیه بو عبدخالص الجانات
 عنایتلو و عاطفلو و کرامتلو خنکار ملانغورهایونلریند جان و باشایله طور مشر
 عبدخالص پیشه سی ولد و غدن قریحه صبحه هایونکدن بو عبد مستقیمکه
 کمال التفات شاهانه و نهایت نوازش پادشاهانه ایله قریر خانلغین تأیید الحسن
 ایدوب حال اشرف صدور بولان نامه هایون ملاطفت نمونکه مصحوب عنایت
 علیه بیوریلدن برات شریف عالیشان شرف بخش جانبیند خالص الجانات و لغله
 کله گوشه فخر مباهاتم رسید کنکمر قصر آسمان اولوب اجرای ادب تعظیم
 و استقبالدن صکره برداشته دست تجیل و لب ادب برله تقبیل و لسان
 عبودیت و اخلاص ایله نلاوت و ترتیل ایدوب اول منشور بر نور کینی بخش
 کردن عبودیت و اخلاصه حرزالامان و لالی مضمون نامه ملاطفت نقش
 زیور بنا گوش از عان قلینوب دوام عمر و دولت و قیام فرو شوکتک دعواتی

کلی خدمت مامول هایون و ملحوظ خاطر سداد مقروض و لمغله غیرت دینیه کرم
 اظهار و اشعار ایلد و ککرا جلدن تکرار د عای خیر اجابت اثر ملوکا نمزه مظهر
 اولمش سزدر بر خوردار اوله سز و ایکی جهانن یوزیکر آق و حق سبحانه و تعالی
 حضرت قریه انما اعدای دین مبینک سربده و تلریما و زرنن قلیچکرت اقایلیه
 ایمدی بوا امر خطیر لا زمر الا هتکامک حصولی کیر و جناب والا نصا بلرینه
 حواله و تفویض و لمغله نامه همایون ملاطفت مشخو نمز تحریر و سزه ارسال
 قلمشدر وصولند کر کدر که غیرت دین مبین و اغورهایون میمنت قریندن
 دشمن دین و هتار دوزخ قریندن نوجهله اخذ انتقام و نه طریقله اعمال سینه
 کر قرار تدبیر ممکنه را و لطف فرده ظهور ایدن دشمن دینک احوال و انارینه
 سزک تمام و قرف و شعوریکرا و لمغله جناب سعاد تلرینه حواله و تفویض و لمغله
 اطلاع کلی حصولند اکا کوره حرکت و بعنایه الله تعالی و نبصره اولوجهله
 سعی و دقت ایلکه بذل همت و صرف مکتاید و بیان شاء الله تعالی وجوده
 خدمتکرت غرض حضور فایض النور خسروانند مشکور اولوبه عای خیر اجابت
 اثر ملوکانه و انواع عنایات علیه خدیو انمزه مظهر اولمکر مقرر دربوسفر
 ظفر رهبر ایچون جناب بغم الما بلرینه و معاً غز او جهادده بولنان سلطان
 شجاعت معتاد و میرزایان و سائر بلالو و باشلو غازیان تا تار غز اعتیاده
 مهات سفریه ایچون لا زمر اولانی سائر لا زمر العرض اولان احوال و انارایله

SELİM GİRAY'IN KENDİSİNE BERÂT İLE KIRIM HANLIĞI VERİLMESİNE TEŞEKKÜRÜ

GRATITUDE OF SELIM GIRAY FOR THE CRIMEAN KHANATE GIVEN TO HIM WITH THE CHARTER (BERAT)

Der-zaman-ı Vezir-i Âzam Hazret-i İsmail Paşa ve

Reisülküttâb Şems Ahmed Efendi, fî gurre-i Ca. sene 1099

*Rikâb-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûna Kırım Hanı Selim Giray hazretlerinden gelen
nâmenin sûretidir*

Hazret-i Hak sübhânehû ve teâlâ şevketlü ve inâyetlü ve bu kullarına merhametlü ve mürüvvetlü hünkârım hazretlerinin hurşîd-i cihân-tâb-ı vücud-ı fâyizü'l-cûdını matla'-ı ferrü azamet ve maşrık-ı taht-ı saltanata tâlî' ve lâmi' edüp Âsitân-ı saâdet-âşiyânını hemîşe penâh-ı şâhân-ı âlem ve kâm-bahş-ı şehriyârân-ı ümem eyleye.

Bu abd-i hâlisü'l-cenân inâyetlü ve âtufetlü ve kerâmetlü hünkârımın uğur-ı hümâyûnlarında can ve baş ile durmuş abd-i ihlâs-pîşesi olduğumdan karîha-i sabîha-i hümâyûnundan bu abd-i müstakîm ki, kemâl-ı iltifât-ı şâhâne ve nihayet-i nevâziş-i Padişahâne ile Kırım hanlığın te'bîden ihsân edüp hâlâ şeref-sudûr bulan nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-nümûnuna mashûb-ı inâyet-i aliyye buyurulan berât-ı şerîf-i âlişân-ı şeref-bahş cânib-i bende-i hâlisü'l-cenân olmağla küleh-kûşe-i fahr u mübâhâtım resîde-i küngüre-i kasr-ı âsumân olup icra-yı âdâb-ı ta'zîm ve istikbalden sonra berdâşte-i dest-i tebcîl ve leb-i edeb birle takbîl ve lisân-ı ubûdiyyet ve ihlâs ile tilâvet ve tertîl edüp ol menşûr-ı pür-nûr-ı gîfî-bahş-ı gerden-i ubûdiyyet ve ihlâsa hırzû'l-emân ve leâlî-i mazmûn-ı nâme-i mülâtafet-nakş zîver-i binâ-gûş-ı iz'ân kılınup devam-ı ömr ü devlet ve kıyâm-ı ferr ü şevketin da'avâtı vird-i zebânım iken her vakit ve ân kemâl-i sûziş ü güdâz ile müdâvemet ve mülâzemetim sad-çendân olmuştur. Bu güne inâyet ü ihsân-ı Padişahânene ki mazhar oldum edâ-yı şükrü ne mümkündür. Ancak şükrâne-i ni'am nakd-i cânı uğur-ı hümâyûnunda feda için daima cûyende-i rıza-yı saâdet-iktizâ-yı sahib-kırânın olduğum ilm-i âlem-şümûl-i hüsrevânene ayândır. Hemen hazret-i hudâvend-i müte'âl vücûd-ı hümâyûnunu hemîşe kemâl-i ferr ü şevket ve nihayet-i devlet ü azamet ile pîrâye-i tâc u taht edüp sâye-i saâdetini kâffe-i enâm husûsen bu penâh-âverde-i zeyl-i mülûkânın üzerinden zâil eylemeye bâkî emr u fermân şevketlü ve inâyetlü ve kerâmetlü ve merhametlü Hünkârım hazretlerindir.

[4 Mart 1688]

A. DVNS. NMH. d, 5/22-23/11

XIX. Asrın İlk Yarısı Bir Kırımtatar Köyü

ارسال وازاق وطفان قلعه لری احوالنه تقید و سنین سابقه ده جاری اولدی
 اوزره اعانت و انکروس وله طرفلرینه برر سلطان کوندر یلوب خلفی السلاطین
 العظام قاغلائی سلطان و نورالدین سلطان دام علوهما جناب شهابت ماکرک
 یاننه کلوب معاً قریر مملکتی محافظه سندن اولمکک لزوم و محاسنی متضمن
 دستور اکرم مشیر الفخیم نظام العالم ناظم مناظم الامم وزیر اعظم اسمعیل پاشا
 ادا مر الله تعالی اجاله یه کلون محضرت مضمونی بایه سریر مشیت الاساس خافایم
 عرض و معلوم هما یونمزا و لمشدر ما لشکاه جباه موحدین و سرشار زمره کلمه
 دین اولان بلاد مسلمین و جناب بسالت انصاف و سزکله معاً شمشیر بند
 و غا اولان سلطانان رسم مصاف و دلیران میرزایان نبرد آزما و غازیان
 نا انا را آتش عنان جنگ آشنا و ساربر و مجرده مشغول جهاد اولان جنود نصرت
 رهین و عامه امت محمد حفظ حقّه و دیعه اولمشدر سربازا عن جداستانه
 سعادت آشیا نملک دو اجوی و خیر خواهی و دولت علیه ابد پیوند فرک ضدانک
 دل آلهی اولوب حمیت حقیقت دین و دولت باهره و حراست ناموس سطوت
 سلطنت قاهره و معاضدت غزات و معاونت کلمات مقتضای حسن عقیدت
 و دیانت لری اولوب بوبابن چشم بند تسامح اولیوب و خصوص مرقوم سلاطین
 اوزره ایجا بایتمسه آنلر طرف نعم الما برندن رخصت یافنه الناس و نمیه جملرش
 کمال مرتبه اعتماد هما یون و اعتقاد سداد مقرون و لمغین رجالی غرض

عامه عالم متبتهج و مسرور و شادان و ملق میسر اوله بوقوللری عتبه علیه
 سلاطین پناه و سده سنیه فلك دستك هارینك ابا عن جد عبد خلاص ^{ری} کا
 و اغور دین و دولتند مدت العمر صرف مقدور ایتش امکاری و الی هذا الان
 جمیع امور و شئون علی حساب الامر و الفرمان عمل و حرکت ایله افتخار ایند ^{ند}
 صداقتکاری اولوب فیما بعد شوکلو و عظمتلو و مهابتلو و کرامتلو خنکارم
 حضرتلرینک اغور هما یون خسرو انیلرند دخی جان و باش ایله خدمت عبودیتلرین
 بذل تاب و توان و صرف جد و جهد فراوان ایتک وزن رضای سعادت ارتضای
 شاهانه لرین رجا و نظر عین عنایت پادشاهانه لرین استعداده اولدو غم معلو
 علم عالمشول خسرو انیلری اولدقن امر و فرمان شوکلو و عظمتلو و مهابتلو
 و کرامتلو خنکارم حضرتلرینک در قریه خانی سلیم کرای خان حضرتلرینه کوندربایان
 نامه هما یوندر متحاذی سپهر برین اولان پاییه سیر فلك تمکین ملوکانه مزه
 کمال مصداقت و استقامت و نهایت مخالفت و صدق طوبتی حاوی و طرف
 مطاوعت کسترلرندن مامول طبع خدیوانه مزه لایق و حقکرده همخوایه ضمیر
 سعادت سمیر مزاولان ملحوظ هایون پادشاهانه مزه متوافق صداقت نامه جان
 سپارانه کز واصل و مفهوم متابعت مرسومه علم عالم ارازم محیط و شامل اولمشد
 برخوردار اوله سز نکزارامگاه هزبران و غا اولان قریه مملکتی حوالیسندن
 اولان ها رخا کسار پابر جای معادات اولملر ایله بحر سیاهه چکدر عجب

و نامه هما یون عنایت نشادی هزار توقیر و تجلیل ایله کشف و قراءت ایدوب
 مضمون سعادت مقرونی اول آفتاب جهاناب سپهر عظمت و شوکت و بدرمیر
 هاله معدلت و مکرمت حضرتلری پرتو عنایت سبحانی و انوار هدایت صمدانی ایله
 مطلع فلک بنخیا ریدن طالع و مشرق افق اقبال و کامگاریدن لامع اولوب
 تشریف اوج سلطنت و تزیین برج خلافت ایله روشن ساز چشم دین و دولت
 وضیا بخش کاشانه ملک و ملت و لدوغی خبر پر مسترقی حاوی و لمغله الحمد لله شتم
 الحمد لله بوبشارت عظمی و بوموهبه کبری ایله بو عبدنا توان و دین غم دیدن
 کافه عالم و عالمیان اقتباس نور سرور و استصحاب فرحتنا محصور ایدوب
 حمد و سپاس حضرت و اهبالا مال سیاقدن شوکلو و عنایتلو و مهابتلو
 خنکار حضرتلرینک وجود هما یون سعادت مقرونلرین آفت دهر دوندن
 مصون و تحت عالی بخت خسرو اینلرین مبارک و میمون و کافه اهلای اسلام زیر
 سایه عدل و رأفلریند خوش حال و مأمون و دشمنان دین بین قهر شمشیر
 عالم کبر لیلله مقهور و سرنگون اولمق دعوات استجابت غایاتی و رد زبان
 و ذکر لسانم اولمشد حضرت حق و فیاض مطلق درگاهندن کمال سوزش و کداز
 و تضرع و نیاز ایلله مسؤل و مرچودر که سکندر دوران و سلیمان زمان اولان
 بادشاهی قافاز قاف فتح و تسخیر اطراف و انکاف ایلله محصل المرام و سوبسو
 قهر تدبیر اعدای ضلالت اتصاف ایلله شاد کام ایلوب ظل ظلیل خسرو اینلرین

ورد زبانه را بکن هر وقت وان کمال سوزش و کداز ایله مداومت و ملازمت
 صد چندان و لشدر بوکونه عنایت و احسان پادشاهانکه که مظهر و لؤلؤم
 شکری نه ممکنه رآنحق شکرانه نعم نقد جان فی اغورهایونکنه فدا ایچون دانماچونین
 رضای سعادت فضا ی صاحبقرانک ولد و غم علم عالم شمول خسروانکه عیانند
 همان حضرت خداوند متعال وجودهایونکی همیشه کمال فروشوکن و نهایت
 دولت و عظمت ایله پیرایه ناچ و تختایدوب سایه سعادتکی کافه انام خصوصاً
 بونپاه آورده ذیل ملوکانک و زردن زایل ایلیمه باقی امر و فرمان شوکلو عنایلو
 و کرامتلو و مرجحتلو خنکارم حضرتلرینکدر **بودخی رگا ب مستطاب خسروانی**
خ ن مشا رالیه طرفدن کلان نامه نک صورتیدر شوکلو و عظمتلو و مهابتلو
 و صلابتلو و کرامتلو خنکارم حضرتلرینک خاچای شریف مرا بخش و تراب
 اقدام کردون نقشلرینه روی عبودیت مالید و جبین رقیق فرسوده قلندردن
 معروض بند خالص لوفاد و عرضه داشت عبدصافی نهاد بودرکه بقوللری
 حقندن بحر بیکران عنایت ملوکانه متموج و قلزم الثقات و عاطفت خسروانه منفوج
 اولوب درگاه سدن سیمایقوجی باشیلرندن احمد اغا قوللری یدیله ارسال
 بیوریلان نامه همایون ملاطفت مشخون شاهانه برین اجرای مراسم اقبال
 و استقبال و ادای لازمه تعظیم و اجلال دن صکره عنایت و احسان علیه لری
 اولان تشریفات جلیله کرافدیری زیور دوش مفاخرت و حلیه قامت استقامت

KIRIM HANI SELİM GİRAY'IN BAĞLILIĞINI BİLDİRDİĞİ MEKTUP

THE CRIMEAN KHAN SELIM GIRAY'S LETTER IN WHICH HE DECLARED HIS LOYALTY

Bu dahi rikâb-ı müstetâb-ı hüsrevâniye han-ı müşârünileyh tarafından gelen nâmenin sûretidir

Şevketlü ve azametlü ve mehâbetlü ve salâbetlü ve kerâmetlü hünkârım hazretlerini hâk-i pâ-yı şerîf-i merâm-bahş ü turâb-ı akdâm-ı gerdün-nakışlarına rû-yı ubûdiyyet-mâlîde ve cebîn-i rıkkıyet-fersûde kılındıktan sonra ma'rûz-ı bende-i hâlisü'l-fü'âd ve urza-daşt-ı abd-ı sâfi-nihâd budur ki,

Bu kulları hakkında bahr-ı peykerân-ı inâyet-i mülûkâne mütemevvic ve kulzüm-i iltifât ve âtifet-i hüsrevâne mütefevvic olup dergâh-ı sidre-sîmâ kapucı başlarından Ahmed Ağa kulları yediyle irsâl buyurulan nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-meşhûn-ı şâhânelerin icra-yı merasim-i ikbâl u istikbal ve edâ-yı lâzime-i ta'zîm ve iclâlden sonra inâyet ve ihsân-ı aliyyeleri olan teşrifât-ı celîle-i girân-kadri zîver-i dîş-ı müfâharet ve hilye-i kâmet-i istikâmet ve nâme-i hümayûn-ı inâyet-inşâdı hezâr-tevkîr ve tebcîl ile keşf ü kırâ'et edüp mazmûn-ı saâdet-makrûnu ol âfitâb-ı cihân-tâb-ı sipihr-i azamet ve şevket ü bedr-i münîr-i hâle-i ma'delet ve mekremet hazretleri pertev-i inâyet-i Sübhânî ve envâr-ı hidâyet-i Samedânî ile matla'-ı felek-i bahtiyârîden tâlî' ve maşrık-ı ufk-ı ikbâl ve kâmkârîden lâmi' olup teşrif-i evc-i saltanat ve tezyîn-i burc-ı hilâfet ile rûşen-sâz-ı çeşm-i dîn ü devlet ve ziyâ-bahş-ı kâşâne-i mülk ü millet olduğu haber-i pür-meserreti hâvî olmağla “elhamdü li'llâh sümme elhamdü li'llâh” bu beşâret-i uzmâ ve bu mevhibe-i kübrâ ile bu abd-i nâ-tüvân ve dîde-i gam-dîde-i kâffe-i âlem ve âlemiyân iktibâs-ı nûr-ı surûr ve istishâb-ı ferhat-ı nâ-mahsûr edüp hamd u sipâs-i hazret-i vâhibü'l-âmâl siyâkında şevketlü ve inâyetlü ve mehâbetlü hünkârım hazretlerinin vücud-ı hümayûn-ı saâdet-makrûnların âfet-i dehr-i dündan masûn ve taht-ı âlî-baht-ı hüsrevânilerin mübârek ve meymûn ve kâffe-i ahali-i İslâm zîr-i sâye-i adl ü re'fetlerinde hoş-hâl ve me'mûn ve düşmanân-ı dîn-i mübîn kahr-ı şemşîr-i âlem-gîrileriyle makhûr ve sernigûn olmak da'avât-ı isticâbet-gayât-ı vird-i zebân ve zikr-i lisânım olmuştur. Hazret-i Hak ve feyyâz-ı mutlak dergâhından kemâl-i sûziş ü güdâz ve tazarru' ve niyâz ile mes'ûl ve mercûdur ki Sikender-i devrân ve Süleyman-ı zaman olan Padişah-ı kâf-ez-kâf feth ü teshîr-i etraf ve eknâf ile muhassılü'l-merâm ve sû be-sû kahr-ı tedmîr-i a'dâ-yı dalâlet-iktisâf ile şâd-kâm eyleyüp zıll-i zalîl-i hüsrevânilerinde âmme-i âlem mütebehhic ve handân ve mesrûr u şâdân olmak müyesser ola.

Bu kulları atebe-i aliyye-i selâtin-penâh ve südde-i seniyye-i felek-destgâhlarının eben an-ceddin abd-i ihlâskârî ve uğur-ı dîn ü devletde müddetü'l-ömr sarf-ı makdûr etmiş emek-

dârı ve ilâ-hâze'l-ân cemî'-i umûr ve şu'ûnda alâ-hasbî'l-emr ve'l-fermân amel ve hareket ile iftihâr eder bende-i sadâkat-kârı olup fîmâ-ba'd şevketlü ve azametlü ve mehâbetlü ve kerâmetlü hünkârım hazretlerinin uğur-ı hümayûn-ı hüsrevânelerinde dahi can ü baş ile hizmet-i ubûdiyyetlerinde bezl-i tâb u tûvân ve sarf-ı cedd u cehd-i ferâvân etmek üzre rıza-yı saâdet-ir-tizâ-yı şâhânelerin rica ve nazar-ı ayn-ı inâyet-i Padişahânelerin istidâda olduğum ma'lûm-ı ilm-i âlem-şümûl-ı hüsrevânileri oldukda emr u fermân şevketlü ve azametlü ve mehâbetlü ve kerâmetlü hünkârım hazretlerininindir.

[23 Mart-1 Nisan 1688]

A. DVNS. NMH. d, 5/23-25/12

الله عظیم الشان حبیباً کریم محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حرمشہ عساکر
 اسلامک معین و مددگار و لوباعدا ی لئامی با مال ستور قهرود ما را یلیه
 آمین اغورهما یومدن غیرت دین مبین ایچون بذل قدرت و دعای خیر اجابت اثرمه
 مظهر اولمغه همتایدوب بوندن بویله واقع اولان احوال و اناری علی التوالی
 اعلامدن حالی ولیه سرفرا و اخرچا سئنه **قریر خانی سلیم کرای خان حضرتلرینه**
کوندردن نامه هما یون بالذات جناب شہامت ماب خان یلری اشبوسال مینت
 اشتمالن بعنایة الله تعالی قریر مملکتی حوالیسنه برتوانداز نیر حراست و لوب
 انکروس وله طرفلرینه دخی صرفنگاه اہتمام اولنق اوزره بوندن اقدو نامه هما یون
 سعادت مقروغر ^{شریافتہ} سطور صد و رواول طرفلرک احوالی کلیتایله عهد همت ایلمانیلرینه
 توصیه و سپارش اولمش ایدی ان شاء الله تعالی مرجہا دده شو لکه لازمه غیرت
 و حیثیت لیرانه در هر وجهله مراعات اولمشی ضمیر سعادت سمیر خسروانه مزده جلو
 یقیندر لکن خلفی السلاطین العظام قالغای سلطان و نورالدین سلطان دام علوہما
 حالا بولند قلری محللر ده هربری برقاج سنه دن برواجاله کیمت نبرد و هیجا و اطراف
 واکافندن ترک تاز پر خاش و وغا ایدرک تحصیل و قوف و اتقان ایتد کلر ندرت
 غیر ناصیه احوالردن تابش جلاوت درخشان اولوب هر برینه کونین و جنگ
 ازموده ممکن اولدیغی مرتبه هکایت مقداری عسکرانار برق رفتار رسالیلہ
 تقویت بخش اولوب کالان بولند قلری خدمات علیہ من ابقا اولنملری نافع دین

فايض النور ملوكاً مزمده بقوله مقرون ونامہ ہمایون ملاطفت نمودن تہنیرا رسال
اولمشدرو وصولند کرکد کہ اغوردین مبیندن تسمیر ساعدہمت واحالہ سمند
غیرت وجلادتایدوب انشاء اللہ تعالیٰ کرک انکروس وکرک لہ طرفلرینہ لشکر
ثانار بيشمارا عدا شکار دن فوق الما مول کرین وجنکاز مودہ عسکرتا نار
صبارقنارایلہ دلیرودلاور برر سلطان تہمتن تبار رسال ومشار الیہا قلعہ
سلطان ونور الدین سلطانیا نکرہ کتوردوب بعون اللہ تعالیٰ قریہ مملکتی
واول اطرافک حراستی ایلہ اشتغال کوسترہ سز قریب وبعید ہرقدن اولور سکر
اولسون اول طرفکاموری ینہ سزک ہمتکرہ وراى وتدبیریکرہ مفوضدر آنخو
قریر حراستہ حصی مناسب کور میوب واللہ امانتی اولسون اول حوالیدن
ینہ کلیتایلہ دامنکش فراغ اولیوب دستور مکرہ مشیرمفحم نظام العالم
لہ سفرندن عساکراسلامہ سر عسکر اولان وزیر مرصطفی پاشا ادام اللہ تعالیٰ
اجلا لہ طرفنہ دخی دیدن کشای انباء اولوب ممکن اولدوغی مرتبہ مظاہرت
ایلیہ سزان شاء اللہ تعالیٰ طرف ہمایون سعادت مقرونندن دخی التماس اولدوغی
اوزرہ بحر سیاہ ابطال رجال ایلہ مملو اون قطعہ چکدر سفاین نصرت قوان
ارسال وثغور اسلامیتہ دن اولان ازا قوطغان قلعه لرینک دخی تنظیم امور لر
اہتمام اولنوب اعانت سائر خصوصندن شوکہ کنجایش پذیر حوصلہ املا ند بزو
دیغ اولنیمہ جفی جناب نعم الما بلرینہ معلومدر خیر الناصرین اولان حضرت

ارسال و از اق و طغان قلعه لری حواله تقید و سنین سابقه ده جاری اولدی
 اوزره اعانت و انکروس وله طرفلرینه برر سلطان کوندر یلوب خلفی السلاطین
 العظام قاغای سلطان و نورالدین سلطان دام علوهما جناب شہامت ماکرک
 یا ننه کلوب معاً قریر مملکتی محافظه سندن اولمکرک لزوم و محاسنی متضمن
 دستور اکرم مشیر الفخیم نظام العالم ناظم منازم الامم وزیر اعظم اسمعیل پاشا
 ادا مر الله تعالی اجاله یه کلان محضرت مضمونی بایه سریر مشیت الایاس خاقان
 عرض و معلوم هما یونمزا و لمشدر مالشکاه جباه موحدین و سرشار زمره کلمه
 دین اولان بلاد مسلمین و جناب بسالت تصاف و سرکله معاً شمشیر بند
 و غا اولان سلطانان رستم مصاف و دلیران میرزایان نبرد آرم و غازیان
 نا ارا آتش عنان جنگ آشنا و سایر بر و مجرده مشغول جهاد اولان جنود نصرت
 رهین و عامه امت محمد حفظ حق و دیعه اولمشدر سزا با عن جد آستانه
 سعادت آشیانمزد دواجوی و خیر خواهی و دولت علیه ابد پیوند مرک صدق
 دل آهی اولوب حمایت حیات دین و دولت باهره و حراست ناموس سطوت
 سلطنت قاهره و معاضدت غزات و معاونت کلمات مقتضای حسن عقیدت
 و دیانت لری اولوب بوبابن چشم بند تسامح اولیوب و خصوص مرقوم ساو
 اوزره ایجاب ایتمسه آنلر طرف نعم الما بلرندن رخصت یافنه الناس و انیمه جعفر
 کمال مرتبه اعتماد هما یون و اعنفا د سداد مقروفا و لغین رجال لری غرض

عامه عالم متبهرج و مسرور و شادان و ملق میسر اولد بوقولری عتبه علیه
 سلاطین پناه و سد سینه فک دستک هارینک ابا عن جد عبد خلاص کار
 و اغور دین و دولت مدت العمر صرف مقدور ایتش امکداری و الی هذا الان
 جمیع امور و شئون علی حسب الامر و فرمان عمل و حرکت ایل افکار ایند
 صداقتکاری اولوب فیما بعد شوکلو و عظمتلو و مهابتلو و کرامتلو خنکارم
 حضرتلرینک اغور هما یون خسر و انیلرند دخی جان و باش ایل خدمت عبودیتلرین
 بذل تاب و توان و صرف جد و جهد فراوان ایتک اوزن رضای سعادت ارتضای
 شاهانه لرین رجا و نظر عین عنایت پادشاهانه لرین استعداده اولد و غم معلو
 علم عالمشول خسر و انیلری اولد قن امر و فرمان شوکلو و عظمتلو و مهابتلو
 و کرامتلو خنکارم حضرتلرینک در **قریر خانی سلیم کرای خان حضرتلرینه کوندربیان**
نامه هما یوندر متحاذی سپهر برین اولان بایه سیر فلک تمکین ملوکانه مزه
 ل مصادقت و استقامت و نهایت محالست و صدق طوقتی حاوی و طرف
 مطاوعت کستر لرندن مامول طبع خدیوانه مزه لایق و حقکرده همخوابه ضمیر
 سعادت سمیر مزاولان ملحوظ هایون پادشاهانه مزه متوافق صداقت نامه جان
 سپارانه کز و اصل و مفهوم متابعت مرسومنه علم عالم ارازم محیط و شامل اولمشد
 برخوردار اوله سز لکن ارا مکاء هز بران و غا اولان قریر مملکتی حوالیسند
 اولان ها رخا کسار با بر جای معادات اولملریله بحر سیاهه چکدر کسب

KIRIM'IN MUHÂFAZASI İÇİN ALINACAK TEDBİRLER

PRECAUTIONS TO BE TAKEN FOR THE DEFENCE OF CRIMEA

Kırım Hanı Selim Giray Han hazretlerine gönderilen nâme-i hümayûndur

Mütehâzi'-i sipihr-berîn olan pâye-i serîr-i felek-temkîn-i mülûkânemize kemâl-i müsâdakat ve istikâmet ve nihayet-i muhâleset ve sıdk-ı taviyyeti hâvî ve taraf-ı mutâvaat-güsterlerinden me'mûl tab'-ı hıdîvânemize lâıyk ve hakkınızda hemhâye-i zamîr-i saâdet-i semîrimiz olan melhûz-ı hümayûn-ı pâdişâhânemize mütevâfık sadâkat-nâme-i can-sipârâneniz vâsıl ve mefhûm-ı mütâbaât-ı mersûmuna ilm-i âlem-ârâmız muhît ve şâmil olmuştur. Berhûrdâr olasız.

Lâkin ârâmgâh-ı hizebrân-ı vegâ olan Kırım memleketi havâlisinde olan küffâr-ı hâk-sar pâber-cây-ı mu'âdât olmalarıyla Bahr-i Siyah'a çekdiri irsâl ve Azak ve Tagan kal'aları ahvâline takayyüd ve sinîn-i sâbıkada cârî olduğu üzre iânet ve Engürüs ve Leh taraflarına birer sultan gönderilip halefiyyü's-selâtini'l-izâm Kalgay Sultan ve Nureddin Sultan dâme ulüvvühümâ cenâb-ı şehâmet-me'âbınızın yanına gelüp, ma'an Kırım memleketi muhâfazasında olmanızın lüzûm ve mehâsinini mutazammın düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü'l-âlem nâzım-ı menâzımü'l-ümem Vezir-i Âzam İsmail Paşa, edâ mellâhu teâlâ iclâlehûya gelen mahzarın mazmûnu pâye-i serîr-i müşeyyedü'l esas-ı hâkanîmize arz ve ma'lûm-ı hümayûnumuz olmuştur. Mâlişgâh-ı cibâh-ı muvahhidîn ve serşâr-ı zemzeme-i kelime-i dîn olan bilâd-ı müslimîn ve cenâb-ı besâlet-ittisâf ve sizinle ma'an şemşîr-bend-i vegâ olan sultanân-ı rüstem-müsaf ve dilîrân-ı mirzâyân-ı neberd-âzmâ ve gâziyân-ı Tatar-ı ateş-ınân-ı cenk-âşînâ ve sâir berr ü bahrde meşgul-ı cihâd olan cünûd-ı nusret-rehîn ve âmme-i ümmet-i Muhammed hıfz-ı hakka vedî'a olunmuştur. Siz eben an-ceddin Âsitâne-i Saâdet-âşiyânemizin devam-cûy ve hayırhâhı ve Devlet-i Aliyye-i ebed-peyvendimizin sadâkat-kâr-ı dil-âgâhı olup himâyet-i hamîyyet-i dîn ü devlet-i bâhire ve hırâset-i namus-ı satvet-i saltanat-ı kâhire ve mu'âzadat-ı guzât ve muâvenet-i kümât muktezâ-yı hüsn-i akîdet ve diyânetleri olup bu bâbda çeşm-i bend-i tesâmüh olmayup ve husûs-ı merkûm bu üslûb üzere icab etmese ânlar taraf-ı ni'ami'l-me'âblarından ruhsat-yâfte-i iltimâs olunmayacaklarına kemâl-i mertebe itimâd-ı hümayûn ve itikad-sedâd-ı makrûnum olmağın, ricaları izz-i huzur-ı fâiyizi'n-nûr-ı mülûkânemizde kabule makrûn ve nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-nümûnumuz tahrir ve irsâl olunmuştur.

Vusûlünde gerekdir ki, uğur-ı dîn-i mübîninde teşmîr-i sâ'id-i himmet ve ihale-i semend-gayret u celâdet edüp inşâallâhu teâlâ gerek Engürüs ve gerek Leh taraflarına leşker-i Tatar-ı bî-şumâr-ı a'dâ-şikârdan fevka'l-me'mûl güzîde ve cenk-azmûde asker-i Tatar-ı sabâ-reftâr ile dilîr-u dilâver birer sultan-ı tehemten-tebâr irsâl ve müşârünileyhimâ Kalgay Sultan ve Nureddin Sultanı yanınıza getürdüp bi-avni'llâhi teâlâ Kırım memleketi ve ol etrafın hırâseti

ile iştigâl gösteresiz. Karîb ve ba'îd her kande olursanız olsun ol tarafın umûru yine sizin himmetinize ve re'y ü tedbirinize mufavvazdır, Ancak Kırım hırâsetine hasrı münasib görmeyüp ve Allah emaneti olsun ol havâlidenden yine külliyyet ile dâmenkeş-i ferâğ olmayup düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Leh seferinde asâkir-i İslâma seraskerim olan vezirim Mustafa Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehû* tarafına dahi dîde-küşâ-yı intibâh olup mümkün olduğu mertebe müzâheret eylesesiz. İnşâallâhu teâlâ taraf-ı hümâyûn-ı saâdet-makrûnumdan dahi iltimâs olunduğu üzre Bahr-ı Siyah'a ebtâl-ı ricâl ile memlû on kıt'a çekdirir sefâin-i nusret-karâyin irsâl ve sügûr-ı İslâmiyeden olan Azak ve Doğan kal'alarının dahi tanzim-i umûrlarına ihtimâm olunup, iânet-i sâire husûsunda şol ki güncâyış-pezîr-i havsala-i imkândır. Bir vechile dirîğ olunmayacağı cenâb-ı ni'ami'l-me'âblarına ma'lûmdur. Hayru'n-nâsırîn olan Hazret-i Allahu azîmü's-şân habîb-i ekremi Muhammedü'l-Mustafa *sallallâhu teâlâ aleyhi ve sellem* hürmetine asâkir-i İslâmın mu'în ve mededkârı olup, a'dâ-yı li'âmı pâ-mâl-i sûtûr-i kahr u dimâr eyleye, âmîn. Uğur-ı hümâyûnumda gayret-i dîn-i mübîn için bezl-i kudret ve duâ-yı hayr-ı icâbet-eserime mazhar olmağa himmet edüp, bundan böyle vâkı' olan ahvâl u âsârı ale't-tevâlî ilâmdan hâlî olmayasız.

Fî Evâhir-i Ca. sene [10]99 / [24 Mart-1 Nisan 1688]

A. DVNS. NMH. d, 5/25-28/13

تعمير ائمه سی و باغ و باغچه لرندن عشر النیوب و عوارض و کورچی و اسپنجه
 و صافغون و جلب و معدنچی و بونلرک امثالی تکالیف عرفیه دن معاف اولوب
 اولرندن و باغ و باغچه لرندن جبراً کمنه اخراج ایتیموب مکرکه کند و اختیار
 ویره لر و بری صایغ ایکن مرد اولاجنی چند املاک و اشیا سندن و نفت
 اچقه سندن اقربا سندن و آخردن دیلدوکی کمنه یه نه مقدار نشنه
 باغشیلوب و صیتاید رایسه بیت المالجیدن وقتاً ملردن عادت قدیمه
 اوزده اولمغه کمنه مانع اولمیوب و فتحدن مقدم فصل اولمش دعوالرینه عادت
 و آیینلرنجه بعضی غدلری اولوب مقبول طوتیلوب کجشد دعوالرینه نزاع اولمیه
 و چاکه اولنلر اگر سبیل و حجتد رالته کلانندن زیاده نشنه المیوب و ما بینلرندن صلح
 اولنه جق مصلحتلرینه اهل خبر و اختیار ایتد کلری کمنه لک تمیزن اهل حکم
 اولنلر مقبول طوتوب و شاهد زورردن احتیاط ایلد کلری ایچون بشیوز اچقه لؤ
 دعواندن زیاده واقع اولان خصوصلرده سبکات و تمسکین یا لکرنشاهد ایلله
 مال طلباید رلرایسه استماع اولمیه و شهرک داخلندن بیع اولنان خمردن
 و ایپکدن و اکل شرابه ستعلق اولان زاد و زواده دن کمرک النیوب و جزیره یه
 خارجدن بغدادی و سائر جوبانندن ممالک محروسه ده خارجدن کلن بغدادی و سائر
 جوبانندن کمرک آلمدوغی کجی اندن النیوب و جزیره یه خارجدن کلان متاعک
 کمرکین و اندن سائر ولایت کیدن متاعک کمرکنه سائر ممالک محروسه ده اولان

الله عظیم الشان حبیب اکرمی محمد المصطفیٰ صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم حرمشہ عساکر
 اسلام مکین و مددکاری و لوباعداۃ لئامی با مال استور قهرود ما را یلیہ
 آمین اغور ہما یونمن غیرت دین مبین ایچون بذل قدرت و دعای خیر اجابت ازہ
 مظہرا و لغہ ہمت ایدوب ہوندن بویلہ واقع اولان احوال و انباری علی التوالی
 اعلامدن حالی اولیہ سزفی و اخراجا سئنے **قریر خانی سلیم کرای خان حضرت تلی**
کو ندریدن نامہ ہمایون بالذات جناب شہامت ماب خانیلری اشبوسال میمنت
 اشتمالن بغایۃ الله تعالیٰ قریر مملکتی حوالیسنے برتواندازنیر حراست و لوب
 انکروس ولہ طر فترینہ دخی صرف نگاہ اہتمام اولنق اوزرہ ہوندنا قدم نامہ ہما
 یون ^{شرفیاقہ} سعادتمقر و غیر سطور صد و رواول طرفلک احوالی کلیتایلہ عہد ہمت ایلمانیلرینہ
 توصیہ و سپارش و لئمش ایدی ان شاء الله تعالیٰ مرجہا ددہ شو لکہ لازمہ غیرت
 و حمیت د لیرانہ در ہر وجہلہ مراعات اولنشی ضمیر سعادت سمیر خسروانہ مزہ جلوی
 یقیند لکن خلفی السلاطین العظام قالغای سلطان و نور الدین سلطان دام علوہا
 حالاً بولند قمری محللر دہ ہربری برقاج سنہ دن برواجالہ کمیت نبرد و ہیجا و اطراف
 واکافتدن ترک تازپر خاش و وغانایدک تحصیل و قوف و اتقان ایتد کلر ندت
 غیری ناصیہ احوال لرنن تابش جلا دت درخشان اولوب ہر برینہ کزین وجہ
 ازمودہ ممکن اولدیغی مرتبہ ہکایت مقداری عسکرانانار برق رفتار رسالیلہ
 تقویت بخش اولوب کالان بولند قمری خدمات علیہ من ابقا اولملری نافع دین

فايض النور ملوكه مزده قبوله مقرون و نامه همايون ملاطفت نمونن تحريار سال
اولنمشدر وصولندن كركدكه اغور دين ميسند تشير ساعد همت واحاله سمنند
غيرت وجلادت ايدوب ان شاء الله تعالى كرك انكروس وكرك له طرفلرینه لشكر
ناثار بيشمارا عدا شكار دن فوق الما مول كزين وجنكاز موده عسكرتاتار
صبار قارايله دليوردلا و بربر سلطان تهمتن تبارا رسال و مشارا اليها قلغا
سلطان ونور الدين سلطانى يانكره كتوردوب بعون الله تعالى قريم مملكتى
واول اطرافك حراستى ايله اشتغال كوستره سز قريب و بعيد هر قند اولور سكر
اولسون اول طرفك مورى ينه سزك همتكره وراى و تدبير كره مفوضدر انجو
قريم حراستنه حصري مناسب كور ميوب والله امانتى اولسون اول حواليدن
ينه كليتايله دامنكش فراغ اولميوب دستور مكرم مشير مخم نظام العالم
له سفرندن عساكر اسلامه سر عسكر مر اولان وزير مر مصطفى پاشا ادام الله تعالى
اجلا له طرفنه دخى ديدن كشاي ننباه اولوب ممكن اولدوغى مرتبه مظاهرت
ايله سزان شاء الله تعالى طرف همايون سعادتمقر و مندن دخى التماس اولندوغى
اوزره بحر سياه ابطال رجال ايله مملو اون قطعه چكددر سفاين نصرت قراين
ارسال و ثغور اسلاميه دن اولان ازاك و طغان قلعه لر ينك دخى تنظيم امور
اهتمام اولنوب اعانت سائر خصوصندن شو لكه كنجائش پذير حوصله امكاند بزو
ديغ اولنميه جفى جناب نعم الما بلرينه معلومدر خير الناصرين اولان حضرت

ENGÜRÜS VE LEH SEFERİNE ASKER GÖNDERMESİ İÇİN SELİM GİRAY'A HİTABEN YAZILAN NÂME-İ HÜMÂYÛN

IMPERIAL LETTER (NAME-I HUMAYUN) WRITTEN TO SELIM GIRAY TO SEND SOLDIERS TO THE HUNGARIAN (ENGURUS) AND POLISH (LEH) CAMPAIGNS

Kırım Hanı Selim Giray Han hazretlerine gönderilen nâme-i hümayûn

Bizzat cenâb-ı şehâmet-me'âb-ı hanîleri iş bu sâl-i meymenet-iştimâlde *bi-inâyeti'llâhi teâlâ* Kırım memleketi havâlisine pertev-endâz-ı neyyir-i hırâset olup Engürüs ve Leh taraflarına dahi sarf-ı nigâh-ı ihtimâm olunmak üzere bundan akdem nâme-i hümayûn-ı saâdet-makrûnumuz şeref-yâfte-i sutûr-ı sudûr ve ol tarafların ahvâli külliyyet ile uhde-i himmet-i İlhanilerine tavsiye ve sipariş olunmuş idi.

İnşâallâhu teâlâ emr-i cihâdda şol ki lâzime-i gayret ve hamîyyet-i dilîrânedir her vechile mürâât olunması zamîr-i saâdet semîr-i hüsvânemizde cîlve-rîz-i yakîndir. Lâkin halefiyyü's-selâtini'l-izâm Kalgay Sultan ve Nureddin Sultan *dâme ulüvvühumâ* hâlâ bulundukları mahallerde her biri birkaç seneden berü icâle-kümeýt-i neberd ü heycâ ve etraf ve eknâfında Türk tâz-i perhâş u vegâ ederek tahsil-i vukûf ve itkân etdiklerinden gayrı nâsiye-i ahvâllerinde tâbiş-i celâdet-dirahşân olup her birine güzîde ve cenk-azmûde mümkün olduğu mertebe kifâyet mikdârı asker-i Tatar-ı berk-reftâr irsâliyle takvîyet-bahş olup kemâkân bulundukları hidemât-ı aliyyemde ibkâ olunmaları nâfi'-i dîn u devlet-i kâhire ve muvâfık-ı nâm u namus-ı saltanat-ı aliyye-i bâhiremiz olduğu ecilden nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-meşhûnumuz tahrir ve size irsâl olunmuştur. Vusûlünde gerekdir ki inşâallâhu teâlâ bizzat cenâb-ı besâlet-güsterleri bundan akdem istikrar bulduğu vech-i vecîh üzere bu sâl-i meymenet-iştimâlde Kırım hırâseti ile ol etrafa sarf-ı nigâh-ı dikkat ve müşârünileyhânın dahi yanlarına dahil-i hayta-i imkân olduğu mertebe asâkir-i Tatar-ı adüv-şikârdan kifâyet mikdârı güzîde ve tûvânâ asâkir irsâliyle imdâd ü iânet ve takvîyet verilüp hidemât-ı aliyye-i Padişâhânemde kemâ fi'l-evvel bezl-i kudret ve icra-yı levâzım-ı hamîyyet ile bâfte-i kâr-gâh-ı icâbet olan kabâ-yı duâ-yı mülûkânemize bâlâ-yı vâlâ-yı İlhanilerin müsta'idd-i teşrif etmeğe daima cidd ü ihtimâm ve lâzımü'l-arz olan ahvâl ve âsârı ale't-tevâlî arz u ilâmdan hâlî olmayasız.

Fî Evâsıt-ı Ş. sene [10]99 / [11-20 Haziran 1688]

A. DVNS. NMH. d, 5/28-29/14

Yalta

İ.Ü. Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90672-133

۵۲۵ محاسن و مناقب

بهر نگرش تو بود که فغان است لای
 سوز فغان عشق حق حق و سوز مهر فغان
 وز نه و از ریش حبیبی کف بدند فغان یا که ز لایکه بود که لایک
 الوپ بدنه نشویش ویردیم وقت صبره لب از لایکه کورده
 اکبر
 عیون
 سر مهر
 مقبره صدر
 ۱۴۱۰

بیت و مقبره

KIRIM HANI'NA HAZİNE DESTEĞİ

CENTRAL TREASURY SUPPORT FOR THE CRIMEAN KHAN

Bâ'is-i tahrir-i tezkire budur ki

Fermân-ı âlî ile saâdetlü Han-ı âlîşân hazretlerinin Mehterhâne mühimmâtı için Hazine-i Âmire'den veznedârbaşı Hüseyin Ağa yedinden yalnız iki yük elli bin akçe alup yedine işbu temessük verildiği vakt-i hâcetde ibrâz edesiz.

Tahriren fî 14 Receb sene 1100 [4 Mayıs 1689]

İvaz Ağa

Ser-mehterân-ı hayme-i
hazret-i Sadr-ı âlî

C. MTZ, 325

قریباً کلیتاً یله مقهور ایتمکله بالذات متوجه اولدوغزغزای غزاده دخی مرافقت ایلله
 اشبوسال میمنت اشتمالین عساکر موحدینی لقد نصرک الله فی مواطن کثیره فحوائ
 سعادت احتواسیلله متبہج و مسرور ایلله آمین والسلام و آخرش سنۃ
 قریباً فی سلیم کرای خان حضرت تریبہ نامہ ہا یوندر جناب شجاعت طراز لری
 خاندان ایلخانانک حسن عقیدت و صفای طویتی ایلہ ممتازی و دودمان جنکینیا
 بسالت و شہامت و عقل و تدبیر و فراست ایلہ سرفرازی و لوب باخصوص بودین
 و دولت علیہ یہ صداقت و استقامت ایلہ معاونت و معاضدت اسلاف سعادت
 انصافکرہ وجوہ ایلہ مسابقتکر کالشمس فی وسط النهار آشکارا و لوب
 انشاء الله الملک المتعال اشبوسال میمنت اشتمالین بالذات جناب خلافت ایلہ
 رایت فراز غزیت اولدوغزغزای غزاده دخی مرافقت و اعلاء کلمہ دیند وفاق
 کلی مظاہرت ما مول طبع صفا مقرون ملوکانہ مزاولغلہ بوندنا قدم عقد عهد و میثاق
 اولدوغزای و زر دعوت جہا دایچون خطہ ہا یون شوکت مقرون و نامہ نامی ملاطفت
 و جناب خانیلریتہ خلعت پوستین شاہانہ و شمشیر تیز خسر و انہ و سلاطین
 و امرا و میرزایان و بللو باشلو غزات تانار شجاعت شعارہ یمش ثوب سراسر خلعت
 مورث البہت سلطانی و اون بش بیک التون تفنکی الحہ سی درگاہ معلا من
 قیوجی باشیلرندن افتخار الاماجد والا کارمر علی دامر مجتہد تعین و ارسال
 اولنمشیدی و لکن طرف باہر الشرفلرینہ وصولدن مقدم جناب والا نژاد لری

۸۷
دین و اسلام و تنکس لوای عدای لئامه اظهار غیرت و اهتمام و حقکرده الطاف
علیه شاهانه و دعای خیر اجابت شاهانه مزی توفیر و تکثیره بذل همت ایلیه سر
قریر خانی سلیم کرای خان حضرت لرنه خطها یون شوکمقرون صورتیدر سز که
دولت بد بنیا منزل خیر خواه نیک اندیشی و دودمان سعادت عنوانمزلک دو و هج
صداقت کیشی بالفعل قریر خانی سلیم کرای خان سر حسن توجه و تعلق باد شاهانه
متبادر لطف تحایای ملوکانه مزلیه حال و شائکری تلطیف و تکریمدن صکره
معلومکر اولاکه بوندن قدر الله امانت قریر او زرنه نیت فاسدن ایلک کلان
مسقوکفه سنک بعونه تعالی دفع و رفیعچون عزیمتکر خبری و رودندن برودر
قاضی الحاجاته تضرع و نیازدن حالی اولیوب سر عسکر مصطفی پاشا قولمزه دخی
اول طرفن مراسم معاضدت اجرا سی ایچون فرمان هما یونمزه صادر بیام مسرت
ورودینه مترقب ایکن عون حقله جناب شجاعت شعار لرلی لشکر چنکیزیان اعدا
شکار ایلک ابرشد کلرندن بشارون بیک مقداری ^{سلطه} شمشیر ابدار و برقاج قطع
طوبیری اخذ و سائر ملاعین جمله دلیرانه لرنه تاب و رطاق اولیوب خبیت
وانکسار یله مدبر ابرقاج منزل کبر و رجعت و فرار ایلشرا الحمد لله ثم الحمد لله اگرچه
خاصه طرفها یونمزه بشارت نامه لر یله اعلام اولمزدی اما سر عسکر مشارالیه
طرفه وارد اولان خبر لرلی سمع هما یونمزه القا اولمغین خیر الناصرین اولان
مولایه بنجه شکر لر اولمشدر حق تعالی غزاکری مبارک ایل یوب ملاعین خاصرخی

KIRIM HANI'NIN KAZANDIĞI ZAFERİN TEBRİKİ

GREETING THE CRIMEAN KHAN FOR HIS VICTORY

Kırım Hanı Selim Giray Han Hazretlerine Hatt-ı Hümayûn-ı Şevket-makrûn sûretidir

Siz ki devlet-i ebed-bünyânımızın hayırhâh-ı nîk-endîşi ve dûdmân-ı saâdet-ünvânımızın devam-cûy-ı sadâkat-kîşi bi'l-fi'l Kırım Han'ı Selim Giray Han'sız

Hüsni teveccüh ve taalluk-i Padişahânedan mütebâdir eltâf-ı tehâyâ-yı mülûkânemiz ile hâl ü şânınızı taltif ve tekrîmden sonra ma'lûmunuz ola ki, bundan akdem Allah'a emanet Kırım üzerine niyet-i fâside ile gelen Moskov keferesinin bi-avnihi teâlâ def' ü ref'iyçün azîmetiniz haberi vürûdundan berü dergâh-ı kâdî'l-hacâta tazarru' ve niyâzdan hâlî olmayıp Serasker Mustafa Paşa kulumuza dahi ol tarafda merasim-i mu'âzadat icrası için fermân-ı hümayûnumuz sâdır olup peyâm-ı meserret vürûduna müterakkıb iken avn-i Hak'la cenâb-ı şecâat şiârları leşker-i Cengiziyân-ı a'dâ-şikâr ile erişdiklerinde beş-on bin mikdârı küffârı tu'me-i şemşîr-i âb-dâr ve bir kaç kıt'a topları ahz ve sâir melâin hamle-i dilîrânelerine tâb-âver-i tâkat olmayıp haybet ve inkisâr ile müdebbiren bir kaç menzil gerü ric'at ve firar eylemişler.

Elhamdü li'llâh, sümme elhamdü li'llâh eğerçi hâsseten taraf-ı hümayûnumuza beşâret-nâmeleriyle ilâm olunmadı. Ammâ serasker-i müşârünileyh tarafına vârid olan haberleri sem'-i hümayûnumuza ilkâ olunmağın hayrû'n-nâsırîn olan Mevlâ'ya nice şükürler olunmuşdur. Hak teâlâ gazânızı mübârek eyleyüp melâin-i hâsırîni karîben külliyyet ile makhûr etmekle bizzat müteveccih olduğumuz gazâ-yı garrâda dahi mürâfakat ile işbu sâl-i meymenet-iştimâlde asâkir-i muvahhidîni "Le-kad nasarakümü'llâhu fî-mevâtine kesîretin" fehvâ-yı saâdet-ihtivâsıyla mübtehic ve mesrûr eyleye. Âmîn, ve's-selâm.

Evâhir-i Ş. sene 1100 / [10-19 Haziran 1689]

A. DVNS. NMH. d, 5/83-84/38

Gursuf

İ.Ü. Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90672-134

تصنیف

تصنیف شاه زلفی که در ده ساله است و تصنیف
 شیرازی که در ده ساله است و تصنیف
 کلبه که در ده ساله است و تصنیف
 و غیره که در ده ساله است و تصنیف
 برزیده که در ده ساله است و تصنیف
 حضرت که در ده ساله است و تصنیف

مستقر فی سبیل
 ۲۸

سلطان

حضرت میرزا فتح رسول

دولت و سالت و در غلو

رسم قدیم اوزره رگابه و ایوانه یوز سو و بیگلر خان زاج اردن فتح کرای بنده
 قدیم و بیگلر کلن زخیره ایچون تنگه شریف رجا اولنر باقی سلطانکده

سید
 میرزا کریم خان

HANZÂDELERDEN FETİH GİRAY'A VERİLMESİ ADET OLAN ZAHİRE

PROVISIONS (ZAHIRE) WHICH WAS TRADITIONALLY GIVEN TO FETİH GIRAY, FROM ONE OF KHANZADES (KHAN'S SON)

Devletlü ve saâdetlü ve merhametlü Sultanım hazretleri sağ olsun

Resm-i kadîm üzre rikâb-ı hümayûna yüz sürmeye gelen Han-zâdelerden Fetih Giray bendelerinin kadîmi verilegelen zahîre için tezkire-i şerîf rica olunur. Bâki [fermân] Sultanımındır.

Bende
Fetih Giray
Han-zâde

Berây-ı tayinât-ı Han-zâdegân-ı der-hîn-i âmede dest-bûs-ı
hazret-i şehriyârî der-îdeyn-i şerîfeyn

Erz	Revgan-ı sade	Asel	Şem'-i asel-i zerd	Güş	Nân bahâ	Tavuk
6 şinik	12 kıyye	12 kıyye	6 kanat	84 kıyye	240 kıyye	12 aded

Vech-i meşrûh üzre îd-i şerîfde dest-bûs-ı hazret-i şehriyâriye gelen Han-zâde sultanlardan Fetih Giray tarafından her birine bu mikdâr zahîre verilegeldüğü defterde mastûrdur. Fermân devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerindir.

Fî 28 N. sene 1102 / [25 Haziran 1691]

Mu'tâd üzre derkenârı mûcebince tezkiresi verile deyû buyuruldu

C. HR, 460

حسن همت خان یاری مجزوماً ملحوظ هما یونمزد در و لکن بالا فضا فالغای سلطان
 نور الدین سلطانک امدادینه ارسال و شهاب زکرای سلطان سدا لاسلام
 تعیین اولدینغی تکرار مکتوبکرله اعلام اولمش عون حقیله ازاق امدادی
 بالذات جنا بکرک ایر شمسنه محتاجدر نوغای و چرکس عسکرینک قالغای
 سلطان دخی کاینبغی تبعیت اید جکری متیقن دکدر وقت فوت اولدیز
 بای حال امداد لرینه ایر شمرک لا بد ولا زمدر بوجاق عسکر یله سلاطیند
 هرکیمی مراد ایدر سکر تعیین و ارسال و قییم و اوزی محافظه سی ایچون دخی
 قفسی مناسب ایله آلیقویوب مستعینا بالله جناب شریف کر سرعت و استعجال
 ازاق امدادینه ایر شمرکه همت ایلله سز و السلام اوایل دسلنه قییم خار
 الحاج سلیم کرای خانه نامه هما یوندر بعد الاغاب معلوملری اولاکه
 ارسال اولنان مکتوبکرکلو بخلاصه مفهومی بالجمله محاط علم عالمشمول خسرو
 اولوب اولازاق قلعه سنک کیفیت احوالی و ثانیاً اولطرف اولان دونما
 هما یونمزد سفینه لری و فرقه لری ایلله مقدما ازاق طرفه مامور اولان طوایف
 عسکر بوسنه کرش بوغازندن قشلا یوب طمان و ترک و اولطرفن اقتضا
 ایدن محالک محافظه سندن اولملری اعلام اولمش ذلک تقدیر الغریز العلیم
 بوندنا قدم دخی اول خبر کر توار دایلدکن از اغه مامور طوایف عسکره باش
 بوغ اولان علی پاشا ادام الله تعالی اجله کندوسی کرش بوغازندن او تووز

۲۱۹
 همایونمزا ولوبازاق قلعه سیامدادی مرد دیارلمشیدی خالیافلعه مزبون
 محصورا ولدوغی اعلام اولمش بوندن صکر تردید صورتی بر طرف وامرشد
 اولوب ازاق طرفه البته بالذات کندیکر کمتسی افضا ایتش خطهایون
 شوکمفر و نمر وصولدن قلغای سلطانی ووزی محافظه سنه و برسلطانی دخی
 بوجاق عسکر یله طرفه کوندر و ب و کندیکر ازاق طرفه ایلغار ایدوب
 بعونه تعالی آند اولان غزات اسلامک امداد و اعانلرینه ایرشیمکه همت ایلیه
 والسلام اولد سلاله **قریر خانی الحاج سلیم کرای خانه یازیلان خطهایوز**

شوکمفر و نمر تیدر

کلامی هیقه طار الیه
 از صیغی اوزن ازاق
 محصور اولوب استغاثه
 واستمداد ایلایا
 امدادینه و مساعده
 و اعانلرینه
 بیجا کرایه
 و اعانلرینه
 و اعانلرینه
 و اعانلرینه

سرکه خاندان خلافت بنیانمکه صدیق خالص الجانی بالفعل قریر خانی اولان
 سلیم کرای خان سر محض موالات پیکرانه دن منبعث توجهات شاهانه ایلله
 حال و شانکر لطیف اولندقد نصکر معلومکرا اولاکه بوندن اقدم ازاق
 امدادینه مامورا اولان نورالدین سلطان نوغای و جرکس عسکرینک عدم
 موافقلرینجی اعلام ایلکرایله شهباز کرای سلطان بوجاق عسکر یله بو طرفه
 و قلغای سلطان قریم خلقله قریم و اوزی محافظه سنه تعیین و بالذات
 جناب شجاعت مابکر ایلغار ایلله ازاق امدادینه کتکرا ایچون خطهایون شوکمفر
 توصیه اولنمشیدی ان شاء الله تعالی وصولدن منوال مشروح اوزره

SELİM GİRAY'IN BİZZAT AZAK SAVUNMASINA KATILMASI

PARTICIPATION OF SELIM GIRAY IN THE DEFENCE OF AZOV
PERSONALLY

Kırım Hanı el-Hâc Selim Giray Han'a yazılan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn suretidir

"Küllemâ semî'a hey'aten târe ileyhâ" eser-i sahihi üzre Azak'da mahsûr olup istigâse ve istimdâd eyleyen ümmet-i Muhammed'in imdâdına erişmeğe himmet ve müsâra'at eyleyesiz. Allah'a emanet eyledik. Azak'ın bir gün evvel sizin varmanıza muhtac oldu. Hak teâlâ âsân eyleye" deyu ünvânına keşîde kılınmıştır

Siz ki hanedân-ı hilâfet-bünyânımızın sadık-ı hâlisü'l-cenânı bi'l-fi'l Kırım Hanı olan Selim Giray Han'sız

Mahz-ı müvâlât-ı peykerânenen münbais teveccühât-ı şâhâne ile hâl ü şânınız taltif olunduktan sonra ma'lûmunuz ola ki, bundan akdem Azak imdâdına memûr olan Nureddin Sultan'a Nogay ve Çerkes askerinin adem-i muvâfakatlarını ilâm eylemeniz ile Şehbâz Giray Sultan Bucak askeriyle bu tarafa ve Kalgay Sultan Kırım halkıyla Kırım ve Özi muhâfazasına tayin ve bizzat cenâb-ı şecâat-me'âbınız ılgâr ile Azak imdâdına gitmeniz için hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumuzla tavsiye olunmuş idi. İnşâallâhu teâlâ vusûlünde minvâl-i meşrûh üzre hüsn-i himmet-i hanîleri meczûmen melhûz-ı hümayûnumuzdur ve lâkin bi'l-iktizâ Kalgay Sultan Nureddin Sultan'ın imdâdına irsâl ve Şehbâz Giray Sultan Seddü'l-İslâm'a tayin olduğu tekrar mektubunuzla ilâm olunmuş, avn-i Hak ile Azak imdâdı bizzat cenâbınızın erişmesine muhtacdır. Nogay ve Çerkes askerinin Kalgay Sultan'a dahi kemâ yenbağî teba'iyet edecekleri müteyakkın değildir. Vakit fevt olmadın bi-eyyi hâl imdâdlarına erişmeniz lâbûd ü lâzımdır. Bucak askeriyle selâtinden her kimi murad ederseniz tayin ve irsâl ve Kırım ve Özi muhâfazası için dahi kangısı münasib ile alıkoyup müste'înen bi'llâh cenâb-ı şerîfiniz sürat u isti'câl ile Azak imdâdına irişmeğe himmet eyleyesiz ve's-selâm.

Evâil-i Z. sene [1]107 / [2-11 Temmuz 1696]

A. DVNS. NMH. d, 5/219-220/94

Hansarayı, Bahçesaray

اکرا و لطفند طوایف عسکر و اکرد و نمای های یونم سفینه لری و اگر فیما بعد دخی
 بی دبی و رانلری و لطفند فضا سینه کون استخدام و هر طرفه بسط جناح
 حمایت و توجیه دیدن صیان نشایدوب و خلف السلاطین ^{الغناء} قانای سلطان
 دام علوه بی دخی چرکس طرفند از عاچ ایتیموب و لطفند دخی انظام ^{لله}
 اهتمام و ظهور کلان احوال و اثار بی در پی اعلام اولوب کرا زاق و اگر
 اوزی و اگر مالک شمالیه دن لازمه عهد خانیلری و لان سرحد منصور ^{نک}
 کافه امور دن دفعه بدفعه نیاج حسن هم خانیلری ظهور یله استجلاب
 رضای عینا فضا ی بادشاها نه مزه ساعی و ملری ماملرد او اخر ص ^{شمله}
قیم خانی الحاج سلیم کرای خانه یازیل خط هایون سز که دولت علیه مزه
 خیر خواه صادق الجانی بالفعل قریر خانی الحاج سلیم کرای خا نسر نقاق
 سلام مودت ارتسام بادشاها مزله حال و خاطر کز لطیف ^{مکن} اولند قد
 معلوملری و لا که بمشیت الله تعالی سریر سلطنت جناب خلافتنا بمره
 میسرا و لا لدن بروا علاء کلمه علیا ایچون وجود مری سبیل دین مبینه
 وقفایلیوب عون حقیله هر جانبک تداریکله اهتمام و طرف طرف تسیر
 رجال و کدو مزدخی قفانلوا ائمة الکفر فحوا ی سعادت احتواسی وزن
 انکروس کفن سی و زرینه توجه و غرمتایدوب الحمد لله ثم الحمد لله جناب
 قادر ایچون ایکی سینه در عون و عنایتله بو عبد عاجزینه منصور اعود

د و نمای هایونتر سفینه لری دخی اند قشلا یوب و سایر طوایف عسکر دخی
 رای خانیلری و زرہ طمان و ترک قلعہ لرینہ توزیع و تعیین اولمق اوزن او
 شریفہ مز شرفا قہ صد و را ولوب سابقا سجان باشی اولان مصلی د امجد^{ایله}
 بیک نفر یکجری استانه سعادتمدن وینہ او جا قاغا لرندن سابقا زغر جی باشی
 اولانا حمد زید مجن ایله بیک یکیوز نفر یکجری رض روم و طر بز و سجا قلدن
 و سابقا طور ناجی باشی اولان محمد زید مجن ایله سکریوز نفر یکجری جانیک
 سجا غندنا عدد و قاسمدن مقدمه او لجانہ ارسال و ایصال اولمق اوزرہ
 فرمان هایونتر اولمشیدی حالاینہ اولمق اوزن خدمت محافظہ دہ قائم
 ایچون مجدنا او امر علیہ مزایله ابقا و تاکید و افضنا ایدن امور محافظہ و سایر
 خدمات دین مبینہ رای صوابدید لری اوزرہ حرکت و بذل قدرت بیلر یچون
 هر بر لرینہ تنبیہ و تشدید اولوب و ان شاء الله تعالی بوند نصکمن دخی
 افضنا ایدن بوغازلرہ وضع اولمق ایچون عتق و عتاد ایله مشغول بر قاج قلعہ
 قلیون دخی اعداد و پی د بی کوندیلوب و الحاصل ازاق و اوزی سرحد لرینک
 افضنا ایدن مهمات و تدارک نہ هر وجهله همت سنیہ پادشاهانہ مز مصروف
 و عنان یکران عاطف ملوک نماز اول طرفه معطوف و لمسنی مقرر بیلوب بوند^{صکمن}
 اگر ازاق و اگر اوزی طرف لرینک نظام حال و انشاق احوالی وابستہ حسن
 همت و ودیعه غیرت و حمیت خانیلری و لمغله مامول هایونتر اولدیغی اوزن

حسن همت خان یاری مجزوماً ملحوظ هما یونمزد در و لکن بالا فضا فالغای سلطان
 نورالدین سلطانک امدادینه ارسال و شهباز کرای سلطان سدا لاسلام
 تعیین اولدنی تکرار مکتوبکرله اعلام اولمش عون حقیله ازاق امدادی
 بالذات جنا بکرک ایر شمسنه محتاجدر نوغای و چرکس عسکرینک قالغای
 سلطان دخی کاینغی تبعیت ایدن جملری متیقن دکلدر وقت فوت اولدین
 بای حال امداد لرینه ایر شمرک لا بد ولا زمدر بوجاق عسکر یله سلاطیند
 هر کیمی مراد ایدر سکر تعیین و ارسال و قیم و اوزی محافظه سی ایچون دخی
 قفسی مناسب یله آلیقویوب مستعینا بالله جناب شریفکر سرعت و استعجاله
 ازاق امدادینه ایر شمرکه همت ایلله سزوالسلام اوائل دسلنه **قریم خان**
الحاج سلیم کرای خانانه نامه هما یوندر بعدالافاب معلومری اولاکه
 ارسال اولنان مکتوبکرکلوب خلاصه مفهومی بالجمله محاط علم عالمشول خسرو
 اولوب اولان ازاق قلعه سنک کیفیت احوالی و ثانیاً اولطرفن اولان دونما
 هما یونمزد سفینه لری و فرقه لری ایلله مقدما ازاق طرفنه مامور اولان طوایف
 عسکر بوسنه کرش بوغازندن قشلا یوب طمان و ترک و اولطرفن اقتضا
 ایدن محللرک محافظه سندن اولملری اعلام اولمش ذلك تقدیر الغریز العلیم
 بوندنا قدم دخی اول خبرکر تواردا یلدرکن از اغه مامور طوایف عسکره باش
 بوغ اولان علی باشا ادام الله تعالی اجلا له کندوسی کرش بوغازندن او تووز

همایون غزا و لوبازاق قلعه سیامدادی مرده دیا زلمشیدی خالیا قلعه مزبور
محصورا ولدوغی اعلام اولمش بوندن صکن تردید صورتی بر طرف وامرشد
اولوب ازاق طرفنه البته بالذات کنذیکر کمتسی افضا ایتمش خط همایون
شوکت فروغزو وصولدن قلغای سلطانی ووزی محافظه سنه وبر سلطانی دخی
بوجاق عسکر یله طرفه کوندر ووب وکنذیکر ازاق طرفنه ایلغار ایدوب
بعونه تعالی آندن اولان غزات اسلامک امداد و اعانتلرینه ایرشمه همت ایلیه
والتسلام اولد سلطانله **قریر خانی الحاج سلیم کرای خانه یازیلان خط همایون**

شوکت فروغزو صورتی
کلمه سیم هیقه طار الیه ازاقن
اند صمیمی اوزن ازاقن
محصور اولوب استغاثه
واسمها دایلیا استغاثه
امدادینه ایتمک
وساعت ایلیه
اماننا الله
بیتن ایلین
ازاقن
ازاقن
ازاقن

سز که خاندان خلافت بنیانمک صدیق خالص الجانی بالفعل قریر خانی اولان
سلیم کرای خان سز محض موالات پیکرانه دن منبعث توجهات شاهانه ایله
حال و شانکر لطیف اولند قد نصکم معلوم کراولا که بوندن اقدم ازاق
امدادینه مأمور اولان نورالدین سلطان نوغای وچرکس عسکرینک عدم
موافقتلریخی اعلام ایلمکرایله شهباز کرای سلطان بوجاق عسکر یله بو طرفه
و قلغای سلطان قریم خلیفه قریم واوزی محافظه سنه تعیین وبالذات
جناب شجاعت مابکر ایلغار ایلله ازاق امدادینه کتکرا ایچون خط همایون شوکت
توصیه اولمشیدی ان شاء الله تعالی وصولدن منوال مشروح اوزر

AZAK VE ÖZİ SERHADLERİNİN DONANMA-YI HÜMÂYÛNUN İŞTİRAKİYLE KORUNMASI

DEFENCE OF THE FRONTIERS OF AZOV AND OZI WITH THE PARTICIPATION OF THE IMPERIAL FLEET (DONANMA-I HUMAYUN

Kırım Hanı el-Hâc Selim Giray Han'a nâme-i hümayûndur

Ba'de'l-elkâb, ma'lûmları ola ki

İrsâl olunan mektubunuz gelüp hülâsa-i mefhûmu bi'l-cümle muhât-ı ilm-i âlem-şümûl-i hüsvânemiz olup evvela Azak kal'asının keyfiyyet-i ahvâli ve sâniyen ol tarafda olan Donanma-yı Hümâyûn'umuz sefineleri ve fırkateleri ile mukaddemâ Azak tarafına memûr olan tavâif-i asker bu sene Kerş Boğazı'nda kışlayup Taman ve Temrük ve ol tarafda iktizâ eden mahallerin muhâfazasında olmaları ilâm olunmuş; *Zâlike takdîrû'l-azîzî'l-alîm*. Bundan akdem dahi ol haberiniz tevârüd eyledikde Azak'a memûr tavâif-i askere başbuğ olan Ali Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehû* kendisi Kerş Boğazı'nda oturup Donanma-yı Hümâyûn'umuz sefineleri dahi anda kışlayup ve sâir tavâif-i asker dahi re'y-i hanîleri üzre Taman ve Temrük kal'alarına tevzi' vü tayin olunmak üzre evâmîr-i şerîfemiz şeref-yâfte-i sudûr olup sâbıkâ Sekban-başı olan Musallî *dâme mecdühû* ile bin nefer yeniçeri Âsitâne-i Saâdetimden ve yine ocak ağalarından sâbıkâ Zağarcıbaşı olan Ahmed *zîde mecdühû* ile bin iki yüz nefer yeniçeri Erzurum ve Trabzon sancaklarından ve sâbıkâ Turnacıbaşı olan Mehmed *zîde mecdühû* ile sekiz yüz nefer yeniçeri Canik sancağından i'dâd ve Kasım'dan mukaddem ol cânibe irsâl ve isâl olunmak üzre fermân-ı hümayûnumuz olmuş idi. Hâlâ yine ol minvâl üzre hizmet-i muhâfazada kalmaları için müceddeden evâmîr-i aliyyemiz ile ibkâ ve tekid ve iktizâ eden umûr-ı muhâfaza ve sâir hidemât-ı dîn-i mübînde re'y-i savâb-dîd[î]leri üzre hareket ve bezl-i kudret eylemeleriyçün her birlerine tenbih ve teşdîd olunup ve inşâallâhu teâlâ bundan sonra dahi iktizâ eden boğazlara vaz'olunmak için udde ve atâd ile meşhûn bir kaç kıt'a kalyon dahi i'dâd ve peyderpey gönderilüp velhâsıl Azak ve Özi serhadlerinin iktizâ eden mühimmât ve tedârikine her vechile himmet-i seniyye-i Padişahânemiz masrûf ve inân-ı yek-rân-ı âtîfet-i mülûkânemiz ol tarafa ma'tûf olmasını mukarrer bilüp bundan sonra eğer Azak ve eğer Özi taraflarının nizâm-ı hâl ve intisâk-ı ahvâlî vâbeste-i hüsn-i himmet ve vedî'a-i gayret ü hamîyyet-i hanîleri olmağla me'mûl-i hümayûnumuz olduğu üzre eğer ol tarafda tavâif-i asker ve eğer Donanma-yı Hümâyûn'um sefineleri ve eğer fîmâ-ba'd dahi pey der-pey varanları ol tarafın iktizâsına göre istihdam ve her tarafa bast-ı cenâh-ı himâyet ve tevcih-dîde-i sıyanet

edüp ve halefü's-selâtini'l-izâm Kalgay Sultan *dâme ulüvvühû*yu dahi Çerkes tarafından iz'âc etmeyüp ol tarafın dahi intizam-i hâliyle ihtimâm ve zuhûra gelen ahvâl ve âsâr pey der-pey ilâm olunup eğer Azak ve eğer Özi ve eğer memâlik-i şimâliyeden lâzıme-i uhde-i hanîleri olan serhadd-i mansûrenin kâffe-i umûrunda defa be-defa netâyic-i hüsn-i himem-i hanîleri zuhûriyle isticlâb-ı rıza-yı yümn-iktizâ-yı Padişahânemize sâ'î olmaları me'mûldur.

Evâhir-i S. sene [1]108 [19-28 Eylül 1696]

A. DVNS. NMH. d, 5/220-222/95

د دفعه بطریق اولیه معلوم شود که اینک محقر منقول در الجبل چونکه
 او قادر بر ما المیده ساعده اولیده زمانه یازده لیکه ماله فینه
 ایله که یکد از زنده در کوس بود انلی او از زنده ایضا اولیده
 عرض ایله که این اسمی طوطی مابین اواج کفر علیه شیخ کلوب
 فقه شریف رسول الله علیه الصلوة والسلام بنده بود که منکبدر حق خا^ن
 کلوب بنده بود که منکبدر دکلر افند زانجه ایله کلوب بنده عرض این که
 پادشاه

عرض بنده بمقدار بود که شوکتو عنایتو کرامتو شجاعتو

جناب قادر بچون وجود هابونری خطا و خطا لردن معون ایوب
 بیامن حسن توجه ملوکانه لویه عساکر اسلوحی دایما مضور و نظری و کفایت
 خاکساری مهور و مدثر ایله امین شوکتو افندم مجد الله تعالی فرمودن
 جابوله کبدن شجاذ کرای سلطان دخی مضور و نظری انعام الیه^{عودتی}
 مشر خان داعیه به مکتوب کلکین قائمه بی مرفوع رکاب هابونری^{فتمند}
 عند صلح بچون کند و لب و در غنی الیه فرمودن ادم کیندی کی محقق و کن
 توجه اوزده صورت بولشدر خبر گمش ان شا الله تعالی ان دخی قریبا^{بالله}
 خبری مامولدر شوکتو افندم توغ هابونری دخی موقوف علی الله^{مستینا}
 رمضان ثریفک اونچی بازاد کونی نصب اولتی اوزده قرار و بولشدر
 جناب مولی متین و مسعود ایوب ابتدا و انتهای مقارن بن و اقبال^{ایله}
 بوغاز حصارده اولدن مصطفی پاشا فولدینه دخی فرمان هابونری اوزده
 بر طرفه کلک اوزده خبر کو ندر دورد ان دخی بانده البتونه جن اولدی^ی
 نبین و امورینه نظام و بر یوب توصیه اولنه جن ایستور دخی سید نصرت^{کند}
 سبارش اولمورد من سجانده و تعالی توفیق رفیق ایله امین معونون^{قطه}
 محضریه کی بازاری بولک حسین نام کیمنه ایله اولدن دعواترینه^{کچی}
 عرض و بر قطعه محضرم فرغ حضور هابونری قلمشدر اولبا بده امر و فرما
 شوکتو عنایتو کرامتو شجاعتو

ŞAHBAZ GİRAY'IN KALMUKLULAR İLE ANLAŞMA YAPMAK NİYETİNDE OLDUĞU HAKKINDA

SHAHBAZ GIRAY'S INTENTION OF MAKING AGREEMENT WITH KALMUKS

Derûn-ı telhisde olan ma'lûm-ı şerîfim olmuştur. Mısırlının mahzarı manzûrum olup çünkü ocakdan rica eylediler. Müsâade olmalıdır. Fermânlar yazıla. Lâkin hâlâ hazine ile geldiğin üzerindedir. Süveyş Kapudânlığı evveli üzerinde ibkâ olsa olmaz mı arz edesin. İnşâallâhu teâlâ tuğ-ı hümayûn ihrac günü cümle meşâyih gelüp ba'de'l-ihrac hırka-i şerîf-i Resûlullah aleyhi's-selâtu ve's-selâma yüz sürmek münasibdir. Ancak Han dâîmiz gelüp yüz sürmeği münasib midir, değil midir, efendi dâîmiz ile söyleşip arz edesin

Arz-ı bende-i bî-mikdâr budur ki

Şevketlü inâyetlü kerâmetlü şecâatlü Padişahım

Cenâb-ı kâdir-i bî-çûn vücud-ı hümayûnların hata ve hatarlardan masûn eyleyüp meyâmin-i hüsn-i teveccüh-i mülûkâneleriyle asâkir-i İslâmı daima mansûr ve muzaffer ve küffâr-ı haksârı makhûr ve müdemmer eyleye, âmîn.

Şevketlü efendim, bi-hamdi'llâhi teâlâ Kırım'dan çapula giden Şahbaz Giray Sultan'ın dahi mansûr ve muzaffer i'tinâm ile avdetini müş'ir han dâîlerine mektub gelmeğin kâimesi merfû' rikâb-ı hümayûnları kılınmıştır. Kalmuk ile akd-i sulh için kendü taleb ve rağbeti ile Kırım'dan âdem gitdiği muhakkak ve lâkin henüz ne vech üzre sûret bulmuştur haber gelmemiş inşâallâhu teâlâ ânın dahi karîben haberi me'mûldür. Şevketlü efendim tuğ-ı hümayûnları dahi mütevekkilen ale'llâh ve müsta'înen billâh Ramazan-ı şerîfin onuncu Pazar günü nasb olunmak üzre karar verilmiştir. Cenâb-ı Mevlâ müteyemmen ve mes'ud eyleyüp ibtidâ ve intihâsını mukârin-i yümn ve ikbâl eyleye. Boğazhisar'da olan Mustafa Paşa kullarına dahi fermân-ı hümayûnları üzre bu tarafa gelmek haber gönderilür, ânın dahi yanında alıkonulacak âdemleri tayin ve umûruna nizâm verilüp tavsiye olunacak işler dahi şimden sonra kendüye sipariş olunmalıdır. Hak sübhânehû ve teâlâ tevfikın refik eyleye, âmîn. Mısırlunun bir kıt'a mahzarıyla Yenipazarlıların Hüseyin nâm kimesne ile olan davâlarına müteallik iki kıt'a arz ve bir kıt'a mahzarı merfû'-ı huzur-ı hümayûnları kılınmıştır. Ol bâbda emr u fermân şevketlü, inâyetlü, kerâmetlü efendim Padişahımdır.

[1111] / [1699/1700]

HAT, 1446/60

و دایره اقتدار حجت مدار منشور موهبت نشو و نما به توسیع اولیوب تنظیم امور
 جمهور و سد ثلوم و تغور جلب نفع و جدوی و سلب ضرر و بلوی مثلث و تدبیر احوال
 بلادیه ده سره اعانت و ایما را یکره متابعت ایله دین و دولت علیه من و کافه
 مسلمینه نافع خدمت کرده جرای مراسم صداقت و ایفای لوازم مخارنت اتمک ایچون
 و احصلی وزیراً من اهلها راون اخی شد دبه ازری و اشکره فی امری منساق وفاق
 انصافی اوزره برادران بسالت نشان کردن خلف السلاطین اعظام سابقان نورالدین
 اولان قبلون کرای سلطانه قلغایق عنایت و اعطا و نورالدینک خدمتی دخی سلاطیندن
 کیمی اختیار ایدرسکر استخدام ایملک اوزره زای دینکزه احاله و الحام اولوب حاصلی
 قیرم جانبک کافه امورینک نظام و انتظامی و قیرم خانقنه مترتب و متفرع اولان
 مصالح و مهامک وجه مرفوب اوزره اکمال و اتمامی علی وجه الاستقلال عهد کفایتکن
 و دبعه قلموب اسلاف صداقت اتصاف کردن زیاده سزدن مائز حمید و مساعی سعید
 مامول و منتظر اولغله اشبنو نامه همایون ملاطفت اثر مر شرفیافته صدور اولوب
 سابقا باش باقی اولان افتخارا لاما جد و الاکارم علی دام مجد ایله ارسال و انتشار
 لدی الوصول طرف کردن ملخص و مامول اولدوغی اوزره عهد اهتمامکن لازم کلن مصالح
 و مهامک تکمیل سباب نظامنه کمال غیرت و مقتضای حجت و حسن رویتا به مکتب
 و مجتد و امریکزده مستقل و مستبد اولوب اول طرفین اکر سلاطیندن و اکر سایر
 صلحت رجالندن اولندون را یکن موافقت ایله دولت علیه مه نافع خدمت کرده
 بذل و سع و قدرت ایدن لر عواطف سنیه با دشا هانم ایله سرور و طرفین مخالفت
 و مقتضای صداقتن مجانبت اوزره اولنر هر کیم اولور سه اولسون عنایت
 ملوکانه من دور و مجهود اولق مقرر و محقق اولغین جناب نعم الما بکر دخی بو و جه اوزره
 حرکت و طرفین سرکشند ایدنری بلا توقف عزل و صداقت نهاد اولوب طرفین مطیع و منقاد

طوائف ایله لوازم حسن جبار و شرایط صلح و صلاح کرکی کجی رعایت و قبایل نا تاردن
عهدنامه های یونمره مخالف بر در لو حرکت ظهور ندن هر طرفی وقایت ایدوب و سنه
سابقه ده اقدی بودنی نام مجلده بنا اولنان قله ایچون طوب و طوبخانه و سایر
اقتضاییدن مهمات وجبه خانه نه ایسه ان شا الله تعالی اقل بهارده دونمای هائی
سفینه لریله ارسالی و مقصور قاون ابنیه سنک اتمام و انکالی مصمم اولوب
ایجتی کراسته سی و شرابنوق ایچون لوزم کلون اشجار مقوله سنک جرکس طاغلرند
قطع و نقلنه افلاق و بغدادنن اخراج اولنه جتی ایکوز نفر عمله وارد بیجی کجی
جرکس طرفنه کجیریلوب بو خصوصک اتمامنه اهتمام الیمک اوزره بوندن اقدام
قیاون کرای سلطان نور الدین ایکنی ما مور اولمشیدی حالوقا غلغا بلق خدمتی
سببی ایله مشار الیمک قریمدن انفکاک کی مناسب کورلدی کی حالده منوال مشیر ^{اوزره}
جرکس طاغلرندن کراسته قطعنه ساو طنددن بر مناسب اولون تعیین و قیله
کراسته بی قطع و محلیه ایرشدن ملک اوزره کرکی کجی توصیه و سپارش الیلوب
حاصلی اکو ولایت قریم و اگر اطراف و اکنافنک عامه اموری عهد کفایت خانلری
و دیعه قلعه بوفیقه تعالی هر خصوصه ابا و اساو فلرندن زیاده مساعی حمیده
و ما اثر پسندین ظهوره کتورمه صرف مقدور وجد بقصور ایدوب و ظهوره
کلون احوال و اتاری بی در پی درد و لمتدار فرغ عرض و اعلاوه بذل جل همتمی
ما مولدر شویله بلیه سن

فی اوائل ۱۰۷۷

قریم خانی غازیکرای خانه نامه هایون

جناب امارت ماب ایالت انصار سعادت اکتساب دولت انتساب ذوالعقد والتم و الفخر
علم افزا خطه شهادت یکه تاز عرصه جلوت سلاوه خاندان خانی تعاوه و درمان الخانی
بالفضل قریم خانی ولان غازیکرای خان دامت معالیه تحیات زاکیات شاهانه که محض لطافت
بادشاهانه دن صادر و تسلیمات سامیات ملوکانه که عین توجهات بکرانه دن متبادر اوله
مطالعه قلندقدن مکرم معلومکن اوله که سرودودمان ایخانیانک نجابت و جلوت و اصالت
و کیاست ایله مشار الیه بالبنانی و دولت علیه و سلطنت سنیه مزک ابا عن جد خیر خواه
خالص الخانی اولد و غنر محسبله بوندن اقدم نشان شهادت نشانقر قریم خانی ایله ترفع

مقتضای او زده بودند اندک قریم خانی اولون پدر والو کهر کر الخاج سلیم کرای خان
امیر ملک ذی الجلال ایله دار عقبایه اورتال ایدوب و سز قریمه موجود اولون اولونیک
اکبری و ساو طینک اشجع و ارشدی اولد و غیر حسبیه صادر اولون خط هایون
شوکت مرقومن موجبجه برات عالیشان موهبت فشانن ایله عواطف سینه ملوکانه
قریم خانلغی جناب نعم الما بکره و قاغلا یلق خلف السو طین العظام حاله نور کدین
اولون برادر کهر کر قیلون کرای سلطان دام علوق به توجیه و تقلید و نور کدینک
خدمتیه دخی ساو طیندن هر قیسی سز ایسه دای اصابت انما کره احاله
و الجام و بعون الله الملك العلام اکر ولایت قریم و اکر انخا و ارجاسنک ترتیب
اسباب نظامی عهد اهتمام کر الزام اولمغله نامه هایون ملو طفت علومیه
شر فیافیه صدور و حقکرده نوازش و التفات شاهانه فرجی کر منصفه ظهور
اولوب عواطف علیه خسروانه و عوارف جلایه ملوکانه فردن سز ایچون سمور
فایض کسوده قایلو بر ثوب قبا نیجه باهر الهجه و بر قلباق و ایکی مجوهر اتاقه
سایه حاقانی و بر قبضه مرصع غلوق شمشیر عد و تدبیر صاحبقرانی و بر مرصع
بیرکش و قاغلا ی اولون قیلون کرای سلطان ایچون دخی بر ثوب خلعت
مورث البهجت عنایت و احسانن اولمغله تبلیغ و ایصالی خدمتیه امیر اولون
الکرام و دم ایلی بکلر بیکلکی پایه سبیله درگاه معلو فرزه قیو جلیه کتخداسی اولون
ولی پاشا دامت معالیه بقیین و ارسال اولمغله ردی الوصول استانه سعادت
اشیانه فرخ اولون صداقت کامله کر مقتضای سبجه شرایط تعظیم و تکریم و ابرام
توقیر و تفخیمی مراعات ایله قبا نیجه باهر الهجه بی دوش غیورن پوشکره زیور
و سمور قلباق ایله مجوهر اتاقه اہت اثری بر سر و تبرکش ایله بیغ تر باجوهری
تعلیق کر حمیت کسرت ایدوب و قاغلا ی اولون مشارالیه قیلون کرای سلطان
دخی اعطا اولنان خلعت باهر فری الباس و اکسا ایلد کد نصکره اتا دایاق
حمیت نهما دیکر مقتضای قریم و اولحو النیک تنظیم امور و تنسیق مصالح
بذل خدای فی الملیوب با خصوص ولایت قریمه مصائب اولون مسقوله و انذره

٩٩
 والفقراء والمساكين والضعفاء من سكان تلك الاماكن الشريفه والمجاهدين المحترمين
 من غير تمييز ولا تفرق عملا بقوله تعالى ان الله يامركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها ولا يقبض
 الامير ختم الاكياس ولا يوزع القدر المذكورة للناس الا بحضرة شيخى الحرم من المختار
 والفاضل من المقربين بالمقامين الشريفين وعلبك بالنظر القامه على الخاصه
 والعامه في اداء الامانه الى اهلها واتصال الحقوق على ما عسى لاصحابها ومحتاجيها
 وان غاب شخص او فقد فليعلم عليه في الدنياه ولتخلف حصته ولا تمل قضيته هذا
 وقد اتخذنا الى صوابكم العالي مفرس ثمرات المعالي بخلق سنه من خلفنا السلطانه فلو ان
 ان تلبس بانواع النظم والاكرام واصناف التكريم والاحترام وان تبدل قدره الكامله
 في رعاية الرعيه وحفظهم وصيانتهم من اهل الشقاوه والغوايه وافاضه الامن حمايه
 تلك الممالك على الزوار والمجاورين وافادة الراحة والرفاهيه للحجاج والمسافرين
 والماملين من العلماء العالمين والقراء والسادات المهادين المستدتين
 ان يدعوا متضرعين الى عالم الشرف والنجى وكاشف الضر والبلى بدوام دولتنا
 العلية وقيام اركان سلطنتنا السنيه وتيسير الفرج والتمتع بالفتح المبين والفرج
 والنصر والتمكين ويرغبون اليه سبحانه في ان يقرب صرتنا عيون الاسلام وليس
 لسعيدا يا منا الخاص والعام فانه سبحانه وقبلى خير مسئول واكرم مامل كاف لمن بجايه
 الاذواق لمن اليه التجاويه استعاذ والصلوة والسلام على سيد محمد الذي نصر
 بالربيع على الاعداء وعلى اله واصحابه بخوم الاهتدا وعلى التابعين وتابعيهم الى يوم
 رضوان الله تعالى عليهم اجمعين

٥٤
 واسطه قسطنطين

قديم خاني غازي كراي خانه نامه هارون

٥٥
 جناب امارت ماب اليه نصا سعاد اكنشتا دولت انتسا ذوالعذر والتم والفخر
 علم افراز خطه شهامت يكم تاز عرصه جلوت سلوله خاندان خاني نقاوه
 دودمان الخاني بالفعل قديم خاني اولون غازي كراي خان دامت معاليه تحيات
 مهنيا شاهانه وتسلما سلميات بادشاهانه كه توجهات بيكرانه خسروانه دن فاج
 دلو مج اوله مطالعه قلند قد نصكره معلوماري اولو كه اشيو مصادرخير وش
 وموارد قضا وقدرا اولون كارخانه بر عروده بنى نوع بشر هر نقد طول عمر ايله
 معمر اولسه البته عاقبتى فناءه مخر وبر موجب كل من عليها فان اجناس انسانه دن اذ
 دوام وبقا غير متصور ايدى دى ارباب بصيرته جلوت كرد و پس بومقدمات

معصية

**KIRIM HANLIĞI'NA HAN VE KALGAYLIK TÂYİNLERİ İLE
AKINTIBURNU'NDA İNŞÂ EDİLECEK KALE İÇİN
MALZEME TEMİNİ**

**APPOINTMENTS OF KHANS AND QALGAS TO THE CRIMEAN
KHANATE AND PROVIDING MATARIALS FOR THE CASTLE TO BE
BUILT IN AKINTIBURNU**

Kırım Hanı Gazi Giray Han'a nâme-i hümayûn

Cenâb-ı emâret-me'âb eyâlet-nisâb saâdet-iktisâb devlet-intisâb zü'l-kadri'l-etemm ve'l-fahri'l-eşemm alem-efrâz-ı hıttâ-i şehâmet yeketâz-ı arsa-i celâdet sülale-i hanedân-ı hanî nekâve-i dûdmân-ı İlhanî bi'l-fi'l Kırım Hanı olan Gazi Giray Han *dâmet me'âlihi* tahiyyât-ı behiyyât-ı şâhâne ve teslimât-ı Selimât-ı Padişahâne ki teveccühât-ı bîkerâne-i hüsrevânenen fâyiğ ve lâyiğ ola, mütâlâa kıldıkdan sonra ma'lûmları ola ki

İşbu masâdir-i hayr u şer ve mevârid-i kazâ vü kader olan kârhâne-i pür-iberde benî nev'-i beşer her ne kadar tûl-i ömr ile mu'ammer olsa elbette âkıbeti fenâyâ münce ve bermûceb-i *Küllü men aleyhâ fâne* ecnâs-ı insana dünyada devam u bekâ gayr-ı mutasavver idüğü dîde-i erbâb-ı basîrete cilve-gerd ve pes bu mukaddemât muktezâsı üzre bundan akdem Kırım Hânı olan peder-i vâlâ-güheriniz el-Hâc Selim Giray Han emr-i melik-i zî'l-celâl ile dâr-ı ukbâyâ irtihâl edip ve siz Kırım'da mevcud olan evlâdının ekberi ve selâtinin eşca' u erşedi olduğunuz hasebiyle sâdır olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumuz mûcebince berât-ı âlişân-ı mevhibet-feşânımız ile avâtıf-ı seniyye-i mülûkânemizden Kırım Hanlığı Cenâb-ı ni'me'l-me'âbınıza ve kalgaylık halefû's-selâtini'l-izâm hâlâ Nureddin olan birader-i kihteriniz Kaplan Giray Sultan *dâme ulüvvühûya* tevcih ve taklid ve Nureddinlik hizmetine dahi selâtinden her kangısı sezâ ise re'y-i isabet-intimânınıza ihale ve ilcâm ve bi-avnillâhi'l-meliki'l-allâm eğer vilâyet-i Kırım ve eğer enhâ vü ercâsının tertib-i esbâb-ı nizâmı uhde-i ihtimâmınıza ilzâm olunmağla nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-allâmemiz şeref-yâfte-i sudûr ve hakkınızda nevâziş ü iltifât-ı şâhânemiz cilveger-i minassa-i zuhûr olup avâtıf-ı aliyye-i hüsrevâne ve avârif-i celiyye-i mülûkânemizden sizin için semmûr-ı fâyizü's-sürûra kaplu bir sevb kabaniçe-i bâhirü'l-behce ve bir kalpak ve iki mücevher itâka-i hümayûn sâye-i hâkanî ve bir kabza murassa' gılâf-ı şemşîri add ü tedmîr-i sahib-kırânî ve bir murassa' tırkeş ve kalgay olan Kaplan Giray Sultan için dahi bir sevb hil'at-ı mûrisü'l-behçet inâyet ü ihsânımız olmağla tebliğ ve îsâli hizmetiyle emîrül-ümerâi'l-kirâm Rumeli Beylerbeyliği pâyesiyle Dergâh-ı Mu'allâ'mızda kapucılar kethüdâsı olan Veli Paşa *dâmet me'âlihi* tayin ve irsâl olunmuştur.

Lede'l-vusûl Âsitâne-i Saâdet-âşiyânemize olan sadâkat-i kâmiliniz muktezâsınca şerâyit-i ta'zîm ü tekrîm ve merasim-i tevkîr ve tefhîmi mürâât ile kabaniçe-i bâhirü'l-behçeyi dūş-i gayret-pūşinize zîver ve semmûr kalpak ile mücevher itâka-i übbebet-eseri bir ser ü tırkeş cevzâ-peyker ile tîğ-ı süreyya-cevheri ta'lik-ı kemer-i hamîyyet-güster edip ve kalgay

olan müşârunileyh Kaplan Giray Sultan dahi itâ olunan hil'at-i bâhiremizi ilbâs ve iksâ eyledikten sonra âsâr-ı âbâ vü ecdâd-ı hamîyyet-nihâdınıza iktifâ ile Kırım ve ol havâlinin tanzim-i umûr ve tensîk-i mesâlih-i cumhurunda bezl-i cidd-i evfâ eyleyüp bâ-husûs vilâyet-i Kırım'a müsâkıb olan Moskov ve Leh ve anlara tâbî' tavâif ile levâzım-ı hüsn-i câr ve şerâyit-ı sulh u salâh gereği gibi riâyet ve kabâil-i Tatar'dan ahid-nâme-i hümâyûnumuza muhâlif bir dürlü hareket zuhûrundan her tarafı vikâyet edip ve sene-i sâbıkada Akıntıburnu nâm mahalde binâ olunan kule için top ve tophâne ve sâir iktizâ eden mühimmât ve cebehâne ne ise inşaallâhu teâlâ evvel-baharda Donanma-yı Hümâyûnumuz sefineleriyle irsâli ve kusûr kalan ebniyesinin itmâm u ikmâli musammem olup ancak kerestesi ve şaranboluk için lâzım gelen eşcâr makûlesinin Çerkes Dağlarından kat' ve nakline Eflak ve Boğdan'dan ihrac olunacak iki yüz nefer amele vardıgı gibi Çerkes tarafına geçirilüp bu husûsun itmâmına ihtimâm eylemek üzere bundan akdem Kaplan Giray Sultan Nureddin iken memûr olmuş idi. Hâlâ kalgaylık hizmeti sebebi ile müşârunileyhin Kırım'dan infikâki münasib görölmediği halde minvâl-i meşrûh üzere Çerkes Dağları'ndan kereste kat'ına selâtinden bir münasib olan tayin ve vaktiyle keresteyi kat' ve mahalline irişdürmek üzere gereği gibi tavsiye ve sipariş eyleyüp hâsılı eğer Vilâyet-i Kırım ve eğer etraf u eknâfının âmme-i umûru uhde-i kifâyet-hanîlerine vedî'a kılınmağla bi-tevfikihî teâlâ her husûsda âbâ vü eslâflarından ziyâde mesâî-i hamîde ve meâsir-i pesendide zuhûra getirmeğe sarf-ı maddî ve cidd-i bî-kusûr edip ve zuhûra gelen ahvâl ve âsârı pey der-pey der-i devlet-medârimıza arz u ilâma bezl-i cüll-i himmetleri me'mûldür, şöyle bilesiz.

Fî Evâil-i N. sene [1]116 [28 Aralık 1704-6 Ocak 1705]

A. DVNS. NMH. d, 6/99-101/54

ما فتغنی لدرده مضیه کربله ز حیا که
 قریب خانقوی غرا طوع علی خرد و زان سرده خطاها بود مستورند
 قریب خانقوی لدرده جنبان زین لایله مضایقند
 و و کمدی خانه و لمعانه به نوحه و تقبیل و لعل و تقوی
 طهرت و دیکار و نظیر امور و دینیه معجز لایق فرغانه او
 و خانه بوی قیده کرکین سلطه یاقوتی قضایه لدرده
 حقیقت کله کلوب لدرده لایق لایق طوفان و عده زبیه
 نقیر لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق
 لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق
 خانه بوی قیده کرکین سلطه یاقوتی قضایه لدرده
 لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق
 قریب و لایق و لایق و لایق و لایق و لایق و لایق و لایق
 مزین لدرده لایق و لایق و لایق و لایق و لایق و لایق و لایق
 لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق

AZLEDİLEN KAPLAN GİRAY HAN'IN YANBOLU'DA ZORUNLU İKAMETİ

COMPULSORY RESIDENCE FOR DISMISSED KAPLAN GIRAY IN YANBOLU

Hâlâ kalgay olan Mengli Giray Sultan'a hüküm ki

Kırım Hanlığı avâtıf-ı aliyye-i hüsvânemden hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumla sâbık Kırım Hanı olan cenâb-ı emâret-me'âb-ı eyâlet-nisâb-ı saâdet-iktisâb Devlet Giray Han *dâmet me'âlihi*ye tevcih ve taklid ve inşâallâhu teâlâ han-ı müşârünileyh Kırım'a varup makarr-ı hükûmetine kıyâm edince siz müşârünileyhın taraflarından vekil ve tanzim-i umûr-ı vilâyete sa'y-ı cemîl eylemeniz fermânım olup ve han-ı sâbık Kaplan Giray Sultan Yanbolu Kazâsı'nda olan çiftliğine gelüp anda ikâmet eylemek üzre taraf-ı Devlet-i Aliyye'mden mübâşir tayin olunan emekdârlardan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân () *zîde mecdühû* ile emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmağın,

İmdi, işbu emr-i şerîfim vusûlünde han-ı sâbık-ı müşârünileyh Kaplan Giray Sultan'ı bir gün evvel mahall-i memûra irsâl ve inşâallâhu teâlâ müşârünileyh Devlet Giray Han Kırım'a varup makarr-ı hükûmetine kıyâm edince taraflarından vekâleten tanzim-i umûr-ı vilâyete müterettib olan umûr ve husûsları basîret-i tam ile ikdâm ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Ş. sene 1120 / [5-14 Kasım 1708]

C. MTZ, 958

نه در طور که فارغ شوسته عید ازین مکتوبه در روز عید ازین مکتوبه
 قریب فوطه ازین مکتوبه فارغ شوسته عید ازین مکتوبه در روز عید ازین مکتوبه
 ازین مکتوبه فارغ شوسته عید ازین مکتوبه در روز عید ازین مکتوبه
 قریب فوطه ازین مکتوبه فارغ شوسته عید ازین مکتوبه در روز عید ازین مکتوبه

[illegible]

بشریعی اصولی لکھنؤ

منه زواله

NOGAYLARA BENDER TOPRAKLARINI KULLANMA İZNİ VERİLMESİ

GIVING PERMISSION TO THE NOGAYS TO USE THE LANDS OF BENDER

Buyuruldu

Özi Valisi Vezir Yusuf Paşa'ya hüküm ki

Bucak tarafında olan kabâil-i Nogay'dan Yimuza ve kadı ve Hanmirzâ oğulları aşiretleri min-haysül'l-mecmû' bin beş yüz hâne olup ve Halil Paşa yurdu umûmen Nogaylunun ziraat ve harâset ile ikâmetlerine vefâ etmeyüp ve civarlarında vâki' Boğdan toprağında hâlî yerlerde bulunan tavâif-i Tatar dahi emr-i şerîfimle ikâmetden men' olunmağla kabâil-i mezbûre içün nehr-i Turla'nın karşı cânibinde nehr-i Sarısu'ya varınca vâki' Bender toprağında Özi Kırı demekle ma'rûf olan mahal arazi-i fesihâ ve reâyâ ve umrândan hâlî olmağla aşâyir-i merkûme kendi halleriyle ziraat ve harâset ve öşr ve resmin sahib-i arza edâ ve teslim ve zimâm-ı umûrları kemâ fi'l-evvel Kırım Hanı olanların uhde-i hükûmetlerine ilcâm olunmak üzere arazi-i merkûmeye nakl ve anda îvâ ve iskânları istisvâb olunduğun müş'ir han-ı sâbık ve Şirin Bey'i ve sâir ümerâ-yı Kırım'ın mektubları vârid olduğu sen ki vezir-i müşârünileyhsin, tarafından ilâm ve istitâf olundukda kabâil-i mezbûreyi nehr-i Turla'nın karşı cânibine nehr-i Sarısu'ya varınca vâki' Bender arazisinde münasib olan mahalle nakl ve anda kendi halleriyle ziraat ve harâset ve öşür ve resmlerin sahib-i arza edâ ve teslim ve umûr ve husûsları kemâ fi'l-evvel Kırım Hanı olanların uhde-i ihtimâmlarında olmak üzere îvâ ve iskânları içün emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Hâlâ merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Selim Han *tâbe serâhunun* evkâf-ı şerîfelerinden Akkirman mukataası kurâsı reâyâsından yedi yüz mikdârı reâyâ kalkup Nogaylunun başları olan Çavum Mirzâ ile nehr-i Turla'yı karşı yakaya Haydar ve Bender kal'asının karşısında tavattun edüp mukataa-i merkûme mahsulüne kesr ü noksan terettübüne bâ'is olduğun evkâf-ı merkûme mütevellisi olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Hasan *dâme mecdühû* ihbâr ve teşekkîl etmekle husûs-ı mezbûr için () mübâşir tayin olunmuştur.

İmdi, sen ki vezir-i müşârünileyhsin, emr-i şerîfim vusûlünde husûs-ı mezbûru kemâ yenbağî teecessüs ve tafahhus ve vech-i meşrûh üzere nehr-i Turla'nın karşı yakasında Bender arazisinde îvâ ve iskânları fermânım olan tâife-i Nogaylu'dan mâ-adâ yine arazi-i merkûmede ikâmet etmek üzere nehr-i Turla karşı yakasına ubûr edenler mukataa-i merkûmenin reâyâsından oldukları zâhir ve mütebeyyin olur ise mübâşir-i mûmâileyh marifetiyle bulundukları yerlerden alâ eyyi-hâl kaldırup kadîmi tavattun eyledikleri mukataa-i merkûme karyelerine iâde ve ircâ'a ve anda îvâ ve iskân etdirmekte gereği gibi tenbih ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur, buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Ra. sene 1121/ [31 Mayıs-9 Haziran 1709]

C. DH, 1559

[illegible]

ازن مینو

قزو خان و دولترکرای خان داعیلرینک عرضیدر
 کفده واقع مرحوم سلطان محمد خان جامع شریفنده اون الی سنه
 خطیب اولان عبدالصمد خلیفه ناک خدمته قصودی و موجب غرض
 اخردن مداخله اولغنه کمالان بقا و مقرب بویلی بایند غایت
 عرض ایدر اوللباده امر و فرمان سوکلو کراملو غایت و مهلبا پادشا

۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵

[illegible]

DEVLET GİRAY TARAFINDAN TEKLİF EDİLEN ATAMANIN
PADİŞAH TARAFINDAN ONANMASI

APPROVAL OF THE SULTAN FOR THE APPOINTMENT PROPOSED
BY DEVLET GIRAY

Dergâh-ı felek-medâr ve bârgâh-ı gerdûn iktidar türâbına arz-ı bende-i bî mikdâr ve zerre-i haksâr budur ki

Kefe'de vâki' Sergöl demekle meşhûr Sultan Mehmed Han Câmi-i Şerîfi'nde Kefe İskelesi Gümrüğü Mukataası malından almak üzere yevmî yirmi akçe vazife ile imam hatib olan Abdüssamed Halife on altı seneden beri mutasarrıf olup hizmetde taksirâtı yoğ iken Kefe kadısı hilâf-ı inhâ arz edip mezbûr dâîlerine gadr-ı küllî etmekle yine hizmeti dâîlerine tevcih olunup yedine berât-ı âlişân sadaka ve ihsân buyurulmak ricasıyla pâye-i serîr-i a'lâyâ arz olundu. Bâki emr u fermân der-i ma'delet-ünvanındır.

2 N. sene 1124 [3 Ekim 1712]

Murtaza

Muhâfız-ı Kal'a-yı Cedîd
hâlâ

*

İzn-i hümayûnum olmuştur

Kırım Hanı Devlet Giray Han dâîlerinin arzıdır

Kefe'de vâki' merhûm Sultan Mehmed Han Câmi-i Şerîfi'nde on altı seneden beri hatib olan Abdüssamed Halife'nin hizmetde kusûru ve mûcib-i azli yoğ iken ahardan müdâhale olunmağla kemâkan ibkâ ve mukarrer buyurulmak bâbında inâyet ricasına arz eder, ol bâbda emr u fermân şevketlü kerâmetlü inâyetlü mehâbetlü Padişahımındır.

Ber-mûceb-i defter-i cedîd

An-mâl-i Gümrük-i İskele-i Kefe

Abdüssamed imam-hatib-i câmi'-i merhûm ve mağfûr

Sultan Mehmed *rahîmehu'llâh* eş-şehir Sergöl yevmî 20

Vech-i meşrûh üzere hâlâ kaydı pâkdir. Ruûs-ı hümayûn kaydından dahi derkenâr olduğu emr [ve]
fermân devletlü Sultanım hazretlerindir.

13 Z. sene 1124 / [11 Ocak 1713]

Der-i devlet-masîre arz-ı abd-i pür-taksir budur ki

Mahmiye-i Kefe'de vâki' Sergöl demekle ma'rûf merhûm Sultan Mehmed Han *aleyhi'r-rahmetü ve'r-rıdvân* Câmi'-i Şerîfi'nin Kefe İskelesi Gümrüğü malından almak üzere yevmî yirmi akçe vazife ile imam ve hatib olan bâ'is-i arz-ı ubudiyyet Abdüssamed Halife'nin on altı seneden beri hizmetinde taksirâtı ve azl icab eder hâli yoğ iken hilâf-ı inhâ ciheti ahara tevcih olunup gadr olmağla merâhim-i âlem-şümûl-i hüsrevânenen cihet-i mezbûr tamamı ile imamet ve hitâbet-i merkûm yine dâî-i mesfûrlarına ibkâ ve yedine berât-ı âlîşân sadaka ve ihsân buyurulmak ricasına pâye-serîr-i saâdet-masîre arz olundu. Bâkî fermân ve merhamet-ihsân der-adlindir.

Devlet Giray

C. EV, 6551

بقای قریب خاندان دود و کنوری خانه ملک

قزوین مکش و قزوین موجی (مکشد) اوله غی

جہیز (مارحہ) میں (ایک دفعہ) ساری لکھتے ہیں

ما فرج خاتون در قید کمری خاتون و صاحب

طرفین میں مودت پیدا ہوئی اور افسوس کے ساتھ اس کا

روک و دروین اینا رقص اینکو فرماؤ لولوب

درودم ایند که بکنم تا بهر مکتب فرستد

الحکم محمد بن ولید صلواته شریفه فی ذی قعدہ و فرمائی

روى عنه جندبه بن زبدر ابا عبد الله

نقد ایچون نورس مکن و مرن کما قطع جلدی

نیمی ایملر اوندلر ایملر نینه وناقله ایلر ایملر

و نزلت به لب قطع حیدر

بید تدفق سولد و روف و وارون قواغ مال لید

لند (قمر) بنو نصر فرجه
۱۲۷

سورۃ
۲ لیلہ

سور و م

DEVLET GİRAY'IN SAKIZ'DAN RODOS'A NAKLEDİLMESİ

TRANSFERRING OF DEVLET GIRAY FROM SAKIZ TO RHODES

Buyuruldu

Sâbika Kırım Hanı olan Devlet Giray Han'a hüküm ki

Sakız'da meks ü tevakkufunuz mûcib-i ihtilâl olduğu cenâb-ı emâret-meâb-ı eyâlet-nisâb saâdet iktisâb hâlâ Kırım Hanı olan Kaplan Giray Han *dâmet me'âlîhi* taraflarından merreten ba'de-uhrâ tahrir ve ilâm olunmağla siz Rodos'a varup anda ikâmet eylemeniz fermânım olup ve Rumeli Beylerbeyliği pâyesiyle bi'l-fi'l kapudânım olan emîrû'l-ümerâi'l-kirâm Mehmed Paşa *dâmet me'âlîhi* bi-tevfiki teâlâ donanma-yı hümâyûnum ile Akdeniz'e çıkdıkda sizi etbâ'ınız ile Sakız'dan Rodos'a nakl için forsaları mükemmel ve müretteb iki kıt'a çekdiri sefine tayin eylemek üzre emr-i şerîfimle tayin ve tekid olunmağla imdi inşâallâhu teâlâ zikr olunan iki kıt'a çekdiriyle Sakız İskeleyi'ne vusûllerinde bilâ-tevakkuf süvâr ve Rodos'a varup ferâğ-ı bâl ile anda ikâmet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur, buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Za. [1]127 [18-27 Kasım 1715]

C. DH, 1953

عرض غریب میقداد بود و که
 خان ساین شوقی دولت کو ایضا معذما در پرتو الی بیان غرض بجان ابر فی خصله ساینه فیض بر و بطالع
 مصطفی غا فولادین کوندر دیکه نایده و منور آفت و قدری بوجهی بکری بیان اکیوز غرض مال حیوان کنون
 تحصیل و اما سلی حین غا ایلده حاکمان عالیها حضرت نایزه کوندر وجه قلنای ساینه هاد در کوی سلطانیه کجا
 اقیه سندن متوفیه سوری الیه ایچک بیان غرض و بر سکه طنوز و ز غرضی نبرد مصطفی غا فولادی خصل و دفعی لایق
 غرضی دخی و االمان اوزده ههبل و رسید بدی بل بنسبوز غرضی توفیه و سالیله کنده و دخی ایچون مقدا اوزده
 باز وطن باشت بودی به و بر دیکه بون اقدم و بود وقفه ساینه نبرد فولادی علوم و شوقان اعلی معنوی
 کوی سلطان دخی خبر و بر دیکه بون االمان ساینه نبرد فولادی علوم و شوقان اعلی معنوی
 معتمدین اعلی اوزده و میرزا آله و قیوفله در خلیل بود ذی بشغ و نبرد دیکه ساینه نبرد فولادی
 و قیز کوندر مشورت و کول میرزا آله و قیوفله در خلیل بود ذی بشغ و نبرد دیکه ساینه نبرد فولادی
 موجایله خبر و بر سکه بومض اقلان اقیه لو و قلنای ساینه هاد در کوی سلطانیه خصل اقلان
 بوز و غرض االمان اوزده تعهد ایلدیکه بیان بود غرضی بله کجوب و نبرد التیش غرضی االمان
 بجان ابر فی ایچون و بر پرتو اقیه و دحسب و اشاعه و اولوب دهودی به و بر دیکه بلیغ بود
 بود در خصل اوزده فیضون خان ساینه متوفی در قتل دشمنان اوج میل سکوز اوزده نبرد غرض
 فالتش بود و متوفی سوری الیه ایچک بیان غرض و بر سکه طنوز و ز غرضی نبرد مصطفی غا فولادی خصل و دفعی لایق
 نبرد ایلدیکه کوندر دیکه نایده و منور آفت و قدری بوجهی بکری بیان اکیوز غرض مال حیوان کنون
 صفیه و کیز اناهی رحمت و جاستان اولو و قیوفله ناینه نبرد غرضی اعلی معنوی ایلد
 و قیوفله و معوض اقلان اشیا بیانه نبرد فولادی ایچو عقیق بطرفه کوندر مل و ماعدات از اشیا
 و قیوفله و جواد بار به تعرض از غیب و حق بوجهی معرفت شرعیه ایلانایه تسلیم و حجت نزعیه اولوب
 و قلنای ساینه هاد در کوی سلطانیه و اولوب و آشی نهر ایلدیکه بیان بود غرضی بوی ایلدن خصل و دفعی لایق
 ایلد و عینی طایان اشیا ایلده معتمدین کوندر مل اوزده امر نیت و دفعی عینی و صود فی
 ملان ایلدن قیوفله و اولو ساد و سلاطین حضرت نایزه کنده

KIRIM ESKİ HANI DEVLET GİRAY HAN'IN DEVLETE OLAN BORCUNUN TAHSİL EDİLMESİ

COLLECTION OF THE OFFICIAL DEBT OF THE FORMER KHAN DEVLET GIRAY

Telhis mücebince nukûd-ı mezbûre ve mim vaz' olunan on sekiz maddede adediyle tasrih olunan eşya ve üç re's at bu tarafa götürdülüp mâ-adâ eşya ve üserâsı merhameten evlâd ve veresesine teslim edüp mübâşir-i mûmâileyh avdet eyleye deyu buyuruldu

15 R. sene [1]129

Arz-ı bende-i bî-mikdâr budur ki

Han-ı sâbık müteveffâ Devlet Giray Han'a mukaddemâ verilen elli bin guruş sekban ücreti tahsiline mübâşir tayin buyurulan el-Hâc Mustafa Ağa kullarının gönderdiği kâime ve müfredât defteri mücebince yirmi bin iki yüz guruş hâl-i hay[a]tında kendüden tahsil ve Elmaslı Hüseyin Ağa ile hâlâ Han-ı âlişân hazretlerine gönderüp ve kalgay-ı sâbık Bahadır Giray Sultan'a sekban akçesinden müteveffâ-yı mûmâileyhe iki bin guruş vermekle dokuz yüz guruşunu mezbûr Mustafa Ağa kulları tahsil ve kabz ve bin yüz guruşunu dahi edâ eylemek üzere taahhüd edüp ve yedi bin beş yüz guruş müteveffâ-yı mûmâileyh kendi deyni için mukaddemâ Edirne'de bazergân Yasef Yahudi'ye bundan akdem ve bu defa mübâşir-i mezbûr kulları ilâm ve müteveffânın oğlu Maksud Giray Sultan dahi haber virür ve sekiz bayrak sekban tahriri için iki bin üç yüz yirmi guruş ve seferde ma'an hizmetde olmak üzere mirzâlara ve kapukuluna dört bin yüz kırk beş guruş verdüğüne mübâşir-i mezbûr kulları müfredât defterin göndermiş levendât ve gerek mirzâlarlar ve kapıkulu hâlâ han-ı âlişân hazretleri yanlarında olduğunu yine Sultan-ı mûmâileyh haber vermekle bu masraf olunan akçeler ve kalgay-ı sâbık Bahadır Giray Sultan'dan tahsil olunan dokuz yüz guruş edâ eylemek üzere taahhüd eylediğini bin yüz guruş ile sekiz bin dört yüz altmış beş guruş olmağın sekban ücreti için verilen akçeden mahsûb ve aşağı varılup ve Yahudi'ye verdiği meblağ-ı mezbûr dahi Yahudi'den tahsil olunduğu sûrette Han-ı sâbık-ı müteveffânın zimmetinde on üç bin sekiz yüz otuz beş guruş kalmış olur ve müteveffâ-yı mûmâileyhin çiftliğinde mevcut bulunan bi'l-cümle eşyası mübâşir-i mûmâileyh kulları marifet-i şer'le tahrir edüp gönderdiği defterde olan eşyadan gayrı bir nesneye mâlik olmayup ve yirmi dört nefer sagîr ve kebîr eytâmı merhamet ricasında oldukların mübâşir-i merkûm kulları ilâm eder.

Ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda defterde mim vaz' olunan eşyayı mübâşir-i mezbûr kulları alup aynı bu tarafa getürmek ve mâ-adâ sâir eşya ve gulam ve cevârilere taarruz olunmayup defter mücebince marifet-i şer'le eytâmılarına teslim ve hüccet-i şer'iyeye olunup ve kalgay-ı sâbık Bahadır Giray zimmetinde olup edâsını taahhüd eylediği bin yüz guruşu mûmâileyhden tahsil ve ahz u kabz edüp aynı gelecek eşya ile ma'an bu tarafa getürmek üzere emr-i şerîf ve defterin aynı bir sûreti verilmek bâbında, fermân devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerindir.

15 R. sene [1]129 / [29 Mart 1717]

C. ML, 9883

سلفان

وكونا ان نصف الرد المحتسب اتي اذني مدته ضم
او لنوع محدود

معانی و فضیلت و

[illegible]

فقير
عليه

عالمی و
عالمی و

6.

حضر
لهم

و

قضاہ کی
صغیر

و

مضمون

موسم
لوئیہ

عن

لونه
صبره

...

10

1

10

1

1

10

اشعور کرمیہ ازاد و بیستہ فرس منور و فسر روبرو راجالو فر باقی عیسائی عالم و اقبال فرور و دروغ بال

2102

KEFE, TAMAN, MANKUB VE SUĞDAK KAZÂLARI KAZASKERİNİN GÖREV SÜRESİNİN UZATILMASI

EXTENSION OF PERIOD OF TENURE OF THE CHIEF MILITARY JUDGE (KAZASKER) OF THE DISTRICTS OF KEFE, TAMAN, MANKUB AND SUDAK

İşaretleri mücebince altı ay dahi müddetine zam olunmak, buyuruldu

Zikrolunan kazâlara altı ay dahi müddetine
zam olunmak mercûdur.

E'd-dâî
Abdullah
ufiye anhu

Saâdetlü semâhatlü faziletlü Sultanım hazretlerinin nâdi-i sâmi-i semâhatdâr-ı kiramîlerin savb-ı saâdet-evbend-i mezîd-i ta'zîm ve ikram ve medîd-i tefhâyim ve ihtirâm birle çûn tahiyyât-ı sâfiyât-ı muhâlesât nizâm ve zevâhir-i teslimât-ı vâfiyât-ı musâdekât-intizam-ı ithâf ve imdâd-ı merasim-i istiksân hâtır-ı âtır-ı feyz ve müzâhirlerin alâ-vech-i't-tevkîr mer'î ve müeddî kılınmak siyâkında zamâyir-münîr-i mihr-tenvîr-i hurşîd-ziyâ ve hâtır-ı âtır-ı müşteri-i tedbir-i şemsü'n-neclâlarına nümûde-i muhlîs ve sadâkat-semîrleri budur ki,

Benim saâdetlü semâhatlü Sultanım hazretlerin bâ'is-i izhâr-ı ihlâs bundan esbak hâlâ kadiaskerimiz es-seyyid Ebussuûd Efendi daîlerine Haleb rütbesiyle terfî buyurulup mukaddemâ tevcih ve ihsân buyurulan Kefe ve Taman ve Mankub ve Suğdak Kazâları biraz vakit dahi üzerinde ibkâ buyurulması rica olunup müsâade-i aliyye olunmağla muhlîsleri müftehir ve mübâhî buyurulduğundan mâ-adâ bu taraf ahvâline göre bazı umûrumuza dahi nef' den hâlî olmayan husûs olmakla tekrar mezkûr kazâlar müddet-i kâmileye değin üzerinde ibkâ buyurulması ricası vesile-i izhâr-ı ihlâs kılınmıştır.

Bi-inâyeti'llâhi teâlâ ledâ-şerefi'l-vusûl ahvâl ma'lûm-ı saâdetleri buyuruldukda bu husûsda olan müsâade-i lutf-i keremleriyle ihlâs-pîşeleri memnun ve minnetdâr buyurulmak rica olunur.

Bâki hemîşe saâdet ve ikbâl, füzûn ve dâim bâl.

El-muhlîs el-fuâd
Mengli Giray

Fî 15 M. sene [1]140 / [2 Eylül 1727]

İE. HR, 854

و صد
بروج که در این وود که می
شرف ازینده
قلم که

و صد
بروج که در این که می
قلم که

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

[illegible][illegible]

İSYANKÂR BAHT GİRAY'IN YAKALANMASI İÇİN GENİŞ ÇAPLI İŞBİRLİĞİ YAPILMASI

LARGE-SCALE COOPERATION FOR CAPTURING THE REBEL BAHT GIRAY

Buyuruldu

Ber-vech-i arpalık Ohri Sancağı'na mutasarrıf olan () *dâme ikbâlühüya* hüküm ki

Bundan akdem idam ve izâlesini muktezî envâ' şekâvet ve tuğyânı zuhûr etmekle cenâb-ı emâret-meâb eyâlet-nisâb saâdet-iktisâb hâlâ Kırım Hanı Mengli Giray Han *dâmet me'âlihi* tarafından ahzı murad olundukda firar eden Baht Giray her ne mahalle vardı ise mağzub-ı Devlet-i Aliyye'm olmağla kimse kabul etmemekle şakî-i merkûm Kalmuk eşkıyâsı yanlarına varup onlarla ihtilât ve ittifâk ile Kuban cânibine gelüp icra-yı fesâd ve şekâvet fikr-i fâsidinde olduğu han-ı müşârünileyh memûr kılındığından mâ-adâ düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem hâlâ Yenikal'a Muhâfızî vezirim İpşir Hüseyin Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehû* dahi bazı tavâif-i asker ile memûr ve maiyyetine tayin olunan asâkire başbuğ nasb u tayin olunmağla sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyhsin sen dahi mükemmel kapun halkı ve müstevfî âdemlerinle vezir-i müşârünileyhın maiyyetine memûr ve tayin olunagelen mükemmel ve müretteb kapun halkı ve âdemlerinle bir gün evvel vezir-i müşârileyhin yanına varup mülhak ve mülâkî olman için sana tenbih ve tekidi müştemil mufassal ve meşrûh emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuşdu.

El-hâletü hâzihî, senin bir gün akdem han-ı müşârünileyhın yanına varup mülhak ve mülâkî ve re'y-i savab-dîdîleri üzre amel ve hareket eylemen muktezî olmağın bu husûs-ı sâire kıyâs eylemeyüp işbu emr-i şerîfim () ile vusûlünde henüz savb-ı memûre teveccüh ve azîmet etmemiş bulunur isen kat'a tehir ve tevakkuf eylemeyüp memûr olduğunuz üzre mükemmel kapun halkı ve müstevfî tâmü's-silah âdemlerinle seri'an ve âcilen kalkup savb-ı memûra azîmet ve bir gün akdem han-ı müşârünileyhın yanına varup eşkıya-yı merkûmenin üzerlerine varılmakda ve bi-avni'llâhi teâlâ tedmîr ve istisâllerinde re'y-i savab-dîdî üzre amel ve hareket ile hidemât-ı mebrûre vücuda getirmeğe bezl-i vüs' ü kudret eyleyüp nev'-emmâ tehâvün ve taksirin zuhûrundan ziyâde ihrâz ve ictinâb eylesin. Senin bir gün akdem memûr olduğun vech üzre han-ı müşârünileyhın yanına varup mevcut bulunman lâzım ve lâbûd olmağla şöyle ki bu emr-i mühimde ihmal ve tekâsülün zuhûr etmek ihtimali olur ise bir vechile cevaba kâdir olmayup ikâb-ı şedîd ile mu'âkab ve mu'ahaz olacağını yakînen muhakkak bilüp ana göre basîret üzre hareket ve memûr olduğunuz vech üzre mükemmel ve müretteb kapun halkı ve müstevfî âdemlerinle bir gün akdem han-ı müşârünileyhın yanına varup re'y-i rezîni üzre amel ve hareket ile hidemât-ı meşkûre vücuda getürmeğe ziyâde ihtimâm ve dikkat ve ser-i mû hilâfından be-gayet ihtirâz ve mücânebet eylemen bâbında, fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur, buyurdum ki.

Fî Evâhir-i N. sene 1140 [1-10 Mayıs 1728]

Buyurdum ki

Bir sûreti ber-vech-i arpalık İskenderiye Sancağı
mutasarrıfı
dâme ikbâlühüya

Buyurdum ki

Bir sûreti ber-vech-i arpalık Dukakin Sancağı'na
mutasarrıf olan
dâme ikbâlühüya

باعتناء بايک خانۀ عارف و کليد
مکرمه بجا بواجب از عيني جايه نيز

OSMANLI ARŞIVI
HAT
1427/58444

پادشاه

عرض من بمقدار بود که شوکتو کرامتو قدرتو عنايتو ولي نعم اقدم
حوسبانه و تعالی منبع عنايت و احسان اولاد ذات همايون عاليکالدين همواره و قايۀ صمدانه
مضمون و مخصوص ايدوب پر تو اظفار عاطفت و محبت کافۀ انام الیه بوعبدالباقر لری اوزون
بر دوام ايليه امين بنور محمدالامين حاصۀ اذن همايون هماندار بدرينه موقوف اولاد مصالح
مسلمين سکرة قطعه خطابت کاغذ لری مجتمع اولوب و زعماء قوتلرين مستحق مستند لری
بر نغري متفرقه و ايحي نغري چاوش و ايحي نغري ديوان و دفتر خانه کاتبی کد کلرينه طالب و هر يک
راغب اولدق لری کد کلره خط همايون مؤتمن و نغري تروطي اوزره استحقاق لری اولدق
ضابط لری اعلام ايدوب جمله ي معين اولاد ميرلرين ديحي تماماً خزينة عامره لرينه تسليم
عوضا لری مرفوع رکاب شوکت نصاب خدمت لری قلمشدر خط علم عالم اداي ملوکانه
اولدقن صدقه و احسان همايون لری بولمق باين امر و فرمان شوکتو کرامتو عنايتو
ولي نعم اقدم پادشاه حضرت بکر صالح کراي سلطان ايله بحکراي احوالي جان حضرت بکر
مذاکره اولدقن نه لحد غيري بوطرفن ايشرف المدي بوجو من قريملويه دغدغه دين چک حالت ايدوب
دولت ياد شاهين کد و نغري تاديب و بوطريق ايله چرکک ديحي الير ايچدن چقا يوب تا مارک حسيه
چرکدن اعتناء ملرينه سر رشته اولور غيري دلو نغري چکله چک قطعاً بر ايش بوقدر دوجو
معلوم ملوکانه لری و ملوک اوزر مروض رکاب همايون لری قلمشدر امر و فرمان شوکتو کرامتو عنايتو پادشاه

KIRIM HANI İLE SALİH GİRAY SULTAN VE BAHT GİRAY'IN DURUMLARININ GÖRÜŞÜLMESİNE DAİR

DISCUSSION WITH THE CRIMEAN KHAN ON THE SITUATIONS OF SULTAN SALEH GIRAY AND BAHT GIRAY

Bu iğtinâm yalnız Han'a çok değil midir

Sana ve bana birkaç danesi çapabilmez mi?

Arz-ı bende-i bî-mikdâr budur ki

Şevketlü kerâmetlü, inâyetlü velî-nimetim efendim Padişahım

Hak sübhânehû ve teâlâ menba‘-ı inâyet ve ihsân olan zât-ı hümayûn-ı âlîşânların hemvâre vikâye-i Samedânisinde masûn ve mahfûz eyleyüp pertev-enzâr-ı âtifet ve merhametlerin kâffe-i enâm ile bu abd-i nâçizleri üzerinde ber-devam eyleye, âmîn.

Bi-nûr-ı Muhammedü'l-emîn hâssaten izn-i hümayûn-ı cihân-dârilere mevkûf olan mesâlih-i müslimînden sekiz kıt‘a hitâbet kâğıdları müctemi‘ olup ve zuâmâ kullarının müstehak ve müsta‘idlerinden bir neferi müteferrika ve iki neferi çavuş ve iki neferi Dîvân ve Defterhâne kâtibi gediklerine tâlib ve her birinin râgıb oldukları gediklere hatt-ı hümayûn-ı mevhibet-makrûnları şurûtu üzre istihkâkları olduğun zâbitleri ilâm edip cümlesi muayyen olan mîrîlerin dahi tamamen Hazine-i Âmire'lerine teslim etmeleriyle arzuhalleri merfû‘-ı rikâb-ı şevket-nisâb-ı hıdvâneleri kılınmıştır. Muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yı mülûkâneleri oldukda sadaka ve ihsân-ı hümayûnları buyurulmak bâbında emr u fermân şevketlü, kerâmetlü, merhametlü, inâyetlü, mehâbetlü velî-nimetim efendim Padişahım hazretlerindir.

Salih Giray Sultan ile Baht Giray ahvâli Han hazretleri kullarıyla müzâkere olundukda "lillâhi'l-hamd gayrı bu tarafda işimiz kalmadı, bu husûs Kırım'ıya dağdağa verecek bir hâlet olmayup devlet-i Padişahide kendisi te‘dib ve bu tarîk ile Çerkes'in dahi elimiz içinden çıkmayup Tatar'ın ceste ceste Çerkes'den iğtinâmlarına serrişte olur gayrı dürlü fikri çekilecek kat‘a bir iş yoktur" deyû cevap vermeleriyle ma‘lûm-ı mülûkâneleri olmak üzre ma‘rûz-ı rikâb-ı hümayûnları kılınmıştır. Emr u fermân şevketlü kerâmetlü inâyetlü Padişahımdır.

[1140] / [1727/1728]

HAT, 1427/58444

محفل طوفان حلیه
 قلمبرده
 لای کف بطریقه قلم
 حبه
 حضرت زین العابدین
 ۱۱۱۱

A decorative wavy line, possibly a stylized signature or a flourish, consisting of several connected loops and curves.

KIRIM HANI KAPLAN GİRAY'IN TAVSİYESİ ÜZERİNE YAPILAN TAYİNLER

APPOINTMENTS AT THE REQUEST OF THE CRIMEAN KHAN KAPLAN GIRAY

Avâtıf-ı aliyye-i şehriyâriden Özi kal'ası muhâfazası şartıyla mîrmîrânlık ile Kulburun Sancağı Hüseyin Ağa'ya ve Kal'a-yı Cedîd muhâfazası şartı ve yine mîrmîrânlık ile Keefe Beylerbeyliği Kasım Ağa'ya ve Acu kal'ası muhâfazası şartı ve mîrmîrânlık ile Acu Sancağı Ali Bey'e verilmek üzere hâlâ Kırım Hanı saâdetlü, şehâmetlü Kaplan Giray Han Hazretleri iltimâs etmeleriyle han-ı müşârünileyh hazretlerinin iltimâsları mûcebince tevcih olunmak buyuruldu

Fî 11 C. sene [1]14 / [22 Aralık 1730]

C. DH, 13084

سبطه نوز و افق کله سکا نبر عتوم به کرم
 سکا سکا رجه سکا سکا سبطه بشینا و اسع خد فیه انجیا
 سکا نیا قری خانه لور با جا ر حصد افق فیه لوردا سکا سکا
 خانه عله عتوم نیا نیه لور و سکا نیا و بوزا بوبه و ف خانه
 سفینه عتوم و ز سکا فیه لور و سکا سکا سکا و سکا
 فیه و ف خانه لور فیه خانه سکا سکا نیه لور و سکا
 و سکا سکا سکا سکا سکا سکا سکا سکا سکا سکا
 و سکا سکا سکا سکا سکا سکا سکا سکا سکا سکا

FETİH GİRAY'IN RODOS'TA ZORUNLU İKAMETİ

FETİH GIRAY'S COMPULSORY RESIDENCE IN RHODES

Buyuruldu

Selâtin-i Tatar'dan Fetih Giray Sultan *zîde ulüvvühûya* hüküm ki

Sen ki mûmâileyhsin, senin umde-i selâtin-i pîşînân asûde havâkîn-i İlhaniyân sâbıkâ Kırım Hanı olup hâlâ Rodos'da ikâmet üzre olan Mengli Giray Han *dâme ulüvvühûnun* yanında olduğuna binâen bundan böyle dahi han-ı müşârûnileyhin maiyyetine meks ü ikâmetin fermânım olmağın, imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr dahi fermânım olduğu üzre han-ı müşârûnileyhin yanında ikâmet ve tekrar emr-i şerîfim sâdır olmadıkca mahall-i âhara bir hatve tecavüz ve hareketden be-gayet tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki.

Fî Evâhir-i C. sene [1]144 [21-30 Aralık 1731]

C. HR, 3378

لعلله 40

[illegible][illegible]

İRAN'A KARŞI KIRIM HANI KAPLAN GİRAY TARAFINDAN TERTİB EDİLEN ORDUNUN TAKDİR EDİLDİĞİNE DAİR

APPRECIATION OF THE ARMY FORMED BY THE CRIMEAN KHAN KAPLAN GIRAY AGAINST IRAN

Buyuruldu

Hâlâ Kırım cânibinden İran tarafına memûr tavâif-i asâkir-i Tatar üzerlerine selâtin-i Cengiziyân'dan serasker nasb ve tayin olunan Fetih Giray ve İslâm Giray ve Baht Giray-zâde Mahmud Giray *dâme ulüvvühûma* hüküm ki

Siz ki mûmâileyhimsiz. Memâlik-i İran'a akın ile vilâyet-i Kızılbaşî târât u târâc için maiyyetinizde tertib ve tayin olunan on beş bin mikdârı Tatar askeriyle cenâb-ı emâret-me'âb-ı eyâlet-nisâb-ı saâdet-iktisâb bi'l-fi'l Kırım Hanı olan Kaplan Giray Han *dâmet me'âlihi* sizi ihrac ve savb-ı maksuda tesyîr ve irsâl eylediğini Dersââdet'ime ilâm etmekle imdi işbu emr-i şerîfim () ile vusûlünde siz ki mûmâileyhimsiz, Şirvan ve Gence hududlarına varup vâsıl olduğunuzdan cenâb-ı emâret-me'âb-ı eyâlet-nisâb-ı saâdet-iktisâb hâlâ Şirvan Hanı olan Sürhay Han *dâmet me'âlihi* ile Revan cânibi seraskeri ve Gence Muhâfızî düstûreyn-i mûkerremeyn müşîreyn-i müfahhameyn nizâmü'l-âlem vezirlerim İbrahim Paşa ve Ali Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâle hümnânın* re'y-i rezîn-i isabet-karînleri üzre hareket ve marifetleriyle Bergüşat taraflarından size mahall-i ikâmet olmak üzre tayin ve tahsis eyledikleri mevzi'-i münasibi kendinize karargâh ittihâz eyledikten sonra müşârünileyhimin ârâ-yı sâibeleri ve münasib gördükleri vech üzre memleket-i Acem'in bir semte hey'ât-ı mecmû'anızla akın ve târât u târâc edüp bi-avni'llâhi teâlâ aldığınız inâyetimi yine cemiyet-i asliyenizle mahall-i ikâmetinize gönderüp bıraktıktan sonra ol vechile bir tarafa dahi azîmet ve gidüp geldiğiniz ve gâretgerlik etdiğiniz mahallerde gayet basîret üzre hareket ederek mekr ü keyr-i düşmandan gâfil ve birbirinizden perişan ve müteferrik olmayup mazarrat-ı a'dâdan kendinizi muhâfaza ve sıyânet için levâzım-ı taharrî ve ihtiyâta ziyâde riâyet birle sene-i âtiye fasl-ı hazânına dek bu vech üzre Memâlik-i A'câm'ı akın tarîkıyla dem be-dem târât u târâc ve ricâllerin kahr u tedmîr ve emvâl ü erzakların nehb ü gâret ve han ü hânümânların ihrâk ve ihdâma hücum ve iktihâm ile velhâsıl bâlâda zikr u tafsîl ve han-ı müşârünileyh tarafından dahi sizlere tavsiye ve tenbih olunduğu üzre uğur-ı dîn ve Devlet-i Aliyye'mde hidemât-ı meşkûre vücuda getirmeğe mezîd-i cidd ü ikdâm ve kemâl-i sa'y ve ihtimâm edüp mikdâr-ı zerre hilâfindan be-gayet tevakkî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın buyurdum ki.

Fî Evâhir-i L. sene [1]145 [6-15 Nisan 1733]

C. HR, 5346

احسان همايونم اولمدر

بادشاهم

سرفیقه صدر لودره خطم بود
میرزا علی
عرضین بمقدار بود که شوکتو کرامتو مهابتو قدرتو و لطیفتم اقدم

حق سبحانه و تعالی مبارک ذات ملکی الصفات ملوکانه لرین هواره صون صدایند صون و سایه عنایت و
غریزه لرین عامه اناام او ورنه مدود و رهون ایلده آمین شوکتو کرامتو قدرتو مهابتو و لطیفتم
بودن اقدم بندر محافظی اکی وزارت رفی اولوب حالواستانگوی جزیره بند اقامت او ورنه اولون موردی
علی پاشا قولدری خفند سادترخان عالیشان بند لرینک رجا و التماسدن قطع نظر جزیره مرقومه محافظه
شارالیهک وزارت بقایا هالینک کال است وراحتلرینه وسیله اولوبن برهالت و لغین عواطف علی
جزیره مرقومه محافظه شریله پاشای شارالیه قولدرینک وزارت بقا و احسان همايونی بویسی باند
امرو فان شوکتو کرامتو مهابتو قدرتو و لطیفتم اقدم بادشاهم حضرتلرینکدر

MORALI ALİ PAŞA'NIN KIRIM HANI KAPLAN GİRAY'IN RİCASI ÜZERİNE GÖREVİNE İADESİ

RETURNING OF MORALI ALI PASHA TO HIS POST AT THE REQUEST OF THE CRIMEAN KHAN KAPLAN GIRAY

İhsân-ı hümayûnum olmuştur

*Şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn mücebince vezâreti
ibkâ olunmak buyuruldu*

21 Za. [1]/145

Arz-ı bende-i bî-mikdâr budur ki

Şevketlü kerâmetlü kudretlü velî-nimetim Padişahım efendim

Hak sübhânehu ve teâlâ mübârek zât-ı melekiyyü's-sıfat-ı mülûkânelerin hemvâre savn-ı Samedânisinde masûn ve sâye-i inâyet-vâye-i hıdîvânelerin âmme-i enâm üzerinde memdûd ve merhûn eyleye, âmîn.

Şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, mehâbetlü, velî-nimetim efendim, bundan akdem Bender muhâfızı iken vezâreti ref' olunup hâlâ İstanköy Ceziresi'nde ikâmet üzre olan Moravî Ali Paşa kulları hakkında saâdetlü Han-ı âlîşân bendelerinin rica ve iltimâsından kat'-ı nazar cezire-i merkûme muhâfazası şartıyla müşârünileyhin vezâreti ibkâsı ahalisinin kemâl-i emniyet ve rahatlarına vesile olacak bir hâlet olmağın avâtıf-ı aliyye-i mülûkânelerinden cezire-i mezbûre muhâfazası şartıyla paşa-yı müşârünileyh kullarının vezâreti ibkâ ve ihsân-ı hümayûnları buyurulması bâbında emr u fermân şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü, velî-nimetim efendim, Padişahım hazretlerindir.

[5 Mayıs 1733]

C. DH, 13187

بسم الله الرحمن الرحیم
 شوق و غم خان مولود

سز کرد و ملک علیه مزل خبر خواه صاده و لغو آدی و دزدان سعادت عنوانم از دو انجمنی صداقت نهادی
 بالغفل قریم خانی قدردن کرای خان سز تعلق باد شاهانه دن منبعث سلام سلامت افزای ملوکانه فرا به حال و شکر
 تلطیف و تکریم صده معلوم که اولاد بود فقه کلان یکی قطعه قاغه زو بوانه دل کلان و دیدن کاغذ
 بالجله منظور و معلوم بما یومر اولوب مسقوبه داند اولاد ملا خطه را کوجه بالجله نفس الامره مطابقه و قضا
 ایدن تدبیر و ندادن قصور بود در لکن هر امرده انجمنی فکر و احتیاط ابر حرکت بنو فقه تعالی و سبیل حصول
 مصلحت خبر خانت اولغین سز دولت علیه مزل اسلا فکدن زیاده خبر خواهی اولم که حبیله بوزن بود در
 وکیل مطلق ابر هر امرده کوکل بر لکی اید دولت علیه ملا خبر اولاد و هر امرده اتفاق هر کسکه رعایت و قلداری
 تو خشدین مبرا و بنده هر اصولی اعلام و اشارت ایلده سز الطاف شاهانه مدن سز بر قبضه مرصع جنبه و اودن ابلی
 باری غرو شلی در محجوب فوندر ملشدر وصولین دعای خبر ملاه مواظبت ایدن سز

جلود تو فیل کرای خان حضرت نیرین و کاب با یون شوک و غم خان مولود

شوق و غم خان مولود قدر تو خنظام حضرت نیرین ملود قاصر زمان و مداد الهامه دوران اولم که
 و حق سز سینه معد لغو اندر نه هر از نفع و اینهال و انوش خضیع و انشال ابر روی عبودیت مالک و فاضله رفیق ساین
 فند قدر سیکره موصوفین خاص لغو و عرضه داشت عبد صالحی نهاد بود در نه بوزن در خنیزن لبر خضیفی خاکدن رفیق
 لیچون لحنود خاصه کدن محمد لغو اولم و باطنیه ارسال بود با خطه ها بوزن شوک و غم خان ادا ای مرام غنیم و اجال
 استقبال و اجرای قواعد اعظام و اجمال ابر لیم و بر سر اینهال اولم که در صکر عظیمه بهینه مدولانه کدن غنائت و احسان
 اولم که بر قبضه مرصع خنیزن میان مغاخرت و او را یکی بای غرو شلی در محجوب زبور جیب مباحات اولم که باج
 اینهال و مباحات فری و فرق فردان اولم که در الله تعالی و تبارک وجود هر بود کرامت غنیم کاغذ خطه با هر موصوفین
 غل کسب خنیزن و انکی خنیزن برکان و خاصه بوجا که جرجان مخصوص اولم که در هر آن استخصال رضای من اقتضای
 اولم که در بهر آن شوک و غم خان کرامتو قدر تو خطه را بای عبد مخصوص اولم که در هر آن استخصال رضای من اقتضای
 شاهانه کده و کسب مطلق و زبیر اعظم قولل ابر اتحاد ایدوب و بوزن بوزن دخی امر و مزلان اوزده هر امرده
 اتفاقه بذل قدرت و سز یک کوجون طرف مکت ابر و شب و روز و امر و بغای عمرود و ملک و اجله لای
 دعوات استجاب آمانته مواظبت و فایم و اسر تجلوب رضای سعادت ارضای شاهانه کم صرف
 دقت و اهتمام اوزده اولم که محاط علم عالم ادا ای ملوکانه اولم که امر و مزلان و لطف و غنائت و حسان
 شوک و غم خان کرامتو قدر تو مبرا بنو خنظام در هر کدر

خالد فرم خان اولم قیوان کرای خان دامت معالی به نامه هایون شوک و غم خان
 سز که خان مشارالیه سزطر فکدن و طاغستانک حکام و اعیان جان بزدن ارسال اولم که کاغذ لر و محضر لرام ملر کبر
 و آدمیری بایله در اسلام بر و خسر و انتر و اصل و مضامین دیانت اینه علم شاهانه سز محیط و شاسل اولوب قدری
 خاندانکه و زیاده علیه ذات شیرت سمانک مقضا سنجه هر جالده ملجاء و ملاذ اسلامیان اولم که دولت علیه سز
 سز خیر خواه و جیت شماله دن دودمان غنائت فشاخه انما ایدنله و سبیل و یناه اولم که کدن ناشی و سلطت
 بلجانه کزه بناء طاعتاننده واقع حکام و قضاة و علما و عموما محل و عقدا صحابی بر سندن برو شریعت مطهره به معارف

KIRIM'DA RUSLARA KARŞI ALINAN TEDBİRLERİN UYGUN GÖRÜLMESİ HAKKINDA

APPROVAL OF THE MEASURES TAKEN AGAINST THE RUSSIANS IN CRIMEA

Hâlâ Kırım Hanı olan saâdetlü Kaplan Giray Han Hazretlerine beyaz üzerine şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı şerîf-i şevket-redîfin sûretidir

Siz ki Devlet-i Aliyyemizin hayrhâh-ı sâdıkul-fuâdı ve dûdmân-ı saâdet-ünvânımızın devam-cû-yı sadâkat-nihâdı bi'l-fi'l Kırım Hanı Kaplan Giray Han'sız, taalluk-ı Padişahânedен münbais selâm-ı selâmet-efzâ-yı mülûkânemiz ile hâl ü şânınızı taltif ü tekrîmden sonra ma'lûmunuz ola ki

Bu defâ gelen iki kıt'a kâimeniz ve bu ana dek gelen ve giden kâğıdlarınız bi'l-cümle manzûr u ma'lûm-ı hümayûnumuz olup Moskovluya dair olan mülâhazalar eğerçi bi'l-cümle nefsü'l-emre mutâbıkdır ve iktizâ eden tedbir ü tedârikde kusûr yokdur. Lâkin her emirde encâmını fıkır u ihtiyât ile hareket bi-tevfikihî teâlâ vesile-i husûl-i maslahat-ı hayr-hâtîmet olmağın siz Devlet-i Aliyyemizin eslâfınızdan ziyâde hayrhâhı olmanız hasebiyle bundan böyle dahi vekil-i mutlakımız ile her emirde gönül birliği ile Devlet-i Aliyyeme hayırlı olan vecihlerde ittifâk merasimine riâyet ve kalbinizi tevahhuşdan müberrâ ve yine her ahvâli ilâm ü işaret eylesiniz. Eltâf-ı şâhânemden size bir kabza murassa' hançer ve on iki bin gurusluk zer-i mahbûb gönderilmiştir. Vusûlünde duâ-i hayrıma muvâzabet edesiz.

Fî 13 B. sene 1147 [9 Aralık 1734]

A. DVNS. NMH. d, 2/12/11

Kırım tatar köyü, 1817-1819 seneleri

جلد دوم خانی اولان سواد نو قیلد که کرای خاں حضرت بایسود اوزده نر فخری صدر و اولان خطیر

سیر کرد و لکن علیه مزاج خبر خواه صادق گفتادی و دزدان سعادت عنوانمزد و دواجوی صداقت نهادی
بالعقل قریب خانی قدر کرای خان سز تعلق بار شاهان دن مشیعت سلام سلامت افزای ملو طانه فرا به حال و شایکی
تلطیف و نگریدن صده معلوم که اولاد بود فقه کلان ایکی قطعه قاعده کز ویران دی کلان و کیدن کاغذ
بالجمله منظور و معلوم بما یونمز اولوب مسؤلوب داند اولان ملا خطه را کوجه بالجملة نفس الامره مطا بقدر وقضا
ایدن تدبیر و تداد لکن ضرور بود در لکن هر امرده انجا منی فکر و احتیاط ایه حرکت بنو فقه تعالی و سبکد
مصلحت خبر خانت اولمزد و لکن علیه مزاج اسلا فکزدن زیاده خبر خواهی اولمزد حبیله بوزدن بوددی
و کل مطلق ایه هر امرده کوهل بر لکی ایه دولت علیه ملا خبر اولان و هر امرده اتفاق مرا سنده رعایت و کلبه
تو خشدن مترا وینه هر امرده اعلام و اشارت ابله سز الطاف شاهانه مدن سز بر قبضه مرصع جیج و اولان ابله
بایع غرو شلی در محبوب فوندر بشدر وصولن دعای خبرده مواظبت ایدن سز

جلد دوم قیلد که کرای خاں حضرت بایسود اوزده نر فخری صدر و اولان خطیر

سیر کرد و لکن علیه مزاج خبر خواه صادق گفتادی و دزدان سعادت عنوانمزد و دواجوی صداقت نهادی
بالعقل قریب خانی قدر کرای خان سز تعلق بار شاهان دن مشیعت سلام سلامت افزای ملو طانه فرا به حال و شایکی
تلطیف و نگریدن صده معلوم که اولاد بود فقه کلان ایکی قطعه قاعده کز ویران دی کلان و کیدن کاغذ
بالجمله منظور و معلوم بما یونمز اولوب مسؤلوب داند اولان ملا خطه را کوجه بالجملة نفس الامره مطا بقدر وقضا
ایدن تدبیر و تداد لکن ضرور بود در لکن هر امرده انجا منی فکر و احتیاط ایه حرکت بنو فقه تعالی و سبکد
مصلحت خبر خانت اولمزد و لکن علیه مزاج اسلا فکزدن زیاده خبر خواهی اولمزد حبیله بوزدن بوددی
و کل مطلق ایه هر امرده کوهل بر لکی ایه دولت علیه ملا خبر اولان و هر امرده اتفاق مرا سنده رعایت و کلبه
تو خشدن مترا وینه هر امرده اعلام و اشارت ابله سز الطاف شاهانه مدن سز بر قبضه مرصع جیج و اولان ابله
بایع غرو شلی در محبوب فوندر بشدر وصولن دعای خبرده مواظبت ایدن سز

جلد دوم خانی اولان سواد نو قیلد که کرای خاں حضرت بایسود اوزده نر فخری صدر و اولان خطیر

سیر کرد و لکن علیه مزاج خبر خواه صادق گفتادی و دزدان سعادت عنوانمزد و دواجوی صداقت نهادی
بالعقل قریب خانی قدر کرای خان سز تعلق بار شاهان دن مشیعت سلام سلامت افزای ملو طانه فرا به حال و شایکی
تلطیف و نگریدن صده معلوم که اولاد بود فقه کلان ایکی قطعه قاعده کز ویران دی کلان و کیدن کاغذ
بالجمله منظور و معلوم بما یونمز اولوب مسؤلوب داند اولان ملا خطه را کوجه بالجملة نفس الامره مطا بقدر وقضا
ایدن تدبیر و تداد لکن ضرور بود در لکن هر امرده انجا منی فکر و احتیاط ایه حرکت بنو فقه تعالی و سبکد
مصلحت خبر خانت اولمزد و لکن علیه مزاج اسلا فکزدن زیاده خبر خواهی اولمزد حبیله بوزدن بوددی
و کل مطلق ایه هر امرده کوهل بر لکی ایه دولت علیه ملا خبر اولان و هر امرده اتفاق مرا سنده رعایت و کلبه
تو خشدن مترا وینه هر امرده اعلام و اشارت ابله سز الطاف شاهانه مدن سز بر قبضه مرصع جیج و اولان ابله
بایع غرو شلی در محبوب فوندر بشدر وصولن دعای خبرده مواظبت ایدن سز

KIRIM HANI'NIN OSMANLI DEVLETİ'NE BAĞLILIĞI HAKKINDA MEKTUBU

THE CRIMEAN KHAN'S LETTER IN WHICH HE DECLARED HIS LOYALTY TO THE OTTOMAN STATE

Celâdetlü Kaplan Giray Han Hazretlerinden Rikâb-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûna gelen mektubun sûretidir

Şevketlü azametlü kerâmetlü kudretlü hünkârım hazretlerinin melâz-ı kâsıra-i zaman ve medâr-ı ekâsire-i deverân olan atebe-i aliyye-i sidre-nişan ve südde-i seniyye-i ma'delet ünvânlarına hezâr-tazarru' u ibtihâl ve envâ'-ı tahazzu' u imtisâl ile rû-yı ubûdiyyet mâlîde ve nâsiye-i rıkkıyyet sâyîde kılındıktan sonra ma'rûz-ı bende-i hâlisu'l-fuâd ve arza-dâşt-i abd-i sâfî-nihâd budur ki,

Bu bende-i direm-harîdelerin hazîz-i hâkden ref için silahşôrân-ı hâssandan Mehmed Ağa kulun vesâtatıyla irsâl buyurulan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnun edâ-yı merasim-i ta'zîm ü iclâl ile istikbal ve icra-yı kavâid-i izâm ü ibcâl ile telsîm ü ber-ser-i ibtihâl olunduktan sonra atıyye-i behiyye-i mülûkâneden inâyet ü ihsânın olan bir kabza murassa' hançer bend-i miyân-ı mufâharet ve on iki bin guruşluk zer-i mahbûb zîver-i ceyb-i mübâhât olunup tâc-ı ibtihâc ü mübâhâtım karîn-i fark-ı farkadân olmuştur. Allahu teâlâ ve Tebâreke vücud-ı hümâyûn-ı kerâmet-nümûnunu kâffe-i hatâyâdan masûn edip zıll -i zalîl-i hüsvânemi cemî'-i bendegân ve hâssaten bu çâker-i çerâğ-ı mahsûsun üzerinde ebed-nümûn eyleye. Bu penâh-ârende-i sâye-i mülûkâneden olan bende-i bî-mîrân şevketlü kerâmetlü kudretlü hünkârımın abd-i mahsûsu olduğumdan her ân istihsal-i rıza-yı yümn-iktizâ-yı şâhânende vekil-i mutlakın vezir-i âzam kulun ile ittihâd edip ve bundan böyle dahi emr u fermânın üzere her emirde ittifâka bezl-i kudret ve min-küllî'l-vücûh sarf-ı miknet edip şeb ü rûz devam u bekâ-yı ömr ü devlet ü iclâlin da'avât-ı isticâbet-âyâtına muvâzabet ü kıyâm ve isticlâb-ı rıza-yı saâdet-irtizâ-yı şâhânene sarf-ı dikkat ü ihtimâm üzere olduğum muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yı mülûkâneden oldukda emr u fermân ve lutf u inâyet ü ihsân şevketlü azametlü kerâmetlü kudretlü mehâbetlü hünkârım hazretlerindir.

20 N. sene 1147 / [13 Şubat 1735]

Bende

Kaplan Giray

A. DVNS. NMH. d, 2/12/12

Kırım Tatarı ve Nogay askeri (XVIII. Asır)

قیم آله سمن واقع کفه شهری علامتند اولوب ولایت فرزند عیسی علیه
سینوب جانبته قبوله ابله کجوب و آنزده منزل ابله خلوه محمد افندی
قولدرینک تقریر بر ۱۸۱۲

فولکر کفدم جیقلمی اودن بشی کون اولندر مقدر کفار کسارک
تا بود مقهوری اود قلعوی حندقه کلدن و آخر محارب و قلعه
صکره حندقه ضبط و اوج کون طوب و جیح ابله د کوب نضی انکله
طاق کلبوب بضرده استبان ابله قلعوی بنیم ایلدر بعد قلع
موظفه نه بر مقدار عسکر بر آغوب تا بودی قیم آله سمن درونه
بور و یوب اوج ساعت مقداری حرام طوزله د بکله شهر
نام محکم عسکر نانا کفار خاکسارک اتلو عسکرله مقابله
و کجی مقابله ابرو و آخر اتلوسی قروب بعد تا بود منوی
محل مزبور در حکن و کوزلن جانبته چنلک نام کوبیه کلدن
تکرار عسکر اسلوم اوزرینه هجوم ایلکزن عسکر مقهور
اکی شوق ابرو بر مقدار کوبیه مرور و اتلو ابله پیاده سی
مخلوط عبور ایلدن نوغای طاعنی و سار عسکر مضوره
قارنو عبور ایلدن اوزر لرنه هجوم و افرنی قروب بقیه
انسوف قلندر تا بود مقهورینه تختی ایلدر و محل مزبور
بطاقلی د بکله مشهور اولده موضع نا جاری اولوب
کفار عسکر ذکا و فله صودن مولد نور اکی نوغای ابرو
عسکر اسلوم صوط فرزند هجوم و عود خواجه کفار صودن ابرو
تبعید ایتداری بوجال اوزر محل فر کورده درق نشی کوب
ملک صودن عسکرچی انقاب ایتوب ناخبر ابله کلری افاده

دخی عسکر اسلوم ملک قهر و تدبیر زده و جوانا دجه نضی نضی
خلی اولاد بلر بعد چرخ فلک ابله و زیاده تدبیر کله کوزلن
طرقه توجیه و بر کون برچی و آنجی اکی ساعت مقداری یور یوب
و تا بود نزد طین صقیوب محافظه زیاده ایتام ابرن بر کوب
شاهی وقتن اتلو عسکر قلعای سلطان اوزرینه هجوم ایلدن
قراغولسی کاه و عسکر اسلوم ایتامی و جفر بونلرله مقابله ایلدر
کجی نضی خواجه عسکر کفار منظم و التیوزده متجاوز بساط ایلدر
ضبط و سوار اولده کفار طعمه شمشیر و بقیه سی مجروح ایلدر
تختنا تا بود مقهوری کوزلن به بری سکر ساعت بعد محکم کلدن
اولرین کلن فولکر عیسی و محض برله ولایت فرزند صقیوب درون
عقبه بر نوز سوره کلدم قیم آله سمن اها الینک حرام عسکر درون
عوض و محض لری ناطق اولرین ح اوزرینه حمله امداد و جبه خانه
و مقام و آخر ابله اعانت استدعاری اولعه حمله ناطق اطف
حق ابله اتفاقی اکر عسکر و مقام و جبه خانه ابله امداد و
مسارعت و غایت بوبر بوبر کفار خاکسارک محل غرور و
منهزم و مقهور و طعمه شمشیر ایلدن استبان بوقدر د بو غایت
رب العالمینه متوکل اول و جبه امداد و اعانت استدعای
و انتظار ده اولد قری تقریر ختم کلوم ایتد

KEFE'DEKİ OR KALESİ'NİN DÜŞMESİ ÜZERİNE KIRIM HALKININ YARDIM TALEBİ

DEMAND OF CRIMEAN PEOPLE FOR ASSISTANCE AFTER THE FALL OF THE CASTLE OF OR

Kırım Adası'nda vâki ' Kefe Şehri ulemâsından olup vilâyet tarafından arz ve mahzar ile Sinob cânibine kalyon ile geçüb ve andan menzil ile gelen Mehmed Efendi kullarının takriridir

Fî 18 S. [1]149 / [28 Haziran 1736]

Kulunuz Kefe'den çıkali on beş gün olmuştur. Mukaddemâ küffâr-ı haksârın tabur-ı makhûru Or kal'ası hendeğine geldikde vâfir muharebe ve kîtâlden sonra hendeği zabt ve üç gün top ve humbara ile döküb tazyik etmekle tâkât gelmeyüp bi'z-zarure istimân ile kal'ayı teslim eylediler. Ba'dehû kal'a muhâfazasına bir mikdâr asker bırakup taburu Kırım Adası derûnuna yürüyüp üç saat mikdârı Haram Tuzla demekle şehir nâm mahalde asâkir-i Tatar küffâr-ı haksârın atlı askeriyle mukâbele ve gereği gibi mukâtele edüp vâfir atlısını kırıp ba'dehû tabur-ı menhûsu mahall-i mezbûrdan hareket ve Gözleve cânibinde Çitillik nâm köprüye geldikde tekrar asâkir-i İslam üzerine hücum eylediklerinde asâkir-i makhûru iki şak edüp bir mikdârı köprüyü mürûr ve atlı ile piyadesi mahlût ubûr eyledikde Nogay tâifesi vesâir asâkir-i mansûra karşı ubûr edenlerin üzerlerine hücum ve vâfirini kırıp bakiyyetü's-süyûf kalanlar tabur-ı makhûruna tahassun eylediler ve mahall-i mezbûra bataklık demekle meşhûr olan mevzi'de mâ'-i cârî olup küffâr askerî zikr olunan sudan sulanır iken Nogaylı vesâir asker-i İslam su tarafından hücum ve avn-i Hakk ile küffârı sudan ayırıp teb'îd etmişler idi. Bu hâl üzre mahall-i mezkûrda dört beş gün meks sûretinde askerini it'âb etmeyüp tehir eyledikleri esnada dahi asâkir-i İslamın kahr u tedmîrinden ve cevânib-i erba'asını tazyikden hâli olmadılar. Ba'dehû çarh-ı felekleriyle ve ziyâde tedricle Gözleve tarafına teveccüh ve bir günde bir buçuk ve ancak iki saat mikdârı yürüyüp ve taburundan taşra çıkmayup muhâfazada ziyâde ihtimâm ederek bir gün Şâfi'î? vaktinde atlı askeri Kalgay Sultan üzerine hücum eylediklerinde karagolcusu âgâh ve asâkir-i İslâmı ikaz ve hafır bulunmalarıyla mukâbele eyledikleri gibi fazl-ı Hak ile asker-i küffâr münhezim ve altı yüzden mütecâviz besâtlı atlar zabt ve süvâr olan küffâr tu'me-i şemşîr ve bakiyyesi mecrûhen firar eylediler. Tahminen tabur-ı makhûru Gözleve'ye yedi sekiz saat ba'îd mahalde meks üzre olduğu halde kulunuz arz ve mahzar birle vilâyet tarafından çıkıp der-i Devlet-i Aliyye'ye yüz süregeldim. Kırım Adası ahâlisinin merâhim-i aliyye-i hüsvâneden arz ve mahzarları nâtık olduğu vech üzre ucâleten imdâd ve cebehâne ve mühimmât-ı vâfire ile iânet istidâları olmağla "cümlelerin lütf-ı Hakk ile ittîfâkı eğer asâkir ve mühimmât ve cebehâne ile imdâd-ı iânete müsâra'at ve inâyet buyurulur ise küffâr-ı haksârın kemâl-i gurûrundan nâşi münhezim ve makhûr ve tu'me-i şemşîr olmalarında iştibâhımız yokdur" deyû inâyet-i hazret-i Rabbü'l-âlemîne mutavassılan ol vechile imdâd ve iânet istidâsında ve intizârda olduklarını takrir ve hatm-i kelâm etmiştir.

[illegible][illegible]

KIRIM'A ASKER TAKVİYESİ İÇİN ANADOLU'DAN YENİÇERİ TOPLANMASI

COLLECTION OF JANISSARIES FROM ANATOLIA FOR REINFORCING THE CRIMEA WITH SOLDIERS

Buyuruldu

Âsitâne-i Saâdetimden Bolu ve Gerede ve Koçhisar ve Kastamonu ve Taşköprü ve Sinob İskelesi'ne varınca yol üzerinde ve yemîn ü yesârlarında vâki' olan kadıllara hüküm ki

Kırım memleketine müstevli olan Moskov keferesinin *bi-avni sübhânehu ve teâlâ* def' u şer' ve fesâdları ve kahr u tedmîrleri ve ol havâlden tard u teb'îdleri bilâd ve ibâd-ı müsliminin temin ve tatminleri ehemmiyet-i mehâmm-ı Devlet-i Aliyye ve elzem-i levâzım-ı Saltanat-ı Seniyyemden olup ve ol tarafda asâkir-i nusret-medârimin tevkîr ve teksiri ve ihtîşâd ve ictimâi ziyâde mühim ve muktezî olmağla taht-ı kazâlarınızda sâkin, mukîm ve misafirinden üç bin nefer Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri neferâtı tashih ve be-dergâh ile bir gün evvel Sinob İskelesi'nden karşı Kırım tarafına mürûr ve ubûrlarına fermânım olup ve husûs-ı mezbûr için Dergâh-ı Mu'allâm kapucubaşlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim *dâme mecdühû* mübâşir ve hâlâ Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ocağından turnacıbaşı olan kıldvetü'l-emâcid ve'l-a'yân () *zîde mecdühû* memûr ve tayin ve irsâl olunmağla,

İmdi siz ki kadıllarsız, turnacıbaşı mûmâileyhin marifetiyle her birinizin taht-ı kazâlarınızda vâki' mukîm ve misafirinden üç bin nefer cenk ve harbe kâdir yarar ve tûvânâ ve müsellağ Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri tashih ve be-dergâh etdirilüp bir gün evvel tekâmîl ve seri'an ve âcilen savb-ı memûra gitmelerine ziyâdesiyle takayyüd ve ihtimâm eylesiniz ve sen ki turnacıbaşı mûmâileyhsin bu vakit sâir evkâta kıyâs olunmayup sebîl-i dîn-i mübîne ziyâdesiyle gayret ve hamîyyet vakti olmağla sen dahi bu bâbda dâmen-i dermiyân-ı gayret ve ziyâdesiyle ihtimâm ve dikkat eyleyüp fermânım olduğu ve memûr olduğun üzre zikr olunan kazâlardan üç bin nefer cenk ü harbe kâdir yarar ve tûvânâ ve müsellağ Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerini tashih ve be-dergâh ile bir gün evvel ve bir saat mukaddem tekâmîl ve cümlesini Sinob İskelesi'ne getirüp iskele-i mezbûrede mevcut olan sefinelere teşhîn ve tahmil ve bi-tevfiki teâlâ ma'an Karadenizden karşı Kefe tarafına ve anda Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ocağında kulkethüdâsı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim () *dâme mecdühû*nün maiyyetine varup vâsıl olmağla mezîd-i ihtimâm ve düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem ol tarafda Derya Kapudânı olan vezirim el-Hâc Mehmed Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehu*nun re'y-i savab-dîdî ile a'dâ-yı hazelân-ı karînin def'-i şerr' u mazâr ve kahr u dudmârlarıyla ol havâlden tard ve ib'âdları husûsunda sarf-ı tâb-ı tûvân ile hizmetin mebrûr ve meşkûr olmağla sa'y ve ikdâm eyleyüp ve sen ki kapıcıbaşı-yı mûmâileyhsin bu husûs dîn-i mübîn hizmeti olmağla sen dahi mübâşeretin hasebiyle teşmîr-i sâid-i himmet ve ziyâdesiyle ihtimâm ve dikkat ve bir saat mukaddem ol mikdâr nefer Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinin

turnacıbaşı mûmâileyh marifetiyle ucâleten tashih ve be-dergâhlarıyla bir gün evvel tekâmîl ve tetmîmine ve seri‘an ve âcilen Sinob İskelesi'ne tesyîr ve vusûllerine ve anda dahi sefinelere teşhîn ve tahmil ile savb-ı memûrlarına ma‘an azîmet ve edâ-yı hizmete ihtimâm ve dikkat ve iltimâsı ve istihsal-i rıza-yı hümâyûnuma sarf-ı miknet ve bezl-i vüs‘ ve kudret ve fermân-ı hümâyûnuma mugâyir ser-i mû tehâvün ve taksirden ziyâde hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur, buyurdum ki.

Evâsıt-ı Ra. sene [1]149 / [20-29 Temmuz 1736]

C. AS, 43650

Bahçesaray

KIRIM ADASI'NA YETERLİ MİKTARDA BUĞDAY NAKLEDİLMESİ

TRANSFERRING A SUFFICIENT AMOUNT OF WHEAT TO THE ISLAND OF CRIMEA

Karlılı Sancağı'na mutasarrıf olup Kili muhâfazasına memûr Yusuf Paşazâde Hasan *dâme ikbâlühûya* ve Kili ve İsmail kadılarına ve mübâşir tayin olunan ve Kili ve İsmail mütevellilerine ve yeniçeri zâbitânı ve iskele ümenâsına hüküm ki

Kırım adasında olan ehl-i İslâm'ın bu hılâlde ordu-yı hümayûnuma kâğıdları gelip ada-yı mezbûrede zehâirin killeti olmakdan nâşi sevâhil-i Tuna'da vâki' tüccar tâifesi ada-yı mezbûrede tâlib olanlara akçe ile fûrûht etmek üzere sefâin ile kadr-i kifâye zehâir nakl eylemeleriçün tenbih-i hümayûnumu müştemil emr-i şerîfim sudûrunu iltimâs ve istidâ etmeleriyle Kili ve İsmail iskelelerinde el-yevm hinta ile memlû sefinelerden Kırım ve Anadolu harcı tabir olunur buğday ile yüklü bulunan sefâin yükleriyle Kırım adası tarafına gönderilüp cezire-i merkûmede def'-i müzâyaka-yı ibâdullâh için si'r-i vâki' üzere iktizâ eden bahâsı iştirâ edenlerden an-nakdın alınmak şartıyla fûrûht olunması muktezâ-yı vakt ü halden olmağla ol makûle sefâinden tahminen yetmiş seksen bin keyl mikdârı hintayı müştemil her kaç kıt'a sefine var ise doğru Kırım adasına gitmek üzere üzerlerine hâssaten birer mübâşir tayin ve Kırım tarafına tesyîr olunmak ve eğer el-ân ol mikdâr hinta ile memlû hazır sefine bulunmayup lâkin boş bulunanları var ise taşrada bulunan hintaları mevsim-i derya mürûr eylemezden mukaddem mahalline isâle vesile olmak için üç beş gün içinde icâleten tahmil olunmak ve eğer ol makûle boş sefinelerin tahmil edecek mevcut ve müheyyâ hintaları bulunmamak yâhûd bulunduğu sûrette Kırım tarafına gitmemek için hazır hintamız yokdur deyu i'tizâra teşebbüs eder sefine reisleri olur ise iktizâ eden navl-ı muayyenî nakden verilmek şartıyla İsakçı ambarında mevcut mîrî hintayı tahmil için tahminen altışar bin keyl hinta hamûlesini mütehammil beş altı kıt'a sefine ala-cenâhi'l-isti'câl İsakçı iskelesine gönder[il]mek fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i ileyh ile irsâl olunmuşdur.

İmdi vusûlünde siz ki, mîr-i mîrân ve kadılar ve mütevelliler ve iskele eminleri mûmâileyhimsiz, fermânım olduğu üzere iskelelerde vech-i meşrûh üzere yetmiş seksen bin keyl mikdârı hintayı müştemil her kaç kıt'a sefine var ise doğru Kırım adasına götürmeleriçün tedârikleri gördürölüp her bir sefineye birer mübâşir vaz' olunmak üzere sen ki mübâşir-i mûmâileyhsin, icâleten âdeminle arz ve ilâm ve eğer bâlâda zikr olunduğı üzere ol mikdâr zehâir ile yüklü ve birkaç gün içinde yüklenecek sefâin olmayup yâhûd mutlak Kırım adasına gitmemek için tahmil olunacak zahîremiz yokdur deyu sefâin reisleri illet etmek ihtimali olur ise tahminen altışar bin keyl hinta hamûlesini mütehammil beş altı kıt'a sefine zabt u rabt ve İsakçı taraflarına getirölüp zehâir tahmil olunmak için her bir sefineye birer mübâşir gönderilmek üzere âdeminle mu'accelen ilâm ve hilâfına vaz' u hareketden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhir-i R. sene 1150 / [18-27Ağustos 1737]

**KEFE SERASKERİ VEZİR MEHMED PAŞA KOMUTASINDAKİ
KUVVETLERİN KIRIM ADASI'NIN GÜVENLİĞİ İÇİN
KONUŞLANDIRILMASI**

**DEPLOYMENT OF MILITARY FORCES UNDER THE COMMAND
OF VIZIER MEHMED PASHA, THE COMMANDER-IN-CHIEF
(SERASKER) OF KEFE FOR THE SECURITY OF THE CRIMEAN
ISLAND**

Kefe cânibi seraskeri vezir Mehmed Paşa'ya ve maiyyetinde olan Dergâh-ı Âlî yeniçerileri kethüdâsı dâme mecdühuya ve cebeci ve topçı ve top arabacı ocakları kethüdâlarına ve piyade ve süvari esnaf-ı askeriye zâbitân ve rüesâsına ve bi'l-cümle efrâd-ı askeriyye hüküm ki,

Bu sene-i mübârekede Kırım adasına itâle-i pâ-yı idbâr iden melâin-i hâsirîn bi-inâyettillâhi teâlâ ada-yı mezbûrede olan cünûd-ı zafer mev'ûd-i İslâmiyenin tesebbüt-i akdâm-ı ikdâm ve dilîrâne hücum vü iktihâmlarına havale-sâz-ı siper-i tâkât olamayup sarsar-ı hızı ü hızlân ile uftâde-i hâk-i dimâr u hüsrân ve bakıyyetü's-süyûfları bîm ü hirâs ile vâdi-i hayret ve firara şitâban oldukları haber-i meserret-eseri cenâb-ı hilâfet-meâbıma ve kâffe-i ibâd-ı muvahhidîne sermaye-i sürûr u hubûr olmağla sen ki serasker-i hamıyyet-güsterim müşârünileyhsin hâssaten senin ve maiyyetinde olan gayret-keşân-ı dîn ü devlet ve hakk-güzerân-ı nân u nimet kullarımın sa'yleriniz mebrûr ve hizmetleriniz meşkûr olup duâ-yı hayr-ı serî'ü't-te'sir-i mülûkâneme mazhar olmuşsuzdur. Cümleiniz berhûrdâr ü ni'am-i ücûr-ı dârendem behre-mend u hissedâr olasız.

Lâkin bir iki seneden berü düşman-i mekkâr u hilekârın ada-yı merkûmeye olan sû-i kasd ve hücumundan nâşi fîmâ-ba'd dahi keyd ü mekrinden emniyet bir vechile câiz olmayup daima kanûn-ı hazm ü ihtiyâta riâyet ve ada-yı merkûmede asâkir-i İslâm'ın tevfir ü teksirine ihtimâm ü dikkat lâbûd ü lâzım ve askerin dahi hey'et-i mecmû'aları muhâfaza olunarak tefrika ve teşettütten vikâyet ü sıyânet vâcib ü mütehattim olduğuna binâen bundan akdem Kırım hanı ve ahalisinin istidâ eyledikleri vechle Kırım adasının muhâfazasıyçün rikâb-ı hümayûnum tarafından ada-yı merkûmeye irsâl vü tesyîr olunup inşâallâhu teâlâ şimdiye değin mahall-i memûrlarına vusûlü melhûz olan asâkir ile mukaddem anda mevcut olan odalar neferâtının zinhâr ü zinhâr perakende olmalarına kat'a cevâz gösterilmeyüp herkese kışla tayin olunup muhâfazaya kıyâm etdirilmelerine ziyâde dikkat ü ihtimâm olunmak fermân-ı hümayûnum olmağın işbu emr-i şerîfim isdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. İmdi, vusûlünde sen ki serasker-i gayret-eserim müşârünileyhsin, bundan böyle dahi müsta'înen bi'llâhi teâlâ asâkir ve mühimmât ile emrine takviyyet verileceği ma'lûmun oldukda ada-yı merkûme irsâl ü tesyîr olunup bi-lütfihî teâlâ şimdiye değin mahall-i memûrlarına vusûli me'mûl olan asâkir-i merkûme ve mukaddem anda mevcut olan ve bundan sonra bi-avnihi

teâlâ irsâli musammem olan odalar neferâtı ve sâir asâkir-i me'serden birisinin zinhâr vü zinhâr perakende olmalarına kat'a cevâz gösterilmeyüp herkese kışla tayin ve muhâfazaya kıyâm etdirilmeğe sa'y-ı belîğ ederek maiyyetinde olan ve bir taraftan varan asâkirin hey'et-i mecmû'alarını tefrika ve teşettütünden gereği gibi sıyânet ve muhâfaza-i memleket ve temin ü tatmin ahali vü ra'ıyyete bezl-i makderet ve hâlâ Kırım hanı olan Mengli Giray Han *dâmet me'âlihi* ile muhâbereden hâli olmayarak ve daima merasim-i ittifâk ü ittihâda riâyet ederek bu ana dek mazbût-ı cerîde-i zuhûr olan me'ser-i hamîdeni ba'd-ezîn dahi mukaddime-i metn-i itina vü iftihâr olacak âsâr-ı hamîde ve mesâî-yi pesendîde ibrâzıyla tevşîh ü tezyînine nisâr-ı nakdîne-i kudret ve lâzımü'l-inhâ ve nev be-nev zâhir ü hüveydâ olan ahvâl ü asârı peyderpey ilâm ve işaret eylesesin ve siz ki serasker-i müşârünileyhin maiyyetinde olan ocaklarım ağavât ve zâbitânı ve efrâd-ı askeriye kullarınımsız. Sizden ba'de'l-yevm dahi dîn-i mübîn ve devlet-i ebed-karînim uğurunda hulûs-ı niyet ve safâ-yı taviyyet ve ibrâz-ı gayret ü hamîyyet ile hidemât-ı makbûle zuhûr melhûz ü muntazar ve sebkât eden hizmet ü zahmetiniz bir dürlü ferâmûş olunmayup ez'âf-ı muza'af mükâfâtın müşâhede edeceğiniz dahi muhakkak vü mukarrer olmağla **göreyim sizi**, her biriniz birkaç yerden gayret kuşağını miyân-ı hamîyyetinize bend ve neferâtınızdan bir ferdi dağıtmayup cümlesini bir hoşça zabt u rabt ederek emr-i muhâfazada ve kışlak tertibinde ve sâir iktizâ eden hidemât-ı hümâyûnumun küllisinde serasker-i müşârünileyhin emr ü re'yinden haric vaz' u harekâta cesaret edenlerin men' ü zecrlerine mübâderet ve rıza'ullâh ve rıza-yı hümâyûnuma mazhar olmağa bezl-i vus' u kudret eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur.

Evâil-i Ca. sene [1]150 [27 Ağustos-5 Eylül 1737]

A. DVNS. MHM.d, 142/305/1433

4

[illegible]

فوضعت ليدية
اورقعه سبک طرینت بنا از حبه طایفه را که کشف در این زمانه
از نهرهای منور و سرد مشهور و معلوم و معروف بود و بوقته تو جوی او رفت
و بریج با این فطانه تو صحرای منور و گاه خفته کنده

۹۲

OR KALESİ'NİN İKİ TARAFINA TABYALAR İNŞA EDİLMESİ

BUILDING BASTIONS ON BOTH SIDES OF THE CASTLE OF OR

Hâlâ Kefe cânibi seraskeri Vezir Mehmed Paşa'ya ve Kefe cânibi defterdarı Süleyman *zîde mecdühûya* hüküm ki

Kırım Adası'nın kara tarafından kufl-i metîni olan Or kal'ası Bahr-i Azak'dan münşâ'ib Sasık deryaçesi ile Bahr-ı Siyah'ın ada-ı mezkûrda muntehî oldukları mahallin aralığında vâki' olup lâkin iki taraftan dahi bahreyn-i mezkûreyne top menzilinden ba'id olduğuna binâen maâzallâhu teâlâ düşman tarafından derûn-ı adaya duhûl kâd olunmak lâzım gelse muhâfızîn-ı kal'anın haberleri olmaksızın sahil-i bahr ile tarafeyninden dahi mürûr ve duhûle fırsat bulabilip ve farazâ muhâfızîn-ı kal'a habîr ve âgâh oldukları sûretde dahi top güllesi ve humbara danesi yetişmek takribi ile mâdâmki taşraya asker çıkarılmaya kal'adan top ve humbara atmak ile tarîk-ı mürûrlarını kat'a dest-res bulunmayacağı zâhir ve celî olduğu cihetden tarafeyninde birer top menzili yerlere müceddeden tabyalar yapıp üzerlerine toplar va'z ve derûnlarına kal'a-yı merkûme muhâfızîninden münâvebe ile neferât tayin olunduğu takdirce mezbûr düşman tarafından ferd-i vahidin Kırım Adası'na hafıyyeten ve zahiren rehyâb-ı duhûl olamayacağına ahâlî-i Kırım'ın ittifâk eylediklerini ve kal'a-yı mezbûr Sasık bahr-i sahiline bi'n-nisbe Bahr-i Siyah'dan karîbce vâki olmağla bahr-i mezkûr tarafından kal'anın top menzili aralığında bir aded tabya ve Bahr-i Siyah tarafına dahi kezâlik birer top menzili mahallere iki aded tabya yapılsa kifâyet edeceğini bu defa Kırım tarafından ordu-yı hümâyûnuma gelen Bahadır ve Sefer Gazi Mirzâlar şifâhen takrir ve inhâ ve bu vechile tabyaların bir gün evvel bina olunmasın istidâ etmeleriyle mes'ûlleri karîn-i müsâade-i aliyye-i Padişahânem olup ancak bu makûle müceddeden bina ve ihdâs olunacak ebniye-i mîrîye evvel-emirde keşf ve muâyene ve masârîf ve levâzımı defter olunup keyfiyeti ma'lûm olduktan sonra binalarına mübâşeret olunmak kavâid-i kadîme-i Devlet-i Aliyyemden olmakla bunların dahi ibtidâ-yı emirde keşif ve defter olunmaları fermânım olmağın,

İmdi sen ki serasker-i müşârünileyhsin, işbu emr-i şerîf-i âlîşân vusûlünde kat'a tevakkuf ve tehire ruhsat ve cevâz göstermeksizin tarafından mütebassır ve kâr-azmûde bir mübâşir tayin ve mimar halifelerinden bu defa Ribat kal'ası tamirâtı ve Uçoba Karakolhânesi Çongar Palangası binasiyçün ordu-yı hümâyûnumdan irsâl olunan Hüseyin Halife'yi dahi yanına koşup icâleten ol tarafa irsâl ve inşâallâhu teâlâ vardıklarında ber-vech-i muharrer kal'a-yı merkûme ile Sasık Bahri aralığında top menzili mahalle bir aded ve Bahr-i Siyah tarafı aralığına dahi birer top menzili mahallere iki aded ki mecmû'u iki tarafa üç aded müceddeden tabyalar bina olunmak üzere halefû's-selâtini'l-izâm hâlâ kalgay olan Selâmet Giray Sultan *zîde ulüvvühûnun* re'-yi savâb-dîdî ve umûmen ayân-ı Kırım marifetleriyle evvel-emirde mevki'-i binaları tayin ve tahsis ve ba'dehû yapılacak tabyaların şekil ve cirim ve hey'etlerini keşf ve tahmin ve her bir tabyanın başka başka tûlen ve arzen ve terbî'an zirâ'ların ve masârîf-ı lâzımelerin ale'l-infirad tahrir ve defter etdirdüp ve iktizâ eden taş ve

kireç ve amele ve mühimmât-ı sâirelerinin ol taraflardan tedâriki kâbil midir? yohsa âhar mahallerden mi gönderilmelidir ve ne mahalden gönderilmesi enseb ve esheldir? Yine sultan-ı mûmâileyhden ve vukûfu olanlardan tefahhus etdirderek mahallinde sıhhati üzere madde be-madde defter-i keşfe şerh verdirdikden sonra tekrar suâl ve cevab icab etmeyecek vechile sen dahi vukûfun mertebe ve sâir erbâb-ı dirayetin ihbarları üzere her maddeyi birer kat dahi tavzîh ve tebyîn edip memhûr ve mûmzâ keşif defterlerin ale'l-acele ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve ol havâlilerden tedâriki kâbil olan taş ve kireç ve levâzım-ı sâire her ne ise Kefe cânibi Defterdar mûmâileyh marifetiyle hemen bir ucdan tedârikine mübâşeret etdirdip ba‘dehû ne vechile fermânım olur ise mûcebince amel ve harekete ibtidâr eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki.

Telhis mûcebince hüküm buyuruldu

Arz-ı bendeleridir ki

Or kal‘asının tarafeyninde bina olunacak tabyaların keşfleriyçün yazılacak emr-i şerîfin müsveddesidir.

Manzûr ve ma‘lûm-ı devletleri buyruldukda mûcebince emr-i şerîf tahriri bâbında, fermân devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerininindir.

Fî 9 B. sene 1150 / [2 Kasım 1737]

C. MTZ, 496

İSTANBUL-KIRIM ARASINDAKİ DENİZ TİCARETİNİN DÜZENE KOYULMASI

REGULATION OF THE MARINE TRADE BETWEEN ISTANBUL AND CRIMEA

Kefe Beylerbeyisi Ahmed *dâme ikbâlühûya* ve Kefe kadısına ve nâzırına ve Balaklava ve Gözleve ve Taman iskelelerinde ve sâir Kırım adasında vâki iskelelerde olan zâbitân ve ümenâyâ hüküm ki

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i mahrûse-i Konstantiniyyetü'l-mahmiyye'de sâkin ibâdullâhın akvât-ı zarurîyelerinden olan revgan-ı sade ve sâir Kırım'a mahsûs eşya-yı mütenevvianın fi'l-asl ol tarafdân kesret ü vefret üzere tevârüdü bu tarafdân bâ'is-i madde-i ruhas u rehâ mûcib-i izâle-i renc ü anâ' iken bir müddetden berü havâdisât-ı kevniyye tecellîsi ile o câniblerden eşya-yı mezkûrenin killet üzere vürüdü müstelzim-i muzâyaka ve zarûret olup ve el-hâletü hâzihî in'ikâd-ı sulh u salâh birle seferler ber-taraf olmakdan nâşi fîmâ-ba'd tanzim-i memleket ve terfih-i ahali ve ra'iiyetden ehem bir nesne kalmamağla iklîm-i Kırım dahi avn-i Rabb-i rahîm ile karîben sûret-pezîr-i hüsn-i tanzim olacağı bî-reyb ü gümân olmağın bu sene-i mübârekede ol havâlilerden revgan-ı sade ve öteden berü ülkât-ı Kırım'dan vürüdü mu'tâd olan zehâir ve eşya-yı sâire bi'l-ittifâk iskelelere nakl ve tahvil ve ashâb-ı sefâine narh-ı rûzîleri ile ba'de'l-yevm sefâine tahmil ve peyderpey bu cânibe irsâl ve tesyîr olunmak fermânım olmağın husûs-ı mezbûr sadrâzam tarafından mahsûs kâime ile dahi bi'l-fi'l Kırım Hanı olan Selâmet Giray Han *dâmet me'âlihîye* iş'âr ve ifhâm olunmuşdur.

İmdi işbu emr-i şerîfim ol cânibe memûr hâcegân-ı dîvân-ı übbehet-ünvânımdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mustafa *zîde mecdühû* ile vusûl bulduğu anda her biriniz bi'l-ittifâk hareket ve bu cânibe revgan-ı sade ve zehâir-i sâire getüren tüccara bir gûne gadr olunmamak üzere nizâm verildiği tüccara ve sâire ilân ü iş'ât ve iskelelerinizde el-yevm mevcut olan ve bir cânibden ceste ceste tevârüd eden revgan-ı sade ve sâir ecnâs-ı zahîreyi sahibi kendü götürür ise fe-bihâ ve illâ sefâin rüesâsına narh-ı rûzîleriyle bey' u fûrûht etdürüp bu bâbda han-ı müşârünileyh taraflarından vârid olan tenbihât muktezâsınca amel ü hareket ve inad u muhâlefet edenleri zecr u men'e dikkat ederek zehâir-i mezkûrenin Âsitâne-i aliyyeme kesret ü vefret üzere sevk ve tesyîrine mübâderet ve her bir sefinenin hamûlesini ecnâs ve mikdârı beyânıyla defter ve birkaç ayda bir defa tarafınızdan irsâl olunan âdemler ile defteri bu cânibe îsâl ve îşâret edüp velhâsıl ol havâlilerden revgan-ı sade vesâir zehâir-i mütenevvia îsâline cümleliz mezîd-i ihtimâm ve kemâl-i sa'y ü ikdâm ve ednâ kusûr u rehâvet ve mikdâr-ı zerre futûr u kesâlet izhârından ittikâ-i tam olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur, buyurdum ki.

Fî evâhir-i Ca, sene 1153 [14-23 Ağustos 1740]

A. DVNS. MHM.d, 147/237/882

Handwritten text in Arabic script, likely a continuation of the manuscript's content, featuring dense cursive and some marginalia.

Handwritten musical notation on a manuscript page, featuring a staff with notes and lyrics in Arabic script. The text includes phrases such as "بسم الله الرحمن الرحيم" (In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful) and "الحمد لله" (Praise be to Allah).

۱۱۵۶
 ۱۱۵۷
 ۱۱۵۸
 ۱۱۵۹
 ۱۱۶۰
 ۱۱۶۱
 ۱۱۶۲
 ۱۱۶۳
 ۱۱۶۴
 ۱۱۶۵
 ۱۱۶۶
 ۱۱۶۷
 ۱۱۶۸
 ۱۱۶۹
 ۱۱۷۰
 ۱۱۷۱
 ۱۱۷۲
 ۱۱۷۳
 ۱۱۷۴
 ۱۱۷۵
 ۱۱۷۶
 ۱۱۷۷
 ۱۱۷۸
 ۱۱۷۹
 ۱۱۸۰
 ۱۱۸۱
 ۱۱۸۲
 ۱۱۸۳
 ۱۱۸۴
 ۱۱۸۵
 ۱۱۸۶
 ۱۱۸۷
 ۱۱۸۸
 ۱۱۸۹
 ۱۱۹۰
 ۱۱۹۱
 ۱۱۹۲
 ۱۱۹۳
 ۱۱۹۴
 ۱۱۹۵
 ۱۱۹۶
 ۱۱۹۷
 ۱۱۹۸
 ۱۱۹۹
 ۱۲۰۰
 ۱۲۰۱
 ۱۲۰۲
 ۱۲۰۳
 ۱۲۰۴
 ۱۲۰۵
 ۱۲۰۶
 ۱۲۰۷
 ۱۲۰۸
 ۱۲۰۹
 ۱۲۱۰
 ۱۲۱۱
 ۱۲۱۲
 ۱۲۱۳
 ۱۲۱۴
 ۱۲۱۵
 ۱۲۱۶
 ۱۲۱۷
 ۱۲۱۸
 ۱۲۱۹
 ۱۲۲۰
 ۱۲۲۱
 ۱۲۲۲
 ۱۲۲۳
 ۱۲۲۴
 ۱۲۲۵
 ۱۲۲۶
 ۱۲۲۷
 ۱۲۲۸
 ۱۲۲۹
 ۱۲۳۰
 ۱۲۳۱
 ۱۲۳۲
 ۱۲۳۳
 ۱۲۳۴
 ۱۲۳۵
 ۱۲۳۶
 ۱۲۳۷
 ۱۲۳۸
 ۱۲۳۹
 ۱۲۴۰
 ۱۲۴۱
 ۱۲۴۲
 ۱۲۴۳
 ۱۲۴۴
 ۱۲۴۵
 ۱۲۴۶
 ۱۲۴۷
 ۱۲۴۸
 ۱۲۴۹
 ۱۲۵۰
 ۱۲۵۱
 ۱۲۵۲
 ۱۲۵۳
 ۱۲۵۴
 ۱۲۵۵
 ۱۲۵۶
 ۱۲۵۷
 ۱۲۵۸
 ۱۲۵۹
 ۱۲۶۰
 ۱۲۶۱
 ۱۲۶۲
 ۱۲۶۳
 ۱۲۶۴
 ۱۲۶۵
 ۱۲۶۶
 ۱۲۶۷
 ۱۲۶۸
 ۱۲۶۹
 ۱۲۷۰
 ۱۲۷۱
 ۱۲۷۲
 ۱۲۷۳
 ۱۲۷۴
 ۱۲۷۵
 ۱۲۷۶
 ۱۲۷۷
 ۱۲۷۸
 ۱۲۷۹
 ۱۲۸۰
 ۱۲۸۱
 ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳
 ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶
 ۱۲۸۷
 ۱۲۸۸
 ۱۲۸۹
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲
 ۱۲۹۳
 ۱۲۹۴
 ۱۲۹۵
 ۱۲۹۶
 ۱۲۹۷
 ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹
 ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰

[illegible]

پیش از این حدیث

8

قضاة بروجی و لازرجه و ابرق و قزوین
 خوشن و لاری و قزوین و ابرق و قزوین
 ۱۱۴۶

[illegible]

سید محمد

BAHÇESARAY'DAKİ HAN SARAYI'NIN İNŞA MASRAFLARI

CONSTRUCTION EXPENDITURES OF THE KHAN'S PALACE (HANSARAY) IN BAKHCHYSARAI

İzzetlü Defterdar Efendi

Görüp ilâm eylesin, deyu buyuruldu

Devletlü, semâhatlü, merhametlü Sultanım hazretleri sağ olsun,

Bu kulları hâssa mimarlarından olup Kırım Hanı celâdetlü Han-ı âlîşân hazretlerinin Bahçesaray'da vâki' saray-ı âlîleri binası için taraf-ı Devlet-i Aliyye'den bâ-fermân-ı âlî tayin ve memûr olduğum saray-ı âlînin yirmi sekiz ay binasını hizmetinde olup bi-hamdî'llâhi teâlâ itmâmı müyesser ve edâ-yı hizmetimi müş'ir han-ı âlîşân hazretlerinin yedime itâ buyurulan senedâtlarımız mücebince müstehak olduğum yevmiyem henüz verilmemekle devletlü Sultanımdan mercûdur ki, senedâtıma manzûr-ı devletleri buyuruldukda eslâfıma verilegeldüğü minvâl üzre yevmiyemi taraf-ı mîrîden ihsân buyurulmak bâbında, emr u fermân devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerindir.

Mehmed Halife
Mimar-ı Hâssa

Elli senesi Bahçesaray tamirine giden mimar halifesine ne vechile yevmiye verilmiştir, derkenâr oluna.

Berây-ı

peşîn-i ücret-i Hüseyin Halife an-mimarân-ı hâssa an cânib-i Kırım me'mûr şude fermûde-mûceb el-vâki' 5 R. sene 1150 in-kadar meblağ an-Hazine-i Âmire dâde fermûde ber-mûceb-i arzuhal ve bâ-telhis ve fermân-ı âlî tezkire dâde

Fî 24 Receb sene 1150

Fî yevm
Kuruş-ı Esedî
1.5
eyyâm
59
Kuruş-ı Esedî
88,5

Berây-ı

dâde ücret-i Hüseyin Halife an-mimarân-ı hâssa me'mûr-ı be-bina-i kulehâ der-ada-i Kırım ki berây-ı sinîn-i ücret-i peşîn der- Hazine-i Ordu-yı hümâyûn ba'de mevâş tamam şude beher yevm in-kadar meblağ an-cânib-i mûmâileyh dâde fermûde ber-mûceb-i arzuhal ve derkenâr ve bâ-telhis ve fermân-ı âlî emr dâde

Fî 24 Receb sene 1150

An cânib-i Defterdar Bey'e dâde fermûde
Fî yevm
Kuruş-ı Esedî
1.5

Hâssa mimarlarından merkûm Hüseyin Halife Kırım Adası'nda yapılacak kulelerin binasına memûr olup ve hizmet-i binada oldukça yevmiye verilecek bir buçuk guruş ücretine mahsûben iki aylık ücreti Ordu-yı Hümâyûn hizmetinden verilüp ol tarafa irsâl olunmağla senki defterdar-ı mûmâileyhsin işbu emr-i şerîf ile mimar-ı merkûm ol tarafa varup hizmetde

istihdam olunduğu günden iki aylık peşin verilen ücretinin müddeti tamam olduktan sonra kûsûr dahi ne mikdâr eyyâm hizmetde olur ise hizmetinde olduğu eyyâmda yine bir buçuk guruşdan müstahak olduğu ücretini verüp mikdârın tasrih ile yedinden temessük ahz ve hesabına mahsûb için işbu emr-i şerîf ile ma'an hıfz eyleyesin deyu tarih-i mezbûrede Kefe Defterdarı'na hitâben emr-i şerîf ve meblağ-ı mezbûreye hazine tezkiresi verildiği mukayyedir, fermân devletlü inâyetlü Sultanım hazretlerindir.

Fî 11 L. sene 1156

Yevmiyesi birer guruşdan yirmi altı aylık hesab dâde

[28 Kasım 1743]

C. HR, 3928

Fotoğraf: Aras NEFTÇİ

Hacı Giray Han türbesi, Bahçesaray

بفا فریم خانے لوردی سردستاری خانہ علم علوہ بہ حکم
 فریم خانہ بخندلہ با درقضا قافای لوردی جناب امارت ماب راکبہ نصب
 سارہ لکت با حمد انتہای لوردی خانہ علم علوہ بہ با خط مابو شوق و توجہ
 و تقدیر لوردی بن عیبه سرگ ملک فرید قاقوب بشو تقیہ لوردی خاصہ
 لبر لچہ زیر عیبه ایہ لکبویہ بہ کلوب لبرہ امارہ قندہ جکر سفینہ سولہ درو
 جزیرہ سہ ولدوب لبرہ اقامہ و کتبہ بہ و علم عمر و عدلہ لوردی
 باندہ فرخ کا مابو شوق و توجہ لوردی امارت امارت امارت امارت
 طافکہ لبرہ لکبویہ لبرہ اقامہ و کتبہ بہ و علم عمر و عدلہ لوردی
 لبرہ لکبویہ لبرہ اقامہ و کتبہ بہ و علم عمر و عدلہ لوردی
 جزیرہ سہ ولدوب لبرہ اقامہ و کتبہ بہ و علم عمر و عدلہ لوردی
 سارہ و مابو شوق و توجہ لوردی

۲۰ لکبویہ

ESKİ HAN SELÂMET GİRAY'IN RODOS ADASI'NDA ZORUNLU İKAMETİ

THE FORMER KHAN SELAMET GIRAY'S COMPULSORY RESIDENCE IN THE ISLAND OF RHODES

Buyuruldu

Sâbika Kırım Hanı olan Selâmet Giray Han *dâme ulüvvühûya* hüküm ki

Kırım Hanlığı bu hılâlde bi'l-iktizâ kalgay olan cenâb-ı emâret-me'âb eyâlet-nisâb saâdet-iktisâb devlet-intisâb Selim Giray Han *dâmet me'âlihiye* bâ-hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn tevcih ve taklid olunup binâenaleyh sizin memleket-i Kırım'dan kalkup mübâşir tayin olunan Hâssa Şahincibaşı İbrahim *zîde mecdühû* ile berren Gelibolu'ya gelüp anda âmâde kılınan çekdirme sefinesine süvâr ve Rodos Ceziresi'ne varup anda ikâmet ve istirahat birle devam-ı ömr-i devletim ed'iyesine evkât-güzâr olmanız bâbında fermân-ı hümayûnum şeref-sudûr bulmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve şahincibaşı-i mûmâileyh ile tarafınıza irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl bilâ-tevakkuf iklîm-i Kırım'dan hareket ve mûmâileyh ile bi'r-refaka berren Gelibolu'ya vusûle müsâra'at ve âmâde kılınan çekdirme sefinesiyle mashûben bi's-selâme Rodos Ceziresi'ne varup anda meks ü ikâmet ve devam-ı ömr-i devlet ve kıvâm-ı ferd ü şevketim ed'iyesine müdâvemet ve muvâzabet eylesiniz, şöyle bilesiz.

Fî evâsıt-ı L. sene 1156 / [28 Kasım-7 Aralık 1743]

C. MTZ, 40

[illegible]

KIRIM'A FİRAR EDEN EŞKİYANIN YAKALANIP CEZALANDIRILMASI

ARREST AND PUNISHMENT OF THE BANDITS WHO ESCAPED TO CRIMEA

Hâlâ Kırım Hanı Selim Giray Han *dâmet me'âlihiye* hüküm ki

Bundan akdem kendi hâlinde olmayup fukara-yı ra'îyyete envâ'-ı zulm ü itisâfa cesaret ve şeref-sudûr bulan evâmîr-i aliyye vâcibü'l-imtisâlimize adem-i itaat ile sâlik-i meslek-i tuğyân ve gavâyet olan Muslı Paşazâde Salih nâm şekâvet-pîşenin şer'an hakkında lâzım gelen ceza-yı sezâsı terettüb ve icra olunmak bâbında mukaddemâ sâdır olan fermân-ı kazâ-cereyân-ı hüsvânemîz mücebince üzerine varulup ahz u tedmîr olunmak üzre iken şakî-i mezbûr keyfiyet-i mezbûreden haberdâr ve bir takrîb ile rehyâb-ı semt-i girîz ü firar olup el-hâletü hâzihî serpençe-i gazab-ı mülûkânemîzden tahlis-i girîbân ile Kırım yakasına ubûr ve güzâr üzre olduğu sahihan ilâm ve ihbâr olunmağla o makûle hulf-ı siyaset-i Padişahânemîzden firar edüp vâcibü'l-izâlenin alâ-eyyi hâlin ahz ve şer'an müstehak olduğu cezası icra ve tertib ile şer u mazarratından bilâd u ibâd terfih ve temin olunmak aksâ-yı murad-ı hüsvânemîz olup ve siz ki hanedân-ı râsihu'l-bünyânımızın hayr-endîş ve sadâkat-nişanı bi'l-fi'l Kırım Hanı müşârünileyhsiz. Şakî-i merkûm ol taraflarda bir hoşca tecessüs ve tefahhus ve her ne mahalde zuhûr eder ise kat'a emân ve zaman verilmeksizin bilâ-tevakkuf ahz u ceza-yı sezâsı tertib ve icra ile ser-i maktû'u rikâb-ı hümayûn-ı hüsvânemîze irsâl ve isrâ olunmak husûsunu havz-ı emâret ve havza-i eyaletinizde olan memur u ma'berlerin ağavât ve zâbitânına taraf-ı hanîlerinden gereği gibi tenbih ve tekid ederek mukaddemâ ve hâlâ fermânımız olduğu üzere salifu'z-zikr şekâvet-pîşenin alâ-eyyi vechin kâne ahz ve ele getirülüp kahr u tedmîr ve ser-i maktû'u Dersââdetime irsâl ve tesyîr olunmasına bezl-i cüll-i himmet eylemeniz hâssaten sizden matlûb-ı hümayûnumuz olmağın işbu emr-i şerîf-i âlişânımız ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur.

İmdi lede'l-vusûl şakî-i mezbûr sırren ve alenen teftiş ve tefahhus olunarak havz-ı emâret ve taht-ı eyaletinizde vâki' her ne mahalde zuhûr eder ise kat'a emân ve zaman verilmeksizin bilâ-tevakkuf ahz u tedmîr ve ser-i maktû'u rikâb-ı hümayûn-ı mülûkânemîze irsâl ve tesyîr olunmak husûsunu Kırım adasında olan iskele emînleri ve sâir memur u ma'berlerin ağavât ve zâbitânına taraf-ı İlhanilerinden gereği gibi tenbih ve tekid ve her ne tarikle olur ise olsun sâlifü'z-zikr vâcibü'l-izâle şekâvet-pîşenin alâ-eyyi vechin kâne ahz u ceza-yı sezâsını icra ve tertib ile ser-i maktû'unu Dersââdetime irsâl ve isâle bezl-i cüll-i himmeti ekîd edüp sizden me'mûl ve matlûb-ı hümayûnumuz olduğu üzere bu husûsun temşiyet ve itmâmına sarf-ı nakdîne-i dikkat ve ihtimâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B. sene [1]157 / [10-19 Ağustos 1744]

C. DH, 4809

KARS'A İSTANBUL ÜZERİNDEN KIRIM ASKERİ GÖNDERİLMESİ

SENDING THE CRIMEAN SOLDIERS TO KARS VIA ISTANBUL

Hâlâ Kırım hanı olan Selim Giray Han *dâmet me 'âlihiye* hüküm ki

Bu sene-i amîmetü'l-meymenede hâlâ Kars cânibi seraskeri vezirim sadr-ı esbak Ahmed Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâle hûnun* maiyyetine sinîn-i sâbıkdan bir kaç kat ziyâde tertib ve techiz-i asâkir ve mühimmât ve sevk ü tesyîr-i udde ve atâd ile ibtidâ-yı bahar-ı hüceste-âsârda bi-avni'llahi'l-Meliki'l-Müste'ân bir kaç seneden berü taraf-ı devlet-i ebediyyü'l-kıyâmım bir mezheb-i bâtili tasdik teklif-i sahîfiyle daire-i rüşd ü sedâddan inhirâfa ve hurûc eden şah-ı gümrâhın bulunduğu mahalde üzerine havale-i şemşîr-i tedmîr ve intikam ve il ve ülkâ-yı merzubûm-ı İran arsa-ı süyûf-ı intihâb ve iğtinâm kılınmak husûsuna sarf-ı nîrû-yı ikdâm u ihtimâm olunmak aksâ-yı âmâl-ı hayr-iştimâl-i Padişahâne ve etemm-i mâ-fi'l-bâl-i saâdet-mâl-ı şehinşâhânemiz olmakdan nâşi ber-vech-i muharrer cânib-i mezbûra memûr ecnâs-ı tavâif-i askeriye'nin husûsa bundan akdem taraf-ı İlhanilerinden matlûb-ı hümayûnumuz olan asâkir-i Tatar-ı düşman-şikârın bir an ve bir saat mukaddem yerlerinden hareket ile savb-ı memûrlarına îsâl-i gîtîne-i celâdet eylemeleri için ehven ve eshel tarîk olan şahrâh yerden İstanbul civarına gelüp birer münasib mahallerden karşı tarafa ubûr ve çete vü çapul vakitleri güzerrân olmazdan evvel serasker-i müşârünileyhın yanında mevcut bulunmaları lâzime-i vakt ü hâl ve ehemmi mehm-ı vâcibü'l-ibtidârdan olup ve siz ki han-ı müşârünileyhısız, husûs-ı merkûmun ber-vefk-i me'mûl temşiyet ü itmâmı ile salifü'z-zikr asâkir-i Tatar-ı sabâ-refâtın bir gün ve bir saat mukaddem tamamen ve kâmilten techiz ü tertibine bezl-i nakdîne-i ihtimâm ü dikkat ve ber-vech-i muharrer berren Âsitâne-i Saâdetim civarına gelüp İstanbul'a karîb yerlerden karşı ubûr etmek üzere cümlesini icâleten ve müsâra'aten mübâşir tayin olunan İskemleci Mustafa *zîde mecdühû* marifetiyle bu tarafa sevk ü tesyîre sarf-ı cüll-i himmet eylemeniz matlûb-ı hümayûnumuz olmağın işbu emr-i âlîşânımız ısdâr ve ile irsâl olunmuştur.

İmdi, lede'l-vusûl siz ki han-ı müşârünileyhısız, ber-vech-i muharrer sâlifü'z-zikr İran tarafına memûr asâkir-i Tatar-ı adûv-şikârı ber-vefk-ı me'mûl bir an akdem ve bir saat mukaddem techiz ü tekmîl ve vakt-i çapul güzerrân olmazdan mukaddem savb-ı memûrlarına vürûd ve vusûl için berren Âsitâne-i Saâdet'im civarına gelüp İstanbul kurbundan karşı tarafına ubûr eylemek üzere cümlesini icâleten ve müsâra'aten mübâşir-i mûmâileyh marifetiyle bu tarafa irsâl ü tesyîre sarf-ı cüll-i himmet ve tahsil-i rıza-yı meyâmin-irtizâ-yı hüsvânemize bezl-i mâ-hasal vüs' ü kudret eyliyesiz deyu, yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za. sene [1]157 / [16-25 Aralık 1744]

A. DVNS. MHM.d, 151/26/65

مملکت
محمد حسن خان
مهر

عرض بن لر بر که
اشبوسنه مبارکه ده فارص جانندن فتح و شادان جان
سار مسلک قبیلات روز و روز لیده بیدان اوزده لساغی
انباردن طرزون لساغی سنه و خا ز نعلی لپون حاکم فرم خانی
جبار دلو خان پشیمان حضرتای معزالدین فریم جانندن تراکی
رتبایان النخس فطعه سنابنک ثمان نولاری حبیب بیلین
انباری امینی طرفرن و نث نولاری دخی طرزون و مصولرن
طرزون انباری امینی طرفرن بیدان اوزده اولوب کرافایه سنابنک
لساغی انباری امینی طرفرن برابره جان ثمان نولاریون امینی
مویله قولانه بوترن فرم مواله افی طرن ماعدا بر مقدار افجه
دخی و لیس قضاایا اوزده دن امله نکلوی سباعتدن بوزاللی
ملکوز سنه سده محبوبا امینی فرایان امان امراد سغریه اغی دکی
اون بای غورنی صباغی انباری امینی قولانه مواله افی اوزده
موقوفه فر و مبلغ فر بودن قائمده بیدان بیز او فرایه
۱۲۹۹
۱۲۹۹

B. v. H. B.

محمد حسن خان

KIRIM HANLIĞI ELİYLE TUTULACAK GEMİLERİN TAŞIMA BEDELLERİNİN ÖDENMESİ

PAYMENT OF THE TRANSPORTATION COSTS OF THE SHIPS TO BE HIRED BY THE CRIMEAN KHANATE

Telhisi mûcebince mevkûfâta kayd ve tezkîresi verilmek buyuruldu

Kâimesi verile.

Arz-ı bendeleridir ki

İşbu sene-i mübârekede Kars cânibinde tecemmü' ve tahaşşüd edecek asâkir-i Müslimînin tayinât ve rûzmerrelerine verilmek üzere İsakçı Anbarı'ndan Trabzon İskeleyi'ne zehâir nakli için hâlâ Kırım Hanı celâdetlü Han-ı âlîşân hazretleri marifetleriyle Kırım cânibinden tedârîki tertib olunan altmış kıt'a sefâinin sülûsân navlları hîn-i tahmilinde İsakçı Anbarı emîni tarafından ve sülûs navlları dahi Trabzon'a vusûllerinde Trabzon Anbarı emîni tarafından verilmek üzere olup zıkr olunan sefâinin İsakçı Anbarı emîni tarafından verilecek sülûsân navlları için emîn-i mûmâileyh kullarına bundan akdem havale olunandan mâ-adâ bir mikdâr akçe dahi verilmesi kazayâ-yı lâzımeden olmağla Niğbolu Sancağı'ndan yüz elli dokuz senesine mahsûben tahsili fermân olunan imdâd-ı seferiye akçesi on bin gurus İsakçı Anbarı emîni kullarına havale olunmak üzere Mevkûfât'a kayd ve meblağ-ı mezbûrun kâimesi verilmek bâbında emr u fermân devletlü inâyetlü Sultanım hazretlerindir.

Fî 2 S. sene 1159 / [24 Şubat 1746]

C. AS, 37268

قلیدون و حواله شدن اولاد کجریان و قراق طایفه شادان طووز از احلینه و اوزی صوفیون حیدر ماهی ایلدیز
و شخصی متصرف حاله قراق قزاقی اقلیم قزاق جلود تو شینگ کوی خانی طووز قزاقی و برادران ایلکی قطعه برلیغ بلبلک
بعینه معولریدر که بوجه ثبت و قید اولاد در

۱۹۹۱

۸۵

حالا اوزی محاطه شدن اولاد کجریان و وجه جهان و طووز کجریان و برادران و شیخان اوزی
اسکندری و سائر ضابطان و اختیار لری و حق تفراتنه آنها برلیغ شریف خانی بود که یونون اول
دولت علیه و اثم الفزارا به دولت مرویه یلیدن عقد و باید اوقات مصلحه ده روید مرعایا شدن اولاد
قزاق محاط اولاد قزاقی طووزی قلیدون قزاق و اوتیه دن روختانان طووزی اولاد کوللرین بود
دو سلفه مرعایه اخراج ایلدیزه اذن و رخصت و برلیوب بو باید مضمونین بر طرفدن محافظت اولماق
اوزیه و مانع اولماق کوللر ایلدیزه دفع و اوقاق باندن مخصوص نامه ها بون اصدار و معینه طرخی و حق
اختیار و برادران صادر اولاد قزاق واجب از امثال معینه مستورین بر وجهه دخل و دخل اقتضا
ایستوب ذکر اولان کوللر ایلدیزه قدیمدن خانانک ضبطلرین اولاد کلمه اوزولی و قلیدون و علی بالق طووز
متمم تعیشلرینه قدر بقایه طووز اخراجی رجایا بدیکه اولمقدار اذن و رخصت و برلیوب بوسیای اوز
مقدادی ایکن سیز لوطون و قلیدون اتفاقانه حرکت و سابق البیان کوللر کویا سز لوط ملک مشروط
اولمق مثلث ضبط ایدوب مضمون لوطو از اخراجی مراد ایلدیزین حقار و قدری طووز لرینه مشترک اولوب
خلاف قزاق بادشاهی اولون حاله نه جسامت و ایکی دولت یلیدن مزای و مصلحت کوللرین ماده و بمخالف
ایله قزاق لری بخیل ایدوب تراعه بادی و اختلاف حاله باعث اولد قلیدون اشیو برلیغ تخریر
و خواجگان دیوان ها بوندن سید سلا می اقدی ایلدیز اولمقدار اذن و رخصت و برلیوب و مضمون تمام ایدون
اولان کوللرین قزاقلرین اذن و رخصت و برلیوب اوزیه طووز اخراج ایلدیزین مضمون لوط ملک مشترک
اولمق قزاقی و آخر وجه خلاف رضای دولت علیه بر در لوماق اولوب و قدری کار تعیشلرین ایچون
طووز اخراجی مرادن اولدیزین قزو و سوبقه اخراج ایدوب کوللری ضبط ایتک و یاخوب بر کوله نشان
وضع ایدوب تقیم و تنصیف ایتک و بعد مضمون لر ایلدیز مشترک اولمق و ایلدیزه اولمق و برادران
من الیچون مضمون لر مانع اولمق سز شوبله سز

حالا اوزی قلم محاطه شدن اولاد کجریان و وجه جهان و طووز کجریان و برادران و شیخان و اوطه اسکندری و سائر ضابطان و اختیار لری
و عموما نظر تهنه آنها برلیغ شریف خانی بود که یونون اولاد کوللرین قزاقی طووزی قلیدون قزاق و اوتیه دن روختانان طووزی اولاد کوللرین بود
دو سلفه مرعایه اخراج ایلدیزه اذن و رخصت و برلیوب بو باید مضمونین بر طرفدن محافظت اولماق اوزیه و مانع اولماق کوللر ایلدیزه دفع و اوقاق
باندن مخصوص نامه ها بون اصدار و معینه طرخی و حق اختیار و برادران صادر اولاد قزاق واجب از امثال معینه مستورین بر وجهه دخل و دخل
اقتضا ایستوب ذکر اولان کوللر ایلدیزه قدیمدن خانانک ضبطلرین اولاد کلمه اوزولی و قلیدون و علی بالق طووز متمم تعیشلرینه قدر بقایه
طووز اخراجی رجایا بدیکه اولمقدار اذن و رخصت و برلیوب بوسیای اوز مقدادی ایکن سیز لوطون و قلیدون اتفاقانه حرکت و سابق البیان
کوللر کویا سز لوط ملک مشروط اولمق مثلث ضبط ایدوب مضمون لوطو از اخراجی مراد ایلدیزین حقار و قدری طووز لرینه مشترک اولوب
خلاف قزاق بادشاهی اولون حاله نه جسامت و ایکی دولت یلیدن مزای و مصلحت کوللرین ماده و بمخالف ایله قزاق لری بخیل ایدوب تراعه
بادی و اختلاف حاله باعث اولد قلیدون اشیو برلیغ تخریر و خواجگان دیوان ها بوندن سید سلا می اقدی ایلدیز اولمقدار اذن و رخصت
و برلیوب اوزیه طووز اخراج ایلدیزین مضمون لوط ملک مشترک اولمق قزاقی و آخر وجه خلاف رضای دولت علیه بر در لوماق اولوب و قدری
کار تعیشلرین ایچون طووز اخراجی مرادن اولدیزین قزو و سوبقه اخراج ایدوب کوللری ضبط ایتک و یاخوب بر کوله نشان وضع ایدوب تقیم
و تنصیف ایتک و بعد مضمون لر ایلدیز مشترک اولمق و ایلدیزه اولمق و برادران من الیچون مضمون لر مانع اولمق سز شوبله سز

KIRIM HANI SELİM GİRAY'IN ÖZİ SUYU'NDA BALIK AVCILIĞI KONUSUNDA YARLIĞI

CHARTER (YARLIG) AUTHORIZING THE CRIMEAN KHAN SELIM GIRAY TO CATCH FISH IN OZI SUYU

Hâlâ Özi kal'ası muhâfazasında olan yeniçeriyân ve cebeciyân ve topçuyân odabaşları ve bayrakdâr, aşçıyân ve oda eskileri ve sâir zâbitân ve ihtiyârları ve umûmen neferâtına inhâ-yı yarlığ-ı şerîf-i hanî budur ki

Bu defa Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrâr ile Devlet-i Rûsiyye beyninde akd ü ahd olunan sulh u müsâlemede Rusya reâyâlarından olan Kazaklar Özi Suyu'nda meccânen sayd-ı mâhî eylediklerinde mesfûrlara bir tarîkla mümânaat olunmamak üzere devleteyn beynlerinde karar-dâde olunmuş iken hâlâ mesfûrlar sayd-ı mâhî eyledikde sizlerden bazılarınız cebren şerîk ve mesfûrların kârlarına müşterik olmak takribiyle mâ-beynde münâzaa zuhûrundan hâlî olmayıp bu makûle ihtilâf ü nizâ' ise şürût-ı müsâlemeye münâfî ve mutlaka rıza-yı Devlet-i Aliyye'ye mugâyir ihtilâl-i zâbita-i müsâlemeyi müeddî ve mesfûrlar tarafından serrişte-i iştikâya bâdî olmağla fîmâ-ba'd sizden her kangınızın olur ise de mesfûr Kazaklara bir ferdiniz şerîk ve bir vechle mâni' olmayıp ve hâzırâ mesfûrlar ile müşterik olanlarınız dahi şirketlerinizi kat' ve fîmâ-ba'd sayd-ı mâhî kârında başka ağ ve karmak tedâriküyle kesb-i intifâ edip mesfûrlara tahallûlden mücânebet ve ihtirâz eylemeleriniz için işbu yarlığ tahrir ve hâlâ hâcegân-ı dîvân-ı âlî'den izzetlü Seyyid Selâmi Efendi ile irsâl ve tesyîr olundu.

Buyurdum ki, vusûlünde vech-i meşrûh üzere mesfûr Kazaklar nehr-i Özi'den meccânen sayd-ı mâhî eylemelerine ve devleteyn beyninde akdolunan mevâdd-ı musâlaha muktezâsı üzere murahhas olduklarından mesfûrlara beher hâl-i kâr-ı mezkûrda şirketleriniz nizâ'dan hâlî olmamağla bu makûle münâzaa vü münâkaşa hudûsu rıza-yı Devlet-i Aliyye'ye mugâyir ve merasim-i müsâlemeye münâfî olmağla fîmâ-ba'd bir ferdiniz mesfûrlar ile şerîk olmayıp ve bir vechle dahl ü taarruz dahi etmeyesiz, şöyle bilesiz.

[9 Haziran 1746]

A. DVNS. NMH. d, 2/99/86

ک

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين

کتاب الفقه
جلد اول
فصل اول
در بیان احکام

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الطاهرين

کتاب الفقه
جلد اول
فصل اول
در بیان احکام

ک

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الطاهرين

کتاب الفقه
جلد اول
فصل اول
در بیان احکام

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الطاهرين

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الطاهرين

TATAR SULTANLARINA MATBAH-I AMİRE'DEN VERİLECEK MUHTELİF GIDA MALZEMELERİ

VARIOUS FOODSTUFFS TO BE GIVEN TO TATAR SULTANS FROM THE IMPERIAL KITCHEN (MATBAH-I ÂMIRE)

Telhisi mücebince verilmek buyuruldu

28 N. sene [1]/159

Arz-ı bendeleridir ki

Selâtin-i Tatar'dan îdeyn-i şerîfeynde dâmen-bûs-ı hazret-i şehriyârî ile müsta'id olmak için Dersaâdet'e gelen sultanlar Matbah-ı Âmire emini efendi kulları tarafından derkenârda mestûr tayinât bir defa verilmek mu'tâd olmağla işbu sene-i mübâreke îd-i fitrî için gelen sahib-i arz-ı hâl beş nefer Giray Sultan dahi iktizâ eden tayinât-ı mu'tâdesi verilmek ricasıyla arz-ı hâl eder. Ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda derkenâr mücebince tayinât-ı mezkûre için bir defa emîn-i mûmâileyh tarafından verilmek üzere fermân-ı âlîleri ısdârı bâbında fermân devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerininindir.

...

Devletlü saâdetlü merhametlü Sultanım hazretleri sağ olsun,

Bu kulları selâtin-i Tatarândan olup îd-i şerîf için dâmen-bûs etmek üzere hazret-i şehriyârîye gelmekle mercûdur ki kanûn-ı kadîm üzere verile gelen tayinâtımız ihsân buyurulmak bâbında, emr u fermân merhametlü Sultanım hazretlerininindir.

Bende Canıbek Giray Sultan
Bende Ali Giray Sultanzâde Hüsâm Giray Sultan
Giray Sultan
Bende Galip Giray Sultanzâde Hüsâm Giray Sultan
Bende Fetih Giray Sultanzâde Selâmet Giray Sultan

Fî 28 N. sene 1159 / [14 Ekim 1746]

AE, Mahmud I, 184/14276

[illegible]

۲۰۰

[illegible]

2

۶۹۰
 ازین واهی مذکور است و گویند که نام
 صمد ازین نام است که چنانچه خود را در این
 و صفت این می باشد که در این
 مرقوم که در این و صفت این
 سواد است که در این و صفت این
 فضیلت این و صفت این
 حاتم و صفت این
 حیدر و صفت این
 تا قفسه و صفت این
 و صفت این

2. 2. 2.

فہمیت و جلالی نہ صورت

[illegible]

LEHİSTAN'A SIĞINAN KALGAY ŞAHİN GİRAY İLE İLİŞKİLERİN KESİLMESİ

RUPTURE OF RELATIONS WITH QALGA SHAHIN GIRAY WHO TOOK REFUGE IN POLAND (LEHISTAN)

Han-ı âlişân hazretlerine sûreti gönderilmiştir.

Bucak seraskeri Hacı Giray Sultan *zîde ulüvvühûya* hüküm ki

Kalgay-ı sâbık Şahin Giray hod-re'y mukaddemâ çiftliğinde ikâmet etmek üzere sâdır olan emr-i şerîfime itaat etmek lâzıme-i zimmet-i ubûdiyyeti iken mücerred tekâzâ-yı hubs-tıyneti üzere müteverrit-i mühlîke-i cehâlet ve mütehabbıt-ı mümevvihât-ı dalâlet olup ırz ve namus-ı dûdmân-ı Cengizîye'yye şeyn ü âr îrâs edecek hâlete cesaret ve memâlik-i mahrusâmdan çıkup ülkâ-yı Leh'e atf u licâm-ı haybet eylemesi fîmâ-ba'd daire-i himâyetden külliyyen matrûd ve ebvâb-ı afv ve inâyet veche-i arzusuna mesrûd olmasını iktizâ eder iken bi'l-fi'l Kırım hanı olan cenâb-ı emâret-me'ab eyâlet-nisâb saâdet-iktisâb Selim Giray Han *dâmet me'âlihi* cenâbları mücerred dâmen-i hanedân-ı Cengizîye'yi bu gûne isabet-gubâr-ı ayıb ve senârdan muhâfaza ve tathir için merkûmun cerîde-i kusûr ve cerâimi kezâlık afv ü safh-ı hümayûnumla ferâşide ve imhâ ve kemâkân çiftliğinde temkîn ve îvâ olunmasını iltimas ve rica eylediklerine binâen mültemisânları karîn-i kabul olmağla me'sem-i sâbıkasından bi'l-külliye iğmâz olunup lihâza-i nazar-ı re'fet-i mülûkânemle manzûr ve meşmûl olunduktan sonra yine hakkında sunûh eden mekârim-i bî-pâyân-ı hüsrevânemin lütf ü kadrini bilmeyüp bedreka-i fikr-i şûm ile ba'de-bürhetin mine'z-zaman bağıteten zuhûr ve Bucak taraflarına hücum eylediği,

Sen ki serasker-i mûmâileyhsin, gûş-zeden oldukda derhal def'i gâilesine merdâne mübâderet ve zâtında olan cevher-i rüşd ü dirayet lâzımesince izhâr-ı merdâneci ve celâdet ve inkıyâd birle gerden-dâde-i itaat olan umûmen Bucak ahalisi kullarım ile hem-dest-i muzâheret ve bi'l-ittifâk bâğî-i mezbûrun def'-i şer ve mazarratına dâmen-i dermiyân-ı dikkat olduğunuz hâin-i merkûmun meşhûd bâhire-i dehşet ve haşyeti olmağla *men zerea 'l-mihan hasade'l-ihan* pehvâsınca hecme-i tâkât- güdâz-ı dilîrâneye tâb-âver mukâvemet olamayup makhûren ve münhezimen bakiyyetü's-süyûf bir kaç nefer şakîler ile peysiper vâdi-i girîz ve gaybet ve yine bir takrîb ile Lehlü içine inân-ı rübâ-yı mezellet ve hakaret ve re'sü'l-mâl-i âmâli husrân ve haybet olduğunun haber-i sıhhat-eseri han-ı âlişân-ı müşârünileyh taraflarından tahrirât-ı sadâkat-simâtlarıyla bu defa inhâ ve senin umûmen sükkân ve kuttân-ı Bucak ile hem-zebân-ı vifâk ve hemhâl-i hüsn-i sülûk ve ittifâk üzere olmandan nâşi tevfir-i kadr ü şân ve taltif-i menzilet ve ünvânın için teşrifât-ı seniyye ve atıyye-i behiyye-i hakaniyem ile menşûr itibarın tevkî' ve pertev-i inâyet-i celiyyem ile cebhe-i iktidarın telmî' kılınmasını mahsûsen istidâ eyledikleri ecilden sebkât eden âkılâne hareket ve refât ve müdebbirâne ihtiyât ve etvârın mebrûr ve meşkûr olmağla hakkında sehâb-ı berr ü ihsân-ı şâhânem matar-ı rîz ve buhar zehhâr-ı atûfet-i hüsrevânem mevc-engîz olup han-ı müşârünileyhin iltimasları üzere

mücerred terfî-i izz ü mekânın içün avâtıf-ı kâmile-i hüsrevânemden bir sevb ferâce ferve-i semmûr ve gencîne-i avârif-i şâmile-i mülûkânemden bin aded zer-i mahbûb müstevcibü'l-hubûr itâ-yı hümâyûnum olup () ile irsâl olunmuştur.

İmdi vusûlünde teşrifât-ı seniyyemi ba'de'l-istikbal ferve-i şâhânemi takbîl ve iltisâm birle iktisâ ve atıyye-i hümâyûnumu zîver-i ceyb-i itina ve izhâr-ı meserrât-ı evfâ eyledikten sonra fîmâ-ba'd dahi her husûsda han-ı âlîşân-ı müşârünileyhin emr ü re'ylerine mütâbaât ve taraflarından vârid olan yarlıg-ı İlhanileri üzere amel ve hareket ve husûsân sadâkatkâran-ı saltanat-ı seniyyem olan ahali-i Bucak ile dahi kemâkân hüsn-i muâşeret ve zabt u rabt-ı hudud u memlekete müteyakkızâne mübâderet ve daima rûsûm-ı ihtiyâta riâyat ve hâin-i mezbûr ber-minvâl-i mezkûr dâdmân-ı ulûvvişân-ı Cengizîye'ye bu gûne hıyânet ve ihanet ve hetk-i namus-ı şeriâta cesaret eylediği cihetden eyne-mâ kâne merzûl ve makhûr ve menkûb ve menkûr olmağla ba'd-ezîn ânın içün bir dürlü selâmet ve necât mutasavver olmadığından gayrı mukaddemâ ısdâr ve irsâl kılınan evâmir-i şerîfem müceblerince tarafına bir ferd gitmemek ve ânın cânibinden dahi kimesne gelmemek üzere bi'l-cümle memur [ve] ma'berlerin dahi mahfûz ve mesdûd olduğunu tefhîmi lâzım gelenlere ifhâm ve işâ'ât ve Bender muhafazasında olan Özi Valisi vezirim Numan Paşa ile bi'l-muhâbere âsâyiş-i bilâd ve ibâda sarf-ı cüll-i himmet ve lâzımü'l-inhâ olan hâlâtı han-ı müşârünileyh taraflarına ilâm ve işaret edip her halde istihsal-i rıza-yı yümn-iktizâ-yı hümâyûnuma sa'y-ı mevfur ve cidd ü cehd-i bî-kusûr eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur.

Fî Evâil-i M. sene 1161 [2-11 Ocak 1748]

A. DVNS. MHM.d, 153/182/691

Fotoğraf: Aras NEFTÇİ

Özbekhan Camii, Solhat, Kırım

غزلو رقصو مودنو افروزی حرفی لری

هواره مستدام کند عاقبت او دیز مقدرات عتیه ریا بدن بوزن
 بالین والاقبال توکل و کرامتو فردنو و بی النعم عالم باد ساه اعظم و انعم
 و نه نشاء اسکند چشم افروز حرفی لری نال تخت عا لبحری ابدیه جلوس
 همایون میامن ما تو لری و قوغدان بام مسترق ار ساه لری میتر خط
 مستحب ملوکانه لریه اگر چه نایل راس المال سرور و واصل درجات
 حبور او دینمزدن ایام و نیال خدمت دعا بی دوام عرودن جبار
 و قیام قرشوک خدمت مدار یارینه مواظبت و اشتغال او در عیم
 انجی مواهب سینه حرفی خسرو ایزد بوموه جلیله نال تضاعف سرور
 و سیر و بوموالین تراب نقوت رتبت خائیز و ارطه منقره اولون
 ابقا اشرفیات عتیه سی احسان بومو لری طرفردن استعاره مقضی امین
 ناده با ناخیری عنایت و صدورینه موجب نابی و بوجایلر اهل کمال
 ایه منتظر لری اولی تقریبی بعضی کونه تراخی مرای مودی اولمقله
 علی الاخفا طرفین اسادف و انها اولدی ان ساه اللهالی کیفیتی صفا
 مروتو صیدون قرز انمز حرفی لری نال اذن عاکیری ارزانی بود بوز
 بروقت خلوت خاصان حضور فایض النور اصفیانه افاده
 و تفریر و حصونه مساعنه هم جلیله لری رجاسنه اولد و غم
 افاضه و تعبیر ایکنر ما یکنمدر و بوجصوص حال احوالی قویان حد
 ابدن فی و قالک بوز فاعنه بادی اولمی مکتوب ۲۲۲

SULTAN III. OSMAN'IN TAHTA GEÇİŞİNİN TEBLİĞİNE TEŞEKKÜR

GRATITUDE FOR INFORMING OF SULTAN OSMAN THE THIRD'S ACCESSION TO THE THRONE

İzzetlü rif'atlı meveddetlü efendi hazretleri

Hemvâre müstedâm-ı mesned-i âfiyet olasız. Mukadderât-ı aliyye-i Rabbânî'den bundan evvel bi'l-yümni ve'l-ikbâl şevketlü kerâmetlü kudretlü veliyyü'n-ni'am ve âlem-i Padişah-ı âz'am ve efham ve şehinşah-ı İskender-hişam efendimiz hazretlerinin taht-ı âlî-bahtları üzre cülûs-ı hümayûn-ı meyâmin-me'nusları vuku'unun peyâm-ı meserret-irtisâmlarını müyesser hitâb-ı müstetâb-ı mülûkâneleriyle eğerçi nâ'il-i re'sü'l-mâl-i sürûr ve vâsıl-ı derecât-ı ubûr olduğumuzdan eyyâm ve leyâl hizmet-i duâ-yı devam-ı ömr ü devlet-i tâcdârî ve kıyâm-ı ferr ü şevket-i hilâfet-medârilerine muvâzabet ve iştigâl üzreyim, ancak mevâhib-i seniyye-i hazret-i hüsvâniden bu mevhibe-i celîlenin tezâüf sürûruna vesile ve bu havâlide tezâyüd-i takvîyet rutbet-i hanîyetimiz vâsıta-i müstakille olan ibkâ teşrifât-ı aliyyesi ihsân buyurulmasını tarafımızdan iş'âr muktezî iken te'eddüben tehiri inâyet ve sudûruna mûcib te'ennî ve bu cânibler ahalisinin ise muntazırları olmak takribi bazı gûne terâhi-i merâmı müeddî olmağla ale'l-ihfâ tarafınıza işaret ve inhâ olundu.

İnşâallâhu teâlâ keyfiyeti devletlü mürüvvetlü sahib-i devlet karındaşımız hazretlerinin izn-i âlîleri erzânî buyurulur ise bir vakt-i halvet-i hâslarında huzur-ı fâizu'n-nûr-ı âsafilerine ifade ve takrir ve husûlüne müsâade-i himem-i celîleleri ricasında olduğumuzu ifaza ve tabir eylemeniz me'mûlümüzdür ve bu husûs hâlâ havâli-i Kuban'da hudûs eden kîl ü kâlin dahi indifâ'ına bâdî olması melhûzdur.

Fî 27 Za. sene [1]168 / [4 Eylül 1755]

Arslan Giray

C. HR, 6319

سفری و مخصوص زاده اشتهار و وقته و مقبول مزبور را و او غلبه بر قریب کسری که ضابطه نمودار و فیکار اصول و کتب از کتب ضابطه
و مستوفی از نظر خارج جعفر رسی ۲۰ سید رضی نهایی نموده و بر یک بر تعلقی از کتب کتب و از کتب کتب و از کتب کتب و از کتب کتب
حصول اشیاء و احادیث و سفری و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
از کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب

الکتاب

۴۸۲
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب

۴۸۳
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب

۴۸۴
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب
کتاب کتب از کتب و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب و وقته و بعضی مسائل و جواب از کتب از کتب

SÂBIK KIRIM HANI ARSLAN GİRAY HAN'IN SAKIZ ADASI'NA NAKLİ

TRANSFERRING THE FORMER CRIMEAN KHAN ARSLAN GIRAY TO THE ISLAND OF SAKIZ

Ümerâ-yı deryadan Salih *dâme ikbâlühûya* hüküm ki

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyhsin, Sakız'a nakl ve îsâline memûr olduğun sâbika Kırım Hanı Arslan Giray Han *dâme ulüvvühû* bazı vesveseye binâen çekdirme sefinesine rûkûbdan istihâş edip Gelibolu'dan İstanköylü Eyüp Kapudân-zâde İbrahim *zîde kadruhûn*un pergandîsine süvâr olmak iradesinde olmakdan nâşi muradları üzere pergandî sefinesine alup savb-ı memûrîyete îsâl eylemesi husûsı diğer emr-i şerîfimle kapudânına tenbih olunmak hasebiyle senin fîmâ-ba'd ol tarafda meksin icab eder halde kalmamağla bulunduğın mahalden kalkup Tersane-i Âmireme avdet eylemen fermânım olmağın,

İmdi işbu emr-i şerîfim () ile vusûlünde her ne mahalde bulunur isen tevakkuf eylemeyüp mersâ-yı Tersane-i Âmireme avdete sûrat ve şitâb eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı R. sene [1]169 [14-23 Ocak 1756]

A. DVNS. MHM.d, 157/263/783

لد علی صول بودند بوجه جناب عادت نداشتند مأمول خلاصه و از وزه بوی آید
اولاد اهتمام نامزد و مکرر اسکا لهی ذخائر نفی ابریزد و حال اعتنا
و دقت معلوم عادت نری و بوعادت دل بوجو ایدد هایشان طبعه قیاس
اولاد ذخائر و غیر ذلک مقداری خانه سبوا بین شیرازی برخوا گای محترم
فصلی بی و فتر و تحریر آند مرسوم بحقیقه ذهن طقات موسوم اویب
و حال سواحل طو زده موجود اولاد سفیان حوله ایرت ایتام ادیب لک
یاد باب کنای و چندی مواضع هوا به محتاج اید و بی حاجی و دره جوار و چون
اولاد و اخ ذخائر ولد و غندن ماعداد بضا طایفه که ست و جوار و چون
بوند صکر وقت و موسخده و دره ایدد حاکم سینه لک انگیزی ای
و اکثران اسکا لهی کلاک اوزو کل مقضا سانه امر و سینه بیور لکانه
و بی همت جمیع لری مصروف و حاکم بیور لک بیور لک

[illegible]

BOĞDANLILARDAN GASBEDİLEN HAYVAN VE EŞYALAR İÇİN İNCELEME BAŞLATILMASI

LAUNCHING AN INVESTIGATION INTO THE GOODS AND ANIMALS EXTORTED FROM THE MOLDAVIANS

Benim saâdetlü semâhatlü mekremetlü efendi hazretleri

Bu defa muhlislerine hitâben şeref-nümûd-ı sudûr olan bir kıt'a fermân-ı celîlü'l-ünvân mücebince devletlü sahib-devlet ve kesîr-i mürüvvet karındaşımız hazretlerinin tahrirât-ı celîleleri tatar bendeleriyle vârid ve vâsıl ve mezâyâ-yı aliyyelerine ıttılâ'-ı hâlisânemiz muhît ve şâmil oldu. Fermân-ı celîlü'l-ünvânın ve gerek tahrirât-ı aliyye-i âsafânenin hülâsa-i me'âl ve mefâhim-i devlet-iştimâllerinde bundan mukaddem memleket-i Boğdan ve boyarları vesatatlarıyla ashâbına redd ü teslim olunanlarından mâadâ vâfir-i hayvanât ve eşya eyâdi-i Tatar'da kalmak üzere sem'-i hümayûn-ı hazret-i zıllullâhiye vâsıl olmakdan nâşi bunlar dahi gereği gibi teftiş ve tefâhhus ile tahsil ve tekmîl olunması tasrih ve beyân buyurulmuş alima'llâhu teâlâ bu husûs-ı mühimme-i muazzamada ve gerek muhavvel-i uhdemiz olan husûsât-ı sâirede makdûrum bezl u sarf ve şebb ü rûz hâb u rahatım terk edüp emr u fermân-ı hazret-i hilâfet-medârî ve vesâyâ-yı seniyye-i âsafî üzere sırren ve alenen gerek Yedisân ve gerek Don Bucak'ına kâr-güzâr-ı mütecessisler irsâliyle bir mahalde bir nefer reâyâ ve bir re's hayvan kalmamak üzere teftiş ve bulunduğu mahallerden ahz u tahsil etdirmede ihtimâm-ı tam üzreyim. Lâkin Boğdan boyarları eğerçi kendüleri "bu tarafda meks edip bundan evvel şeref-nümûd-ı sudûr olan fermân-ı celîlü's-şân mücebince zâyîâtlarına müteallik defterleriniz var mıdır ibrâz ediniz, biz de ana göre bakâyânız nedir bilelim ve müvellânız nerededir, gelsin söyleşilüp ba'de keşf ü muâyene bu emr-i mühimmeye bir gün evvel faysal verilsün" deyu tarafımızdan boyarân-ı mesfûrândan hüsn-i muâmele ile istifsâr olduğundan gayrı hâlâ kethüdâ-yı bevvâbîn-i şehriyârî ve ser-bevvâbîn-i hazret-i cihân-dârî saâdetlü ağayân hazerâtıyla da başka söyletiğimizde defterlerimiz bugün ve yarın gelür deyu emr-i matlûbu vâdi-i tesvîfe ilkâ etmektedirler. Galiba bundan muradları vürûd eden müvellâ-yı mezkûru tatyîb-i hâtır ile istedikleri gibi mevâdd-ı zâyîâtı hâvî defterler tertib ve bu memleket ahâlisinin hadd-i kudretlerinden haric meblağ tazmin etdirmek mülâhazasında olmalarıyla bu siyâkda gerek müvellâ-yı mezkûrdan ve gerek civarında vâki' kuzâtdan ilâmlar ahz ve tekrar der-i devlet-medâra mahzar etmek merâmında oldukları ma'lûm-ı saâdetleri buyurulup bundan mâ-adâ derûn-ı Boğdan'da mütemekkin bazı Laz tâifesi vakt-i ihtilâlde mal ve eşya ve hayvanâtların Hotin taraflarına vesâir câniblere sevk ve gâretten tahlis ve bazılarının da gerçi zâyî' olup ve bazısının ise canından gayrı mal addolunur bir habbesi olmadığı zâhir ve nümâyân ve keyfiyet-i hâli ma'lûm-ı enâm iken şimdi o makûle Lazlar dahi Boğdanlu'ya istinâden "benim şu mikdâr ve benim bu mikdâr mal ve hayvanâtım zâyî'

oldu" deyu Boğdanlu defterlerine kayd u sebt ettirmek sevdasında oldukları ma'lûmumuz olup bu gûne ifratı hâvî defter dūrûğ-ı vūrûd etdiği takdirde kâffe-i Yedisân Nogaylularının ve cümle ahali-i Bucak'ın mal ve emlâkı aliverilir ise yine vefâ etmeyeceği *ke's-şemsi alâ vasatı'n-nehâr* binâenaleyh bu husûsları devletlü sahib-i devlet karındaşımız hazretlerinin bir vakt-i neşât-âlûdlarında ifadeye cenâb-ı saâdetlerinin mahsûs himmet-i cemîleleri iltimâsıyla kâime-i meveddet hitâma tahririne ibtidâr olundu.

İnşâallâhu teâlâ lede'l-vusûl bundan böyle cenâb-ı saâdetlerinden me'mûl-i muhlisânemiz üze bu bâbda olan ihtimâm-ı tâmmımız ve gerek iskelelere zehâir nakli emrinde olan kemâl-i itina ve dikkatimiz ma'lûm-ı saâdetleri ve bu ana dek bu havâliden cânib-i Âsitâne-i Aliyye'ye tesyîr olunan zehâir-i vefirenin mikdârı hâlâ ser-bevvâbîn-i şehriyârî izzetlü ağa-yı muhterem muhlislerinin defter ve tahrirâtından mersûm sahîfe-i zihn-i fetânet mevsûmları olup ve hâlâ sevâhil-i Tuna'da mevcut olan sefâin hamûlelerin itmâm idüp lâkin bâdbân-ı küşâ-yı azîmetleri muvâfık-ı hevâya muhtac idüğü ve Acıdere'de hâlâ dermahzen olan vâfir zehâir olduğundan mâadâ Yedisân tâifesine semt ve civar olmağın bundan sonra vakt-i mevsiminde vūrûd edecek sefinelerin ekserisi Acıdere ve Akkirman iskelelerine gelmek üze mahall-i muktezâsına emr u tenbih buyurulmasına dahi himmet-i cemîleleri masrûf ve derkâr buyurulması mercûdur.

Fî 21 R. [1]172 [22 Aralık 1758]

Kırım Giray

C. HR, 1087

EM 715

حضرت میرزا حسن خان
نصیر خان
۱۱۹۶
عفی نین لبرده
حالا قریر خانی جلود ملو و قریکرای خان عالیشان حضرتید عواطف سنیه
ملو کانه دن بود فعه ار سالی مصمم او که تشریفات هایون ابه کیدج
قالبا و و کور مک تنیه سی و عطیه با و شاهینک اعطای باین شرف
صدور انج او هایون و صادر انج فرام علیدی سر حجه بر تنو قالبا و ابه
سراسر قابلو بر قیوب تور کور خفته دار باخی اغا قوتدی موفته مبابوه
ابتدایک او ذره طش خفته فر و مریک عدد و زو محوب و محی رجا
خفته عدد فر و یک انجون صورت و تنک و یک باین فرام و تنو
عساکر و مکرر

مک و مکرر
۱۱۹۶
۸۱۹۶

بورقم جلودلو خان عاكيشان حضرتنه كيم حله نرفيات
ها بوزكم طشم خزينه دن و برلستى اقضا ايندرك دفتير

دشار
بيچار

سراسره قلو ساره
سمور كوردن

تمور قليا
م

نرفيه مرفع نماندك ونه رى
خزينا بيچاره

KIRIM GİRAY HAN'A GÖNDERİLECEK EŞYA BEDELLERİNİN MALİYECE KARŞILANMASI

COVERING BY THE FINANCE THE COSTS OF GOODS TO BE SENT TO KIRIM GIRAY KHAN

Telhis mücebince sûret ve tezkiresi verilmek buyuruldu

16 C. sene [1]172

Arz-ı bendeleridir ki

Hâlâ Kırım Hanı celâdetlü Kırım Giray Han-ı âlîşân hazretlerine avâtıf-ı seniyyetü'l-avârif-i mülûkâneden bu defa irsâli musammem olan teşrifât-ı hümayûn ile gidecek kalpak ve kürkün tehyi'esi ve atıyye-i Padişahî'nin itâsı bâbında şeref-rîz-i sudûr olan emr-i hümayûn ve sâdır olan fermân-ı âlîleri mücebince bir semmûr kalpak ile serâser kaplı bir sevb semmûr kürk Hazinedârbaşı Ağa kulları marifetiyle mübâyaa ve imâl etdirilmek üzere taşra hazineden dört bin aded zer-i mahbûb dahi ber-vech-i atıyye Hazine-i Âmire'den verilmek için sûret ve tezkiresi verilmek bâbında fermân devletlü, inâyetlü Sultan hazretlerindir.

[Defterdar]

Tezkire ve sûret dâde

Fî 19 C. sene 1172 / [17 Şubat 1759]

*

Bu defa celâdetlü Han-ı âlîşân hazretlerine gidecek teşrifât-ı hümayûndur ki taşra hazineden verilmesi iktizâ edenlerin defteridir.

Dinar	Serâsere kaplı	Semmûr Kalpak
4000 aded	Semmûr Kürk 1 adet	1 adet
	Sade 1	

Teşrifât-ı mezbûrenin tedârik ve tehyi'eleri fermân buyuruldu

C. MTZ, 715

تختی کهنه
۱۷۵۶

[illegible]

KIRIM HANI BAŞÇUKADÂRINA HARCIRAH VERİLMESİ

GIVING THE FARES TO THE CHIEF-LACKEY (BAŞÇUHADAR) OF THE CRIMEAN KHAN

İzzetlû defterdar efendi

Celâdetlû Han-ı âlîşân hazretlerinden taraf-ı hümâyûna hediye ile vürûd eden Başçukadârları el-Hâc Mustafa itmâm-ı hizmet-i memûresiyle avdet etmekle merkûma Hazine-i Âmire'den harcırah olmak üzere yalnız beş yüz guruş verilmesi için telhis eylesin deyu buyuruldu

Telhisi mûcebince tezkiresi verilmek buyuruldu

23 Ra. sene [1]175

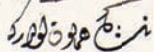
Arz-ı bendeleridir ki,

Celâdetlû Han-ı âlîşân hazretlerinden taraf-ı hümâyûna hediye ile vürûd eden Başçukadârları el-Hâc Mustafa itmâm-ı hizmet-i memûresiyle avdet etmekle merkûma Hazine-i Âmire'den harcırah olmak üzere yalnız beş yüz guruş verilmesi için telhis olunmak bâbında fermân-ı âlîleri sâdır olunmağın mûcebince meblağ-ı mezbûrun Başmuhâsebe'den tezkiresi verilmek bâbında fermân, devletlû, saâdetlû Sultanım hazretlerindir.

Tezkire dâde

23 Ra. sene [11]75 / [22 Ekim 1761]

C. MTZ, 683

[illegible]

MAKSUD GİRAY SULTAN'A KALGAYLIK TEVCİH EDİLDİĞİNE DAİR BERÂT

THE CHARTER (BERAT) ABOUT THAT POST OF THE QALGA WAS GIVEN TO MAKSUD GIRAY SULTAN

Nişan-ı hümayûn oldur ki

Çün mâlik-i memâlik-i kudret ve hudâvend-i ekâlîm-i fitrat *celle şânühû'l-a 'lâ ve âmme nevâlühû ve tevâlühû* kemâl-i inâyet-i ulyâ ve nihayet-i mevhebet-i uzmâsıyla selâtin-i nasafet-medâr teşrif-i şeref-tırâz ...ve **ce'alnâküm halâife fi'l-arz...** ile ser-firâz ve havâkîn-i zü'l-iktidar efser-i übbühet-eser ...**vallâhu yü'tî mülkehû men yeşâü...** ile muazzez ve muhtar eyleyüp muazzez ve mümtaz eyleyüp lâ-siyyemâ benim şân-ı vâlâ-nişan-ı Saltanat-ı Seniyyemi bermuktezâ-yı fehvâ-yı ...ve **in-te'uddû nimete'llâhi lâ-tuhsûhâ...** tevâlî-i atâyâ-yı bî-intihâ ve tetâbü'-i avâtıf-ı adîmü'l-ihsâ ile mu'allâ ve refî'u'l-mürtefâ eyledi.

Felâ-cerem şükran alâ-tilke'n-ni'am zimmet-i ulyâ-yı Şâhânem ve himmet-i simyâ-yı Padişahânem lâzım ve lâbûd oldu ki esnaf-ı eltâf-ı mülûkânem ve envâ'-ı e'tâf-ı Padişahânem âmme-i enâma şâmil husûsan hulûs-ı taviyyet ve sıdk-ı niyet ile Dergâh-ı felek-rütbetime izhâr-ı ubûdiyyet eden selâtin-i sadâkat-âyîne mütevârid ve mütevâsıl ola. Binâenaleyh işbu râfî-i tevkî-i refî'-i ferhunde-fâl-i Hakanî ve nâkil-i yarlıg-ı belîg-i meserret-me'âl-i cihân-bânî halefû's-selâtinî'l-izâm şerefû'l-havâkînî'l-kirâm el-muhtas bi-mezîd-i inâyetil-meliki'l-müsteân Selâmet Giray Han zâde Maksud Giray Sultan *dâme ulüvvühû* rüşd ve sedâd ile ma'rûf ve celâdet ve kıyâs ile mevsûf şecâat-şîâr ve inâyet-i alıyyem sezâvâr mesned-i şeref-i mas'ad kalgaylığı ihrâza istidâd ve isti'dâdı zâhir ve âşikâr olmakla vilâyet-i Kırım Kalgaylığı sultan-ı mûmâileyhe tevcih ve taklid olunması bâbında cenâb-ı emaret-meâb eyalet-nisâb saâdet-ikitisab hâlâ Kırım Hanı olan Kırım Giray Han *dâmet me'âlihînin* taraf-ı İlhanilerinden iltimas olunmağın; hakkında bihâr-ı zahhâr-ı âtîfet-i şâhânem mevc-zen ve âfitâb-şâ'sa'-ı senâr-ı ârifet-i Padişahânem pertev-efken olup han-ı müşârünileyhin iltimasları üzere şeref-bahş-ı sudûr olan emr-i hümayûn-ı mevhebet-makrûnum mücebince Kefe İskeleyi mahsulünden beş yüz kırk bir bin akçe salyâne ile vilâyet-i Kırım Kalgaylığı sene sitte ve seb'in ve miete ve elf Rebîülevvel'inin sekizinci gününde mûmâileyhe tevcih ve inâyet edip işbu berât-ı saâdet-âyât ve behcet-gâyâtı verdim ve buyurdum ki,

Ba'de'l-yevm sultan-ı mûmâileyh vilâyet-i mezkûrede kalgay olup tavâif-i Tatarânî'de kadîmden cârî olan âdet ve kanûn-ı eslâfların icra ve kalgaylığa müteallik ve müterettib olan umûr ve husûsların küllisinde cidd-i belîg ve sa'-ı evfâ eyleye ve tâife-i Tatar'ın mirzâları ve beyleri ve askerisi ve erkân ve ahalisinin sagîr ve kebîri mûmâileyhi kalgay bilip hizmet-i mezbûrede mûmâileyhe mürâcaat eyleyeler ve mûmâileyh dahi hâlâ Kırım Hanı olan müşârünileyhin vec[h]-i münasib gördüğü üzere hareket ve emrine mütâbaât edip sözüne muhâlif ve emrine muânedetden hazer eyleye ve tayin olunan beş yüz kırk bir bin akçe salyâneye bundan akdem kalgay olanlar ne vechile mutasarrıf olagelmışler ise mûmâileyhe dahi Kefe İskeleyi'nden alıp ol vechile mutasarrıf ola.

Ol bâbda hiç ferd mâni' ve müzâhim olmaya, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe itimâd kılalar.

Fî Evâhır-ı Ra sene [1]176 [10-19 Ekim 1762]

C. MTZ, 913

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد
آل محمد الطيبين الطاهرين

میلاد حضرت عیسیٰ بن مریم علیہ السلام
روز نهم از منتهی آفرین و روز
فرز اقبال و سبب تازان بنیاده واقع
منار عاتق فصل و حننه فیهین و رأس حدود
جمع اولان روسیه مأمور لر طر فزون جلا و دلو خان
علیشان حضرت لریه خیر و لولنا
مکتوبک ترجمه سید

اؤز قلعه سنک دیر واری اولان صالح اغا بند لر و ساطیلره
تأمینوی نام قلعه اشبوماه غوزیک لکنی کوننده بر قطعه
مکتوب خانلر بریزه وصول و بنا علیه وجهه لایقانه
اؤزده انها و اعلام اولنور که مأمورین مقتضایه
مأموران الخانیلر به دوستان ملاقات و طرفین ظهوره
کلان اذعاله دیر بالرضا مذکره و واضحاً اثبات
اولان ضایعات طرفین مدعیلرینه تماماً استرداد و
قرین اثبات اولان خصوصاً نه دیر قطعه
دشته مباحات ملا حظ سیه سنه سابقه و بریل
نظامه مطابق مشکوک اولان ماده لر طرفین
ضایعاته مقابله و تطبیق اولنرق قیام
نیز بر درلو ذکر اوفاق شرطیه نظام و بریل
معنا اؤزده طرفین دوستانه سید و برملکه
جانبین رعایا و بریل لرینک آسایش حالینه
انشاء الله تعالی اشبوماه مأموریت الیه
و تأکید و لغشدر

امضا
مکتوبه
الکسیو

بالاده مذکور مأمورینک تأکید و لغشدر و بریلان سنک ترجمه سید

خفا و روسیه ایبراطوریه سطر فزون بجزین نام کتوب جلاله و بریلان امر و بنیاده مقتضایه
بذکر ذیل و بیفته ده مکتوب روسیه سنک مکتوب خانلر و جلا و دلو خان علیشان حضرت لریه
امر علیه مکتوب فیهین اولان اؤز قلعه سنک دیر واری اولنور صالح اغا و فرزندانی
مکتوب عثمان اغا خان مشا دایله ایله جنرال مو فی الیهک استموا بجز برل رأس حدوده واقع
تأمینوی نام قلعه اشبوماه غوزیک لکنی کوننده بر قطعه مکتوب خانلر بریزه وصول
و بنا علیه وجهه لایقانه اؤزده انها و اعلام اولنور که مأمورین مقتضایه
مأموران الخانیلر به دوستان ملاقات و طرفین ظهوره کلان اذعاله دیر بالرضا
مذکره و واضحاً اثبات اولان ضایعات طرفین مدعیلرینه تماماً استرداد و قرین
اثبات اولان خصوصاً نه دیر قطعه دشته مباحات ملا حظ سیه سنه سابقه و بریل
نظامه مطابق مشکوک اولان ماده لر طرفین ضایعاته مقابله و تطبیق اولنرق
قیام نیز بر درلو ذکر اوفاق شرطیه نظام و بریل معنا اؤزده طرفین دوستانه
سید و برملکه جانبین رعایا و بریل لرینک آسایش حالینه انشاء الله تعالی
اشبوماه مأموریت الیه و تأکید و لغشدر

امضا
مکتوبه
الکسیو
امضا
مکتوبه
الکسیو
امضا
مکتوبه
الکسیو
امضا
مکتوبه
الکسیو
امضا
مکتوبه
الکسیو

KIRIM VE RUS MURAHHASLAR TARAFINDAN TEÂTİ EDİLEN SENETLER

TITLE DEEDS (TEMESSÜKS) OF TREATIES EXCHANGED BY CRIMEAN AND RUSSIAN DELEGATES

İşbu temessükün tercümesi bi-aynihî defterine kayd ve aslı ile tercümesi mühimme tobrasında hıfz olunmak buyuruldu

4 S. sene [1]177

Milâd-ı Hazreti İsa'nın bin yedi yüz altmış üç senesi mâh-ı Temmuzun dokuzuncu gününde Kazak tâifesiyle Tatar beyinde vâki' münâzaatın fasl u hasmına tayin ve re's-i hududda cem' olan Rusya memûrları tarafından celâdetlü Han-ı âlîşân hazretlerine tahrir olunan mektubun tercümesidir

Fî 4 S. sene [1]177

Or kal'asının dizdârı olan Salih Ağa bendeleri vesâtatıyla re's-i hududda vâki' Kamanovi nâm mahalde işbu mâh-ı Temmuzun ikinci gününde bir kıt'a mektub-ı hanîleri yedimize vusûl ve binâenaleyh vech-i lâyıkâne üzre inhâ ve ilâm olunur ki, memûriyetimiz muktezâsınca murahhas olan memûrân-ı İlhanileriyle dostâne mülâkat ve tarafeynden zuhûra gelen iddiâlara dair bi'd-defeât müzâkere ve vâzihan isbat olunan zâyîât tarafeyn müddeîlerine tamamen istirdâd ve karîn-i irtiyâb olan husûsata dair kat'-ı rişte-i mübâhasât mülâhazasıyla sene-i sâbıkda verilen nizâma mütâbakaten meşkûk olan maddeler tarafeyn zâyîâtına mukâbele ve tatbik olunarak fîmâ-ba'd cânibinden haklarında bir dürlü zikr olunmak şartıyla nizâm verilüp mu'tâd üzre tarafeynden dostâne sened verilmekle cânibeyn reâyâ ve berâyâlarının âsâyış-i hallerine inşâallâhu teâlâ işbu memûriyet ile temşiyet ve tekid olunmuştur.

İmza
Aleksiyo

İmza
Meti Eftüne

Bâlâda mezkûr memûriyetin tekidi için verilen senedin tercümesidir

Haşmetlü Rusya İmparatoriçesi tarafından Çeçürin nâm Kiev ceneraline verilen emr u tenbih muktezâsınca biz ki zeyl-i vesikada mümzâ Rusya'nın murahhaslarıyız ve celâdetlü Han-ı âlîşân hazretlerinin emri ile murahhas tayin olunan Or kal'asının Dizdâr-ı evveli izzetlü Salih Ağa ve Dizdâr-ı sânisî izzetlü Osman Ağa han-ı müşârünileyh ile ceneral-i mûmâileyhin istisvâbı birle re's-i hududda vâki' Kamanovi nâm mahalde ictimâ olunduğumuzdan bi't-terâzî karar verilmiştir ki geçen milâd-ı hazret-i İsa'nın bin yedi yüz altmış iki senesinde mâh-ı Haziranın altıncı gününde verilen nizâmdan bu ana gelince Tatar ile Kazak tâifeleri beyinde zuhûra gelen serika ve tecavüzât ve gasb-ı bârgir ve gâret-i hayvanât ve nukûd akça ve zâyîât-ı sâire isbat olundukca müddeîlerin hatırları tatyîb olunarak tarafeynden

mübadele ve meşkûk ve nâ-ma'lûm veyâhûd cânibeynden ile'l-ân davâ olmayan maddeler külliyet ile ferâmûş ve mahv u izâle olunup fî- mâ ba'd bir türlü mutâlebe olunmaya ve Rusya İmparatoriçesi'nin reâyâsından olan Kazak vesâir reâyâları esir olmağla bilâ-istisnâ bulundukca istirdâd olunup bundan sonra tecavüzâtıdan keff-i yed birle tavâif-i mezkûrenin vech-i ahsen üzre hüsn-i muâşeret etmelerine tarafeynden bezl-i sa'y-ı belîğ olunmak şartıyla bu defa verilen nizâm re's-i hududda işâ'a olunmak üzre cânibeyn murahhaslarından iki kıt'a sened tahrir ve imza olunup yekdiğere mübadele olunmak lâzım gelmeğle tarafımızdan işbu sened tahrir ve imzalarımız ile mûmzâ ve mühürlerimiz ile memhûr kılınup teslim olunmuştur. Milâd-ı hazret-i İsa'nın bin yedi yüz altmış altı senesi mâh-ı Temmuzunun sekizinci gününde tahrir olunmuştur.

Meti Eftüne

Aleksiyo

Kusmarosisky

Aleksiyo Blesky
Zaparova Zâbiti

Nikine Sabnovu

[14 Ağustos 1763]

C. HR, 849

SELİM GİRAY'IN KIRIM HANLIĞI'NA TAYİN EDİLDİĞİNE DAİR HANLIK BERÂTI

A CHARTER (BERAT) OF THE KHANATE INDICATING THAT SELIM GIRAY WAS APPOINTED AS CRIMEAN KHAN

Nişan-ı hümayûn oldur ki

Çûn hazret-i Vâcibü'l-atâya ve hüdâvend-i Hâliku'l-berâyâ *celle şânühû ve âmme berruhû ve nevâlühû* meşîyyet-i ezeliyye ve kudret-i lem-yezeliyyesiyle Padişahân-ı mücâhedet-şîâr ve şehriyârân-ı şevket-medâr-ı sûtûde-gerdârın menşûr-ı saâdet-nüşûr-ı ikbâllerin tuğrâ-yı garrâ-yı tav' ve imtisâl ile müzeyyen ve misâl-ı bî-misâl-i şevket ve iclâllerin ârâyış-i nukter ile muhallâ ve muanven eyledikde ber-fehvâ-yı ...ve **yehtassu bi-rahmetihî men yeşâü...** cenâb-ı hilâfet-meâbımı mahsûsât-ı âlâ-yı bî-hemtâ ve teşrifât-ı ni' emâ-yı bî-had ve ihsâsıyla müstesnâ edip ...ve **âtâküm mâ-lem yû'tî ehaden mine'l-âlemîn...** müsted'âsınca şân-ı şevket-nişan-ı devlet-i kâhire ve ünvan-ı celâlet-nişan-ı Saltanat-ı bâhiremi mahfel-i fazl-ı Samedânisinden ekâsî ve edânîde adîmü'l-müdânî eyledi.

Hâzâ min-fazlı Rabbî yû'tîhi men yeşâü, ve'l-hamdü li'llâhi Rabbî'l-âlemîne, fe li-hâzâ şükran alâ-hâzihi'n-ni'am aksâ-yı bilâd-ı lâzîmü'l-himâyede tedbir-i umûr ve hıfz-ı hudud ve sugûr ve ıslâh-ı ahvâl-i cumhur için selâtin-i Saltanat-meâb ve esâtîr-ı celâdet-nisâbdan âsitâne-i nüvvâb ve istihlâf-ı vükelâ-yı sadâkat-istihâb-ı re'-yi savâb ve tavr-ı müstedâb olmağın, binâenaleyh muzâfât-ı memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlikden olan vilâyet-i Kırım ahâlisinin tanzim-i ahvâl ve tertib-i esbâb-ı âmâlleriyçün nikâve-i dûdmân-ı İlhanilerinden bir han-ı âlîşân tekallüd-i hükûmet ile ser-bend ve tevliye-i memleket ile ercümend kılınmak kâide-i kadîme-i Saltanat-ı Osmanî ve dîrîne-i mütebrîme-i cihân-bâni ve kişver-sitânî olup ve ol ürûğ-ı pür-fürûğ-ı hanedân-ı Cengiziyye'den işbu hâmil-i misâl-ı bî-misâl-i Sultanî ve nâkil-i yarlığ-ı belîğ-i ferhunde-fâl-i cihân-bâni cenâb-ı emâret-meâb eyalet-nisâb devlet-intisab saâdet-iktisâb zül-kadri'l-etemm ve'l-fahri'l-eşemm nâhic-i menâhicü'l-izzî ve'l-ikbâl sâlik-i mesâlikü'l-mecd ve'l-iclâl el-muhtas bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-müteâl Selim Giray Han *dâmet me'âlihînin* serîr-i etârında şimâl-i necâbet zâhir ve nümâyân ve nâsiye-i gerdârında delâil-i asâlet bâhir ve dırahşân olup müşârünileyhimden tedbir-i sedîd ve tavr-ı saîd ve fikr-i reşîd ile ol diyâr-ı celîlül'-itibarda mesâî-i cemîletü'l-âsâr zuhûru melhûz olduğuna binâen hâliyâ hakkında neyyir-i âlî ifrâz-ı inâyetim lemeân ve bihâr-ı zehhâr-ı âtîfetim feyezân edip sene semân ve seb'în ve miete ve elf Rebûlevvel'inin yirmi üçüncü gününden şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumla umûmen vilâyet-i Kırım Hanlığı müşârünileyhe tefvîz ve taklid ve şân-ı celâdet-nişanların bu teşrif-i inâyet-i elif ile terfî ve tasîd edip işbu menşûr-ı lâmiu'n-nûr-ı fâizü's-sürûri verdim ve buyurdum ki,

Müşârünileyh vilâyet-i fesîhati'l-ircâ-yı Kırım'da han-ı hükûmrân olup şol ki vezâif-i ayîn-i hanî ve zavâbit-ı kavânîn-i Kaanî'dir. Ber-muktezâ-yı şer'-i kavîm eda ve tetmîm ve

tarîka-i marziyye-i nasafete sülûk ile ol merzubûmda sedd-i sügûr ve sülûh ve igâse-i melhûf ve mazlûme ve izlâl-i zulûm ve uşûma sarf-ı miknet edip ol câniblerda sâkinîn ve kâtınîn olan reâyâ ve berâyâyâ ve âmme-i ahali-i vâi ve aceze ve zuafâyâ best-i bisât-ı şefkat ve ma'delet ve neşr-i âsâr-ı himâyet ve merhamet eyleyip cadde-i şer'-i kavîm-i Mustafavî ve menhec-i sırât-ı müstakîm-i Nebevî'den ser-i mû inhirâf ve insirâfa ruhsat ve cevâz göstermeyeler ve ol hitta-i behcet-rüsûmda rûkn-i rekîn-i rasîn olan selâtin-i celâdet-rehîn ve mirzâyân-ı cenk-cûyân-ı bâ-temkin ve ulmema ve sulehâ ve meşâyih ve etkîyâ ve meşâhîr ve ahali ve erkân ve bi'l-cümle sagîr ve kebîr ve vazî' ve refîğ müşârünileyhi han-ı fermân-re'y ve ol vilâyetde hükümrân bilip merasim-i a'zâz ve ikram ve levâzım-ı tevkîr ve ihtirâmında dakika fevt eylemeyip ve emrini sem'-i kabul ile ısgâ ve kılâde-i itaatini gerden-i rızaya bendeyleyip muhâlefet ve muânedetden mücânebet ve ittikâ üzere olalar ve eslâfı mutasarrıf olduğı üzere on kerre yüz bin akçe salyâneye mutasarrıf ola.

Ol bâbda hiç ahad mâni' ve müzâhim olmaya şöyle bileler.

Tahriren, evâhir-i Rebûlevvel sene semân ve seb'în ve miete ve elf.

Fî 23 Ra sene [1]178 / [20 Eylül 1764]

C. MTZ, 997

خود فرزند الهی
حاج قزوینی صاحب
سنة فانی نصیر الیروب
و عطية متعارف شهاب
بلد و بعضی خضر اللها
ببین خود فانی بنو عطية
اللها فی حیدر لمار و طبر

۴۹۲

Handwritten notes and a diagram:

Handwritten text: $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

Diagram: A square divided into four smaller squares, with the top-left square shaded.

KALGAYLIK BERÂT VE TAHSİSATININ İSTANBUL'DAN GÖNDERİLMEK ÜZERE HAZIRLANMASI

PREPARING THE CHARTER (BERAT) AND THE ALLOWANCE OF QALGA TO BE SENT FROM ISTANBUL

İzzetlü Defterdar Efendi

Hâlâ Kırım Hanı olan şehâmetlü Selim Giray Han hazretleri biraderleri Mehmed Giray Sultanı, kalgay nasb edüp iktizâ eden berât-ı âlîşân ve hil'at-ı seniyye ve atıyye-i mu'tâdesinin bir gün evvel irsâl olunmasını tahrir etmekden nâşî berât ve hil'ati hazır olmak üzere olmağla Başmuhâsebe kaydı mûcibince iki bin beş yüz guruş kalgaylık atıyyesini sikke-i cedîde-i hümayûn ile meskûk zer-i mahbûb olmak üzere hâzır u âmâde ve taleb olundukda irsâl eyliyesiz, deyu buyuruldu

Fî 29 R. sene [1]178 / [26 Ekim 1764]

C. HR, 1073

[illegible]

حضرت علیؓ

نہ

33

[illegible]

KIRIM DİVANINA KIRTASIYE MALZEMESİ GÖNDERİLMESİ

SENDING STATIONARY STUFF TO THE COUNCIL OF CRIMEA

Devletlü, inâyetlü, Sultanım hazretleri sağ olsun

Şehâmetlü han-ı âlîşân hazretlerinin dîvân kâtibleri memûriyet ile der-i devlet-masîre vürûd edüp me'zun-ı avd ve insırâf olduklarında müşârünileyhin Devlet-i Aliyye'ye iktizâ eden tahrirâtlarıçün bir mikdâr mühimmât inâyet ve ihsân buyurulageldiğine binâen bu defa cânib-i mîrîden on deste büyük boy telhis ve orta boy dahi on deste ve küçük boy on deste ve iki-üç deste kâğıdlar ile iki deste kalem ve beş kıt'a mıkras ve beş kıt'a kalemtıraş ve iki deste frengî mum ve iki deste yumşak mum ve yarım vukıyye rîk-i hâlis ve beş yüz aded kozak ve bir mikdâr tahrir ve iki vukıyye mürekkeb ve bir mikdâr meshûk la'lî mürekkeb inâyet ve ihsân buyurulmak bâbında emr u fermân devletlü, inâyetlü Sultanım hazretlerininindir.

Hamid

Kâtib-i Dîvân-ı müşârünileyh
hâlâ

Telhisi mücebince Başmuhâsebe'ye kayd ve sûret verilmek buyuruldu.

14 R. sene [1]180 / [19 Eylül 1766]

Arz-ı bendeleridir ki,

Celâdetlü Han-ı âlîşân hazretlerinin dîvân kâtibleri Hamid Efendi kulları memûriyet ile Dersaâdet'e gelüp bu defa me'zûn-ı avd u insırâf olmağla müşârünileyhin Deraliyye'ye tahriri muktezî olan mevâddın ketb ve imlâsıçün iktizâ eden kâğıd ve mühimmât-ı sâire sâbıkda cânib-i Âsitâne-i Saâdetden verilügelmekle bu defa dahi iktizâ eden mühimmâtın itâsını işbu arzuhalıyla istidâ eder.

Bundan akdem müşârünileyhin tahrir ve iltimaslarına binâen sâbıklarına kıyasen yirmi aded âbâdî ve on deste İstanbul ve on deste telhis kâğıdlarına iki vukıyye mürekkeb ve bir vukıyye rîk ve elli çift kalem ve iki aded kalemtıraş ve iki yüz dirhem tahrir ve iki aded mıkras zerefşânî ve yüz aded şem'-i frengî ve iki yüz aded kozak-ı sâde ve yüz dirhem şem'-i sürh ve iki buçuk miskâl la'lî kâğıdcıbaşı tarafından verilmek için yetmiş sekiz senesi Cemâziyelevvel'inde sûret verilmiş olduğu Başmuhâsebe'den derkenâr olunmuşdur. Ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda sâbıkı mücebince verilmek üzere Başmuhâsebe'ye kaydolunup sûret verilmek bâbında emr u fermân devletlü, inâyetlü Sultanım hazretlerininindir.

Sûret dâde

15 R. sene [1]180 [20 Eylül 1766]

Sâbıkları ne vechiledir Başmuhâsebe'den derkenâr oluna

Berây-ı lâzıme-i hazret-ı Selim Giray Han-ı âlişân-ı Kırım ki bâ-tekâsî tahrirât-ı mühimme an-cânib-i Serkırtâsî dâde fermûde el-vâki' der-sene 1178 ber-mûceb-i tahrirât-ı Han-ı müşârûnileyh ve takrir ve fermân-ı âlî ve bâ-fermân-ı şerîf, sûret dâde fî 6 Ca. sene 1178 [1 Kasım 1764]

An-cânib-i Serkırtâsî dâde fermûde

Kâğıd-ı âbâdî	Kâğıd-ı İstanbul	Kâğıd-ı telhis	Mürekkeb	Rik
20 tabak	10 deste	10 deste	2 kıyye	1 kıyye
Kalem	Kalemtraş	Tahrir	Mikras zerefşânî	Şem'-i frengî
50 çift	2 aded	200 dirhem	2 aded	100 aded

Kozak-ı sade 200 aded	Şem'-i sürh 100 çift	La'î 2,5 miskâl
--------------------------	-------------------------	--------------------

Kırım cânibinden Devlet-i Aliyye'ye tahriri iktizâ eden mevâddın ketb ü terkîmi için âbâdî vesâir nev'î kâğıd ve mühimmât-ı sâirenin ol cânibde tedârîki müte'assir olduğundan Dersaadet'den irsâl olunugelmekle sâbıkı mûcebince bu defa dahi gönderilmesini hâlâ Kırım Hanı celâdetlü Selim Giray Han-ı âlişân hazretleri iltimas etmeleriyle sâbıklarına kıyasen yetmiş üç senesinde verilen mühimmâtın ecnâs ve mikdârı derkenâr olundukda "Başmuhâsebe'ye kayd ve sûret verile" deyu fermân buyrulmağın mûcebince kayd olunup mühimmât-ı mezbûre kâğıtcıbaşı tarafından verilmek için tarih-i mezbûrda sûret verildiği defterde mukayyedir. Fermân devletlü inâyetlü Sultanım hazretlerininindir.

Fî 11 R. sene 1180 [16 Eylül 1766]

[Başmuhâsebeci]

C. HR, 3976

Hansaray'ın duvarında II. Selim Geray Han'ın tuğra işlemesi

فصل اول

ATANAN YENİ HAN'IN VİZE'DEN KIRIM'A ULAŞTIRILMASI

BRINGING THE NEW KHAN FROM VIZE TO CRIMEA

Saray-ı Vize'den Kırım'a varınca yol üzerinde vâki' kuzât ve nüvvâba ve bi'l-cümle zâbitân ve ayân-ı vilâyete hüküm ki

Avâtıf-ı aliyye-i mülûkânemden bu defa Kırım Hanlığı kendüye tevcih ve ihsân-ı hümâyûnum olan Arslan Giray Han *dâmet me 'âlihînin* bir an akdem savb-ı maksuda vusûl ve mesned-i hanî'ye kıyâm ve müsûl eylemesi matlûb-ı mülûkânem olmakla han-ı müşârünileyhin yanında olan etbâ'ının rükûblarıçün ücretleri ahalinin tekliflerine tekâz olunmak şartıyla kadr-i kifâye bârgir tedârik ve seri'an irkâb ve irsâllerine cümleniz mezîd-i sa'y ve ihtimâm eylemeniz fermânım olmağın,

İmdi, han-ı müşârünileyhin bir kadem akdem hükûmet-gâhî olan mahalle vusûl ve luhûku murad-ı Padişahânem olup ve ne mikdâr bârgir verildiğini müş'ir ahzolunan memhûr ve muteber sened mücebince iktizâ eden ücretleri ahalinin tekliflerine mahsûb ve takas olunacağı ma'lûmunuz oldukda han-ı müşârünileyhin yanında olan hademe ve etbâ'ının rükûblarıçün mikdâr-ı vâfi bârgiri derhal tedârik ve cümlesini irkâb ve tesyîl edip mikdârını mübeyyin alınan senedâtı Deraliyyeme tesyîr ve hilâfından cümleniz hazer ve tehâşî eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı L. sene [1]180

Buyuruldu

Bir sûreti _____

Han-ı sâbık Selim Giray'ın çiftliğine gelince yol üzerinde vâki' olan kuzât ve nüvvâb ve bi'l-cümle zâbitân-ı ayana minvâl-ı meşrûh üzere.

Evâsıt-ı L. sene [1]180/ [12-21 Mart 1767]

C. HR, 4298

بفخری ز العشق کجای خدایا و عجب چاک

سزای من ردد ز جلا نده محب العشق نرفا نرفی سرور العشق خطا نرفی
عند مقربا به چینه عجب نده سزای نرفی نرفی خدایا لعل لعل لعل خدایا
و در معالیه به نوبه دگر مودت ز لعل نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی
سزای معز ز نرفی لعل نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی

مبارک خدایا دگر نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی
نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی
نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی
نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی

نرفی نرفی

نرفی نرفی

نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی
نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی نرفی

SELİM GİRAY HAN'IN KENDİSİNE İHSAN EDİLEN ÇİFTLİĞE GETİRİLMESİ

BRINGING SELIM GIRAY KHAN TO THE FARM GRANTED TO HIM

Buyuruldu

Sâbık Kırım Hanı olan Selim Giray Han *dâme ulüvvühûya* hüküm ki

Siz ki müşârünileyhsiz, bu esnada bi-hasebi'l-iktizâ şeref-efzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı inâyet-makrûnum mücebince avâtıf-ı behiyye-i şâhânemden Kırım Hanlığı han-ı esbak Arslan Giray Han *dâmet me 'âlihiye* tevcih ve ihsân-ı mülûkânem olup fîmâ-ba'd sizin ol cânibde meksinizi mücib hâlet kalmadığına binâ'en sizi muazzezen Kırım'dan alıp çiftliğiniz cânibine îsâl için Deraliyye'mden mübâşir tayin ve ırsâl olunmuşdur.

İmdi işbu emr-i şerîfimle mübâşir-i mûmâileyh tarafınıza vâsıl oldukda emr-i hümayûnuma sûrat-i imtisâl ederek derhal Kırım'dan hareket ve çiftliğiniz cânibine gelip bast-ı bisât-ı ârâm ve rahat ve devam-ı ömr ü devlet-i Padişahânem da'avâtına muvâzabet eyleyip emr-i hümayûnuma mugâyir hareketden mübâadet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]180 [12-21 Mart 1767]

Buyuruldu

Bir sûreti____

Ber-vech-i meşrûh han-ı sâbık-ı müşârünileyhi Kırım'dan alıp muazzezen çiftliğine götürüp ikâmet ettirmek üzere mübâşir tayin olunan mûmâileyhe hitâben.

A. DVN. KRM, 1/3

1186

۹۴

باعث الخیر بنقیله بمنه سلطان فی بقعه
بقعه دوم علی طرفه بعض حضرات لازم منزلت بخشید و اینچنین سکن نفوذ می یافت و اولی الخیر انسانی
و در بعضی محله ها در طرفه مانع و مزاحم قبره الخیر بنی بر طریقه و در مورد و عبودیت و حق و نجیه و مجیده
و همچنین استخوان و حوض کاغذ بنی الخیر و در بر منبأ ابعاد و وفای انبیا کماله و کلامه و حقیقه عمل
و رعایات اولی و بر قریه اقمه صبی مؤیده برین روانه و غرضی مطالبیم او المعزله بر طریقه در عبودیت مانع
و در آخر انبیه و کلامه

بسم الله الرحمن الرحیم

NUREDDİN SULTAN ARSLAN GİRAY'IN DÜZENLEDİĞİ YOL İZNİ BELGESİ

A CERTIFICATE OF TRAVEL ARRANGED BY NUREDDIN SULTAN ARSLAN GIRAY

Bâ'is-i tahrir-i nemîka-i meymene-i Sultanî budur ki

Bu defa Rumeli tarafına bazı husûsât-ı lâzımemizin temşiyet ve edâiyyeti için sekiz nefer adamımız ba's ü irsâl olunmağla esna-yı râhında ve vardığı mahallerde bir taraftan mâni' ve müzâhim kaydında olunmayup Nehr-i Tuna'dan mürûr u ubûrlarına dahi rencîde ve remîde olunmaması için işbu izin ve ruhsat kâğıdımız tahrir ve yedlerine teslimen ib'âs ve revân etdirilmekle gerekdir ki mücebince amel ve mürâ'at olunup bir kadem akdem savb-ı memûrelerine revân olmaları matlûbum olmağla Nehr-i Tuna'dan ubûrlarına mâni' ve müzâhim olunmaya, ve's-selâm.

Fî 15 Ca. [1180] / 9 Ekim [1767]

Arslan Giray
Nureddin Sultan

A. DVN. KRM, 1/5

[illegible]

۲۰۰۰

ESKİ HAN MAKSUD GİRAY'IN RUMELİ'DEKİ ÇİFTLİKTE ZORUNLU İKAMETİ

THE FORMER KHAN MAKSUD GIRAY'S COMPULSORY RESIDENCE IN THE FARM IN RUMELIA

İşbu emr-i şerîf bâ-fermân-ı âlî Dîvân-ı Hümayûn tarafından tahrir olunup asıl sâdır olan fermân-ı âlî kalem-i mezbûrda hıfz olunmağla Mevkûfât'a ilmuhaber olmak üzere aynî bir sûreti verildi

Sâbıkâ Kırım Hanı Maksud Giray Han *dâme ulüvvühûn*un bulunduğu mahalden Rumeli Eyaleti dahilinde mutasarrıf olduğu çiftliği vâki' olan mahalle gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nüvvâba hüküm ki

Müşârünileyh maiyyetinde olan hademe ve etbâ'larıyla her kangınızın taht-ı kazâsına gelip dahil olur ise ücretleri ahalinin tekâliflerine takas şartıyla mikdâr-ı kifâye bârgîrleri tedârik ve irkâb ve âminen ve sâlimen birbirinize îsâle ihtimâm eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuştur.

İmdi, vusûlünde müşârünileyh ve maiyyetinde olan hademe ve etbâ'larıçün ücretleri ahalinin tekâliflerine takas şartıyla mikdâr-ı kifâye bârgîrleri tedârik ve irkâb ve ne mikdâr bârgîr verildiğinin mahsûbiyçün sened ahz ile birbirinize irsâl ve îsâle sa'y ve ihtimâm eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i Ca. sene 1182 / [3 Ekim-12 Ekim 1768]

C. DH, 12097

RUSLARIN LEHİSTAN'A ASKERİ YIĞINAK YAPMALARI

MAKING MILITARY BUILD UP BY THE RUSSIANS IN POLAND (LEHISTAN)

Bender etrafını muhâfazada olan selâtin-i Cengiziye'den Baht Giray Sultan'a hüküm ki

Kefere-i li'âm Moskov'un ekser askeri Leh taraflarında müctemi' olmak hasebiyle Hotin kal'asını muhâfaza akdem-i umûrdan olup ve sen ki sultan-ı mûmâileyhsin, selâtin-i Cengiziye beyninde şecâat ve hamîyyet ile mevsûf olup senden uğur-ı dîn u Devlet-i Aliyye'mde hidemât-ı lâyika zuhûru me'mûl ve melhûz olduğuna binâen hâlâ Kırım Hanı Kırım Giray Han *dâmet me'âlîhi* tarafından sana tavsiye ve sipariş olunduğu üzere Bucak Tatarı'ndan güzîde ve yarar on beş bin nefer Tatar-ı adûv-şikâr ile Yedisân Tatarlarından dahi bir mikdârını istishâb ve seri'ân bulunduğun mahalden hareket ve Bender kal'asını muhâfazaya memûr Üsküb ve Tırhala ve Ohri ve İskenderiye ve Köstendil ve Dukakin ve Prizren sancakları alaybeylerini dahi umûmen neferâtlarıyla yanına alup alâ cenâhi'l-is'ticâl Hotin muhâfızı maiyyetine vusûl ve luhûka ibtidâr eylemen fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur.

Bi-mennihî teâlâ han-ı müşârünileyh dahi teşrifât-ı şâhânemle taltif ve ancak dört beş gün Âsitâne-i [Saâdet]imde meks ü ikâmetden sonra Kırım taraflarına teveccüh eylemesi mukarrer olduğu ma'lûmun oldıkda fermân-ı hümayûnum olduğu üzere Bucak Tatarlarından on beş bin nefer Tatar ile bir mikdâr Yedisân Tatarı'nı ve elviye-i mezbûre alaybeyleri ve neferâtlarını maiyyetine istishâb ve Hotin muhâfazasına vusûl ve luhûka acele ve şitâb eyleyüp ba'de'l-vusûl Hotin muhâfızı vezirim Halil Paşa'nın re'y ve tedbiri üzere hareket ve tayin eylediği hizmeti edâya mübâderet ederek rıza-yı mülûkâneme muvâfık ve mutâbık meâsir-i cemîle ve mefâhir-i cezîle izhârıyla nîk-i tam tahsiline şedd-i nitâk-ı gayret ve hamîyyet eylemen bâbında, fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâil-i C. sene [1]182 [13-22 Ekim 1768]

Bir sûreti _____

Bender Kal'asına memûr Tırhala ve Ohri ve İskenderiye ve Köstendil ve Üsküb ve Dukakin ve Prizren ve Vulçitrın Sancakları alaybeylerine bu defa muktezâ-yı memûriyetleri üzere Hotin muhâfazasına sultan-ı mûmâileyh maiyyetleriyle varmalarıçün.

Bir sûreti _____

Bender muhâfızı Vezir Hüseyin Paşa'ya Bender Kal'ası'na memûr sâbık sâlifü'z-zikr elviye askerinin Hotin'e memûr olduklarını müş'ir ilâm-ı hâl için.

Bir sûreti _____

Hotin muhâfızı vezir el-Hâc Halil Paşa'ya ilâm-ı hâli müş'ir.

A. DVNS. MHM.d, 167/22/158

[illegible]

**KABARTAY KABİLESİ'NİN RUSYA'YA KARŞI DÜZENLENEN
SEFERDE KIRIM HANININ EMRİNE GİRMELERİ
GEREKTİĞİ HAKKINDA**

**NECESSITY FOR THE KABARDIAN TRIBE TO ENTER UNDER
THE CRIMEAN KHAN'S COMMAND IN THE CAMPAIGN TO BE
ORGANIZED AGAINST RUSSIA**

Hâlâ Kabartay Kabilesi'nin ihtiyârı Canbolat Bey ve Kusay Bey ve Hamza Bey ve Gazi Bey ve Mesos Bey ve umûmen sipâhilerine ve iş erlerine hüküm ki

Sizler ki Kabartay kabilesinin ihtiyar ve beyleri ve umûmen sipâhileri ve iş erleri ve ahalilerisiz.

Sizler öteden beri ehl-i İslâm ve ümmet-i Muhammed'den olup Kırım hanlarına tâbi ve mutî' ve munkâd ve her halde hizmet ve sadâkatınız meşhûd iken bir müddetden berü takallüb-i rüzgâr ve iktizâ-yı hâl ile Tabesan nâm mahalde ikâmet üzre iken bu esnada mahall-i mezbûrdan hareket ve Kumu nâm mahalle gelip ikâmet ve itaat üzre olduğunuz hâlâ Kırım Hanı olan cenâb-ı emâret-meâb eyâlet-nisâb saâdet-iktisâb devlet-intisâb Kırım Giray Han *dâmet me 'âlîhi* tarafından der-bâr-ı hilâfet-karar-ı şehinşahâneme arz ve inhâ kemâkân Kırım hanlarına tayin ve uğur-ı dîn-i mübîne bezl-i kudret ve ol tarafda olan Nogay ihtiyarlarından Kusay ve Kaspolat ve umûmen Çerkes kabileleriyle ittihâd ve ittifâk ve Kuban Seraskeri ile yek-dîl ve yek-cihet olup hâlâ nakz-ı ahd edüp üzerine sefer-i hümâyûnum muhakkak olan Moskov kefer-i feceresi memleketlerine akın etmeğe ve a'dâ-yı dinden ahz-sâr ve intikama mübâderet ve bezl-i tâb u tâkat ve bu vechile mazhar-ı iltifât olmalarınız han-ı müşârileyh tarafından istidâ olunmağla fîmâ-ba'd kadîmden olageldiği üzre Kırım hanlarına teba'iyet ve vârid olan yarlığ-ı hanîyyetlerine itaat ve râyetlerine ittibâ birle uğur-ı dîn ve Devlet-i Aliyyemden bezl-i iktidar ve nakz-ı ahd ü peymân eden Moskov küffâr-ı hâksârına îsâl-i hasara cümleiniz tarafından lede'l-ittifâk ile derkâr olarak mesâ-i meşkûre izhârına mezîd-i dikkat eyleyüp bi-avni'llâhi teâlâ Moskov-ı bed-fi'âl dalâlet-i ittisâl üzerine tedârikât-ı külliye ile sefer-i hümâyûnum muhakkak olduğunu şimdiden cümleye ilân ve işâ'at ve gayret-i İslâmiyeyi icra ve ifâya müsâra'at eyleyesiz.

Emr-i hümâyûn-ı mülûkânem üzre han-ı müşârünileyhe her halde itaat ve inkıyâd ve umûmen ittihâd ve ittifâk ile uğur-ı dîn ve Devlet-i Aliyyeme hizmet ve sadâkatınız zuhûrunda mazhar-ı hüsn-i mükâfât ve ittifâk olacaklarını muhakkak bilip ana göre her halde intibâh ve basîret üzre hareket ve hidemât-ı meşkûre ibrâzına bezl-i kudret ve hilâfından be-gayet ihtirâz ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı C. sene [1]182 / [23 Ekim-1 Kasım 1768]

C. MTZ, 691

خاتون ولد القزى
بقي ابو محمدي
محمدي
الابن

[illegible]

نصفی فی

عصر بنی لر بر که
فریم جانین دولت عبده
او جانین تراکی مسخر او بنشیند در عازن ارسال او
اولی باین خان علیدر صافد او بنده صدق این خان علیدر
صورت درک باین خان و خطو ساندو که نم حفر تر کند

صوره
۱۱۴۲

KIRIM HANLIĞI'NIN OSMANLI DEVLETİ'YLE YAPACAĞI YAZIŞMALAR İÇİN KIRTASIYE MALZEMELERİ GÖNDERİLMESİ

SENDING STATIONARY STUFF FOR THE CORRESPONDENCES TO BE CARRIED OUT BETWEEN THE CRIMEAN KHANATE AND THE OTTOMAN STATE

*Şehâmetlü Han Hazretleri'nin teşrif ve avdetlerinde ber-vech-i mu'tâd verilegelen
kâğıd ve mürekkeb ve kalem misillü eşya-yı mu'tâdenin kaydı derkenâr*

Berây-ı lâzıme-i hazret-i Selim Giray Han-ı âlîşân-ı Kırım ki bazı tahrirât-ı mühimme
an-cânib-i Serkirtâsî dâde fermûde el-vâki der-sene 1178 ber-mûceb-i tahrirât-ı han-ı
müşârünileyh ve takrir ve fermân-ı âlî ve bâ-fermân-ı şerîf sûret dâde.

Fî 6 Ca. sene 1178

An-cânib-i Serkirtâsî dâde fermûde

Kâğıd-i âbâdî 20 tabak	Kâğıd-ı İstanbul 10 deste	Kâğıd-ı telhis 10 deste	Mürekkeb 2 kıyye
Rıht 1 kıyye	Kalem 50 çift	Kalemtraş 2 aded	Tahrir 200 ceste
Mıkras-ı zerefşânî 2 aded	Muşamma'ı frengî 100 aded	Kozak-ı sade 200 aded	Şem'-i sürh 100 çift
La'î 2,5 miskâl			

Kırım cânibinden Devlet-i Aliyye'ye tahriri iktizâ eden mevâddın ketb ü terkîmi için
âbâdî ve sâir nev' kâğıd ve mühimmât-ı sâirenin ol cânibde tedâriki müte'assir olduğundan
Dersâadet'den irsâl olunugelmekle sâbıkı mücebince bu defa dahi gönderilmesini hâlâ
Kırım Hanı celâdetlü Selim Giray Han-ı âlîşân hazretleri iltimâs etmeleriyle sâbıklarına
kıyâsen yetmiş üç senesinde verilen mühimmâtın ecnâs ve mikdârı derkenâr olundukda
"Başmuhâsebe'ye kayd ve sûreti verile" deyu fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup
mühimmât-ı mezbûre Kâğıdcıbaşı tarafından verilmek için tarih-i mezbûrede sûret verildiği
defterde mukayyedir. Fermân devletlü, inâyetlü, Sultanım hazretlerindir.

Fî 18 C. sene 1182 [30 Ekim 1768]

*İzzetlü Defterdar Efendi**Sâbıkı üzre verilmesi telhis ve sûreti tahrir etdiresin deyu buyuruldu*

Arz-ı bendeleridir ki,

Kırım cânibinden Devlet-i Aliyye'ye tahriri iktizâ eden mevâddın ketb ü terkîmi için âbâdî vesâir nev' kâğıd ve mühimmât-ı sâirenin ol cânibde tedârîki müte'assir olduğundan Dersaâdet'den irsâl olunugelmekle sâbıkı üzre verilmesi telhis ve sûreti tahrir ve irsâl olunmak bâbında fermân-ı âlîleri sâdır olmağla sudûr eden fermân-ı âlîleri mücebince kayd-ı sâbıkı üzere verilmesi için Başmuhâsebe'ye kayd olunup sûret verilmek bâbında fermân devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerininindir.

Telhis mücebince kayd-ı sâbıkı üzre verilmesiçün sûret itâ olunmak buyuruldu

Fî 19 C. sene [1]182

Sûret dâde

Fî 19 C. sene [1]182 / [31 Ekim 1768]

C. HR, 618

[illegible][illegible]

جوع منقذ محمد علي (قبای)

873
رسورج
وہیں سے لکھا ہوا ہے کہ اللہ کی بکینہ پروردگار

8
فمنه وراثة وفضل وحق لله العبد المذنب

[illegible]

RUSLARIN GEMİLERLE DENİZE AÇILMALARINA VE KALE TAMİRLERİNE ENGEL OLUNMASI

PREVENTING THE RUSSIANS FROM SETTING OUT TO SEAS AND REPAIRING CASTLES

Derya Kapudânı Vezir İbrahim Paşa'ya hüküm ki

Sen ki kapudân-ı derya vezir-i müşârünileyhsin, maiyyetinde mevcut donanma-yı hümayûnum kalyonları ve sefâin-i sâire ile Kefe etrafı ve ol suların muhâfazası düşman-i dîn ü Devlet-i Aliyyem olan Moskov keferesinin keyd u mekrinin mürâfaa ve istisâlleri husûsları mukaddemâ memûriyetini hâvî şeref-sudûr eden emr-i hümayûnumda tafsilen sana tenbih ve tefhîm olunup ve kefereler tarafından deryaya sefine çıkarılmak veyâhûd ol cevânib ve sevâhilde bir dürlü hadise zuhûr eylemek lâzım geldikde derhal Kırım cânibi seraskeriyle muhâbere ve ittifâk ederek iktizâsına göre berr ü bahrde düşmanı mukâbele ve kahr u istisâl ile ref'-i mazarrat ve ifâ-i nîknâmî ve celâdet eylemek muktezâ-yı memûriyetinden ve senden işbu sene-i mübâreke de memûr kılındığın sefer-i nusret-eserde âkılâne ve müdebbirâne cünbiş ve etvâr ile uğur-ı dîn-i Devlet-i Aliyyemde rıza-yı hümayûnuma muvâfık âmâl u âsâr-ı mergûbe zuhûru me'mûl ve melhûz-ı şâhânem iken bu esnada bu câniblerde ahz ve istintâk olunan dillerin takrirlerine göre Moskov keferesi Azak ve Taygan kal'alarını tamir ve termîm kasdıyla her birine katı vâfir amele irsâl ve tamirlerine mübâşeret ve bundan başka bazı mahallerde sefineleri geşt ü güzâra cesaret üzere olduğu ma'lûm olup fi'l-vâki' kefereleri mesfûrenin Azak ve Tabgan kal'alarının tamirlerine mübâşereti sahih ise beher hâl seraskeri müşârünileyh ile bi'l-ittifâk tamirden men' ve gelen keferenin kahr u tedmîrlere müsâra'at vâcibe-i zimmet-i ubûdiyyetin ve senin memûriyetinden maksud-ı aslî bu misüllü zuhûr eden hidemâtı dîn ü Devlet-i Aliyyeme nâfi' vechle idare ve rû'yet için olduğu beyândan müstağnî bir keyfiyet iken henüz bu husûsa dair ne tarafından ve ne serasker-i müşârünileyh cânibinden bir haber u eser zuhûr etmemesi mûcib-i istiğrâb ü isticâb olmuştur.

İmdi, emr-i şerîfim () ile vusûlünde aklını başına devşirüp böyle vakitte me'mur olduğun derya kapudânlığı umûrunda ne mertebe ihtimâm ü intibâh üzere hareket iktizâ edeceğini ve bu vakte dek umûr-ı memûrene dair vâki' olan tenbihât-ı mülûkânemi tedebbür ü tefekkür edüp eğer haber verildiği üzere Moskov keferesinin mârru'z-zikr Azak ve Taygan kal'alarına amele irsâl ve tamirlerine mübâşeret eylediği vâki'-i hâl ise serasker-i müşârünileyh ile muhâbere ve ittifâk ve maiyyetinde mevcut donanma-yı hümayûnum ricâliyle müşâveret birle teveccühle münasib ise berren ve bahren tamire gelen kâfirlerin etrafı ihâta ve bi-avnihi teâlâ kahr u tedmîr ve binâ eyledikleri mevâzi' var ise hedm ü tahrib ile hâlet-i ulâsına ircâ'a ikdâm ve daima basîret ü ihtiyât üzere muhâfaza-yı berr ü bahrde sa'y-ı mâlâ-ke'lâm ederek bundan böyle cânib-i düşmandan deryaya sefine ihracı veyâhûd ol câniblerde ve sevâhilde bir mahalle îsâl-i zarar u hasar misüllü kasd-ı fâside zuhûr etmek ihtimali olur ise merdâne cünbiş ve vakar ile berren ve bahren düşmenin tazyik ve kahr u istisâl ve seby ü istirkâklarıyla uğur-ı

dîn-i mübîninde senden me'mûl olan meâsir-i cemîleyi vücuda getürmeğe nisâr-ı vüs' u kudret birle nâil-i duâ-yı hayr-ı Padişahânem olmağa sarf-ı cüll-i himmet ve bezl-i gencîne-i liyâkat eyleyüp şöyle ki haber verilen tamir-i kal'a husûsu vâki' iken serasker-i müşârünileyh ile bi'l-ittifâk def' u men'i ve gelen düşmenin kahr u idamları esbâbına mübâşeretde batâet üzere hareket ve imrâr-vakt olunmak ve düşman tarafından Karadeniz'e ve Memâlik-i Mahrûsem kıla'ı ve hududlarına karîb nehirlerle bir aded tekne ihrac ve cüz'î ve küllî bir tarafa zarar u ziyân îsâl eylemek ihtimali olur ise bir vechle cevaba kâdir olamayup vehâmet-i âkıbete giriftâr olacağın bî-iştibâhdır. Ana göre harekete dikkat ve serimû hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mucânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra. sene [1]183 / [15-24 Temmuz 1769]

Bir sûreti _____

Kırım cânibi seraskeri vezire

Husûs-ı mezbûr derya kapudânı müşârünileyhe ber-vech-i meşrûh emr-i şerîfle tenbih ü te'kid ol[u]duğu ma'lûmu oldukda kendüsü Kırım cânibi seraskeri bulunmak takribi ile bu maddeyi haber aldığı anda kapudân-ı derya ve Kalgay Sultan ile muhâbere ve ittifâk ve derhal men' u def' ine ikdâm ü müsâra'at eylemek vazife-i zimmeti iken bu bâbda tehâvün ü kusûru rıza-yı hümayûnuma mugâyir olduğu derc ü tastîr olunarak her ne vechile mümkün olur ise tamire gelen kâfirlerin üzerlerine berren ve bahren tarafından ve kapudân-ı müşârünileyh ve Kalgay Sultan tarafından asker irsâl ve bi-avnihî teâlâ cümlesi kahr u idam ve seby ü istirkâk ve şimdiye dek bina ve tamir olunmuş mevâzi' var ise hedm ü tahrib ile hâlet-i ulâsına ircâ eylemekden ve ba'de'l-yevm dahi seraskerlik umûrunun idare ve ru'yetinde mezîd-i basîret ü ihtiyât vechle hareket ve ale'd-devam âdânın keyfiyyet-i hareketlerini tecessüs ü tefahhus ve tahsil-i vukûf u ittlâ' ederek zuhûr eden düşmanını kahr u istisâllerine ve muhâfaza ve muhârese-i hudud-ı İslâmiyeye nisâr-ı vüs' u tâkat eylesiyyüñ iktizâsı üzre bir kıt'a bu madde Kırım Hanı tarafından dahi Kalgay Sultan'a yarlıg-ı hanîlerine tahrir ü te'kid olunduğu emr-i şerîfe derc olunarak.

A. DVNS. MHM. d, 167/177/869-870

طرف محزون حضرت جهاندار بن جبار و توفیق بن حضرت نیر با زبان نه بهایون مهتقر و نه سوده سید

[illegible]

مسارعت اوقتی لشکر او شوق بر آتشاده خونی حلقه امداد اقمه اموردین و وقت علیمدین اورنگه یاز جانان کافس کلینو تانار عسکر کلاه
 بر وجه مسارعت خونی حدودیه مرور ایدین نابور مقهور کفاری مقابله و قهر و شهبال ایچون عزیمت و معیاره جوشوب رای هویدر ایچانی
 و تدبیر اصابت بذیر کبابلری اوزده حلقه و قهر و تدبیر کرده مشرکین ایله لوث نابور حیانت نمودن حد و مرز سیه بی تنقیف و نظیر ضعیفان
 اردوی هابونندن دخی سرعیا و عاجله معینه لوق اولق اوزده اوزد فزون بیلر سواردی و طوب و جبه خانه مهمانله کلینو باده
 عسکر و روز غیرت اثر و بر قانچ نفر میربان سجاقت کسرتعین و تخنی تحریراً و تقریراً عرض و التماس ایلد بکزه بانه التماس کفر مساعده
 علیه شاهانم اوزانی قلوب مطلوب اولون عسکر و مهمات طوب و جبه خانه و بالجه ایلانی عسکری و قوس و خصله و بار و کوه و آبی تود
 وزیر محمد امین باشا ادام الله تعالی احواله و کذلک ایلانی عسکری و قوس و خصله و بار و کوه و آبی تود و کلاه معین و کلاه معین
 باشا نسیر و اردوی هابونندن مبرود و کلاه معین و کلاه معین ایلله و کلاه معین و کلاه معین ایلله و کلاه معین و کلاه معین ایلله
 مقدادی باده و کلاه معین و کلاه معین ایلله و کلاه معین و کلاه معین ایلله و کلاه معین و کلاه معین ایلله و کلاه معین و کلاه معین ایلله
 طوبی نعلانی و جیبی و طوب و عربه جبارین دخی دود اوزده نسیر و نعلان بوبایدن و هر حلقه نیت خاکبه و غیرت و سجاقت جبه کور اوزده عسکر
 نصرت اثر تانار و سلطین غیرت مدار و میرزایان و سائر قاتل حجت سعادی در سال جمع و معینه و مامور قلنا ندی رای صوبت لسانی و آندری
 اوزده اموردین معین و مستخدم و خونی عسکری سار ایلله اتفاق و بر آتشاده طابور نام محله لقمانی فرمان اولان ساقاندر عسکری
 هرند وزیر علی باشا ادام الله تعالی احواله و کذلک ایلانی عسکری و قوس و خصله و بار و کوه و آبی تود و کلاه معین و کلاه معین ایلله
 مقهوری اوزده عزیمت و مستعیناً بالله تعالی خونی و بقدان حدود و رنیه و خونی قلعه اوزده عسکر و کلاه معین و کلاه معین ایلله
 اقلوهم حیث و جدموهم نص کرمی معنوی اوزده قل و استیصال ایلله کفار و دوزخ قرار دن عود و عذاب برورد کلاه ایلله کرمی کرمی لغز نار
 و انتقام ایدوب در کاه حضرت قاضی الحاجان دن نیاز و مستعدا اوزده عسکر و کلاه معین و کلاه معین ایلله و کلاه معین و کلاه معین ایلله
 و نصرت جبه خبر ایلله عامه و مخدینی دلشاد و روح انبای ساد ایلکه شد نطق غیرت و اعلامی مهم معنوی اوزده عسکر و کلاه معین و کلاه معین ایلله
 مسارعت و بر و طفره دخی عسکرانار تار دن غالی قالمیر بعد الحاجه اوزی و بندر طفره اعانت ایچون اموردین سوار طیندن و حجب الوداد
 بر سلطان مناسب کورد بکزر وچ اوزده کفایت مقداری تانار عسکر کلاه فاستانده اقامت تعین و هر معنوی کذوبه قضیه و تفهیم ایلله من
 و اول کلاه

طرف بهاول حضرت جهانزاد بیک حاکم فیضیه کرای خان مغرور بن بایرام خان نادر املویندر

جنب اعانت ماب ایالت نصاب سعادت اکفاب دولت انتاب فوالقدر الامم و الفخر الاشم علم افراز خطه نهشت کرم تاند
 عرصه جلالت سلان خان خانم خان نفاوه و دودمان ایچی فی افضل قریم خان اولان قیدان کرای خان این سلیک ای خان دامت معالیه هر
 سلفکر دولت کرای خان خونی عودنند صکره بر قانچ و قهر و در اولان خطوط بهاون مبرودم و جبر و نعلان ممکنه و فوق و کرمی
 طرفه استیلا ایدیم مقبول و بقدان و افغانو خابیری اوزر ریزه جابول و اقیم اعدا وین میبوی کسرو و اموال و اشبارین اغتنام وین
 و صیقلین سسی و اسیر ایلیمی توصیه و کلام اولند و کشته و زشت غنی کجوب و یاننه جمع اولان غزاة غیرت شهنشاهی فرزانشکری
 دخی مکتب تقدانه تسبیح ایلد کینه بانه بعد از مکتب استیلا ایدیم مقبول و بقدان و افغانو خابیری اوزر ریزه جابول و اقیم اعدا وین
 یوز کجوب تانار ریزه جابول و اسیر ایلیمی توصیه و کلام اولند و کشته و زشت غنی کجوب و یاننه جمع اولان غزاة غیرت شهنشاهی فرزانشکری
 و اسفار با بقده و حتی کجوب تانار دخی کرمی غیرت شهنشاهی تانار دخی و میرزایان و کزیزه قبال و سطلین و نجه کجوب تانار مقبول و جابول
 و اقتیرا ایلار کیده و شوق کیده ظهور اید و کجوب تانار دخی کرمی غیرت شهنشاهی تانار دخی و میرزایان و کزیزه قبال و سطلین و نجه کجوب تانار مقبول و جابول
 علم عالم کرامت ندرت بانه امولوب لکن خان سابق مشا رالیه کت اعمال عسکر و عجز و قصور و دوشمنی اوزر بنه عزیمت و مهم

DEVLET GİRAY'IN KIRIM HANLIĞI'NA GETİRİLMESİ VE TATAR ASKERLERİNİN RUS SEFERİNE KATILMASI

BRINGING DEVLET GIRAY TO THE CRIMEAN KHANATE AND PARTICIPATION OF THE TATAR TROOPS IN THE RUSSIAN CAMPAIGN

*Taraf-ı Hümâyûn-ı Hazret-i Cihân-dâriden celâdetlü Kırım Hanı hazretlerine yazılan
nâme-i hümâyûn-ı mehâbet-makrûn müsveddesidir*

Ba'de'l-elkâb

Siz ki han-ı hamîyyet-ünvân-ı müşârünileyhsiz, siz irsen ve aslen ve zaten ve neslen saltanat-ı seniyye-i ebediyyü'l-istimrâr ve sermediyyü'l-istikrarımın hayrhâh u sadâkat-kârı olup sizden bi-avnihî teâlâ işbu sene-i mübâreke-i amîmetü'l-meymenede vuku' bulan sefer-i hümâyûn-ı zafer-makrûnumda ve sâir taraf-ı şâhânemden zimâm-ı hall u akdi yed-i kifâyetlerine müselleme ve uhde-i hamîyyet ü dirayetlerine müfevvez olan kâffe-i umûr u husûsun rıza-yı meyâmin-iktizâ-yı mülûkâne ve dil-hâh-ı bî-iştibâh-ı hüsrevâneme muvâfık harekât-ı cemîle ve mesâ'î-i celîle zuhûru me'mûl-i tab'-ı inâyet-neb'-ı hüsrevânem olduğu avâtîf-ı aliyye-i şâhânemden size Kırım Hanlığı ihsân ve Ordu-yı Hümâyûnuma davet ile nâil-i teşrifât-ı seniyye-i mülûkânem olduğunuzda,

düstûr-ı ekrem ilâ-âhîrihî vezîr-i âzam-ı sûtûde-şiyem ve serdar-ı ekrem-i mansûru'l-alemim el-Hâc Mehmed Emin Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehû ve dâ'afe bi'l-izzî ve't-te'yîdi iktidarahû ve ikbâlehûnun* lisânen takrir ü tefhîmlerinden ma'lûmunuz olup müşârünileyh serdar-ı ekremim dahi kendüye olan tavsiye-i aliyye-i hüsrevânem üzere mevdû'-ı dürc-i cibilleti olan cevher-i asâlet ü fetânet müsted'âsınca her umûrda âkılâne ve müdebbirâne hareket ve iktizâ-yı maslahatı peyderpey cenâbınız ile muhâbere ve Ordu-yı Hümâyûnumda olan ricâl-i mutemedü'l-akvâl ve sâir nîgû-hâhân-ı Devlet-i Aliyyemiz ile müzâkere ve icra-yı sünnet-i seniyye-i meşveret ve taraf taraf kahr-ı müşrikîn için sevk-i ketîbe-i celâdet ve memûr olduğu işbu sefer-i zafer-eserde nasr u tevfi-k-ı İlâhiyyeyi dergâh-ı hazret-i Hak'dan istidâ ederek mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi beşinci günü zîr-i sâyeye-i livâ-i Seyyidü'l-ebrârda mevcut cünûd-ı müslimîn ile sahrâ-yı Bender'e vusûl ve cenâb-ı ni'amü'l-meâbınız dahi mâh-ı mübâreke-i merkûmenin yirmi sekizinci günü sahrâ-yı mezbûrede Ordu-yı Hümâyûnuma lâhık olup sadrâzam ve vekil-i mutlak ve serdar-ı ekremim müşârünileyh ile Sırb-ı Cedîd'de vâki' Elsavet ve Mirhorad ve Orhangrad nâm Moskov keferesi kıla'ını feth u teshîr husûsu müzâkere ve serasker ve levâzımı ba'de't-tertib mâh-ı Rebûlevvel'in beşinci Ehad günü Kavşan'a azîmet ve Ordu'da karar-dâde olan re'y üzere Sırb-ı Cedîd üzerine azîmet tedâriküne tarafeynden ihtimâm olunurken ertesi İsneyn günü on bin Tatar ile memûren Hotin tarafında olan Bucak Seraskeri İslâm Giray Sultan *dâme ulüvvühûnun* tahrirâtıyla âdemîsi vürûd edip hülâsasında mâh-ı Rebûlevvel'in ikinci Hamîs günü Moskov keferesinin külliyyetli tabur-ı makhûru Hotin'e sekiz saat mesafesi olan Korogine nâm mahalle gelip ve mahall-i mezbûrdan Turla suyu üzerine beş aded köprü kurup dört-beş saat zarfında asker-i bî-şümâr-ı hezîmet-âsârını köprülerden imrâr ve Hotin toprağına idhal

edip kadem be-kadem hareketde olduğu ve melâin-i mesfûrîn kesret ü vefret üzere olmağla küffâr-ı hâksârın tekrar hey'et-i gurûrâne ile Hotin'e yürümesi Hotinlinin ıztırâblarına bâ'is olmağla Hotin kal'ası'na ve seraskeri ordusuna piyade vü süvârî külliyyetli asker ve top ve cebehâne ve vüzerâ vü mîr-i mîrân tayin olunmasını kâimenizde tahrir ve

Hotin Seraskeri olan Rumeli Valisi düstûr () vezirim Mehmed Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehûn*un tahrirâtı me'âlinden dahi asker ve mühimmât ve şa'îr ve zehâir-i sâire ile imdâda müsâra'at olunması tastîr olunup bu esnada Hotin tarafına imdâd akdem-i umûr-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemden olduğuna binâen cenâbınız bi'n-nefs külliyyetli Tatar askeriyle ber-vech-i müsâra'at Hotin hududuna mürûr eden tabur-ı makhûr-ı küffârı mukâbele ve kahr u istisâl için azîmet ve maiyyetlerinde bulunup re'y-i savâb-dîd-i İlhanî ve tedbir-i isabet-pezîr-i kiyânîleri üzere hareket ve kahr u tedmîr-i gürûh-ı müşrikîn ile levs-i vücud-ı habâset-nümûdlarından hudud-ı İslâmiye'yi tanzîf ü tathîr zımnında Ordu-yı Hümâyûnumdan dahi seri'an ve âcilen maiyyetinize lâhık olmak üzere otuz-kırk bin süvârî ve top ve cebehâne ve mühimmâtıyla külliyyetli piyade asker ve bir vezir-i gayret-eser ve bir kaç nefer mîr-i mîrân-ı şecâat-güster tayin olunmasını tahriren ve takriren arz u iltimâs eylediğimize binâen iltimâsınıza müsâade-i aliyye-i şâhânem erzânî kılınıp matlûb olan asâkir ve mühimmât-ı top ve cebehâne ve bi'l-cümle eyaleti askeri ve kapısı halkıyla Diyarbekir Valisi düstûr () vezirim Mehmed Emin Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehû* ve kezâlik eyaleti askeri ve kapısı halkı ve levendâtıyla Karaman Beylerbeyisi Ali *dâme ikbâlühû* ve Çorum mutasarrıfı paşa tesyîr ve Ordu-yı hümâyûnumda mevcut Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinin süvârî serdengeçdileri dahi maiyyet-i İlhanileriyle vâsıl olmak üzere tayin ve yirmi bin mikdârı piyade Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağının kulkethüdâsı ile ve kifâyet mikdârı top ve cebehâne mühimmâtı ile idarelerine iktizâ mikdârı topcu neferâtı ve cebeci ve top arabacılarından dahi dört orta tesyîr olunmağla bu bâbda ve her halde niyet-i hâlis ve gayret ü şecâat ü cibilliyeniz üzere asker-i nusret-eser-i Tatar ve selâtin-i gayret-medâr ve mirzâyân ve sâir kabâil-i hamîyyet-şîârı derhal cem' ve maiyyetinize memûr kılınanları re'y-i savâb-âşînâ-yı kaanîleri üzere umûr-ı dîn-i mübîninde istihdam ve Hotin seraskeri müşârünileyh ile ittifâk ve bu esnada Tabur nâm mahalde ikâmeti fermânım olan sâbıkâ Bender seraskeri düstûr () vezirim Ali Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehû* tarafına dahi iktizâ eden husûsları tahrir ü tekid ederek seri'an ve âcilen adû-yı dîn-i mübîninin tabur-ı makhûru üzerine azîmet ve müste'înen bi'llâhi teâlâ Hotin ve Boğdan hududlarına ve Hotin kal'ası üzerine hücum eden melâin-i dalâlet-âyîni; "*Uktûlûhüm haysü vecedtü mühüm*"¹ nass-ı kerîmi mefhûmu üzere katl ve istisâl ile küffâr-ı dûzah-karardan avn-i inâyet-i perverdigâr ile gereği gibi ahz-ı sâr u intikam edip dergâh-ı hazret-i kâdî'l-hâcâtdan niyâz ü istidâ olunduğu üzere yüzünüzden zuhûru me'mûl-i şâhânem olan fûtûhât-ı celîle ve nusret-i cemîle haberleriyle âmme-i muvahhidîni dil-şâd ve rûh-ı enbiâyı şâd eylemeğe şedd-i nitâk-ı gayret ve ilâmı mühim husûsâtı Ordu-yı Hümâyûnuma ilâm ü iş'âra müsâra'at ve beri taraflar dahi asâkir-i Tatar'dan hâlî kalmayıp inde'l-hâce Özi ve Bender taraflarına iânet için umûr-dîde selâtinden mücerrebü'l-etvâr bir sultanı münasib gördüğünüz vech üzere kifâyet mikdârı Tatar askeriyle Kavşan'da ikâmete tayin ve her husûsu kendüye tavsiye vü tefhîm eylesiniz.

Fî evâil-i Ra. sene 1183 [5-14 Temmuz 1769]

A. DVNS. NMH. d, 2/70-71/76

[illegible]

874
873
872
875

HOTİN SERASKERİNİN YENİLGİYE UĞRAĞINDAN KIRIM'A ACİL ASKER GÖNDERİLMESİ

SENDING SOLDIERS IMMEDIATELY TO CRIMEA BECAUSE OF THE DEFEAT OF THE COMMANDER-IN-CHIEF (SERASKER) OF HOTIN

Diyarbakir vâlisi olup Kırım Hanı maiyyetine memûr kılınan vezir Mehmed Emin Paşa'ya ve eyalet-i Diyarbakir'in elviye alaybeyilerine hüküm ki

Sen ki vezir-i müşârünileysin, mukaddemce eyaletin askeriyle han-ı müşârünileyh maiyyetiyle Hotin tarafına memûr kılınup ancak bu defa ordu-yı hümâyûnuma han-ı müşârünileyh tarafından vürûd eden tahrirâtdan Hotin seraskerinin Cerha'ya tayin eylediği askerin bi-emri'llâhi teâlâ inhizâmı vuku'u ma'lûm olmağla han-ı müşârünileyh ale'l-acele Hotin kal'ası imdâdına erişüb ve Aydın muhassılı olup Boğdan muhâfazasına memûr vezirim Ali Paşa dahi sen ve sâir bi'l-cümle memûriyeti ile Hantepesi'nde ictimâ ve han-ı müşârünileyhın vârid olan haberleri üzere hareket ederek icâleten bi'l-cümle Asâkir-i Mansûre ile Hotin tarafına irişmeğe müsâra'at eylemek için han-ı müşârünileyh ve vezir-i müşârünileyhe tavsiye ve te'kid olunup ve bu hılâlde Hotin tarafına imdâd ehemmi-i umûr-ı dîniyeden olduğu muhtac-ı tarif ü beyân olmamağla,

İmdi, emr-i şerîfim tarafına vâsıl oldıkda icâleten ve müsâra'atan eyaletin askeri ve kapun halkıyla Hantepesi'ne varup vezir-i müşârünileyhle müşâvere ve Han-ı vâlâ-şân tarafından gelen haber muktezâsı üzere hareket ve cemiyet-i asker-i mansûreye gereği gibi hüsn-i nizâm verilüp avn-i Hakk ile bir gün akdem Hotin imdâdına erişüb din yolunda sermaye-i saâdet-i dâreyn olan meâsir-i cemîleyi izhâr ile mazhar-ı duâ-yı hayr-ı Padişahânem olmağa sarf-ı vüs' u mecâl eyleyüp serimû hilâfından ve han-ı müşârünileyhın re'y-i rezînlerine muhâlif vaz' u hâletden be-gayet ihtirâz ü ictinâb eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene [1]183 [15-24Temmuz 1769]

Bir sûreti _____

Karaman beylerbeyisine ve eyaleti dahilinde vâki' elviye alaybeylerine ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti _____

Eyalet-i Sivas'da vâki' elviye alaybeylerine ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti _____

Çorum Mutasarrıfı Mehmed dâme ikbâlühûya.

Bir sûreti _____

Dergâh-ı Mu'allâm gedüklülerinden bu husûsa mukaddem emr-i şerîfimle mübâşir tayin olunan Sarbân Ali zîde mecdühûya ve Eyalet-i Rumeli'de vâki' bi'l-cümle sancakların alaybeylerine dahi ber-vech-i meşrûh icâleten bulundukları mahallerden mübâşir-i mûmâileyh ile bir kadem akdem Hantepesi'ne vâsıl ve andan Hotin'e âzim olmalarıçün.

A. DVNS. MHM.d, 167/177/871-875

KIRIM ADASI'NDAKİ KALELERİN GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASI

ENSURING SECURITY OF THE CASTLES ON THE ISLAND OF
CRIMEA

Kırım cânibi seraskeri olan Anadolu vâlisi vezir İbrahim Paşa'ya ve maiyyetinde olan piyade ve süvari esnaf-ı askeriye zâbitân ve rüesâsına hüküm ki

Sen ki, serasker-i müşârünileyhsin, maiyyetinde olan süvari ve piyade asâkiri ol cânibde muhâfazası lâzım ve münasib olan mahalde kışladub sen dahi re'y ve münasib gördüğün mahalde kışlayup tavâif-i askeriyenin hey'et-i mecmû'alarını teşettütten vikâyet ve hâzım ve ihtiyât levâzımına riâyet ederek Kırım adasının ve ol câniblerde olan kıla' ve bukâ'-yı hakaniyemin muhâfaza ve muhâresesine ihtimâm ve hadd-i mâ lâ-keâm eylemen fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

İmdi vusûlünde fermân olduğu üzere maiyyetinde olan piyade ve süvari asâkire iktizâ-yı hâle göre kışla tayin ve tahsis ve sen dahi münasib mahalde kışlayup muhâfaza-i kıla' ve bukâ'a ve muhârese-i memlekete nisâr-ı tâb u tâkât ve sarf-ı mâ-hasal-ı vüs' ü miknet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı N. sene 1183 / [8-17 Ocak 1770]

A. DVNS. MHM.d, 168/120/462

KIRIM ORDUSU'NUN OR KALESİ'NDE TOPLANMASI

GATHERING OF THE CRIMEAN ARMY IN THE CASTLE OF OR

Anadolu vâlisi ve hâlâ Kırım cânibi seraskeri olan vezir İbrahim Paşa'ya ve maiyyet-i müşârünileyhde mevcut sunûf-ı asâkirinin rüesâ ve zâbitânına hüküm ki

Bi-mennihî ve avnihî teâlâ düşman-i dîn-i delâlet-âyinden ahz-ı sâr ve intikam için serdar-ı ekrem-i celâdet-güster ve vezir-i âzam-ı sadâkat-eserim asâkir-i nusret-meâsirim ile karîb olan meştâdan hareket ve a'dâ-yı li'âm üzerine azîmet üzere olmakdan nâşî sen ki serasker-i müşârünileyh sin. İnşâallâhu teâlâ sen dahi nevrûz-ı firûz hulûlünde ordu-yı Kırım'da mevcut cünûd-ı gayret-nümûd-ı İslâmiyeyi etraf ve eknâfda meks ve firar etdirmeyüp tavâif-i askeriye yanına cem' ve hey'et-i ictimâiyenize hüsn-i nizâm vererek bilâ-meks ü tehir Or kal'ası cânibine tahrik-i livâ-yı zafer-iltivayî azîmet eylemeni cenâb-ı emâret-meâb-ı eyâlet-nisâb-ı saâdet-iktisâb-ı devlet-intisâb hâlâ Kırım Hanı Kaplan Giray Han *dâmet me'âlihi* vürûd eden kâimelerinde tahrir ve tasvib edüp vâkı'a Kırım adasının muhâfazası ve zuhûr eden a'dâ-yı dînin mukâbele ve istisâlleri zımnında senin vaktiyle Or kal'ası cânibinde bulunman ehem ve elzem idüğü zâhir ve han-ı müşârünileyh cânibinden hâlâ Kırım'da olan () Sultan *dâme ulüvvühû* dahi seninle ittifâkâne hareket eylemesiyçün sultan-ı mûmâileyhe bu defa emr-i şerîfim sâdır olmağla,

İmdi, işbu fermân-ı hümayûnum tarafına vusûlünde bi-tevfikillâhi'l-Meliki'l-azîzü'l-fettâh işbu sene-i mübâreke dahi senin ol etrafın hıfz ve hırâseti ve düşmenin def'-i mekyedet ve mazarrat ve kahr u tenkîllerile fütûhât-ı celîle ve âsâr-ı sa'ideye muvaffak olman dergâh-ı Hak'dan me'mûl ve mes'ûl olmağla göreyim seni, muktezâ-yı diyânet ve gayreti izhâr ve sultan-ı mûmâileyh ile ittifâk ve ittihâd ve şerâit-i hâzım ve ihtiyâtı her halde pîş-nihâd ederek hareket ve imrâr-ı vakt u eyyâmdan mübâadet birle Kırım ordusunda olan tavâif-i askeriye ve havâlide meks ü firar ettirmeyüp hemen cümlesini yanına cem' ve ihzâr ve cemiyetine hüsn-i nizâm verüp nevrûz-ı firûzda olduğun mahalden hey'et-i mecmû'anla hareket ve seri'an Or kal'ası cânibine atf-ı inân-ı nehzat ve sevk-i râyet-i nusret eden ve düşman-i dînin hakikat üzre hareket ve beynlerinden daima habîr ve âgâh olarak Or câniblerinin ve Kırım adasının muhâfaza ve muhâresesine ve zuhûr eden adüvv-i li'âmı merdâne mukâbele birle kahr u istisâllerine nisâr-ı cehd ü tâkât ve nev-be-nev zuhûr ve vuku' bulan âsâr ve ahvâli pey der-pey ordu-yı hümayûnuma arz ve iş'âr ve inhâ ve inbâya müsâra'at eyleyüp hâzım ve ihtiyâta münâfi vaz' u hâlâtdan ve mikdâr-ı zerre kusûr ve terâhidan ve vakt-i merkûm duhûlünde yerinden hareket ve azîmet etmeyüp ol havâlide meks ü tavakkufdan hazer ve mücânebet eylesün ve siz ki rüesâ ve zâbitân-ı asâkir-i nusret-meâsirsiz ber-minvâl-i muharrer vakt-i mezbûrda bi'l-cümle neferâtınız ile maiyyet-i müşârünileyhde tecemmü' ve ma'an kal'a-yı mezbûre tarafına azîmet ve emr ü işaret eylediği hidemât-ı dîn ü devleti edâda birbirinize müsâbakat ve kemâl-i şitâb ve gayret birle vazife-i ubûdiyyetinizi ifâya bezli-

mâ-hasal ve sa'y ü miknet eyleyüp ser-i mû kusûr ve tereddütten ve müşârunileyhin emr ü re'yine muhâlif ednâ mertebe hareketiniz zuhûrundan gâyetü'l-gâye tevakkî ve mübâadet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Za. sene [1]183 [26 Şubat-7 Mart 1770]

Bir sûreti _____

Kırım'da olan () Sultan *dâme uliüvvühûya* () Serasker-i müşârunileyhe ber-vech-i muharrer emr-i şerîf sâdır olduğu ma'lûm oldukda Kırım'da olan asâkir-i Tatar-ı düşman-şikâr ile Or kal'ası tarafına azîmet ve müşârunileyh ile ittifâk ve ittihâd merasimine riâyet ederek emr-i muhâfazaya ve def'-i keyd ü mazarrat-ı adüvviye dikkat ve ihtimâm eylemesini hâvî, iktizâsı üzere.

A. DVNS. MHM.d, 168/164/650

KEFE’NİN RUSLAR TARAFINDAN ZABTEDİLDİĞİ HABERİ ÜZERİNE ALINAN TEDBİRLER

MEASURES TAKEN UPON HEARING THE NEWS THAT KEFE WAS CAPTURED BY THE RUSSIANS

Benim devletlü inâyetlü atûfetlü ref’etlü veliyyü'n-ni‘am kesîrû'l-himem efendim
Sultanım hazretleri

Tarih-i kâime-i ubûdiyyetten çend rûz mukaddem Kırım cânibine memûr ince donanma-
yı hümâyûn sefâininden bir kıt‘ası Deraliyye’ye vürûd eyleyüp Kırım’da berren düşman-i
dînin galebesine dair bazı hâlât-ı reddiye zuhûrunu ihbâr ve kendüleri firaren bu cânibe
geldiklerini takrir eylediklerinde sefine-i mezkûrenin reisi ve tâifesi ihtiyâr-ı kizib ile neşr-i
ahbâr-ı muvahhaşa eylememek mülâhazasıyla ahz u habs ve bu keyfiyetin sıhhatini ve adem-i
sıhhatinde iştibâh vâki‘ olup ahabâr-ı sahiha vürûduna intizâr olunmak üzere iken tarih-i kâime
günü Canik muhassılı Ali Bey ile Sivas tarafından zehâir sevkine memûr kapucubaşı Ali
Ağa’dan tahrirât vürûd eyleyüp mefâhiminde,

bu defa küffâr-ı dûzah-karar Kırım’da Kefe cânibini zabt eylemekden nâşi vezir Abaza
Mehmed Paşa bendeleri ve sâir bazı efrâd-ı askeriye Kırım’da münhezimen sefine ile Sinob’a
vürûd eylediklerine dair bazı havâdis tahrir olunmağla keyfiyyet-i hâl muhât-ı ilm ü âlem-
iştimâlleri buyurulmak zımnında tahrirât-ı mezkûre ma’rûz-ı savb-ı âlîleri kılınup ancak el-
hâletü hâzihî bu husûsa dair gerek Kırım seraskeri ve gerek şehâmetlü han-ı âlîşân hazerâtı
tarafından henüz hayren ve şerren bir haber zuhûr eylemediğine binâen tafsîl-i keyfiyyete
kemâ hüve hakkuhû tahsil-i vukûf mümkün olmamağla işbu ahabâr-ı acîbe bir sûret-i uhrâdan
galat olması dahi eltâf-ı aliyye-i İlâhiye’den me’mûldür. Maamâfih sıhhati takdirde han-ı
müşârünileyh hazretleri Kırım’dan sefineye rûkûb ile Rumeli sevâhili iskelelerinden birine
vürûd eylemek lâzım gelür ise hey’ât-ı hezîmet ile ordu-yı hümâyûna azîmeti guzât-ı müslimîne
vesile-i dehşet ve fûtûr olacağı ağleb ihtimal olmakdan nâşi müşârünileyhin ordu-yı zafer-
bûya vürûduna bir dürlü cevâz vormeyüp vârid olduğu iskeleden doğru çiftliğinde ikâmet
eylemek üzere taraf-ı Âsafânelerinden memûr ve tesyîrine mübâşir tayin buyrulması emr ü
hümâyûn-ı hazret-i cihân-dâri buyurulduğu ve işbu ahabârın vürûdunda Edirne’den mukaddemâ
Kırım muhâfazasına tertib olunan iki bin nefer bostancı bi’z-zarûr Özi muhâfazasına tahvil
Kırım’a memûr olan donanma-yı hümâyûn sefâininin dahi sülûsânî mertebesi Faş ve Sohum
havâlilerine ve sülûs-i ahârı Özi cânibine ve yine Anadolu sevâhilinden Kırım cânibine
müretteb zehâirin bir mikdârı Özi kal‘ası’na ve mâ-adâsı ihtiyacı eşedd olan Faş câniblerine
sevk ve tesyîr olunmak üzere tasim olunmağla keyfiyyet muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda
bu bâbda cenâb-ı atûfet-meâb-ı dâverilerinin dahi re’y-i rezîn-i isabet-karînleri ne vechile
karargâr olur ise cânib-i bendegîye icâleten iş‘âr ve ahabâr-ı mezkûrenin ordu-yı zafer-bûyda
imkânı meritebe adem-i şuyu‘u husûsuna himem-i aliyyeleri mebzûl buyurulmak zımnında
bâ-emr-i hümâyûn kâime-i rıkkıyet-iştimâl tahrir ve merfû‘-ı pîşgâh-ı ref’et-masîrleri

kılınmıştır. İnşâallâhu teâlâ meşmûl-i lihâza-i atûfetleri buyuruldukda emr u fermân devletlü inâyetlü âtufetlü ref'etlü veliyyü'n-ni'am kesîrû'l-himem efendim Sultanım hazretlerindir.

Fî 7 Ra. sene 1185 [20 Haziran 1771]

Mühür
Mehmed

Înâyet-kârâ,

Tarih-i kâime günü han hazretlerinin bir kıt'a kâimesi savb-ı âlîlerinden şeref-bahş-ı vürûd olup ancak kadem tarihi hasebiyle hall-i akde iştibâh mümkün olmamağla işareti ibtidâr olundu. Emr u fermân Sultanım hazretlerindir.

HAT, 8/262-a

[illegible]

MİRZALARIN VE TATAR ASKERLERİNİN ANTLAŞMA SONRASI DÖNÜŞLERİNE İZİN VERİLMESİ

GIVING PERMISSION TO MIRZAS AND TATAR SOLDIERS TO RETURN AFTER THE TREATY

Benim devletlü saâdetlü mekremetlü mürüvvetli birader-i vâlâ-güherim Sultanım hazretleri

Bundan akdem Devlet-i Aliyye ile Rusya Devleti beyninde madde-i müsâleme neticesi me'âlinde mün'akid olan mütâreke esnasında bâ-izn-i âlî maiyyet-i ihlâskârîde mevcut olan mirzâyân ve asâkir-i Tatar'a mütâreke-i mezkûrenin hulûlü Nevrûz-ı firûzda taraf-ı ihlâskârîye gelmek üzere izn ü ruhsat verilüp îade ve meskenleri olan mahallere ircâ' etdirildiklerine binâen ve bu âvân-ı nusret-me'âlde ... mütâreke hulûl ve Nevrûz-ı firûz duhûlünde mirzâyân-ı mûmâileyhimin bazıları durmayup taraf-ı ihlâs-perverlerine vürûd ve bazılarına dahi tarafımızdan ihbâr olunduğı iktizâsı on beş mikdârı mirzâlar etbâ'larıyla gelüp hâlâ maiyyet-i hâlisânemde mevcut olup mukaddemâ olan asker ile rûz u şeb sevâhil-i Tuna'da karagol olmalarıyla bu havâililerin kaht u killeti iktizâsı medâr-ı maaşlarında usretleri olup ve sevâhil-i Tuna'da vâki' karyelerde dahi kendülere cins-i zehâirden ve dâbbelerine şâir vü samandan habbe ve zerre olmadığından kendülerine ve dâbbelerine kifâyet mikdârı zehâir ve şâir kendü akçeleriyle ahz ve yanlarına akd edüp sevâhil-i Tuna'da kemâl-i intibâh ve basîret üzere iken düşman-i dîn ile madde-i müsâlemeye nizâm verilmeyüp saâdetlü reisülküttâb efendi bendeleri avdet ve işbu Muharremü'l-haram'ın ikinci Salı günü nehr-i Tuna'yı bu tarafa mürûr ve düşman-i dînin sû-i kasdı meczûm olunmağla defterde isimleri mevcut olan mirzâların on beş mikdârı gelüp ve sâirleri karîben gelmek üzere olduklarından mûmâileyhim mirzâların mâhiyyelerini kemâ fi's-sâbık ber-mûceb-i defter bir gün akdem irsâl ve taraf-ı ihlâskârîye tahsis olunan Zilhicce mâhiyyemizi dahi bir kadem akdem îsâline himmet-i aliyye-i vezirâneleri erzân ve şâyân buyurulmak me'mûlıyla kâime-i hullet alâmûhu tahrir ve hâssaten çukadârımız bendeleriyle ba's ve tesyîr kılınmışdır.

İnşâallâhu teâlâ ledâ-şerefi'l- vusûl mirzâyân-ı mûmâileyhimin on beş mikdârı bundan akdemce gelüp ve sâirleri dahi ber-vech-i tacil karîben gelüp irişmeleri ve sevâhil-i Tuna'da vâki' karyelerde cins-i zehâirden bir nesne olmayup rûkûb-ı nüzûl eden asâkir iktizâ eden zehâir ve şâirlerini akçeleriyle alup yanlarına bağlayup rûz u şeb ihale-i çeşm ü basîret üzere oldukları ma'lûm-ı ilm-i âlem-ârâ-yı müşîrâneleri buyuruldukda esâmileri defterde mevcut mirzâyânın tayinâtlarıyla tarafınıza tahsis olunan Zilhicce mâhiyyemizi bir gün akdem irsâl ve îsâline himmet-i aliyye-i âsafâneleri mebzûl ve erzân buyurulması me'mûl ve müsted'â-yı hâlisânemizdir.

Mühür

Han-ı Selâmet Giray-zâde Maksud

[1187] / [1773-74]

HAT, 7/255

KIRIM YÖNETİMİNİN ANTLAŞMA GEREĞİ KIRIM'DAN UZAKLAŞTIRILMASI

EXPATRIATING THE CRIMEAN ADMINISTRATION FROM CRIMEA IN ACCORDANCE WITH THE TREATY

Sâbika Kırım Hanı Devlet Giray Han *dâme ulüvvühûya* hüküm ki

Siz ki han-ı müşârünileyhsiz, zât-ı asâlet-simâtınızda mevdû' ve merkûz olan hulûs-ı taviyyet ve hayırhâhî ve diyânet ve taraf-ı Devlet-i Aliyyeme kemâl-i ihtisâs ve sadâkatınız muktezâsınca bundan akdem hıttâ-i Kırım'ın zabt u teshîri ve derûn ve bîrûnunun Moskovludan tasfiye ve tathiri zımnında hâlâ Trabzon Valisi vezirim el-Hâc Ali Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehû* maiyyetine müretteb asâkir ve donanma-yı hümayûnumla savb-ı memûrunuza azîmet ve maslahat-ı mezkûrenin itmâmında gerek siz ve gerek ihvân-ı hamâset-nişanınız olan selâtin-i hamîyyet-karîn teşmîr-i sâid-i ikdâm ve himmet edüp sizden me'mûl ve muntazır olan âsâr-ı irâkat ve meâsir-i celâdeti ibrâz ve izhârdan cevher-i nebâhet-i asliyeniz *ke's-şemsi fi-vasatî'n-nehârî* zâhir ve aşikâr olup ancak istihsal-i âsâyîş-i ibâd-ı Rabbü'l-âlemîn ve vikâye-i ırz u can-ı aceze ve mesâkin için Saltanat-ı Seniyye-i ebed-kıyâm ile Rusya Devleti beyninde akd-i müsâlaha pezirâ-yı râbîta ve nizâm olmakdan nâşi beyne'd-devleteyn kâim olan mu'âdât ve kefâh mütehavvil-i sulh u salâh olmuştur. Sizin ve maiyyetinizde kemerbend-i gazâ ve cihâd olan selâtin biraderlerinizin meftûr olduğunuz hakkaniyet ve hamîyyet ve taraf-ı Devlet-i Aliyyeme bu bâbda eylediğiniz sadıkâne hizmetleriniz bir dürlü ferâmûş olunur mevâddan olmayıp bi-avnihî sübhânehû ve teâlâ sâye-i mekârim-vâye-i hüsrevânemde nice nice mükâfat-ı cemîlesini müşâhede ile kâm-revâ olacağınızdan başka hakkınızda zuhûr eden da'avât-ı icâbet-i gâyat-ı mülûkânem dünya ve ahirette mürtefi'-i derecât-ı refi'a olmanızı müstelzim kazâyâdan olup el-hâletü hâzihî Rusyalu ile in'ikâd bulan musâlehâ ve muhâdeneye binâen sizlerin ol cânibde tevakkuf ve arâmınızı mûcib bir hâlet kalmamağın yanınızda olan selâtin karındaşlarınız ile bulunduğunuz mahalden nehzat ve Rumeli tarafında kâin çiftliğinize vürûd ve zuhûr-ı ferec-i Hakkı cezm ü tahkik ile devam-ı ömr ü devlet-i hüda vendigarânem da'avâtına muvâzabet eylemeniz bâbında işbu emr-i şerîf-i nevâziş-redîfem ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur.

Siz biraderleriniz hanân-ı selâtin beynlerinde hakk-ı vefâdârî ve rûsûm-ı asâlet-şîârîyi yerine getirüp her birinize olan hüsn-i teveccüh-i dâverânem haric-i hayta-i kıyâs olmak hasebiyle rıza-yı hümayûnumda sa'yiniz meşkûr ve hizmetiniz mebrûrdur. Her dürlü inâyet ve mekârim-i Şâhânem mebzûl ve zıll-ı zalîl-i hıdîvânemde inşâallâhu teâlâ mükâfat-ı celîleye mevsûl olacağınıza kalbiniz şâhid olmağın ber-minvâl-i muharrer ahlâk-ı celâdet-iktirânınızdan yanınızda bulunan selâtin ile çiftliğinize gelüp ikâmet ve tahsil-i rıza-yı yümn-iktizâ-yı şâhâneme bezl-i cüll-i himmet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]188 [Aralık 1774]

A. DVNS. MHM.d, 166/245/563

۱۰۰ فارسیه

Handwritten signature in Urdu script, likely reading "Mirza Aslam Khan" (میرزا اسلم خان), with the date "119" (1190) written below it.

حوض بن لیرد
 بود فعه فریم جانندن و در د ا برن سوطین و میرزا با فلک طرف هما بوزن
 اعطا اوفان کس لری اون بری بوخجه اولوب مده لری دغان بری فیه
 اولوق ^{مطابق} اوقضا ابر اکی بر نقد نیک یوز غوری عظیمه سهو تجر اونی
 مبلغ بفرد هه انا رقیب اوفان صاحبو کحال حاج عیسی اغا قردلی
 طرفدن و بر لک کنه نا جان برین کتوبه اعطا اولغنی اسیر ضابطه
 استیعا و نشر بفاقی اندی قردلی دغان اید معلوم خطری بورق
 اعدوی موجبیه مبلغ بفرد یوز غوری دغان اید معلوم خطری بورق
 قید و ترک اید اعطا اولغنی باین زمان قفلو ساندو سلطان حفیظ لیکور

1962

**İSTANBUL'DA BULUNAN
MİRZA VE SULTANLARIN
MİHMANDÂRINA EKSİK ÇIKAN
BİR SURREDEN DOLAYI ÖDEME
YAPILMASI**

**PAYMENT TO THE HOST
(MIHMANDAR) OF MIRZAS
AND SULTANS IN ISTANBUL
BECAUSE OF A MISSING GIFT
(SURRE)**

Sah

*Telhisi mûcebince Başmuhâsebe'ye
kaydolunup tezkiresi verilmek buyuruldu*

25 R. Sene [1]189

Arz-1 bendeleridir ki

Bu defa Kırım cânibinden vürûd eden selâtin ve mirzâyânın taraf-ı hümayûndan itâ olunan kisveleri on yedi boğça olup surreleri dahi on yedi nefere olmak üzere rabtolunmak iktizâ eder iken bir neferinin yüz guruş atıyyesi sehven tahrir olunmamağla meblağ-ı mezbûr mihmandâr tayin olunan sahib-i arz-ı hâl el-Hâc Abdi Ağa kulları tarafından verildiğine binâ'en cânib-i mîrîden kendüye itâ olunmasını işbu arz-ı hâliyle istidâ ve Teşrifâtî efendi kulları dahi ilâm eder. Ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda ilâmı mûcebine meblağ-ı mezbûr yüz guruş dahi verilmek üzere Başmuhâsebe'ye kayd ve tezkiresi itâ olunmak bâbında, fermân devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerindir.

25 R. sene [1]189 / [25 Haziran 1775]

KIRIM'DAN ANADOLU'YA GÖÇ EDECEK OLANLARIN İSKAN EDİLMELERİ

SETTLEMENT OF THOSE TO MIGRATE FROM CRIMEA TO ANATOLIA

Der-i devlet-mekîne arz-ı dâî-i kemîne oldur ki

Kırım ahalisinden bazı mirzâyân ve ulemâ ve ahalinin mülâhazaya mebnî Anadolu taraflarına bahren mürûrları ihtimalden ba'îd olmayup sekene-i Kırım'dan iskeleler ve kazâlarında o makûleler gemiler ile vârid olmak ihtimali olursa taşraya ihrac ve kasaba ve karyelerinizde hâneler tahliye ve iskân ve keyfiyet-i vürûdlarını ve şöhet ve mikdârlarını icâleten Deraliyye'ye ilâm ve ba'dehû ne gûne emr sâdır olur ise mûceb ve muktezâsıyla amel ve hareket olunmasını hâvî şeref-rîz-i sudûr eden emr-i celîlü's-şân ve mûcebince mektub-ı emr-i üslûb-ı Sadrâzamî tatar Mehmed kulları yediyle Mesevri Mahkemesi'ne vürûd ve sicill-i mahfûza ba'de'l-kayd ayân ve zâbitân ve iskele ümenâsı meclis-i şer'a ihzâr ve muvâcehelerinde feth u kırâet olundukda cümlesi sem'an ve tâ'aten merasimini ba'de'l-edâ ber-mûceb-i emr-i âlî amel ve harekete taahhüd ve mübâşir-i merkûm kulları itmâm-ı hizmet birle avdet olunduğu bi'l-iltimâs huzur-ı âlîlerine arz ve ilâm olundu. Bâkî emr hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-ışrîn min şehri-i Rebîülevvel li-senetin ihdâ ve tis'în ve mi'ete ve elf.

El-abdü'd-dâi li'd-Devleti'l-Aliyyeti'l-Osmaniye

Es-seyyid **İbrahim** el-müvellâ Hilâfete-hû
be-kazâ-i Mesevri

*

Mazmûnı verilen emrin kaydı bâlâsına şerh verilmek buyuruldu

Fî 8 R. sene [11]/91

Der-i devlet mekîne arz-ı dâî-i kemîne oldur ki

Kırım ahalisinden bazı mirzâyân ve ulemâ ve ahalinin mülâhazâta mebnî Anadolu taraflarına bahren mürûrları ihtimalden ba'îd olmayup sekene-i Kırım'dan iskele ve kazâlara o makûleler gemiler ile vârid olmak ihtimali olur ise taşraya ihracı ve kasaba ve karyelerde hâneler tahliye ve iskân ve keyfiyet-i vürûdlarını ve şöhet ve mikdârlarını icâleten

Deraliyye'ye ilâm ve ba'dehû ne gûne emr sâdır olur ise müceb ve muktezâsıyla amel ve hareket olunması bâbında şeref-rîz-i sudûr eden fermân-ı vâcibü'l-ittibâ tatar Mehmed kulları yediyle Varna Mahkemesi'ne lede'l-vürûd imtisâlen-lehû ba'de't-tescîl ayân ve eşrâf ve iskele ümenâsı ve sâir zâbitân muvâcehelerinde feth u kırâet ve mazmûn-ı münîfi ifade ve tefhîm ve tenbihi muktezâ olanlara tenbih ve tekid olundukda sem'an ve tâ'aten merasimini ba'de'l-edâ ber-mantûk-ı emr-i celîlü's-şân amel ve hareket ve tenfiz-i emr-i âliye cümlesi taahhüd-i tam eyledikleri bi'l-iltimâs pâye-serîr-i a'lâya arz ve ilâm olundu.

Bâkî, emr li-men lehû'l-emr.

Fi's-sâni ve'l-ışrîn min Rebûlûlâ li-senetin ihdâ ve tis'în ve mi'ete ve elf.

El-abdü'd-dâî li'd-Devleti'l-Aliyyeti'l-Osmaniye

Es-seyyid **Abdülkerim** el-müvellâ Hilâfete hû
be-kazâ-i Varna

[16 Mayıs 1777]

C. MTZ, 951

عوطط عطف حرفه جفا نایبند قوم اهل بسک متعوض اولدلی قیام و بنما رو وظائف و سایر زمان یا ره لری بعضی نیت او در لری اولوب و بعضی
رفع اولسن اولغین دفع و تدرک صاحب لری کما لایق انفا اولوب بود و قد مطلوب لیا بود و زده او غور دین سیر یا نبل مقدور اوی حق تعالی لیلک
عود و عیالیه مطلوب نایل اولق مستور لور دسه نون بوبله دخی هر لری علی استیقامت محرم و ملتفت اوله حقاری مشور تألیف کتوب لری مختلفا عموما
علم و امر او اغراض و میرزا بان خرقه خطا با بر خطه امر عالی با نبله

دوون قریبہ واقع اور دریا طلعہ لری و اوج ابود و جوتار و طریض طابریہ لرن طریج و جبہ جی و عربہ جی اعوان و فخرات یومیر لریہ
مصرف اولوس ایستانبول و اناطولی جانب لرن بوزنہ اخوات و فخر لری بنم ایله تمکلت او زده قطعه اسرعی و دنی بارید

KIRIM'DA HAZIR OLUNMASI İÇİN İLGİLİLERE EMİRLER YAZILMASI

WRITING ORDERS TO RESPONSIBLES TO BE READY IN CRIMEA

Tavâif-i Tatar'ın devleteyn beyninde serbest kalmaları Moskov keferesinin matlûbı iken tavâif-i mezkûrenin serbest olmaları meşru' olmadığından nâşî şevketlü, azametlü, kudretlü, Padişah-ı âlem-penâh efendimiz hazretlerinin dahi bir dürlü rıza-yı hümayûnları olmayup bu bâbda kefer-i mesfûre ile harb ve kıtâla bed' ve mübâşeret olunduğunu ve bizlerin donanma-yı hümayûn ve sâir kadr-i kifâye asâkir-i İslâm ile mahzâ kendülerinin şerr ü mazarrat-ı küffârdan halâs eylemek kasdıyla tayin olunduğumuzu ve mahsûben bi's-selâme sevâhil-i Kırım'a dahil olduğumuzda bizlere refâkatden düşman-i dîn hazelân-ı karîn ile muhârebe ve mukâteleye şurû' etmelerini ve eğer varan asâkir-i İslâm'a bazı gûne itizâr-ı nâ meşru' ile refâkatden ibâ' ve imtinâ ederler ise rûz-ı cezada cevaba kâdir olamayup mazhar-ı ikâb-ı hazret-i Vâhidü'l-Kahhâr olacaklarını cihâd hakkında nâzil olan âyet-i kerîme ve hadîs-i Nebeviye'yi derûn-ı mektubda sebt ile cânib-i hazret-i velî-ni'amdan ve revnak-efzâ-yı sadr-ı Rûm karındaşımız hazretlerinden Kırım ve Kuban câniblerinde olan ulemâlara hitâben birer kıt'a mektub-ı âlîleri yazılup iktizâsına göre tenbih oluna.

Avâtıf-ı aliyye-i hazret-i cihân-bâniden Kırım ahalisinin mutassarıf oldukları zeâmet ve timâr ve vezâif ve sâir nân-pâreleri bazılarının üzerlerinde olup ve bazılarının ref' olunmuş olmağın ref' olanların sâhiblerine kemâkân ibkâ olunup bu defa matlûb-ı hümayûn üzere uğur-ı dîn-i mübînde bezl-i makdûr idüp Hak Teâlâ-yı Leyyi'nin avn u inâyetiyle matlûba nâil olmak müyesser olursa bundan böyle dahi her birileri âlâ-merâtibihim mükerrerem ve mültefit olacaklarını müş'ir telif-i kulûbları zımnında umûmen ulemâ ve ümerâ ve ağavât ve mirzâyân-ı Kırım'a hitâben bir kıt'a emr-i âlî yazıla.

(1190) / [1776-1777]

A. DVN. KRM, 1/19

فصلی در بیان طایفه و فرقه کلاسی
و فرقه دینی کلان اوزده امین
افزون معنی علیه علیاری
فرقه دینی و فرقه او زبان

فصلی در بیان طایفه و فرقه کلاسی
و فرقه دینی کلان اوزده امین
افزون معنی علیه علیاری
فرقه دینی و فرقه او زبان

نم عادیو مکرناو دفناو خبا اعم و عینا خفیر

بونا ده قریم سوزلر معنائقا وودوبیرن سینه در وبلرینک تغیر برله نوزاریت
 اولدیکینا نال صحت و حقیقتی ایشیجرا ایشیجی و جا ووزن یا و انا ووزن واز
 لغت و دان قائم نری تغیری واصل و منزه طالع خا و کادنی مل لغتی قریم
 اها بیغی غنک بلک تغیر لربطافه فاج ووا وویج حرکت و غنک لری ورت
 اولد مرهاجه و جا و د لری و لکی مناهن می او بی طرفیج کاه و
 قصیده جانی غنک وودوبیرن و غیره خبر جینک حالت تغیری کین باص
 و بی و دو قائم و لربطافه و غنک لغتی مرفوع کدوی و
 معانی و بی کین مزار و هیز جا و لکی و کین و نزه عریع الفوار
 و لغتی و لی فایغی و بی مستطافی لرنه کیری صورتی لکی فایغی و بی
 ایه تغیری کدوی و نوز و حد و غنم و غنم و نوز و حد و غنم و غنم و نوز و حد
 ما و جیه قائم حاصره و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم
 بود و لغتی غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم
 حصار و لغتی و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم و غنم

KIRIM HALKININ ŞAHİN GİRAY'A KARŞI KOYDUKLARINA DAİR TAKRİRİN TAKDİM EDİLMESİ

A REPORT (TAKRİR) PRESENTED BY THE CRIMEAN PEOPLE IN WHICH THEY EXPRESSED THEIR OPPOSITION TO SHAHIN GIRAY

Baht Giray Sultan'dan Yeniçeri Ağası kullarına vürûd eden kâime ve Kırım'dan gelen Baht Giray'ın âdemi Mehmed Çelebi'nin takriridir ve merkûm Mehmed Çelebi dahi gelmek üzere imiş. Geldikde tekrar suâl ve cevap olarak takriri ahz ve ma 'rûz-ı atebe-i ulyâları kılınacağı ma 'lûm-ı âlileri buyuruldikda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Benim saâdetlü mekremetlü rif'atlü muhibb-i hâlisim ağa-yı âlişân hazretleri

Bu esnada Kırım sevâhilinden müte'akiben vürûd eden sefineler reislerinin takrirleriyle tevâtür-yafte olan keyfiyyâtın sıhhat ü hakikatini isticlâb olunduğı vech üzere imâ ve iş'ârımıza dair ba's olunan kâime-i şerîfeleri vâsıl ve me'âline ittılâ'-ı hulûskârî şâmil olmağın Kırım ahalisi Şahin Giray'ın teklif-i mâlâ-yutâk tâb-âver olamayup hareket ve Şahin Giray üzerine olan muhâceme ve cesaretlerini re'yü'l-ayn müşâhedesi olup on iki zarfında mücerred âgâh ve ihbâr kasdıyla cânib-i halâskâra vürûd eden âdemimiz Mehmed Çelebi'nin hulâsa-i takriri keşîde-i beyaz olunup derûn-ı kâime-i v[â]lâya mevzû'an savb-ı saâdet-me'âba ba's olunmağın merkûmun kendüsi dahi ma'ân tesbîl olunacak iken şedâid-i vâhdan bîmâr olup rûkûb ve nüzûle adîmü'l-iktidar olduğundan irsâli tehir olunup istintâkı lâzım geldiğı sûretde lede'l-âfiye ba's olunacağı ile takrir-i mezkûrı mürüvvetlü sadrâzam ve efham-perverimiz hazretlerine arz ve irâet buyurmaları me'mûliyle kâime-i hulûs-re'y tahrir olundu. Bi-mennihi teâlâ ledâ-es'aidi'l-vusûl keyfiyyet karîn-i ilm-i saâdetleri buyuruldikda şimdiden cânib-i Kırım'dan celb olunan havâdis takrir-i mezkûre olmağın huzur-ı lâmi'u'n-nûra arz ve tebliğ e arzânî-i himmetleri me'mûldür.

Fî 11 L. sene [1]191/ [12 Kasım 1777]

Mühür
Baht Giray

A. DVN. KRM, 1/31

[illegible]

ŞAHİN GİRAY'IN TATAR ASKERLERİNE RUS ASKERÎ ELBİSESİ GİYDİRMESİ

DRESSING RUSSIAN ARMY UNIFORMS BY SHAHIN GIRAY TO THE TATAR SOLDIERS

Baht Giray Sultan tarafına Kırım'dan vürûd eden Mehmed Çelebi'nin takriridir

Fî 15 L. sene 1191 / [16 Kasım 1777]

Özi Valisi Vezir Yeğen Mehmed Paşa kullarından bundan akdemce vürûd eden tahrirâtda Kırım'da vuku' bulan ihtilâl ve muhârebeyi müşâhede edenlerden Baht Giray Sultan'a müteâllik Mehmed Çelebi nâmında bir âdem Özi'ye vürûd ve andan Baht Giray Sultan tarafına rahî olduğu muharrer ve mestûr olmakdan nâşî hâk-ı pâ-yı hüsvânelerine arz olunduğı üzere sultan-ı mûmâileyh bendelerine mahsûs tatar irsâl ve mezbûr Mehmed Çelebi getürdülüp kapuda istintâk olunmağla merkûmun kaleme alınan takriridir. Manzûr-ı hümayûnları buyuruldukda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Bu kulları Kırım'dan çıkalı on sekiz gün oldu. Mâh-ı Ramazan-ı şerîfin yirmi yedinci günü bu cânibe teveccüh eyledim. Şahin Giray Kırım ahalisinden altı bin süvari ve altı bin piyade asker tahrir ve içlerinden yüz elli neferini intihâb ve Kaçıbağçesi nâm mahalden Balaklava'ya irsâl ve lede'l-vürûd mezbûrları Moskovlu ihâta ve cümlesine şayka ve soltat libâsları giydürüp kendü gemilerine vaz' eylediklerini Şirin beylerinden Şeyh Mirzâ Kırım askerine haber verdiği esnada Şahin Giray memlekete murahhas tayin eylediğı on iki nefer mirzâlardan Kusay nâm mirzâyı sâlifü'l-beyân Kaçıbağçesi'nde askerin içine tesyîr ve asâkir-i merkûmenin silahlarını almasını tenbih ve ol dahi varup ibtidâ askerin onbaşlılarından Seyyid Molla Ahmed'in eslihasını mutâlebe eyledikde muradları kendülerini yüzer ve yüz ellişer nefer ayırup küffâra verecekleri olduğu ma'lûmları olmakdan nâşî merkûm Seyyid Molla Ahmed'in ikdâmıyla cümlesi Kusay'ın üzerine hücum ve yanındaki bin nefer Kazağı kılıcdan geçürüp Kusay maktûl ve Şahin Giray mecrûhen Kınaz Prozorovski'nin yanındaki Moskovların içine firar ve Kırım askerinden bir fırkası Balaklava'da olan gemiye vaz' etdikleri yüz elli nefer elh-i İslâmı gerüye istirdâd ve şayka ve soltat libâsıyla müşâhede ve bi'l-küllîye ahali ayaklanup Veli Seyyid Şah nâm merd bahadır sekiz bin nefer ve Çoban Giray neslinden Yenikal'a etrafında sâkin Halim Giray Sultan sekiz bin nefer asker ile ehl-i İslâm'ın imdâdlarına vürûd ve bendeleri çıkdığı esnada müctemi' olan asâkir-i Tatar elli bin mikdâra bâliğ ve bir taraftan dahi gelmek üzereler idi ve mecma'-ı leşker-i Kırım, Kırım'ın vasatında ve Karasu civarında Adaergi nâm mahaldir. Bu hadise hudûs ve Şahin Giray Prozorovski'nin yanına firar eyledikde ahali âdem gönderüp "Şahin Giray hanımız ise âni ve murahhas ettiği mirzâları bize ver ve biz bildiğimizi işleriz" dediklerinde "Şahin Giray kraliçemizin misafiridir, size veremem, kraliçemize on iki bin asker ve on iki bin at vermek

üzere taahhüd etmeğle bizler onları alup avdet edecek idik, çünkü iş böyle oldu, bana on beş gün mehl verin devletime bildireyim ne cevab gelür ise mûcibiyle amel ederim" kelâmını irâd ve esna-yı cengde mezbûr Kusay ve Selman Şah ve Arslan Şah nâm üç mirzâ Şahin Giray'ın tarafdârı olmağla katl olundular ve Şahin Giray'ın mîr-i mîrân nasb eylediği Celal Bey Karasu kurbunda hânesine firar etmeğle ahali ahzına bir fırka asker gönderdiler ve merkûmun oğlu Seyyid Şah'ın atalığı maktûl ve kendüsi Or kal'asına firar eyledi.

Bu aralıkda Baht Giray Sultan efendimizin akrabasından yanında olan Salih Bey'in vâlidesi Özi valisi tarafından gönderilen tombaza süvâr ve Özi'ye gideceğini Kırım askeri istimâ eylediklerinde kulunuzu sultan-ı mûmâileyh gelüp keyfiyeti ihbâr ve ol dahi Devlet-i Aliyye'ye iş'âr eylemek için göndermeleriyle zıkr olunan tonbaza rükûb ve Özi'ye hurûc ve andan sultan hazretlerine geldim. Biz Özi'ye duhûl eyledikde verâmızdan Kırım'dan âdem geldi. Asâkir-i Kırım Şahin Giray'ın müceddeden Bahçesaray'a karîb yerde yaptırdığı metrislû kal'anın üzerine Kırım askeri hücum ve derûnuna koyulduğu altı bin nefer küffâr askerini kılıcdan geçirdiklerini ve Şahin Giray ve Moskovlu tarafında dört beş nefer müfsid tarafdârandan gayrı ahaliden kimesne kalmayup umûmen ulemâ ve ümerâ ve Şirin beyi ve kara halkı bu ittifâkda beraberdir. Cümlesi mevti gözüne alup ıyâl ve evlâdlarını fedaya karar vermişlerdir. Kırım'ın Kefe ve Gözleve ve Balaklava iskelelerinden gayrı Yalta ve Mankub ve bunun emsâli sevâhilde eğerçi Moskovlu yokdur ve lâkin Balaklava'dan mâ-adâ büyük kalyon yanaşacak iskele mefkûddur. Özi muhafızı vezir-i mûkerrem saâdetlû el-Hâc Yeğen Mehmed Paşa hazretleri ihtiyâten yüzer ve yüz Ellişer nefer asker alup tombazlar tedârik etdüdü ve Or'dan berü Kırım'ın içerüsünde Sarıpolat nâm iskeleye Özi'den tombazlar ile asker dökmek kâbildir ve iskele-i merkûma Akmesid'e karîbdır ve küffâr el-hâletü hâzihî kırk dokuz senesinde Kırım'a duhûl eylediği Çonkar geçidine dokuz saat ve Yeni Kal'a'ya otuz altı saat mesafe Kırım'ın içinde Buriçe nâm mahalle cem' olmaktadır deyu takrir eder.

[16 Kasım 1777]

A. DVN. KRM, 1/35

RUSLAR'IN KIRIM'DA HAN SEÇİMİNE MÜDÂHALELERİ

INTERVENTION OF THE RUSSIANS IN THE ELECTION OF KHAN IN CRIMEA

85

Telhisi mücebince işbu tertib defteri Başmuhâsebe'ye kaydolunup tezkire ve sûret ve emri tahrir olunmak buyuruldu

Fî 18 Za. sene [1]/191

Arz-ı bendeleridir ki

Devlet-i Aliyye ile Rusyalu beyninde vuku' bulan musâlaha şurûtunda mastûr Tatar'ın serbestileri maddesinde fîmâ-ba'd Rusyalu'nun askerleri Kırım'a girmeyüp Kırım hanlarını umûmen kabâil-i Tatar ve sülale-i Cengiziyye'den kendü rıza ve ittifâklarıyla intihâb ve kat'a kimesne karışmaksızın hüsn-i iradeleriyle ihtiyâr ve taraf-ı devlet-i ebed-müddete kavm-i Tatar'ın teba'ıyyet-i şer'îleri cihetiyle derhal keyfiyyeti Deraliyye'ye arz u mahzarlarıyla ve hanlık teşrifâtı irsâl ve hutbe ve sikke nâm-ı nâmî-i mülûkâne'ye kırâet ve darb ve Kırım ulemâsından nasb-ı kuzâta izni muhtevî Kadıasker-i Saltanat-ı Seniyye tarafından mürâsele itâ olunmasını tevâfuk-ı devleteyn ile senede rabt ve mezkûr ve bu vechile şîrâze-i musâfât mevsûk olup cânib-i şâhânedan mugâyir-i vaz' vuku' bulmuş değil iken geçen sene Rusyalu hilâf-ı ahd ü peymân otuz-kırk bin nefer Kazak ve Kataf'a terfîk ve iki taraftan derûn-ı Kırım'a duhûl ve ahali-i Kırım ve tavâif-i Tatar'ın muhtar ve müntehab hanları olan Devlet Giray Han'ı Kırım'dan ihrac ve cebren ve kerhen Şahin Giray'ı hanlığa kabul etmelerini ibrâm ve etraflarını ihâta ve zor ile yedlerinden istedikleri gibi mahzarlar ahz ve Devlet-i Aliyye dahi Rusyalunun bu hareketleri münâfi-i şurût-ı ahd olduğunu Dersâdet'de mukîm elçilerine defeâtle beyân ve bir kıt'a takrir dahi itâ edüp askerlerinin Kırım'dan ihracını ve Tatar'ı kendü hallerine terk ile hanlığa kimi intihâb ederler ise bilâ-ihbâr mahzar etmeleri lâzım olduğunu beyân eyledikce Moskovlu bir dürlü hakka razı olmayup günden güne Kırım'a asker celb ve bilâhare bu esnalarda Kırım ahalisinin genc evlâdlarını ahz ve şapka ve soltat ve katana libâsları giydirüp kefare hey'etine koymak ve dîn-i İslâm'ın bir dürlü kabul etmeyeceği zeyy ü kisveye idhal ve hatta soltat ve katanalarını zümre-i müslimînin ıyâl u nisvânları arasında kıslamak üzre karar verildiğini Tatar-ı diyânet-şiâr müşâhede ve Kırım ve Kuban ve havâlisinde bulunan tavâif-i Tatar'ın mecmû'unu bir yere ictimâ ve dîn ve şeriâtımıza el vermeyecek teklifi bize etme ve Devlet-i Aliyye ile sulhde hanlar bizim intihâbımızla olmak ve sizin askeriniz bizim içimize girmemek meşrût olmağla biz Şahin Giray'ı hanlığa kabul etmeziz. İçimizden çık git ve bizi hâlimize terk eyle deyu Rusya ceneraline haber gönderdiklerinde bir dürlü ısgâ etmeyüp asker ve tob ve cebehâneleriyle sükkân-ı Kırım'ın üzerlerine hücum ve miyânelerinde muhârebe-i azîme ve mukâtele-i cesîme vuku'uyla kâffe-i kabâil-i Tatar Âsitâne-i şevket-âşiyâneye kanlu mahzarlar tesyâr ve Moskovlunun şerhlerinden tahlisleri emrinde istigâse ve istimdâd etmeleri

hasebiyle sudûr-ı kirâm ve ulemâ-i izâm ve ricâl-i ebed-kıyâm ile akd-i meclis-i şûrâ birle gelen mahzarlar feth u kırâet olunmağla Rusyalunun tasaddî eyledikleri hâlât ahidnâme şerâ'itine mugâyir ve kurb u civar-ı Saltanat-ı Seniyye'de bulunan ahali-i Kırım ve tavâif-i Tatar'a igâse ve imdâd zimmet-i himmet-i mülûkâne vâcib ve kâffe-i ehl-i İslâm'ın uhdelerine farz-ı ayn olduğu kibel-i şer'den cevab verildiği ecilden Kırım'da vuku' bulan bu hadiseden mâ-adâ Moskovlu'nun Leh derûnunda hududa karîn yerlerde askerleri ictimâa başladıkları mukarrer ve bu tavr ile hudud-ı Memâlik-i Mahrûse'ye tecavüz eyledikleri takdirde muhâfaza-i sügûr ve müdâfa'a-i husûn vâcibâtıdan olup tedârikât-ı kavîyye ve celb-i ecnâd-ı zafer-mu'tâda mübâşeret birle cüyûş-ı zafer-pûş-ı Devlet-i Aliyye'nin müste'inen bi'llâhi teâlâ nevrûz-ı firûzda İsmail Kasabası etrafında ihtîşâd ve ba'dehû iktizâsına göre serhaddât-ı mansûreye teveccüh ve azîmetleri ittifâk-ı ârâ ile lâzım gelmeğın binâ'en-aleyh bi-mennihî teâlâ İsmail Kasabası'nda tesyîr-i asâkir ve nakl-i zehâir için müceddeden inşâsı muktezî olan elli kıt'a tombazlar İsakçı cânibinde Cîsr Emîni kulları marifetiyle inşâ ve nevrûz-ı firûzdan mukaddem tekâmîl olunmak üzere iktizâ eden ecnâs-ı kerestenin icab eden ücret-i kat'îyye ve nakliyyesi uhdesinde olan Eflak cizyesi malından mahsûb olmak şartıyla Eflak voyvodası marifetiyle icâleten kat' ve nakl ve mâ-adâ mübâyaaşı lâzım gelen âhen-i hâm ile amele icârâtı üç bin üç yüz kırk iki buçuk guruşa bâliğ olduğunu müş'ir Başmuhâsebe'den tahrir etdirilen tertib defteridir.

Ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda mârru'z-zıkr tombazlar mûmâileyh marifetiyle icâleten inşâ ve tekâmîl ve vakt-i mezkûreden mukaddem hâzır ü âmâde eylemek üzere işbu tertib defteri Başmuhâsebe'ye kayd olunup meblağ-ı mezbûrun tezkire ve sûret ve iktizâsına göre emri yazılmak bâbında emr u fermân devletlü inâyetlü Sultanım hazretlerininindir.

Fî 21 Za. sene [1]191 / [21 Aralık 1777]

C. HR, 5853

مرکز و مرکز صوبہ سندھ

[illegible][illegible]

خطی بنویند و بنویسند
بنویند و بنویسند
بنویند و بنویسند
بنویند و بنویسند
بنویند و بنویسند

۱۲۶۰

۳

[illegible]

بسم و بسم طریقه کلام و تالیفات نفیسی
 صاحب قریب صورت و تالیفات نفیسی
 و یادنامه ایست خیر و علی العجله
 عالی طریقه حجاب و سایر اقفاط
 المصنف کلام و تالیفات
 المصنف کلام

بادشاه

شودند و کرامت و مهابت و درین و فی نعم اقدم
 سلطنتی خان او زین قریب عبور ایدیکان خبری ابله فریبودن اوزی و بنه استغناء و
 و قریب ایچده طرف طرف مستولی اولان کفار ابله مقاتله اوزده اولدغی حاوی وارد اولد
 محضری و بارون طبله کوزرد طای شفته بی و بر سر ابله ارسال ایتکله معوضی حضور
 معدن موفور ظل الهی قریب محضرد درون قریب اها لیسک عرکری امضایله محضری کاغده
 ذی القدر نیک البخی کونه کلن اهل اسلام بنات و منات اوزده کفار ابله جهاده اولوب
 و لکن بیرلی کفار اولدای نواردیله قریب مستولی اولمقد اقامای ظاهر و کوه عا و سلیمان
 بحرین و اقامدن خالی اولدغی محضردین باهر اولمقد بوزن اقدم حاجی علی با و اوزده
 کفه دن فرار اذی القدر نیک اون برنجی کون و رود ابله ارجلی حسن و سیک تقریر کون
 کفار کفه به جم و قتل عامی خصوصی جناغه مقود سی اولدغی و المیزانی فریبودنک بای و اوزده
 هنوز نزول عاوی اولدغی بودغه کلا محضرات نصیق ابدی معلوم ها بوه سلوک ابدی و اوزده
 ادره و خان شودند و کرامت و مهابت و درین و فی نعم اقدم یادشاه محضردین

و تالیفات او را فی او زین کتورن ماناران جا کونیک دخی تقریری خله التوب عرض اولدغی
 و بوماندی و سلطنتی خان قریب کون و فریبودنک بنات و منات قریب عرکری حاجی علی با و
 قریب کون مقضای اوزده و کون و غزیه بیه اولمقد محضردین و اقامدن تقریر نیک
 صورتی حجاب محضردین جا کونیک ابله جانب مشار ابله ارسال اولدغی و اجهت حالده ابدی و کون طریقی
 بوردقده خله ندر الامور

بودن او زین عودت ایرن جو قرار آسید احمد قولدند
 ۳۷ و ۳۸
 فقره

بوقولدی اوزیرن جقانی اون دوت کون اولری ندر لی حقا ذن
 بش کون اول قریون کی نفر کینه اوزی ویزی وزیرکم معاد کلو
 کین محمد پاشا حضرت نه کلون قریم عاکرینک کینو غی سون افلا و حلا
 طرفلرون کی قطعه کاغذ کوردیلر مفرولر نه بر مقدار طوخی نفر الح
 و حیا لة قدر کفای باروت و جبه خانه کوندرشی ناز ورجا ایتمک پاشا
 بوماده لره حقیقی اولمغله معبر قالمندر و الحاله هنر قریم درون
 کسان بکون افزون لشکرتا تار جمعا آت اوزر نه اولوب کفا و خاکس
 بش محله موجود و دوت فرقه سنک اطرافنی تانار احاط و بر دولتی
 حقا و سیوب اجلند کفار حالدی پریشان اولدنی و اصل کلون
 مسعود عکری قره صوده اولمغله کلون اولمدرن جقد قری کون دوت
 قره صوبک درونزه اطرافنی قوری و بر و سنک اوزر کشت و کار
 و یا قوب یقه منلو هر کدی یوغینک بوشا ده قره صوب کوندرنی اهران
 و بش مرتبه ایصال خا را بد کدی و قتم تانار مصحف و نان و نمکه
 ال اوزر عون حق ایله و غنی قریون حقا رمد حقه اکلرون غنم
 اوزر جمله حق مین ایروب و ندری و غنومده لطف حق ایله مقولوب
 محاذیه قیام ایره حکمری و بونزه بویله اعدا کت طابور موعود کلون
 و دول علیه دن کند لره امداد اولمدرنی تقدیرده مقار و سترک
 اوله جقدی غایان اولمغله جاب سلطت سنیه دن عاکر ایله امداد
 اوله حقی معلولری اولسه به ده دکن غایت و ج العالمین ایله
 دشمنک انزیشه لری اولدنی و ناهیدلین و زری مقارنه اولان
 عبدالولی پاشا نام کسه اهلای قریم ایله مقدم ایوان ایون و ندری
 اداوه عاکره تحفین اعشار مین دبا طره مهور اولان کفره ندر خدای
 مرقم عبدالولی پاشا برکاغذ حیرت و قره صوده کی طابور لره ندر
 ایتمک ایچون کندوب عیش کسان دکن بار کیر ترارک و خضیه کوندر
 استدعا اولدنی با د کیر لری جم وارسال اداوه ایدنی قه ناکار
 استماع و مزبور عبدالولی قتل و بها و کرای نام سلطانی جهود کلونه
 وضع و جیب ایز کدی و قبول بک نام سیرا کفری قول اندکی مشهور
 اولدنی و کفار دن بو محاربه لره اولوز بیک عکری قتل اولدنی
 و در و ایرن کی نفر اولمدر جنود ویر دیلر و اوزی ویزی ویزی مشا ایدله
 ایچنه و سقد لونک عسکر لری اولان محاربه جاسوس کوندرش و غنم
 کین جاسوس عودت ایروب درون لهن و حدوده سمت محاربه
 مقصد لونک خط یکری کی بولور عکری اولوب کی بولمقی اقطاع
 و هیات صلحانه طوعنی کوندر و بر نه محله ایصال ایره خلک معلوم
 عکمر مذکور صحای مزبور ده کیرا مین عظیم قریه نصاف و بیک
 بشور نفری مشرت برودتون هولک و قوری کیر و عودت ایر کدی
 مشهوری اولدنی جاسوس مزبور مجتهد ویر کدی مشا ایدله کوندر لسانا بولور

وزیرت و اهلان بونزه لرنه حین و اعدیه سپارش ایدری جنود لرد
 و سیم اهلای یا اول بهاده و یا خود معاذ الله تعالی قش ایچنه
 مغلوب اولوب اوزی قار سر سینه و رود و یا اکتساب غله رله
 کلون و هجوم و محاربه و بر و طره مرر ارا ده و کجید طلب ایز کدی
 قندرق نه جواب ویر لیه کدی و بوجاق خلای اهلای امداد ایچون قریه
 کدار مطا لسنده اولور لایسه منع و ساعی مشق لرون قشینی اختیار
 اوله حقی معلومی اولمغله ساعت اتم بوندرن جوابدنی اقدرون
 کندر اشرا ریمنی ناز ایدر بوزن اطه حق اوزی قلم سنک مقارنه
 بر خانی جنبره اولوب معاذ الله تعالی اعدای دین اطه مذکوره
 بر طایفه یا ویشی اون طوب وضع و اوزر حقه سنک تعیین ایتمک
 اوزم کلسه الله تعالی کوندر مسون اوزی به دوفا غایم امداد حال
 اوله جقدن شقه قلمه مرقومه ناک امانی قطع ایره هک برلرون
 محل اولمغله اوزی اهلای و اما حنا رالیه کلون الله غنم بر طایفه
 قلمه مزک کیدیر بوکا بر طایفه اولسون انشا و بر قاع طوب بقیم
 و بش اون نفر وضع و سنک کلون لیه اهلای رسوز و کلاز ایتمک درر
 طرف دوله علیه دن ذکر اقطاع برون اطه سنه قلمه انشای حسن
 پاشا لایقه سنک تقیری ایچون بونک اعیانده قوی کلمه عبدالوهاب
 افغانا امینی لب اولمغله بوقولدی افغانی مزبور لری اوزی ی کوندر
 حد ذاته بر دنی و حسی و ردیل شخص اولمدرن ناهای اوزی یوزلی
 پاشا و اهلای سرحد بره زن اطه سنک اهلای متوجه قوی کلمه
 ایز کجه بکا پادشاه نه ویردی بر باره به مالک و کلم طانی وضع
 ایتمک احتیاط لیو قدر کوی و دخی لانه العیه و و اخذول سرحدی
 موجب اوله حق انواع کلمات ایله آرز قالدیرک اوزر بر قیه
 اصراش ایله مزبور عبدالوهاب افغان برقا حیرتیه به آنچه بر قیه
 الکی سنو سی حاصل اولور بری قطعه جققله مالک شخص قبول
 اولوب حناست طوی سبی ایله بر آنچه به برامیه حقی و فرضا مصارف
 ابنه ایچون میدون کلی آنچه دخی و رله ابنه مذکوره بی اداوه ایچون
 مقدر اولمغله ایزدیر مزبور معلوم مرتبی بویله و قد سرحد مزبور دن
 دفع و قلمه ناک بریه القای و مصارف ابنه بی مالک اخذ و بر نه
 بر معتمد آدم تعیین بوردی ساره عورت ایستوندر و هم شوبوزن اقله
 بران اول ترا لنه با قلدرن بویله افاده ایله دیو تویه ایدری
 و شیکرای خان حقیق دینه الحاج حسن کونیه کی ساعی قالدنی
 کول نیشده مصدا دتم اتم آنون حکم و اوزی به ایچ ساعت قریب
 حاجی حسن کونیه واروب محل مزبور ده قالدی ایدری اوزی طرفون اداوه
 ایدر کلمه ساعی هوا ایدر قریم کسه کران ایدری شیکرای سلطان
 چنگله ده نصاف ایدم بونکون قش کوندر و خان قش و اهلان و درون
 با نادون غیری کسه واقف و کلمه کلون و زده اولان مقولور اوزی
 و لینه کدیجه اولی لور لری و کندر و بر شقه معاهده اولمدرنی
 دخی لانا افاده ایدری دیو لقره ایدر

KIRIM'IN RUSLAR TARAFINDAN İŞGAL EDİLMEMEYE BAŞLANDIĞI HABERLERİ ÜZERİNE ACİLEN YARDIM GÖNDERİLMESİ

SENDING ASSISTANCE IMMEDIATELY TO CRIMEA UPON HEARING THE NEWS OF THE OCCUPATION BY THE RUSSIANS

Benim vezirim,

İşbu Kırım tarafından gelen feryâd-nâmelerin sûreti ve tatarın takriri Ali Paşa tarafına icâleten tahrir ve ale'l-acele Kırım'a imdâd eylemesi tenbih ü tekid olunan ve sâir iktizâ eden iânetde kusûr eylemeyüp lâzım gelen tedâbiri görülmek matlûb-ı hümâyûnumdur, göreyim seni

Şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü velî-nimetim efendim Padişahım

Selim Giray Han Özi'den Kırım'a ubûr eylediğinin haberi ile Kırımlı'dan Özi valisine istigâse ve istimdâdı ve Kırım içünde taraf taraf müstevli olan küffâr ile mukâtele üzre olduklarını hâvî vârid olan mahzarları ve barut talebiyle gönderdikleri şukkayı vezir-i müşârünileyhe irsâl etmekle ma'rûz-ı huzur-ı ma'delet-mevfûr-ı zıllullâhileri kılındı.

Mahzarlar derûnunda Kırım ahalisinin seraskeri imzasıyla mûmzâ kâğıdda Zilkâde'nin altıncı gününe gelince ehl-i İslâm sebât ü metânet üzre küffâr ile cihâdda olup ve lâkin pey der-pey küffârın imdâdı tevârüdiyle Kırım'a müstevli olmakda ikdâmları zâhir ol gün asâkir-i müslimîn dahi gayret ve ikdâmdan hâlî olmadıkları tahrirâtlarından bâhir olmağla bundan akdem Hacı Ali Paşa kullarına Kefe'den firaren Zilkâde'nin on birinci gününde vürûd eden Ereğlili Hasan Reis'in takririne göre küffârın Kefe'ye hücum ve katliâmmı husûsu mübâlağa makûlesi olduğun ve elhamdü li'llâhi teâlâ Kırımlı'nın pây-ı sebâtlarına henüz tezelzül âriz olmadığı bu defa gelen tahrirât tasdik eylediği ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyuruldukda emr u fermân şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü velî-nimetim efendim Padişahım hazretlerindir.

Zikrolunan evrakı Özi'den getüren tatarân-ı çâkerinin dahi takrirleri kaleme alınıp arz olunduğu ve bu maddeleri ve Selim Giray Han'ın Kırım'a geçdiğini ve Kırımlı'nun sebât ü metânetini Kırım Seraskeri Hacı Ali Paşa kullarının bilmesi muktezâsı üzre hareket ve

gayretine vesile olmağla tahrirâtın mefhûmları ve tatarların takrirlerinin sûreti icâleten tahrirât-ı çâkerî ile cânib-i müşârünileyhe irsâl olunmak vâcibe-i halden idüğü melhûz-ı sâmilere buyuruldukda, fermân men lehü'l-emrindir.

*

*Bu def'a Özi'den avdet eden Çukadâr-ı Âsafî
es-seyyid Ahmed Kullarının takriridir*

Fî 27 Za. sene [1]191 / [27 Aralık 1777]

Bu kulları Özi'den çıkalı on dört gün oldu. Bendeleri çıkmazdan beş gün evvel Kırım'dan iki nefer kimesne Özi Valisi Vezir-i mükerrerem saâdetlü Yeğen Mehmed Paşa hazretlerine gelüp Kırım asâkirinin başbuğu Selâmet Ağa ve ulemâ taraflarından iki kıt'a kâğıd getirdiler. Mefhûmlarında bir mikdâr topçu neferâtı ve icâleten kadr-i kifâye barut ve cebehâne gönderilmesini niyâz ve rica etmişler. Paşa'nın bu maddelere ruhsatı olmamağla mütehayyir kalmışdır. Ve el-hâletü hâzihî Kırım derûnunda seksen binden efzûn leşker-i Tatar müctemi'an at üzerinde olup küffâr-ı hâksâr beş mahalde mevcut ve dört fırkasının etrafını Tatar ihâta ve bir dürlü taşraya çıkarmayıp açlıktan küffârın halleri perîşân olduğunu ve asıl külliyyetlü olan Moskov askeri Karasu'da olmağla gelen âdemlerin çıktıkları güne dek Karasu'yun derûnunda etraflarını koruyarak ve cenk ederek geşt ü güzâr ve yakıp yıkma misillü hareketleri yoğ iken bu esnada Karasu köylerini ihrâk ve bazı mertebe îsâl-ı hasar eylediklerini ve kavm-i Tatar mushaf ve nân ü nemeke el vurup avn-i Hak ile düşmanı Kırım'dan çıkarmadıkca atlarından inmemek üzre cümlesi yemin edüp dînleri uğruna lutf-i Hak ile Moskovlu ile muhârebeye kıyâm edecekleri ve bundan böyle a'dânın tabur-ı makhûru zuhûr ve Devlet-i Aliyye'den kendülere imdâd olunmadığı takdirde mukâvemetden âciz olacakları nümâyân olmağla cânib-i saltanat-ı seniyyeden asâkir ile imdâd olunacağı ma'lûmları olsa bahara değin inâyet-i Rabbü'l-âlemîn ile düşmandan endişeleri olmadığını ve Şahin Giray'ın veziri makamında olan Abdülvelî Paşa nâm kimesne ahali-i Kırım ile mukaddem ittifâk edip mezbûru idare-i asâkire tahsis eylemişlerken Ribat'da mahsûr olan keferenin ceneralleri merkûm Abdülvelî Paşa'ya bir kâğıd tahrir ve Karasu'daki taburlarına firar etmek için kendüye yetmiş seksen re's bârgîr tedârik ve hafiyeten göndermesini istidâ ve ol dahi bârgîrleri cem' ve irsâl irâde eylediğini kavm-i Tatar istimâ ve mezbûr Abdülvelî'yi katl ve Bahadır Giray nâm Sultan'ı Cuhûd kal'asına vaz' ve habsetdiklerini ve Celâl Bey nâm mirzâ küfrü kabul etdiği meşhûr

olduğunu ve küffârın bu muhârebelerde otuz bin askeri katl olunduğunu vürûd eden iki nefer âdemler haber verdiler ve Özi valisi müşârünileyh Leh içüne ve Moskovlunun askerleri olan mahallere câsûs göndermiş olmağla giden casus avdet edüp derûn-ı Leh'de ve hududa semt mahallerde Moskovlunun fakat yirmi iki Pulak askerleri olup iki Pulakını intihâb ve Heyhat sahrâsına doğru götürüp ne mahalle îsâl edeceği ma'lûm olmayup asker-i mezkûr sahrâ-yı mezbûrede gider iken bir azîm kışa tesadûf ve bin beş yüz neferi şiddet-i bürûdetden helâk ve kusûru geriye avdet etdikleri meşhûdu olduğunu câsûs-ı mezbûr haber verdiğini müşârünileyh kulunuza lisânen söyledi.

Vezir-i müşârünileyh'in bu bendelerine hîn-i vedâ'da sipariş eylediği husûslardır. Kırım ahalisi ya evvel-baharda veyâhûd ma'âzallâhu teâlâ kış içinde mağlûb olup Özi karşısına vürûd veya iktisâb-ı galebe birle Kılburun'a hücum ve muhârebe ve berü tarafa mürûr irâde ve geçid taleb etdikleri sûrette ne cevab verileceği ve Bucak halkı ahaliye imdâd için Kırım'a güzâr mütâlebesinde olurlar ise men' ve müsâade şıklarından kangısının ihtiyâr olunacağı ma'lûmu olmamağla bir saat akdem bunların cevaplarını efendimizin kendüye iş'âr etmesini niyâz eder. Birezek Adası Özi kal'asının mukâbelesinde bir hâlî cezire olup ma'âzallâhu teâlâ a'dâ-yı dîn, ada-yı mezkûreye bir tabya binâ ve beş on top vaz' ve otuz kırk soltat tayin etmek lâzım gelse Allahu teâlâ göstermesin Özi'ye donanma ile imdâd muhâl olacağından başka kal'a-yı merkûmenin emânını kat' edecek bir lüzûmlu mahal olmakla Özi ahalisi daima müşârünileyhe gelüp Allah aşkına bu ada kal'amızın kilididir. Buna bir palanka olsun inşâ ve bir kaç top tabya ve beş on nefer vaz' olunsun kelâmıyla izhâr-ı sûz ü güdâz etmektedirler. Taraf-ı Devlet-i Aliyye'den zikrolunan Birezek Adası'na kal'a inşası ve Hasan Paşa Palankası'nın tamiri için Selanik ayânından Kapıcıbaşı Abdülvehhâb Ağa; binâ emîni nasb olunmağla bu kulları ağa-yı mezbûru Özi'ye götürdüm. Hadd-i zâtında bir denî ve hasîs ve rezîl şahıs olmakdan nâşî Özi'ye varalı paşa ve ahali-i serhad Birezek Adası'nın emr-i âlî mücebince tamirini teklif etdikce "bana Padişah ne verdi, bir paraya mâlik değilim, taş vaz' etmek ihtimalim yokdur" kelâmı ve dahi lisâna alınmayacak ve ihtilâl-i serhaddi mûcib olacak envâ'-ı kelimât ile az kaldı ki Özi'de bir fitne ihdâs eyleye. Mezbûr Abdülvehhâb Ağa bir kaç yüz kîseye akçaya ve kırk elli kîse senevisi hâsıl olur. Yedi kıt'a çiftliğe mâlik şahs-ı mütemevvil olup hasâset-i tab'î sebebi ile bir akçaya yaramayacağı ve farazâ masârif-ı ebniye için mîrîden küllî akça dahi verilse ebniye-i mezkûreyi idare etmeyeceği mukarrer olmağın efendilerimiz bu mel'ûn herîfi böyle vakitte serhadd-i mansûrdan def' ve kal'anın birine ilkâ ve masârif-i ebniyeyi malından ahz ve yerine bir mutemed adam tayin buyurup sâire ibret etsinler ve hem şu Birezek Adası'nın bir an evvel tedârikine bakılsın. Böylece ifade eyle deyu tavsiye eyledi ve Selim Giray Han Hazretlerine el-Hâc Hasan köyüne iki saat kala Deligöl başında müsâdefe etdim.

Andan hareket ve Özi'ye iki saat karîb Hacı Hasan köyüne varup mahall-i mezbûrda kayıkları Özi tarafından âmâde etdirilmekle müsâade-i hava ile Kırım'a gitse gerek idi. Baht Giray Sultan'a Çenge'de tesadûf etdim. Bugün beş gündür ve han-ı müşârünileyhin vürûduna paşadan gayr-ı kimesne vâkıf değildir. Kılburun'da olan Moskovlu Özi valisine geldikce evvelki tavırlarını değişdirip başka muâmelede olduklarını dahi lisânen ifade eyledi, deyu takrir eder.

C. HR, 6558

و مقصد فتح خوفه حب و ایمان خطه از عشق باشد
و مقصد بنده نجات و مجاهدت از حب و خوف
و مقصد از دنیا عین و حقیقت است
و مقصد از دنیا عین و حقیقت است
و مقصد از دنیا عین و حقیقت است

[illegible]

RUSYA İLE MUHÂREBEDEN DOLAYI KIRIM'A DENİZ KUVVETİ GÖNDERİLMESİ

SENDING NAVAL FORCES TO CRIMEA BECAUSE OF THE BATTLE AGAINST RUSSIA

Buyuruldu

Bu defa Kırım imdâdına tertib olunan Donanma-yı Hümâyûnum kalyonlarına başbuğ nasb ve tahsis kılınan el-Hâc Mehmed *zîde mecdühûya* hüküm ki

Kırım taraflarından birbirini müteâkib vârid olan mahâzir ve tahrirâtda Moskovlu taraflarında ahali-i Kırım'a mugâyir-i şeriât-ı garrâ nice tekâlif ile tasallut olunup ahali-i mezkûre muktezâ-yı diyânetleri hasebiyle kabul eylemediklerinden Moskovlu ile Kırım ahali-i beynlerinde muhârebe tekevvün edüp imdâda muhtac oldukları tahrir ve istigâse olduğuna binâ'en husûs-ı merkûm ulemâ-yı a'lâm ve ricâl-i Devlet-i Aliyyemle akd-i meclis-i şûrâ olundukda ahali-i mezkûreye ittihâd-ı dîniye hasebiyle berren ve bahren îânet ve imdâd şer'an vâcib ve mütehattim olduğuna cevab-ı şer'î verilmekden nâşî Donanma-yı Hümâyûn'um kalyonlarından beş kıt'ası intihâb ve neferât ve levâzımı tertib ve Kırım imdâdına tayin ve tahsis olunup lâkin zikrolunan kalyonların üzerine mutabassır ve kâr-güzâr ve müdebbir ve hamîyyet-şîâr birinin başbuğ nasb olunması lâbûd ve muktazî ve sen ki mûmâileyhsin, sâbıkâ Gazze ve Remle'de mütesellim olup evsâf-ı mezkûrenin mâ-sadakı olduğun hâlâ Kapudân-ı Derya vezirim Gazi Hasan Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehû* tarafından bâ-takrir inhâ ve başbuğluk-ı mezbûrun uhde-i hamîyyetine ihale olunması istidâ olunmağla mârru'z-zikr kalyonlara başbuğ nasb olduğunun müştamil hâssaten işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve yedine itâ olunmuştur.

İmdi Kırım imdâdına müretteb kalyonlara başbuğ olduğun ma'lûmun oldukda Kapudân-ı Derya müşârünileyhin tarafına olan tavsiye ve tenbihi üzre amel ve hareket ve mikdâr-ı zerre hilâfına cesaret ile mazhar-ı eşedd-i ikâb-ı şehriyârânem olmakdan be-gâyet tehâşî ve mucânebet ve her halde ibrâz-ı hüsn-i hizmet eylemeğe dâmen-i dermiyân-ı gayret ve müşârünileyhin hakkında olan hüsn-i şehâdetini tasdika mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za. sene [1]191 / [21-30 Aralık 1777]

C. HR, 3977

[illegible]

نیم دینو سعادتو مکرمنو مرفو براد عالمقدوم سلطانم حضرت

اباعمر جدممکنتر و قومیز او و اقلیم فریم اهلایک مخلص بعرای حله شریف
 ریح و انتخاب و جانب فرعه بحیث تجربه عجزه اجاب اوزمه وف و کار و اویا
 بختکیز عجزت و در و فرقه بنوی و و حوینجده عمو اهلای فریم نوگر سرود
 و خیز اولوب شوکتو فردنو کرمانو بادشاه علیکناه افروز حضرتید حوام ابرام
 و وون و شکام فرو شمن و اقبالاری عوانه مدون و متعل و علی الخصوص شری
 عوام اوزد زده خصل و زین و قوصی و صبیانن آواز جاکار اوج فلک کبره
 اهل بی خدا صفا حضرتیه عی و ا و غله بوفعه اهلای فریم بزه کی قطعه
 عرصه حضرتیت و محضر جبریه در حواله بخت و سیر تجربه مقصود کلام
 محضه خبر اهل و غزنون نقصا کچل دخی زیاده مضایقه واضطراره اولدر
 محاط علم عالم ارای اصفا ناری بود لرقه در و محضه مکتوب نیاز و خطابه
 مساعده عبیه حضرتیه جانی اوزانی و بیرونی بولرسنه هن عبیه اصفا ناری
 مبدل و مصرفی بودی تصور حواله بختی سحر دیر مظهری بنه زینت تقریر
 معلوم علم شرفیاری بودی مایه قاعه تاخیر و سرفوم نبی ایه
 فرستاده ناد و مختصر ای قصه دانه شانه نعلی لری نیف اصول
 کیفیت حواله فریم علم عالیکی بود لرقه عمو اهلای فریم بنو زینت نیاز
 و دجاریه مساعده حواله عبیه و مساعده سلطنت سنبه بیدریغ
 و اوزانی بولرسنه هن عبیه و ذیرانه لری مبدل و مصرفی بودی

SELİM GİRAY HAN'IN KIRIM'IN ZOR GÜNLERİ İÇİN YARDIM İSTEĞİ

DEMAND OF SELIM GIRAY KHAN FOR HELP FOR THE HARD TIMES OF CRIMEA

Selim Giray Han'ın çâkerlerine gönderdiği kâimesidir. İnşâallâhu'r-Rahman suhûlet ile işlerin görülmesine alâmetdir. Ancak yine bi-avnihi teâlâ tedârikâta ihtimâm etmekden hâli olunmaz. Emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Benim devletlü saâdetlü mekremetlü mürüvvetlü birader-i âlî-kadrim Sultanım hazretleri

Eben an-ceddin memleketimiz ve kavmimiz olan iklîm-i Kırım ahalileri muhlîs-i bâhirü'd-dîni cümle selâtinden tercih ve intihâb ve cânib-i Kırım'a davet etmeleriyle davete icâbet lâzîme-i vakt ü halden olup çiftliğimizden azîmet ve derûn-ı Kırım'a duhûl ve vusûlumüzde umûmen ahali-i Kırım bendeleri mesrûr ve handân olup şevketlü kudretlü kerâmetlü Padişah-ı âlem-penâh efendimiz hazretlerinin devam-ı eyyâm-ı ömr ü devlet ve hengâm-ı ferr ü haşmet ve ikballeri de'âvâtına müdâvemet ve iştigâl ve ale'l-husûs tarîk-ı avâm üzerinde sefil ve zelîl kalan sabî ve sibyanın âvâz-ı duâları evc-i feleğe resîde olduğu hudâ-yı müte'âl hazretlerine ayân ve beyân olmağla bu defa ahali-i Kırım bendeleri bir kıt'a arz-ı mahzar tertib ve mahzarcılarıyla der-i devlet-medâra ba's ve tesyîr etmeleriyle muktezâ-yı hâl mahzarda tahrir olunduğundan noksan değil dahi ziyâde muzâyaka ve ıztırâbda oldukları muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yı âsafâneleri buyuruldukda derûn-ı mahzarda mastûr niyâz ve istirhamlarına müsâade-i aliyye-i hazret-i cihân-bânî erzânı ve bî-dirîğ buyurulmasına himmet-i aliyye-i âsafâneleri mebzûl ve masrûf buyurulup kusûr-ı cevab-ı muhlîsi silahdârımız Mustafa bendelerinin takririnden ma'lûm-ı ilm-i şerîfleri buyurulmak me'mûlîyla kâime-i senâ tahrir ve merkûm bendeleriyle firistâde-i nâdi-i devlet-masîrleri kılınmıştır.

İnşâallâhu teâlâ ledâ-şerefi'l-vusûl keyfiyyet-i ahvâl karîn-i ilm-i âlîleri buyuruldukda umûmen ahali-i Kırım bendelerinin niyâz ve ricalarına müsâade-i Devlet-i Aliyye ve müsâ'afe-i Saltanat-ı Seniyye bî-dirîğ ve erzânî buyurulmasına himmet-i aliyye-i vezirâneleri mebzûl ve masrûf buyurulmak rica-yı senâverleridir.

Fî 7 Z. sene [1[191/ [6 Ocak 1778]

Mühür
Selim Giray

A. DVN. KRM, 1/39

[illegible]

ŞAHİN GİRAY'IN ÇIKAN İSYANI KANLI OLARAK BASTIRMASI

BLOODY SUPPRESSION OF UPRISING BY SHAHIN GIRAY

*Bir sûreti Canikli Ali Paşa'ya ve
bir sûreti Çıldır Valisi Süleyman Paşa'ya gönderilmiştir.
Fî 27 Z. sene [11]91*

*Bu defa mahzar ile Kırım tarafından Deraliyye'ye vürûd eden Kusay Mirzâ ve Er
Mirzâ ve Selûş Ağa ve Raşid Efendi'nin takriridir:*

Fî 16 Z. sene [1]191

Bu kulları Kırım'dan çıkalı yirmi sekiz gün oldu. Küffâr-ı haksâr ile Ramazan'ın yirmi yedinci günü vuku' bulan muhârebeden sonra düşman-i dîn tabur-ı makhûr ile ribâta bir saat kalur mahalle varup atlusunun ekseri esna-yı cengde telef olduğundan etrafına araba ve çarh-ı felek çeküp P[r]ozorovski ceneral başından mecrûh olmağın bu hâl ile mahall-i mezbûrda tevakuf üzereler iken Şevval'in onuncu günü galiba Abdulveli Paşa dedikleri müfsidin tahriki ile ceneral-i mesfûr olduğu yerden Nehdat ve İndal suyu kenarına vürûd ve leşker-i Tatar a'dâyı mukâbele ve avn-ı Hak ile yüz elli kadar kâfir maktûl olmağla la'în-i mersûm yine geldiği mahalle ric'at etmiş idi. Birkaç gün mürûrunda tekrar kalkup bir sarb yoldan nehr-i İndal'in öte geçesinden bazı karyelerin malını yağma ederek Karasu üzerine azîmet ve bir iki mahalde leşker-i Tatar ile kîtâlden sonra top ve humbara kuvvetiyle müdâfaa ve bi-hikmetillâh bir dumanlı ve pus hava olup küffârın yürüdüğü Akkaya nâm tarîk bir sa'b memur olmak mülâbesesiyle asker-i Tatar ve süvari yürüyemediğinden Karasu'ya melâin-i hâsirîn duhûl ve ahali-i Karasu'dan dağa firar edenler kurtulup bazı aceze ve etfâli kefare-i bî-dîn zebh ve ümmet-i Muhammed'in emvâllerini zabt ve on gün Karasu'da ârâm ve ba'dehû kasaba-i mezbûreden hurûc ve Bahçesaray'a iki saat karîb Almalı'ya vusûl ve Bahçesaray'da toprak altında mahsûr olan bakiyyetü's-suyûf birkaç yüz küffârı yanına celb ve etrafda müteşettit olan askerlerini dahi cem' ve sevâd cemiyetini ber-vech-i tahmin yirmi bine iblâğ ve Bahçesaray'a dört saat ba'îd ve Karasu'ya altı saat mesafe Akmesicid nâm mevzi'de karar etmiş idi. Kırım asâkiri kel-evvel â'dânın etrafını ihâta ve cenk üzere oldukları halde istimdâd için mahzarlarıyla bizleri Deraliyye'ye gönderdiler.

Mahzar tekmîlen temhîr olunduğu esnada Kefe tarafından haber gelüp Şahin Giray-ı bed-re'y ribâta iki saat kalur olduğu mahalden yanındaki iki bin kadar küffâr ve beş yüz mikdârı Arnavud keferesiyle Kefe üzerine gelüp Kefe'de asâkirden kimesne olmamağla içinde bulunan ahali ile cenk ederek yüz elli nefer kadar Müslimîn şehid ve Şahin Giray-ı mezbûr karadan, bir kıt'a Moskov gemisi deryadan hücum birle Kefe'yi zabt ve bazı etfâl ve nisvânı katl

ve Kefe'ye yüz elli Kazak vaz' ve avdet ve bir çâr-ı yek haricinde ikâmet eylediği haberi vârid olmakdan nâşi ahali-i Kırım birkaç bin asker intihâb ve Şahin Giray'ın üzerine tayin eylediler.

El-yevm Kırım içinde P[r]ozorovski yirmi bin kadar askeriyle sâlifü'l-beyân Akmes-cid'de ve iki bin mikdârı Moskov ile Şahin Giray Kefe haricinde ve tahminen üç-dört bin küffâr Or kal'asında olup bunlardan gayrı mahallerde askerleri yoktur.

Kulları Gözleve'den hareketimiz günü gerüden bir âdem gelüp P[r]ozorovski Akmes-cid'den kalkup korunarak Or tarafında vâki' ve zikr olunan Akmescid'e iki saat mesafe Raş cânibine teveccüh ve mahall-i mezbûrda tabya ve toprakları olmağla anda tahassun kasdıyla azî-met eylediğini ve Or'un taşrasından kâliben kara tarafından Or'daki küffâra üç bin imdâd gelüp P[r]ozorovski'ye mülâkat iradesinde olduklarını haber verdi ve bu mahallerde küffâr asâkiri mukâbelelerinde ve etrafında asâkir-i Kırım dahi cevelân ve muharebe üzerelerdir.

Şahin Giray-ı bed-re'y münhezimen ve mahzûlen Ribat'a vardıkdan sonra Taman ve Kuban'da sâkin kabâil-i Tatar'a kâğıd yazup "Kırım ahali bir mikdâr başkaldırdılar, lâkin üzerlerine varup ekserini katl etdim ve kusûrı hânelerine girdiler ve aman verdim sakınup yerinizden hareket etmeyesiz" deyu tahrir ve bir âdem ile Yeni Kal'a'dan karşuya imrâr eylemiş. Ahali-i Kuban ve Taman bir dürlü itimâd etmeyüp ahvâl-i Kırım'ı muâyene için Kers'de bir mirzâya bir mutemed âdem tisyâr ve ol dahi gelen âdemi Kefe'ye ve Kefe'den cemiyet-gâh-ı Tatar'a ib'âs etmeğin cümle ulemâ ve umerâ ve ahali-i Taman ve Kuban halkına kâğıdlar tastîr ve el-yevm mecmû'ı cenk üzere olduklarını ve küffâra aman ve zaman vermeyüp Taman ve Kuban'ı tathire ikdâm etmelerini tekid eylediler ve gelen âdem istizân olundukda; Tohtamış Giray Sultan ve Kâdir Giray Sultan Kuban asâkiri ile iki mahalde küffâra hücum ve a'dâ münhezim ve ekseri maktûl ve bakiyyesi mahsûr oldukları halde avdet eylediğini haber verdi.

"Selim Giray Han hazretlerinin etba'ı kayıklarına Kırım'a on beş yirmi mil mahalde tesadüf eyledik. Han-ı müşârünileyh kendülerden ilerüde olduğunu inhâ eylediler. Hava be-gâyet müsâid olmağla Akmescid'e hurûc etdiklerinde şübhe yoktur. Kırım içinde Akmescid iki mahal olup birisi Bahçesaray'a dört saat mesafe küffârın olduğu ve biri dahi Özi semtine düşmüş bir iskeledir. Sâir ahvâl getürdüğümüz mahzardan ma'lûm-ı âlî buyuruldukda hasbeten li'llâhi teâlâ bir an akdemce imdâd-ı ahaliye himmet buyurmaları mercûdur" deyu takrir ederler.

Yine mâh-ı Zilhicce'nin yirmi üçüncü günü Kırımlu'nun iltimâsıyla Kırım'a dahil olan sâbık Kırım Hanı Selim Giray Han hazretlerinin silahdarlarıyla Deraliyye'ye tahrirâtı gelüp mefhûmunda Han-ı müşârünileyh ahali iltimâsıyla Kırım'a vardıkdan sonra umûmen ahali-i müşârünileyh bey'at ve ez-derûn-ı teba'ıyyet edüp teşrifât niyâziyle Deraliyye'ye mahzar ve mahzarıcılarını çıkardıkları ecilden mefhûm-ı madde bu vechile şerh verildi.

[15 Ocak 1778]

A. DVN, KRM, 1/42

بوده و قیمن توارد این و ده و اعلی محمود قوللین تقدیر
 قی ۱۹۶

30 م 191

[illegible]

رجب القش بین عکالیله باغچه سرایین طشچ سزه اولوب محل
 قالیونلر اولوقری اولوقری ایله ساعدر و بواولنه ایله سح
 دیا ده شلی نایاب برحیفه لیان اولوب بنمور و زرینه الی
 ارشون قالیونک افاسی مکدر بالعلق و کوزلوه و آق سحر و ساری
 پولاد و سار اسطه لر اهل اسولمک برلرنه اولوب فقط کفه
 اوجوز قدر کانه واردر و خان حضرتنک یا نزه کی کلی عکرمز
 رفته منفی اولون اعدنن مقابله سزه ایکیشرا وچر بلش
 عاکرمز واردر و کفارن کلی طابوری باغچه سرایه دور شت
 مسافه آق مسجدده اولوب اطرافنه خوفدن ترسلیا عیب
 و جملة اهالیک و خان و سلوینک و سلیمان قیدوان و محمد علی
 کلوملی بریلده درک کفارن رای خیم اولوزی و نقض عیدلر
 شهب قالدی اولوز کون قدر امارت ایلده اوج درت سیک
 بیاده عسکر و تصور کین کلنجه کفار توقف ایلی نه اعلا عقیب
 اوزمزم جمع ایدر لایله الله تعالی کریمدر مقابله و چن ایدر
 دیوب قالدین با و شرنون محمد جارش و باقی ریس ادرین و شلی
 و خان حضرتنک آدمی خلیل افندی خیر ایشیم طوینا ده اوقان
 و قتلک ایلده مقادریله کومند و طوینا زید کوزا فاطمی کومه
 بوغازه کیری یل قریب کونن نام محله ناسوب شاید هوا قازیلر
 صوغطیله خیراتی حاصل اولون میجا نیم قرن دن و زلر دو یاد
 یور و یوب صقی پوراز ایلده شایر و یه کدن اندر خفی کونون
 و با جود یارن کلان مقرر در و اولونه یه سکان یل قریب خیم
 اسطه لرین الوشته لیاننن قوکلر جودلر کون خان حضرتی
 طرفیه بررین کلوب قریبه شامور قالیونلرین ایلی مقعه خ
 دخی الوشته یه حقیق بنمور اوز طری مژده ایقله مشا رالیله
 می موس آدم کوزدی کفارن آن مسجدده کی طابوری کیری یان
 اولی اوزده مهور و درکن عید کونی اولون حیلده درت لبش
 تف اولوی اور و ساریر لوده دخی بر مقدر کفه اولوب خیر
 بکیر و ایکیشرا وچر بلش ایکی سولنور اصل طابورنن خان
 کفار درت محله در و اعدانن اوج بلن بیاده درت بلن سوار
 امدادی کدی استماع اولمشد و جیون بلن ویر طری مرتبه لغت
 برعلت طالعی اولوب ایکی اوزور لینی یه دن هلاک اولون و اول
 دخی خیمه ایکی طابور کفار کیدن امداد شده و اخبار ایدر
 و کید و ارددن صدک شایر لایک یا نزه کی مرتدر بر برنده دو کون
 اشته دول علیله نل دوقا غاسی کدی نیم انا خرنه و آره ص
 دیر دن فنا دغه ایدر لایش ایدلرنن سرن جیون دجا ایدر
 و اهالی کوزروب شایر ای خاننن ایدر جوا خیر ایدر و اهالی دخی
 ایدلرنن ایوب اطاعت ایدر جوا خیر ایدر سکا کین لوزیم
 حبسه قالدردخلدره سحر و سید شاه سکا کین لوزیم
 وار مقالنی بیان و اولدق نیم مخفی ایشیم لوزیم
 نه ایه سولیک دیکره هان خیرت ایدر کفارن ایلی
 داود انغم مجاللی قالدی و شرنن فنی اوقان کجیر کفد اسی
 سابع الجایع عمر ویر کیری خانی دیم و ورتلک شایر
 کا خذ لری و هدیه کینی ایه طوینا کینی مریوری حبس ایدر

غالباً محمدی دن قل ایشیم در دول علیله حقه یا زونجی
 کا خذ لری بو نیم کوزر لسه کور و کور عالیدی اولوقری
 ایدر دخی شاهن جقار و شایر هندی خضر میردن عبد الجلیل
 دخی کدار کا خذ لری اله کیر حقه بو جانیه اوسال ایه خطره
 ساقا صدر عظم جوقدر لرنن اولوب اتای سفده بلن باغچه
 اوقان کا خلی یوسف خرام خبانه شاز شایر ایه نیم حبس
 کوزلوه یه خروج ایدر کده طوینا اهلای زنجیر ایه حبس
 ایشیم ایلی خان حضرتی و حضرتی سلطان خلی خدوس ایدر
 فنا سولنه ایکی اندر کدلی شایر کافر سکا صاحب حق
 و نه خیانت در دیوب ایاغنه و بوغازه بر قات دخی نوقی
 و زنجیر وضع ایدر و قوبان و طمان طرفه کی حلقن کده
 ولی سلطان حضرتی نو خیم کای و جوتو سلمه سی تا در کای
 سلطان نلرک تالانه جمع اولوب بر محله بلن مقدار و سول
 کلی استیصال و طوب و مهادن دخی خطه ایوب عکرمز
 و اماده اولون کدلی خدی سرن کده اندلن دخی ادملی
 قریبه کلان محله و طمانن اسطه لری اغر لرنه بغان کفر
 تحقن ایوب بو اتاده در علیله یه یاغ یوقی ایه خطه حله
 ایکی قفصه خجار کیدن عولر لینی طشچ اخرج و کیدی
 فله و ساری مصالحه یی بر طیف ایدر کیری بونک ایدر و سول
 یوقی یی ایدر شایر ایدر ایدر ایدر ایدر ایدر ایدر
 ایدم آقای میرزا ایه رفیق کوزر لرنن جوقدر اصفی ایدر
 قوکلر جقار دن اول کدی بزدن صدک آندو دخی منزل ایه عورت
 ایمن اوزره ایدر

SELİM GİRAY HAN'IN AKMESCID'E DÖNÜŞÜNDE YAŞANANLAR

THE EVENTS HAPPENING DURING SELIM GIRAY KHAN'S RETURN TO AKMESCID

Bu defa Kırım'dan tevârüd eden Karadağlı Mahmud kullarının takriridir

Fî 5 Muharrem sene (1)192

Bu kulları Avlita Limanı'ndan çıkalı yedi gün oldu. Şehâmetlü Selim Giray Han hazretleri[nin] ibtidâ Akmescid'e çıktığı haberi ahali-i Kırım'a vârid olduğu saat mecmû'ı istikbaline müsâra'at ve ayağına düşüp hayat-ı cedîd bulmuş gibi memnun olarak ordugâh-ı Tatar'a îsâl ve hanlığına ittifâken bi'at eylediler. Han-ı müşârünileyh hazretleri ibtidâ Kırımlu'dan iki nefer kimesne intihâb ve âmme tarafından Moskov'un Cenerali P[r]ozorovski'ye bir kâğıd tahrir ve mefhûmunda "Devlet-i Aliyye ile devletinizin sulha riâyetiniz var ise bu memleketden çık ve git ve bizleri kendü hâlimize terk eyle, bizim Şahin Giray nâmında hanımız yokdur" deyu derc ve tastîr ve Selim Giray Han'ın vürûdunu ve hanlığına bi'at olunduğunu iş'âr eylediler. Şahin Giray dedikleri bî-dîn ile P[r]ozorovski mel'ûnı gönderilen elçilere beşer yüz değnek darbıyla gâib edüp götürdükleri kâğıddan sükût ve kat'a bir eserleri zuhûr eylemediğinden Han hazretleri tekrar bir kâğıd dahi yazup elçiye zevâl olmadığını ve bu hareketleri nakz-ı ahd olduğunu tasrih ve küffâr tarafına âhar bir âdem ile gönderdikde ânı dahi soyup Şahin Giray ve yanındaki mürtedlerin lisânından Han'a bir kâğıd tahrir ve müfâdında "sen bu kara halkının sözüne uyup niçün geldin, var geldiğin yere rücû' ile bu memleket benimdir dilersem bütününü ihlâk ederim ve istersem Moskov vilâyetine sürer götürürüm" kelâmını tastîr eylemişler ve îd-i edhâ gecesî Han hazretleri maiyyetinde mevcut selâtinden Kırım Giray Hanzâde Hacı Giray Sultan'ı ve ahaliyi davet edüp küffârın maksudları ne olduğu bilindi. "Ümmet-i Muhammed salât-ı îdde meşgul iken düşman ale'l-gafle hücum etmek ihtimali derkârdır, hemen üç bin nefer asker alup etrafı tecessüs edin" deyu üç bin dilâver intihâb ve sultan-ı mûmâileyh ile kâfirin mazanne-i vürûdu olan semte tesyîr eylemiş idi. Sultan ve asker bir iki saat ayrıldıklarında mekr-i a'dâ-yı dîn tabur-ı makhûr ve top ve tûfengi ile ordu-yı İslâmı basmak için leylen yola çıktıklarını muâyene ve muharebeye âğâz ve hatta âdem irsâl ve ol dahi nemâz-ı îdi ba'de'l-edâ cenûd-ı mansûre ile tabur-ı düşmanı mukâbele ve kîtâle mübâderet ve küffâr altmış pâre top ve beş on bin tûfenge birden ateş edüp ortalığı duman ihâta etmiş iken guzât-ı muvahhidîn ve Han ve selâtin kat'a yüz çevirmeyüp ale'l-husûs "Han hazretleri bundan sonra bizlere hayat lâzım değildir. Şehâdet saâdetini isteriz" diyerek leşkeri iğrâ ve ahşama dek harb mümted olup bilâhare küffâr adem-i mukâvemetle münhezimen gerüye ric'at eyledi. Bu cengde düşen küffâr dört bine bâliğ ve mecrûhları dahi bî-nihâye olup zümre-i muvahhidînden üç yüz elli merd-i saîd şehid ve altı yüz kadar mecrûh olmuşlardır.

Yevm-i mübârek-i arifede Avlita iskelesinde olan karagollarımız deryaya nezâret eder iken iki kıt'a kebîr kalyonlar be-dîdâr top atarak iskeleye duhûle ibtidâr eylediklerini

gördüklerinde düşman gemileri zannı ile askergâha âdemler tisyâr ve "a'dânın iki büyük gemileri geldi yetişin" deyu haber irsâl ve piyade ve süvari asker-i müslimîn iskeleye doğru teveccüh ve zıkr olunan gemiler sahile takarrublarında Devlet-i Aliyye'nin iki kıt'a kalyon-ı zafer-meşhûnı olduğunu yeşil sancaklarından istidlâl ve tahkik eyledikleri saat cümlesi secde-i şükre varup Kırım içine ve Han'a müjdeciler münteşir olmağla bu kadar bin etfâl ve nisvân ve eytâm ve erâmilin gözyaşı dökerek şevketlü merhametlü efendimize etdikleri duâ dergâh-ı Hakk da makbûl olduğuna şübhe yokdur. Gelen kalyonların birisinin kapudânı Süleyman Kapudân ve âharının kapudânı Mehmed Ali Kapudân olmağla kapudânlar Han hazretlerine varup her bir gemiye beş yüz re's ağnâm ve içlerindeki topcı neferâtına yüzer ağnâm virdiler. Bir sürûr hâsıl olmuştur ki tabire gelmez Moskovlu gemilerin geldiğine itimâd etmeleriyle Han hazretleri ve kapudânları iki kalyon çavuşları ihtiyâr ve Moskov ceneraline kâğıd yazup "bu senin etdiğin nedir ? nakz-ı ahd etmiş iseniz bize haber verin, kaldı ki biz sizin üzerinize top atmazız. Eğer siz bize top atarsanız ol zaman nakz-ı ahdı izhâr etmiş olursuz. Hak teâlâ bize mu'în olur" deyu tahrir ve çavuşları tesyîr ve ceneral yine inanmayup çavuşların birini yanında tevkif ve diğerinin maiyyetine mayor terfîk ve gemüleri muâyene için göndermeğle mesfûr gözüyle rû'yet ve avdet etdikten sonra ceneral-i mesfûr "bizim sulhumuz sulhdır ve lâkin ben ve yanımdaki asker bu Şahin Giray'ın maiyyetine memûrlarız ol çıkarsa, biz dahi çıkarız ve emrinden haric hareket edemiyor çünkü Osmanlı Devleti bu işe al katdı ve kalyonları geldi, devletime yazarım ne cevap gelir ise mücebiyle amel ederim" deyu cevap vermiş ve bu mertebeden sonra Şahin Giray dedikleri mel'ûn Yenikal'a'dan aldığı Arnavud keferesi ile Yeniköy ve Ülgün nâm mahalli basub beş yüz kadar etfâl ve nisvânı zebh eyledi.

Bunlardan merâmı Kırımlı ıyâlleri havfiyla atlarından inüp kendüye itaat etmeleri fikridir. Kulunuz çıkmazdan üç gün evvel Baht Giray Sultan dahi gelüp umûmen ahali tekrar ictimâ ve Hanın ve Sultanın huzurlarında mushafa el urup küffârın ordusu üzerine azîmet ve vilâyetlerinden çıkmalarını teklif ve olmadığı sûretde müsta'înen bi'llâhi teâlâ hey'ât-ı mecmû'alarıyla hücum ve avn-i Hak ile yüz çevirmeyerek muhârebeye ahd u peymân etdiler ve Kırım Giray Hanzâde Kaplan Giray Sultan Mansûroğlu kabilesinden altı bin nefer dilâverler ile Or semtinde mevcut yedi bin kadar küffârın karşusundadır ve el-yevm Han hazretleri bî-kusûr elli bin ve belki altmış bin asker ile Bahçesaray'ın taşrasında olup mahall-i mezbûr kalyonların oldukları Avlita'ya altı saatdir ve bu Avlita İskeleye dünyada misli nâ-yâb bir mahfûz liman olup bir demir üzerinde elli yedi arşun kalyonun ikâmeti mümkündür. Balaklava ve Gözleve ve Akmescid ve Sarıpolat ve sâir iskeleler ehl-i İslâmın yedlerinde olup fakat Kefe'de üç yüz kadar kâfir vardır ve Han hazretlerinin yanındaki küllî askerimizden başka müteferrik olan a'dânın mukâbelesinde ikişer üçer bin asâkirimiz vardır ve küffârın küllî taburu Bahçesaray'a dört saat mesafe Akmescid'de olup etrafına havfindan metrisler yapmışdır ve cümle ahalinin ve han ve selâtinin ve Süleyman Kapudân ve Mehmed Ali kapudânın kelâmları böyledir ki küffârın merâmı fehm alındı ve nakz-ı ahd etdiklerinde şübhe kalmadı. Otuz gün kadar imrâr-ı vakt ile üç dört bin piyade asker ve kusûr gemiler gelince küffâr tevakkuf etdi ne a'lâ etmeyüp üzerimize hücum ederler ise "Allahu teâlâ kerîmdir, mukâbele ve cenk ederüz" deyüp kalyon çavuşlarından Mehmed Çavuş ve Başreis İdris Reis ve Han hazretlerinin âdemi Halil Efendi'yi tahrirât ile bir tonbaza ırkâb ve kulunuz ile ma'an Deraliyye[ye] gönderdiler. Tonbaz-ı mezkûr ile Anadolu giçesinden boğaza yirmi mil karîb Gögen nâm mahalle yanaşub şâyed hava karşılar mülâhazasıyla tahrirâtı hâmil olan

mûmâileyhim karadan ve bizler deryadan yürüyüp sıkı poyraz ile biz ilerüye geldik ânlar dahi bugün veyâhûd yarın gelmek mukarrerdir. Avlita'ya seksen mil karîb Kırım iskelelerinden Aluşta limanından kulunuz çıkduğım gün Han hazretleri tarafına bir reis gelüp Kırım'a memûr kalyonlardan iki kıt'ası dahi Aluşta'ya çıkıp demir atdıklarını müjde etmeğle müşârünileyhe mahsûs âdem gönderdi. Küffârın Akmescid'deki taburu yirmi bin olmak üzere meşhûrdur. Lâkin îd günü olan cengde dört beş bini telef oldu. Or ve sâir yerlerde dahi birer mikdâr kefare olup mikdârları biner ve ikişer ve üçer bin idüğü söyleniyor. Asıl taburundan haric müteferrik küffâr dört mahalledir ve a'dânın üç bin piyade dört bin süvari imdâdı geldiği istimâ olunmuşdur ve Celal Bey dedikleri mürtede bağteten bir illet târî olup iki omurlarını yiyerek helâk olduğunu ve oğlu dahi hasta eylediğini tabur-ı küffâra giden âdemler müşâhede ve ihbâr etdiler ve gemiler vardıkdan sonra Şahin Giray'ın yanındaki mürtedler birbirine düşüp "işte Devlet-i Aliyye'nin donanması geldi bizim encâmımız neye varacak" diyerek münâzaa ederler imiş. İçlerinden iki neferini Han hazretlerine ve ahaliye gönderüp "Şahin Giray Han'dan sizin cürmünüzü rica ede, atınızdan inüp itaat idin" cevabını irâd ve ahali dahi mezbûrları habse kaldırdıklarında Serasker Veli Seyyid Şah'a "sana gizlü sözümüz var" makâlini beyân ve ol dahi "bizim mahfî işimiz yokdur, sözünüz ne ise söylen" dedikde "hemen gayret edin küffârın işi bitdi, davranmağa mecâlleri kalmadı" demişler. Nefyolunan gemiciler kethüdası Sâbık el-Hâc Ömer dedikleri hân-i dîn ü devletin Şahin Giray'a yazdığı kâğıdları ve hediyesi yeğeni ile tutulup yeğen-i mezbûrı habsetdiler. Gâliben şimdiye dek katletmişlerdir. Devlet-i Aliyye hakkında yazdığı kâğıdlar bu tarafa gönderilse gerekdir.

Manzûr-ı âlîleri oldıkda ne mel'ûn olduğu zâhire çıkar ve Şahin Giray mahzarcılarından Abdülcelîl müteseyyidinin dahi tekrar kâğıdları ele girmeğle bu cânibe irsâl edeceklerdir. Sâbıkâ sadrâzam çukadârlarından olup esna-yı seferde binbaşı nasb olunan Kemahlı Yusuf nâm hıyânet-şîâr Şahin Giray'a intisâb için Gözleve'ye hurûc eyledikde tutup ahali zincir ile habs etmişler idi. Han hazretleri ve Baht Giray Sultan beni halâs ederler me'mûlünde iken ânlar geldikleri gibi "bire kâfir sana sahib çıkmak dine hıyânetdir" deyüp ayağına ve boğazına birer kat dahi bukağı ve zincir vaz' etdiler ve Kuban ve Taman tarafındaki halkın cümlesi Deli Sultan hafîdi Tohtamış Giray ve çuku beslemesi Kadir Giray Sultanların başına müctemi' olup bir mahalde bin mikdârı Moskovlu'yu külliye istisâl ve top ve mühimmâtlarını zabt edüp askerleriyle hâzır u âmâde olduklarının haberi geldi. Benden sonra ânların dahi âdemleri Kırım'a gelmek muhtemeldir ve Taman'ın iskeleleri ağızlarında bulunan kefare tahassun edüp bu esnada Deraliyye'ye yağ yükü ile gelecek iki kıt'a tüccar gemilerinin hamûlelerini taşra ihrac ve gemileri zabt ve reisleri "musâlahayı ber-taraf etdiniz mi, bunun aslı nedir" dediklerinde "bunu ben etmedim, Şahin Giray'ın âdemleri etdi" cevabını vermiş ve bundan akdem Akay Mirzâ'ya terfikan gönderilen çukadâr Asaf Emin kulları kulunuz çıkmazdan evvel geldi. Bizden sonra ânlar dahi menzil ile avdet etmek üzere idiler.

5 M. 1192 / [3 Şubat 1778]

A. AMD. KRM, 1/6

[illegible]

KIRIM'A GIDA YARDIMI İÇİN BİGA'DAN NAKLİYE DEVELERİ GÖNDERİLMESİ

SENDING TRANSPORT CAMELS FROM BIGA TO CRIMEA FOR FOOD AID

Der-i devlet-mekîne arz-ı dâî-i kemîne budur ki

Hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn Rusyalu tarafından vuku' bulan harekâta binâen ahali-yi Kırım ve tavâif-i Tatar'a ve sâir memâlik-i İslâmiye'ye imdâd ve iâne zımnında müst[a]î[n]en bi'llâhi teâlâ İsmail kasabası etrafında mevcut bulunacak asâkir-i muvahhîdine zehâir ve mühimmât nakli ve sâir hidemât-ı aliyyede istihdam için Biga Sancağı'ndan yüz elli re's mekârî develeri ihracı bâbında sâdir olan fermân-ı âlî ve sûret-i defter mevkûfât bâ'is-i ilâm *kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân* Gedüklüyan-ı Dergâh-ı Âlîden Mehmed Ağa mübâşeretiyile Labseki kazâsına vusûl ve ba'de't-tescîl cümle muvâcehesinde feth ü kırâet ve mazmûn-ı itaat makrûn-ı ilân ve işâât olundukta cümlesi sem'an ve tâ'eten ve ismini ba'de'l-güyân esfâr-ı sâbıkada olan tevzi' defteri mûcibince Labseki kazâsının sehmine isabet eden on sekiz re's mekârî develerini alât ve bisâtleriyle tûvânâ ve mükemmel ve sârbânları mutemed ve mükeffol olmak üzere müttehid ve tedârik ve Nevrûz-ı firûzda İsmail kasabası havâlisinde ordu-yu zafer-bûya îsâl eylemek üzere cümlesi bi'l-ittifâk taahhüd ve iltizâm eyledikleri Âsitâne-i adalet-nişana arz u ilâm olundu. Bâkî emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Tahriren fi'l-yevmü'l-hâdi ve'l-ışrîyn min şehri Muharremü'l-haram li-sene isnâ ve tis'în ve mie ve elf.

El-abdu'd-dâî

li'd-Devleti'l-Aliyyeti'l-Osmaniye

El-Hâc Mehmed

Labseki

21 M. 1192 / [19 Şubat 1778]

A. DVN. KRM, 1/54

فصل فی نظم و نثر
نظم و نثر از کتب معتبره
نظم و نثر از کتب معتبره
نظم و نثر از کتب معتبره

پاشا ملک قوه مرئیه اولون نفر بر رتبه بناء فریم اردو سنه مستوفی طوبی و جبهی و عربی نفرائی ترتیب سورملق مخصوصی بر قطعه نفیر
جاکری ایلر لسندها اولمندی انقی نفیر جبهی ترتیب و بوقیاس اوزده نفقات سائره دخی تنظیم اولمقی اوزده اولمقی مسومع عاجلیم
اولوب ترتیبات مذکور اقل من القیل و فریم اردوی بهر حال تدارکات قویه به موقوف اولمقدن تمکن اردو طاقی اولمقه اولمده
اولمیز مقداری جبهی نفرائی ترتیب سورملق طوبی و عربی نفرائی دخی بوقیاس اوزده تنظیم سورملق باندره فرمان دخی اولمقدن

KIRIM ORDUSU'NU KUVVETLENDİRMEK İÇİN ASKER TOPLANMASI

COLLECTION OF SOLDIERS FOR STRENGTHENING THE CRIMEAN ARMY

İzzetlü Defterdar Efendi,

Neferât-ı merkûme'î'l-hakika takrirde mestûr olduğu üzre tertib olunmuş ise kadr-i kifâyeden dûn olmağla takriri mûcebince tertib ü tanzim eylesiz deyu buyuruldu.

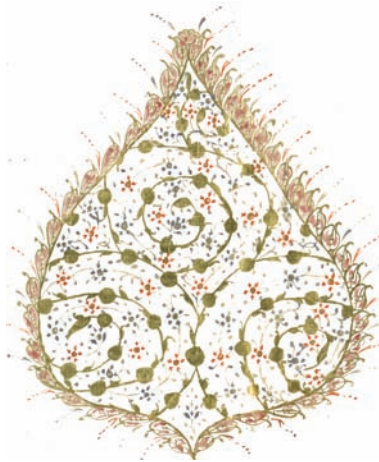
Müşârünileyhin Dîvân kâtibi kullarının takriridir

Paşamın kullarına olan takrirlerine binâ'en Kırım Ordusuna müstevfî topçu ve cebeci ve arabacı neferâtı tertib buyurulmak husûsu bir kıt'a takrir-i çâkerî ile istidâ olunmuş idi.

Altmış nefer cebeci tertib ve bu kıyâs üzre neferât-ı sâire dahi tanzim olunmak üzre olunduğu mesmû'-ı âcizânem olup tertibât-ı mezkûre ekallün mine'l-kalîl ve Kırım Ordusu beher-hâl tedârikât-ı kaviyyeye mevkûf olmakdan nâşî mükemmel ordu takımı olmak üzre üç yüz mikdârı cebeci neferâtı tertib buyurulup topçu ve arabacı neferâtları dahi bu kıyâs üzre tanzim buyurulmak bâbında fermân devletlü efendimindir.

Selh-i M. [11]92 / [26 Şubat 1778]

A. DVN. KRM, 1/56

دو قلو غنا بنو زانو و حمالو و النعم و الفطف و السهم اقرم سلطانم موصوفه فلاح

[illegible][illegible]

ÖZİ KALESİ'NE ACİLEN YARDIM GÖNDERİLMESİ TALEBİ

DEMAND FOR SENDING ASSISTANCE IMMEDIATELY TO THE CASTLE OF OZI

Özi'ye "asâkir ve mühimmât ve zahîre irsâl olunsun" deyu defaatle tenbih olunup "bir taraftan pey der-pey irsâl olunuyor cümlesi tekmîl ve ihtimâm olunur" deyu cevap edersiz, bu nasıl şeydir? Maâzallâhu teâlâ bu serhadlere ve kal'alara bir zarar isabet edecek olur ise cümleliz cevaba kâdir olamazsınız. Ana göre hareket eylesiniz. Kat'î emr-i hümayûnumdur.

Özi valisi kullarının kâimesidir. Havâdise müteallik üç kıt'a takrir ve Selim Giray Han'ın kâimesi hulâsaya dair mevâddan olmadığından takdim-i südde-i Cihân-dârilere kılınup işbu tahrirât ile sâir mühimmât ve tamirât ve asâkir ve zehâire dair tahrirâtı dahi olmağla ânlar hulâsaya verilüp bi-avnihi teâlâ tetmîm olunduktan sonra muktezâyı hâle göre nizâmları husûsuna ihtimâm ve dikkat-i çâkerâneye masrûf kılınacağı ma'lûm-ı âlileri buyuruldukda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Devletlü, inâyetlü re'fetlü iffetlü merhametlü veliyyü'n-ni'am amîmü'l-lutf ve'l-kerem efendim Sultanım hazretleri,

Kırım cânibinde Selim Giray Han ve Baht Giray Han Sultan hazerâtı ile maiyyet ve müdâfaa-i a'dâya bezl-i tâb ü tākāt eden tâife-i Tatar işbu mâh-ı Muharremü'l-haram evâhirinde vâki' muhârebede kemâl-i zaaf tareyânıyla mukâvemete adîmü'l-iktidar ve hadd ü hasardan bîrun ricâl ve nisvân ve sıbyân şerbet-i şehâdetle reyyân olduklarından sonra bakıyyesi Şahin Giray-ı bed-re'y ile küffâr-ı dūzah-câyın dest-i kahr u istilalarına giriftâr olduklarını hâvî han-ı müşârünileyhın tahrir eylediği bir kıt'a kâimesi işbu mâh-ı Saferü'l-hayrın dokuzuncu günü yed-i bendegîye vâsıl olup mevsıl-ı kâime-i mezkûre Kadirşah Mirzâ ve Kerşli Mehmed Ağa ve Mankile ahalisinden Abdi nâm kimesneleri takrirlerinden ahz olunan havâdisât-ı Kırımıyye ve taraf-ı bendegîden casus irsâliyle isticlâb olunan havâdisât-ı Rusya iki kıt'a takrir kâğıdlarında derc ve tastîr ve müşârünileyhın kâimesiyle ma'an hâk-i pâ-yi hazret-i veliyyü'n-ni'amîye der-akab ba's u tesyîr olundu.

Me'âlleri havaleğâh-ı nigâh-ı itibar buyuruldukda keyfiyyât-ı mezkûre ma'lûm-ı Hidivileri olur. Rusyalu'nun Aksu havâlisinde Özi'ye dört saat mesafe mahalden on saat mesafeye varınca süvari ve piyade müheyyâ ve âmâde asâkir ferâvânı olup beynlerinde Boğdan ve Perzak ve Akkirman boğazı sırdları alâniyyeten dair ve sâir ve mukaddemâ Şahin Giray Bucak tarafına azîmet mirzâ-yı sebûkbâr gönderüp maslahat göremediğini ol vakit tedbirde noksan ve gafletine özr ile Kırım gâilesi merâmı üzre ber-taraf olur ise der-akab Akkirman Boğazı'na mükemmel sefineler ve kayıklar ile on-on iki bin mikdâr asker

gönderüp ve Leh tarafından dahi Boğdan tarafına asâkir-i vâfire irsâl ve ihâta-i etraf edip bu sûretde Özi'yi bî-külfet derdest etmek tasnimâtı dahi zebânlarında cârî olduğu mutemed ve mevsûk kimesneleri casuslar takrirlerinden ahz olunup Şahin Giray-ı bed-re'yn Kırım maddesine temşiyet verdikten sonra evvel hamlesi Özi üzerine olacağı inâyetlü veliyyü'n-ni'amım efendimin musahhah şukka-i Hidîvileriyle bundan akdem bu kulları ikaz ve inbâh buyurulmuş olmağın havâli-i mezkûra vürûdunda mahz-ı kerâmet ve ilhâm-ı hazret-i veliyyü'n-ni'amî olduğunda kat'a iştibâhım kalmayup duâ-yı devam-ı ömr ü devletleri tekrar kılınmıştır. Cenâb-ı Hak zât-ı hüceste-sıfat-ı Hidîvilerin himâyet-i mülk ve millet ve sıyânet-i dîn ü devlete muvaffak eyleyüp teyid-kâr ve takviyet-i bâzû-yı iktidarımıza müsâade-i aliyyeleri erzânî buyurulmağla bu kulların dahi tarafdârî-i mülk ve millete ve muhâfaza-i serhad ve serhad- nişinâne vesile olur hizmete iktidar eyleye, âmîn. Tafsîl-i hâl tekâdir-i mezkûre zımnında münderic olmağla her bir madde havale-i müfekkire-i Aristo-pesendleri olup memûr-ı muhâfazası için buyurulduğum Özi kal'ası asker ve zahîreden tehî ve top arabası mühimmâtı ve topcu ve cebeci ve humbaracı neferâtından hâli ve hâcet messetdikde bu'd mesafe sebebiyle iânet-i adîmü'l-îmkân ve düşmanın hîle ve desîsesi rûz be-rûz perde-i hafâdan saha-i pürûze-şitâban ve tedârikât-ı kaviyye ve sû-i kasdleri ber-muktezâ-yı tekâdir-i mezkûre nihâyân ve nâ-beht-gâm bir hadise zuhûr etmek ihtimali olur ise serhadd-i Özi'nin hey'et-i hâliyesiyle itinaya şâyân bir tedâriki olmadığı müstağnin ani'l-beyân olduğu dahi muhât-ı ilm ü âlem-gerdânları oldukda lede'l-hâce muhâfaza-i serhad ve müdâfaa-i a'dâyâ vâfi asâkir-i külliye ve zehâir-i vâfiye ve mühimmât ve levâzımât-ı sâirenin bir dakika mukaddem irsâl ve îsâline ve bu kullarının hâl ve keyfiyetim ilm-i ilhâm-karîn-i veliyyü'n-ni'amîlerine hafî ve puşîde olmamağla hizmet-i dîn ve Devlet-i Aliyye'ye tezâyüd-i liyâkat ve iktidarımı müstelzim olur müsâadât-ı şevkat-i simâtlarının hakk-ı çâkerânemde isbağ ve ibzâline himem-i celîle-i dâverâneleri erzânî buyurulmak niyâzıyla kâime-i bendegî tahrir ve merfû'-ı hâk-pây-ı kimyâ-nazarları kılındı. İnşâallâhu teâlâ şâyân-ı enzâr-ı re'fet-âsâr-ı rahîmâneleri olup mazmûn-ı kâime-i hanî ve mefâhim-i tekâdir-i mezkûre muhât-ı ilm-i âlem-ârâları oldukda dîn ü Devlet-i Aliyye'yi sıyâneten ve bu kullarını adem-i ifade töhmetiyle ithâm olunmakdan himâyeten ve serhad ve serhad-nişinânı vuku'-ı hadeşe-i fütûrdan vikâyeten bir an akdem asâkir ve zehâir ve mühimmât-ı sâirenin ber-vech-i ikmâl irsâl ve îsâli ve bu kullarının kalben ve kâliben uğur-ı dîn ve Devlet-i Aliyye'de mebzûl olan ihtimâm-ı tâmm-ı çâkerâneme izâfeten iksir-i liyâkat ve ifaza-i mâ'û'l-hayât miknet ve kudretle azîmet-i sâdikânemin teyid ve teşyîdine müsâade-i aliyye-i hıdîvâneleri bî-dirîğ ve sezâvâr buyurulmak bâbında emr u fermân ve lutf u ihsân devletlü, inâyetlü, re'fetlü merhametlü veliyyü'n-ni'am amîmü'l-lutf ve'l-kerem efendim Sultanım hazretlerindir.

Fî 10 S. [1]192 / [10 Mart 1778]

Mühür
es-Seyyid Mehmed

C. DH, 15891

RUS TEHLİKESİNE KARŞI VİDİN MUHÂFİZİNİN EFLAK VE BOĞDAN'A YARDIM ETMESİ GEREKTİĞİNE DAİR

NECESSITY FOR THE GUARD (MUHAFIZ) OF VIDIN TO ASSIST WALLACHIA AND MOLDAVIA (EFLAK AND BOGDAN) AGAINST THE RUSSIAN DANGER

Düstûr-ı mükerrerem ve muazzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûru'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeħhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşeyyid-i erkânü's-saâdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sınûf-ı avâtıfû'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Vidin muhâfızı sadr-ı esbak vezirim Mehmed Paşa *edâ mellâhu teâlâ iclâlehû* tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Devlet-i Aliyyemle Rusyalu beyninde mukaddemâ in'ikâd-pezîr olan şurût-ı musâlaha ve musâfât eğerçi henüz ber-karar olup lâkin Rusyalu'nun cezire-i Kırım'a askerleri duhûl ve kabâil-i Tatarı tazyik ve Şahin Giray'ın cebren hanlıkda istikrarı dâîyesine ibtidârları şerâit-i ahid-nâmeye mugâyir ve'l-hâletü hâzihî Kırım ahalisine galebe sûretinde olduğu mesmû' olmakdan nâşi giderek küffâr-ı hadîat-sâr-ı inadlarında ısrar ile nakz-ı ahdı irtikâb eyledikleri sûretde evvela memleket-i Boğdan'a ve andan Eflak'a sû'i-kasd edecekleri ve melhûz ve belki meczûm olduğuna binâen Moskovlu taraflarından öyle bir hareket ve hücûm vuku'uyla hâlâ Eflak Voyvodası kıdvet-i ümerâi'l-milleti'l-Mesihîye Aleksandrı voyvoda *hutimet avâkibuhû bi'l-hayr* tarafından sen ki vezir-i müşârünilehsin, sana kâğıdı ve âdemi gelüp istimdâd ve isti'ânet eylediği sûretde kat'a Deraliyyeme tahrir ve istizâna tevakkuf eylemeyüp derhal maiyyetinde mevcut ve civarda olan zâbitan ve rüesâ-yı askeriyeye matlûbı kadar neferât ve asâkir terfîk ve seri'an ve âcilen voyvoda-i mûmâileyhin yanına sevk ve tesyîr ve memleketin muhâfazasına ve düşmanın def'ine hâlisâne ve sadıkâne kıyâm ve ikdâm eylemelerini tenbih ve tekid ve bir ucdan Vidin'e semt olan mahallere ve Tuna kenarlarına buyrulduklar neşriyle cem'-i asâkir ve gönderdiğin asâkirin verâlarından takviyetlerine nisâr ü vüs' ü kudret eylemen bâbında li-ecli'l-ihitiyât işbu emr-i şerîfim ısdâr ve hîn-i hâcetde sana îsâl için mektûmen voyvoda-i mûmâileyh tarafına irsâl olunmuşdur. Rusyalu rezîle-i nakz-ı ahdı mürteķib oldukları takdirde beher hâl selefde olduğu gibi Eflak ve Boğdan memleketlerini ele götürmek için ol havâliye itâle-i ikdâm-ı tecavüz edecekleri âşikâr ve hâlâ Eflak voyvodası mûmâileyh Devlet-i Aliyyemin mücerreb ve sadâkatkârı olmakdan nâşi maiyyetine memûr kılınacak leşker-i zafer-perver ile itizâd ve avn-u inâyet-i Bârî ile müdâfaa-i a'dâda ve memleketi hıfz u hırâsetde bezl-i iktidar edeceği nümûdâr olduğu ve senden me'mûl ve muntazır-ı şâhânem olan hüsn-i tedbir ve sa'y ü gayret lâzımesince bu bâbda kemâl-i teyakkuz ve basîret ile hareket matlûb-ı dâverânem olup Moskovlu ahidlerini şikest eyledikleri hâlet-i tecrübe olduğuna göre bu defa cenâb-ı Müntakim-i Kakhârın batş-ı şedîd-i Rabbânisine mazhar ve bi-inâyeti'llâhi'l-Muîn asâkir-i muvahhidîn istimâye-i fevz ü zafer ile kâm-yâb olacakları mûmâileyhden melhûz idüğü ma'lûmun oldukda Rusyalu tarafından Eflak memleketine suikasd zuhûruyla voyvoda-i mûmâileyh işbu emr-i münîfimi

sana tebliğ ve istimdâd eylediği lâkin bir dürlü Deraliyye'ye ilâm ve istizân fikrine düşmeyüp hemen mütevekkilen ale'llâhi teâlâ 'yı tevakkufen yanında ve civarında bulunan zâbitân ve rüesâyâ matlubı kadar asker ve neferât terfîk ve ıcâleten voyvoda-i mûmâileyh maiyyetine irsâlden sonra derhal Vidin'e semt olan mahallere ve Tuna kenarlarına buyurdular neşr ve ib'âs ve ricâl-i harb ü darba gazâ ve cihâda davet ve cem' ve isticlâb ve gönderdiğin askeri verâlarından takviye ederek def'-i husemâyâ ve memleketin muhâfazasına bezl-i cüll-i himmet ve muktezâ-yı diyânet ve hamîyyetini icraya teşmîr-i sâ'id-i gayret eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki,

Vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l ittibâ ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itaat-makrûnıyla amel ve hareket ve hilâfından be-gâyet tevakkî ve mübâadet eyleyesin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe itimâd kılasın.

Tahriren, fî evâsıt-ı şehr-i Rebîülevvel sene isnâ ve tis'în ve mi'ete ve elf. / [9-18 Nisan 1778]

Be-makam-ı Konstantiniyye

A. DVN. KRM, 1/64

MİRZALARIN HALİM GİRAY'IN HANLIĞININ DESTEKLENMESİNİ İSTEDİKLERİ

DEMAND OF MIRZAS FOR SUPPORTING THE KHANATE OF HALİM GİRAY

Dört beş gün mukaddem Kırım'dan gelen mirzâların getirdükleri ahali-yi Kırım'ın mahzarlarında, Nogay tâifesinden Yedisân kabilesi isyan ve tuğyân eylediklerine binâen derûnlarına pend ü nush için âdemler gönderildi. Eğer şekâvetlerinde ısrar ederler ise bi'l-ittifâk üzerlerine varılıp gûşmâl ve te'dibleri lâzım geldiği ve taraf-ı Devlet-i Aliyye'den dahi şehâmetlü Han-ı âlîşân hazretlerine iânet olunması tasdîr olunmağla tâife-i mezbûre pend ü nush ile âmil olup itaat ederler ise fe-bihâ ve eğer itaat etmezler ise tedârikleri görüleceği rikâb-ı müstetâb-ı mülûkânelerine ilâm olup han-ı müşârünileyh tarafından haber vürûduna intizâr olunmuş idi.

Dünkü gün Bucak seraskerinin kâğıdlarıyla bir mirzâ gelüp istintâk olunmağla tâife-i mezbûrenin şekâvetlerini müş'ir kâğıd-ı mezbûr ve mirzânın takriri ve bu husûsu hâvî sâbık Boğdan voyvodasından vürûd eden takrir atebe-i ulyâya irsâl olundu.

Zikrolunan kâğıdlarda beyân olunduğu üzere Han-ı sâbıkın karındaşı Hacı Giray Sultan ile iki karındaşının kabile-i mezbûre derûnuna duhûl ve ifsâd eylemeleri menşe'-i fesâd Han-ı sâbık olmasını iş'âr edüp bu sûrette Han-ı sâbık veyâhûd karındaşlarından birisi han nasb olursa "zor-ı bâzû ile han oldum" deyu Devlet-i Aliyye'ye serfurû etmeyeceğinden başka bu mertebe fesâda cesaret eden zâtıdan dahi ziyâde fesâd zuhûru melhûz olduğundan gayrı gerek han-ı sâbıkın ve gerek karındaşlarından birinin han olmasıyla ol havâlinin âsûde olacağı dahi ma'lûm olmamağla şimdiki halde hâlâ han olan Halim Giray Han hazretleri mesned-i hanîyyetde ibkâ ve menşe'-i fesâd olan han-ı sâbık Gelibolu'dan icâleten Rodos ceziresine nefy ve Yedisân kabilesinin gûş-malleriçün Rumeli valisi eyalet askeriyle ol tarafa tayin ve han-ı müşârünileyhın takviyet-i umûruna iktizâsı üzere ihtimâm olunması tedbir-i dilîrâne mülâhaza olunmağla bu sûret nezd-i hümayûnlarında dahi istisvâb buyurulur ise han-ı sâbıkın Rodos ceziresine nefyi için gönderilen sûret mücebince beyaz üzerine mübârek hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnları keşîde buyurulur veyâhûd sûret-i mezbûrenin bâlâsı küçük mühr-i hümayûnlarıyla temhîr buyurulur. Rumeli valisinin vesâir iktizâ edenlerin memûriyetleri emr-i şerîfesi dahi icâleten ısdâr olunur. Husûs-ı mezbûr bugün Reis Efendi kulları vesâtatıyla semâhatlü Şeyhülislâm Efendi dâîleriyle dahi müzâkere olunmağla şimdilik cümleden akdem han-ı sâbıkın Gelibolu'dan kaldırılması maddesi olduğuna binâen hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnlarının irsâli muktezî idüğü ve nizâm-ı madde-i mezbûrenin kusûr levâzımı bi-mennihî teâlâ id-i şerîfin ikinci günü efendi dâîleriyle rikâb-ı müstetâb-ı mülûkânelerine rû-mâl olundukda arz olunacağı ma'lûm-ı hümayûnları buyuruldukda, her halde emr u fermân men lehü'l-emr hazretlerindir.

(1192) / [1778-1779]

A. AMD. KRM, 1/13

فخری قزوینی
 در کمال وفای و کمال احترام
 بنور اعلیٰ حضرت

عناد قزوینی اولوب باب عالی به کلوزجرکن دیرو و با ولونک و رد کلری تقریری معنونه بو دفعه قوبان و قریم طرفلرنک ورود ایرت
 اوجیوز مقدادی عناد قزاقلری مقدما قوبانده جزیه و رسم کولج و رش و ولده نایله بر باره ویریلیم دلی اقامت اوزره اولدریله بودفعه اقامت
 تعیین اولتا بیغ دیه وروتا و بیخه نام محله ده دخی قوبانده مقیم اولد قزاقلری کبی اقامت ایتدی و یوب بروجه محمد جزیه و تکالیف سازه مطا ایلدیر
 اوزره کلی و طو لچی و بابا طاعنی ضابطانه خطا با بر قطعه امر شریف صدوری آنها و سندا ایدر لر در کاره حواله اولد قزه کلی و سته بوغازی
 و حضرا یای نام محله ده نمکن سابقا قریم خانی قیلونکرای خان توا بعثت اولد عناد قزاقلری سازه قزاقلر سلاوا و یوب هر حاله مطیع اولدریله
 جزیه دار و سائر اهل عرف طائفه طرفلرنک تقدی ایتدی و املک اوزره با تقدیر امر شریف صدوری استعا و قبول ده لدی مراجعتا
 بوز قرق اوج سنده اوجو قلمس قزیده نهر قوبان کارنده ساکن ایکن قریم جانلرینه تابع اولد قزاقلری ناطق معتبر و محول بسنداری اولوب
 مطابق کار و کسب ایلچون طونه بالیدرینه کلوز نمکن و تقزین بیه محل اسکانلرینه کیمک قزاقلردن لبه خلفی شرو جزیه مطالبه سبب
 تقدی اولمق اوزره ویریلد امر شریف قیدی بعد اخرج کیفیت حالدی بابا طاعنی اها ایلدن استعالم اولد قزه ذکر اولان قزاقلر
 بو آتم کلچیه برخیا ندری استماع اولدی دیو تقریری آنها و عدم اولمق ناطق موجب سک درق و بعد کتاسک و سکان طغوز
 سه لرزه ویریلد او امر شریفه نلک در کارلری موجب طغس استسج و چند ویریلد امر شریف قیدی جزیه محاسبه کدر کار و نیت در بو صورت
 ذکر اولان قزاق طائفه دخی خود بخود محالک محروسه ظل الاهی به کلوز نطق مراد ایلد کزینه بنأ طرف دولن علیه دخی بعضی بو مقوله
 مسئولولاری قریم مساعفه بیدلر بی صورتیه مرقوملر جلب خاطر و سبب بیوقوف خیریه لرینه وسیله اوله جفی وارسته قید تفصیل
 و آنها اولمق طائفه مرقومه دن بعد ازی ساکن اولد قزاقلری محله ده جفت و بیوقوف و سارکس و کار لر یله حالدرینه نظام و ریجیه دین
 درق بیغ سنه به دلی او مقوله جزیه و عواض و تکالیف سازه دن معا فیلدی مشعر بد لرینه مخصوص بر قطعه امر شریف اعطا سیله
 تفریح قلوبی خصوصی موافق امر و زای سامیلدی بیدر یورایسه امر و فرمان دولو سعادتو سلطانم حضرت ایلر سیکدر

اغناد قراقرز اولوب باي عالي به کلا جکس ديترو و بالونک انا لير

اغناد قراقرز اولوب باي عالي به کلا جکس ديترو و بالونک انا لير

قوبان و قريم طرفلرين بودغه توار دايان اوجيوز مقدر ااغناد قراقرز مقدا قوبانده جزبه و کراک و شرو و امه ناميله باره و برلبه راج اقامت اوزره اولر قراقرز بودغه اقامت ايجو قعين اغان بش ديه و دوناييجه نام محلدوده قوبانده مقیم اولر ااغناد قراقرز اولوب باي عالي به کلا جکس ديترو و بالونک انا لير

اغناد قراقرز اولوب باي عالي به کلا جکس ديترو و بالونک انا لير

اغناد قراقرز اولوب باي عالي به کلا جکس ديترو و بالونک انا لير

اغناد قراقرز اولوب باي عالي به کلا جکس ديترو و بالونک انا لير

İĞNAD KAZAKLARI İÇİN DÜZENLEME YAPILINCAYA KADAR VERGİ ALINMAMASI

NOT TO COLLECT TAXES FROM THE İGNAD COSSACKS WITHOUT MAKING REGULATION FOR THEM

İğnad Kazaklarından olup Bâb-ı Âlî'ye gelen Çerkes ve Petro ve Pavlo'nun inhâlarıdır

Fî 6 C. [1]193

İzzetlü Defterdar Efendi takririniz ile iktizâsını görüp ilâm eylesüz deyu fermân buyuruldu

Kuban ve Kırım taraflarından bu defa tevârüd eden üç yüz mikdârı İğnad Kazakları mukaddemâ Kuban'da cizye ve gümrük ve öşür ve vâme nâmıyla bir pâre verilmeyerek ikâmet üzere olduklarından "bu defa ikâmetimiz için tayin olunan Beşdepe ve Donaviçse nâm mahallerde Kuban'da mukîm olduğumuz gibi ikâmetimiz Devlet-i Aliyye'den istidâ ve ol vechile Kili ve Tolcî ve Babadağı zâbitânına hitâben emr-i âlî ısdârını niyâz ederiz" deyu istirham etmeleriyle "müsâade-i aliyye erzânî buyrulmasını rica ederiz" deyu mersûmûn kulları takrir eder.

Mukaddemâ muâfiyetleri için emir verilmiştir

Babadağı kadısına ve ayân ve zâbitânına hüküm ki

Babadağ kadısı Üryanî-zâde Mustafa *zîde ilmu*hû Dîvân-ı Hümâyûnuma memhûren arz gönderüp Kili ve Sünne boğazından Hızır İlyas nâm mahalde mütemekkin sâbık Kırım Hanı Kaplan Giray tevâbiinden olan İğnad Kazakları *bi-esrihim* meclis-i şer'e varup cizyedârân ve zâbitân ve ehl-i örf tâifesi zulm ve taaddî ve cevri-i diğer ile rencide e[di]lmemeleri için bundan akdem yedlerine emir verilmişken şimdi Babadağı Cizyedârı mutâlebe-i cizye ile taaddî ve rencide eylediğinden mesfûrların hâl u keyfiyet ve sadaka[t]leri ahali-i kasabadan istifsâr ve istintâk olundukda sahih Celdeli İğnad Kazaklarından olup daima nehr-i Tuna üzerinde kefare-i Moskovludan ahz-ı dil ve intikam ile mukayyed ve sâbık cizyedârlar ve ehl-i örf tâifesi bu ana gelince yedlerinde olan emir mûcibince taaddî eylemedikleri ihbâr ve Kuban tarafına âzim ve râhî olmağla Moskovludan emn-i tarîk olmamakla mütemekkin olarak boğaz-ı mezkûr ve Hızır İlyas ve Meton ve Boztice ve Razdingölü ve Duna ve Zumrogölü nâm mahallerde sayd-ı mâhiye izin ve ruhsat birle cizyedârların zulm ve taaddilerinin men'iyetini nâtık bir kıt'a emr-i şerîfim sudûrunu,

Sen ki kadı-yı mûmâileyhsin, arz ve ilâm eylediğin ecilden Hazine-i Âmire'mde mahfûz olan Harac Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda Kırım Giray-zâde Kaplan Giray Sultan *dâme izzühûn*un verdiği takririnde "Sünne Boğazı ittisâlinde Hızır İlyas nâm mahalde öteden berü mütemekkin olup cenâb-ı emn-meâb-ı saâdet-iktisâb Kırım Hanı Kaplan Giray

Han *dâmet me'âlihiye* tâbi İğnad Kazakları tesmiye olunan tâife sâir Kazaklar misüllü olup her halde mufî' ve Moskovludan emniyetleri meslûb ve mezhepleri dahi mugâyirdir" deyu Babadağı muzâfâtından Muzo gölü nâm mahalle nakl ve iskânlarına mukaddem verilen emr-i âlîşân mücebince cizyedâr ve sâir ehl-i örf tâifesi taraflarından taaddî ettirilmemek üzere emr-i âlîşân sudûrunu iltimâs ve hüsn-i hallerine tekeffül eylemeleriyle Hazine-i Âmirem defterleri lede't-tetebbu' cizye maddesiychün yedlerine verilen emr-i şerîfim mukaddemâ yüz k[ırk] üç senesinde Acu kal'ası kurbunda nehr-i Kuban kenarında sâkin iken Kırım hanlarına tâbi' olduklarını nâtik muteber ve mamûlün-bih senedleri olup mutlak kâr u kisbleriychün Tuna yalılarına gelüp mütemekkin olmaksızın yine mahall-i iskânlarına giden Cendeli Kazaklarından iseler hilâf-ı şurût cizye mütâlebesiyle taaddî olunmamak üzere verilen emr-i şerîfi mübeyyin olduğu zâhir olup keyfiyet-i halleri İsakçı ahalilerinden suâl olundukda istimâlarına göre madde-i mezkûre Babadağı ahalilerinden tefahhus ve istihrâca muhtac olduğu[nı] haber verdikleri ve fi'l-hakika emniyet-i memlekete dair umûr ol tarafdân istilâm iktizâ etmekle madde-i mezkûre Babadağı ahalilerinden suâl ve ve ba'de't-tahkik hakikat-ı hâli ordu-yı hümayûnuma arz u ilâm olunması bâbında şeref-bahş-ı sudûr eden emr-i celîlü's-şân Babadağı mahkemesine vusûl ve cümle ayân ve ahali meclis-i şer'a ihzâr olundukda cümle cevablarında sultan-ı müşârünileyhin takriri üzere olup bu ana gelince mesfûrûn Kazakların bir hıyânetleri istimâ olunmadı deyu cevap eylediklerini Babadağı Nâibi Derviş Ahmed ilâm etmeğin ilâmı mûcibince seksen dört senesi Ramazan-ı şerîfi'nin yirmi ikinci günü emr-i şerîfim verildikten sonra seksen sekiz senesi Receb'inde tahrir olunduğu ba'de'l-ihrac mücebince seksen dokuz senesi Rebûlâhîr'inin on sekizinci günü dahi emr-i şerîf verildiği derkâr olundukda imdi derkenârı mücebince emri tahrir olunmak fermân-ı âlî sâdır olmağın vech-i meşrûh üzre fi 26 Receb sene [1]190 tarihinde emr-i şerîf verildiği mukayyedir. Emr u fermân devletlü inâyetlü Sultanım hazretlerindir.

Fî 8 C. sene [1]193 [23 Haziran 1779]

[Cizye Muhâsebecisi]

*

İzzetlü Defterdar efendi,

Derkenâr olunduğu vechile emr-i şerîf ısdâr etdiresiz deyu fermân buyuruldu

İğnad Kazaklarından olup Bâb-ı Âlî'ye gelen Çerkes ve Petro ve Pavlo'nun takrirleri mefhûmunda bu defa Kuban ve Kırım taraflarından vürûd eden üç yüz mikdârı İğnad Kazakları mukaddemâ Kuban'da cizye ve resm-i gümrük ve öşr ü vemâ nâmıyla bir pâre verilmeyerek ikâmet üzre olmalarıyla bu defa ikâmetleri için tayin olunan Beşdepe ve Donaviçe nâm mahallerde dahi Kuban'da mukîm oldukları gibi ikâmet etdirilüp ber-vech-i muharrer cizye ve tekâlif-i sâire mutâlebe etdirilmemek üzere Kili ve Tolcî ve Babadağ zâbitanına hitâben bir kıt'a emr-i şerîf sudûrunu inhâ ve istidâ ederler.

Derkenâra havale olundukda Kili ve Sünne Boğazı ve Hızır İlyas nâm mahallerde

mütemekkin sâbıkâ Kırım Hanı Kaplan Giray Han tevâbiinden olan İğnad Kazaklarının sâir Kazaklar misillü olmayıb her halde mutî olmalarıyla cizyedâr vesâir ehl-i örf tâifesi taraflarından teaddî etdirilmemek üzere bâ-takrir emr-i şerîf sudûru istidâ ve kuyûdâta lede'l-müracaa mukaddemâ yüz kırk üç senesinde Acu kal'ası kurbunda nehr-i Kuban kenarında sâkin iken Kırım câniblerine tâbi olduklarını nâtık muteber ve ma'mûlün-bih senedleri olup mutlak kâr u kisbleri için Tuna yalılarına gelüp mütemekkin olmaksızın yine mahall-i iskânlarına giden Kazaklardan ise hilâf-ı şurût cizye mutâlebesiyle teaddî olunmamak üzere verilen emr-i şerîf kaydı ba'de'l-ihrac keyfiyet-i halleri Babadağ ahalilerinden istilâm olundukda "zikrolunan Kazakların bu ana gelince bir hıyânetleri istimâ olunmadı" deyu takrirleri inhâ ve ilâm olunmakdan nâşi mücebince seksen dört ve ba'dehû seksen sekiz ve seksen dokuz senelerinde verilen evâmîr-i şerîfenin derkenârları mücebince doksan senesi Receb'inde verilen emr-i şerîf kaydı Cizye Muhâsebesi'nden derkenâr olunmuşdur. Bu sûretde zikr olunan Kazak tâifesi dahi hod be-hod memâlik-i mahrûse-i zıllullâhiye gelüp tavattun murad eylediklerine binâen taraf-ı Devlet-i Aliyye'den dahi bazı bu makûle mes'ûlâtları karîn-i müsâ'afe buyurulduğu sûretde merkûmların celb-i hâtır ve isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyelerine vesile olacağı vâreste-i kayd-ı tafsîl ve inhâ olmağla tâife-i merkûmeden ba'd-ezîn sâkin oldukları mahallerde çift ve çubuk ve sâir kisb ü kârlarıyla hallerine nizâm verinceye değin dört beş seneye dek o makûle cizye ve avârız ve tekâlif-i sâireden muâfiyetlerini müş'ir yedlerine mahsûs bir kıt'a emr-i şerîf itâsıyla tefrîh-i kulûbları husûsu muvâfık-ı emr ü re'y-i sâmilere buyurulur ise emr u fermân devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerindir.

C. DH, 13852

Nureddin Selim Giray Sultan bin Kalgay-ı sâbık Baht Giray Sultan, Hansaray Haziresi, Bahçesaray-Kırım

21 57/1196
9

بود فعلا صوغوجو جوارزه انا با اسطه سدن سفینه سله در معادته ورود این سلیمان نام
ریسک تقریر بد

بوقولری انا با دن چقالی اونه ایکی کون اولری قریم خانی شاهنکار ایلک بیوک قزاشی
بها در کرای نام سلطان طمان و ترک اهایسی ایلک اتفاق و شاهنکار این در کردن
اولوب طمانه بیتم و کلینی و سکا ندرنی طرد و تبعید و طمان اطله سنی خط ایدیلر و صوغوجو
بکی محمد کرای بلک و ابازره و چراکسه امرا سکه سلطان موحالیه او علما ارسال و طمانه بچلری
استدعا ایدیلر نزه بزرگ دوله علیه به تابع اقوامه قدیان صوبنی قارشوبه مروره اذن
با دشا هی بوقدر جوانی و یردیلر قالدیلک بهادر کرای سلطان و معینک اولون خلق
کیفیت و احوال دینی و مرام و مقصد لری مشعر بضرر بحیر و چراکسه و ابازره بکلر نه دخی
چونکه برده عبور ایلر سز باری نرم خالری در علیه به سزدخی مضار این دیکر لک ارای
مقومون سلطانک و اهل طمانک مقاصد و مطا لری فاطمه بر مضار این اتمار لک
محمد کرای بکی کوتورن چا مایجه قانی ایلک بهادر کرای سلطانک آدمی و اها نیک مضار لک
در بار عطفه ققاره طمانک اوزره لرد لری الور و مراد لری نه ایدکی لوره خطری مضار لک
ظا هر اکلور و نغما یلورن یکری بلک قید خانه قوبانی مرور و ابازره و چراکس طمانه
التمای اتمار لک محال مزبورده ده مشافه ساکن لرد و صوغوجو محافظی علی پاشا هنوز
صوغوجو و اخل اولیوب انجی سینوب و رودنی در یاده ایشدن دیوقت بر اید

ŞAHİN GİRAY'A BAŞKALDIRAN BAHADIR GİRAY'IN MAKSAT VE İSTEKLERİ

GOALS AND DEMANDS OF BAHADIR GIRAY WHO REBELLED AGAINST SHAHIN GIRAY

Bu defa Soğucak civarında Anapa iskelesinden sefinesiyle Dersaâdet'e vürûd eden Süleyman nâm reisin takriridir

Fî 2 C. sene [1]196

Bu kulları Anapa'dan çıkalı on iki gün oldu. Kırım Hanı Şahin Giray'ın büyük karındaşı Bahadır Giray nâm sultan Taman ve Temrük ahalisi ile ittifâk ve Şahin Giray'dan rû-gerdân olup Taman'da mukîm vekilini ve sekbanlarını tard ve teb'îd ve Taman adasını zabt eylediler. Ve Soğucak Begi Mehmed Giray Beg ve Abaza ve Çerâkise ümerâsına sultan-ı mûmâileyh âdemler irsâl ve Taman'a geçmelerini istidâ eylediklerinde "bizler Devlet-i Aliyye'ye tâbi akvâmız Kuban suyunu karşıya mürûrumuza izn-i Padişahî yoktur" cevabını verdiler.

Kaldı ki Bahadır Giray Sultan ve maiyyetinde olan halk keyfiyyet ve ahvâllerini ve merâm ve maksadlarını müş'ir mahzarlar tahrir ve Çerâkise ve Abaza beglerine dahi "çünkü berüye ubûr eylemezsensz bari bizim hâlimizi Deraliyye'ye siz dahi mahzar idin" dimeleriyle ümerâ-yı merkûmûn, sultanın ve ahali-i Taman'ın makâsıd ve metâliblerini nâtık bir mahzar temhîr etmeleriyle "Mehmed Giray Begi götürün Çamlıca kayığı ile Bahadır Giray Sultan'ın âdemi ve ahalinin mahzarcıları der-bâr-ı atûfet-karara gelmek üzerelerdir. Lede'l-vürûd muradları ne idiği götürecekleri mahzarlardan zâhir olur ve Nogaylu'dan yirmi bin kadar hâne Kuban'ı mürûr ve Abaza ve Çerkes dağlarına iltica ile mahall-i mezbûrede müsâfereten sâkinlerdir ve Soğucak muhâfızı Ali Paşa henüz Soğucağa dahil olmayup ancak Sinob'a vürûdunu deryada işitdik" deyu takrir eder.

2 C. 1196 / [15 Mayıs 1782]

A. AMD. KRM, 1/30

RUSLARLA İŞBİRLİĞİ İÇİNDEKİ ŞAHİN GİRAY'IN KERÇ KALESİ'NDE İKAMET ETTİĞİNE DAİR

RESIDENCE OF SHAHIN GIRAY WHO WAS IN ALLIANCE WITH THE RUSSIANS, IN THE CASTLE OF KERCH

Bu dahi Özi muhâfızının Kırım'a dair havâdis kâğıdıdır

Takrir-i kullarıdır

Özi Kal'ası'nın yerlü topçibaşısı Seyyid Mustafa Ağa kulları lisân-ı âşinâ ve sahib-i dirayet bir kulları ve Kırım tarafından tahaddüs eden ahvâl ve âsârın peyderpey tahrir ve inhâsı vesâyâ-yı emr-i veliyyü'n-ni'amileri olmakdan nâşi bundan akdem bâ-sefine irsâl ve mukaddem celb ve tahkik olunan ahvâl ve âsâr inhâ ve beyâna tacil ve ibtidâr ve mûmâileyh Mustafa Ağa'nın vürûduna intizâr üzere iken Kırım tarafından Hüseyin nâmında havâli-yi mezkûra vukûf ve şuûru olan bir tatar vürûd edüp takrir etdirildikde sâlifü'z-zıkr Mustafa Ağa muhâlif rûzgâr ile deryada cevelân ve avn-i inâyet-i cenâb-ı Rabb-i Mennân ile sevâhil-i Kırım'a vusûlü üç güne bâliğ olup meşhûd-dîde-i şuhûdu olduğunu ve Şevvalü'l-mûkerrem on birinci yevm-i Çehârşenbih sefineye süvâr olup bu tarafa müteveccih ve sekiz günde selâmeten vâsıl olup Şahin Giray el-yevm Kerç kal'asında kalîl âdemle ikâmet ve ahali-yi Kırım kendiden kemâl üzre nefret ve Kırım'ı top endâhtesine cesaret eden Rusya sefâinini yanına celb edüp iskeleler hâlî ve derûn-ı Kırım asûde-nişîn ve rahat ve Anadolu tarafından ve mahall-i sâireden sefâin vürûd ve zahîre ahzı emrine mübâderetlerine mûmânaat eder olmayup hintanın keyl-i kadîmi yetmiş ve nihayet seksen pâreye dek ve şâir dahi ednâ ve erzân kıymetle fûrûht olunmakda olup şimdilik bir taraftan mûmânaat ve mezâhim olur bir ferd olmadığını ve

Kefe tarafına kapudân-ı derya saâdetlü vezir-i mûkerrem Hasan Paşa hazretleri dört aded kalyon ve sekiz aded Çamlıca sefâini ile vâsıl ve derûnunda olan teşrifât-ı hakaniyi kendimin intihâb ve ihtiyâr ettiğine vermek üzere ümerâ ve ihtiyârların davet üzre olduğunu istimâ eylediğini ve hâlâ mesned-i hanîyyetde karar-gîr olan celâdetlü Bahadır Giray ve kalgayları Arslan Giray Sultan Karasu nâm mevzi'de mukîm ve hizmetlerinde vâcibe-i zimmet-i sadâkat üzre müstakîm olduklarını ihbâr ve ihtar eylediği ve inşâallâhu teâlâ çend gün zarfında merkûm Mustafa Ağa zuhûr ve vürûdunda ne gûne havâdisât-ı sahiha celb ve tahkik olursa meşrûh ve mufasssal hâk-ı pâ-yı hazret-i veliyyü'n-ni'amîye iş'âr ve beyânda ser-i mû kusûr ve futûr olunmayacağı ve mukaddem ba's üzre olan diğer şukkada tafsilen bast u beyân ve bu defa irsâl kılınup ba'd-ezîn dahi vus' ve iktidarım mertebe muhavvel-i uhde-i çâkerânem olan husûsâtı can ve başım feda olarak ser-i mû kusûr olunmayacağı muhât-ı ilm-i âlileri buyuruldukda ol bâbda ve her halde emr u fermân devletlü inâyetlü merhametlü efendim Sultanım hazretlerindir.

Fî 19 L. sene [1]196 / [27 Eylül 1782]

Mühür

A. AMD. KRM, 1/44

نم و زیم
 ۴ مشهوره او باب مستشاره نیک و ای جوابی عذر و قضا
 برزده چند نعلی باورنی کون و دین اقدی انجی رسوم ۱۴
 سو نموده جوابی بر فر طرف ما بویه عرض باورنی رسوم ۱۴
 به سوسنلک اتفاقا ایدر کوه انجی رسوم ۱۴
 ما زرم مو امرار وقت ایند روضه باخود انتخاب
 قضا و سواد سینه رضا و برزده معاذ الله
 استلوم اورزه این اهل حق
 اقدام اولی و مرقوم در حق و عذر و عذر
 نکللو کراملو ما بلو قدر نکللو و حق نعم
 حضور مکارم موفور خسروانه لرینه حق و استبدان اولدنی اوزده قریم ماده مذکور چون ماه شعبان المعظم کبری محرمی
 اسبوعی هار سنه کوفی قدر و اراقدی و دین اقدی و جا و سبک اغا و ذرا منی ساقی مطفی اقدی و دین الحاج مطفی اقدی
 و کتبی ساقی مطفی اقدی و رسانه عامره امینی خلیل حمید اقدی و دین اقدی قولی کتبی جا کدی اغا قولی اقدی
 اجتماع ایل کدی حالن بود فخر جلیل بر لید و عید لرینه نوار داین مضر و تحریرات و محض جلیل و قیامی
 و ایندلی قواق عهد نامه و تفحص لرینه قریم ماده سنه دار اولد سابط در بیان قلیج بیکان بیکان جمله مواج لرینه قریم
 اولد قریم مکره بوباب و ای حق بویله در بها و کرای سلطان خانقاه انتخاب و اختیار اولدنی اولدنی اقدی اقدی
 و برای کونر ملک و یا خود بومقوله خصلت غیر مترقبه ظهورن یکی دولت بر بریده ظاهره اتمک مشروط اولدنی نظر
 کیفیت روسیه الحینه افاده اولدنی نظر در قیسی اختیار اولدنی اقتضا ایدر من غیر اختیار قریم بقیات کونر لیدی حالن
 روسیه لوشا هیکر ای نصیب و اقدار به قریم اهل حق ایدر اتمک و کیفیت اول مرده انجی به افاده اولدنی صورت
 کدوی جواب و بره مویق دوقه تخریره نقلی امرار و قضا ایدر اتمک صور ندری ملحق و کلیدر و الحاصل بوباب و دولت
 غیر اولدنی حکمت نه درجه جلدن بعد المذاکره و المباحنه چونکه عهد نامه ها یونین حواد غیر مترقبه ظهورن طرفین بر بریده
 ظاهره اتمک مشروط و بومقوله مضر ظهورن دولت غیر مترقبه قریم بقیات ایدر اتمک و دین مندرج اولدنی انجی مرسومه
 اخبار و اتمکین قریم بقیات اسکنه ایدر و انجی مقدمه آینه لی قواق بال مذاکره قرار بول صوفی مضر و مرقوم و انجی
 و بر براندلی کتبی صورتی اخراج و دین اقدی قولی ذکر اتمک صور ندری و قریم کلون مضر و روسیه الحینه
 اذنی و انسته قریم کلون انتخاب مضر مقدمه نظام و بر براندلی صورتی موافق و بومقوله مضر مکره قریم بقیات ایدر
 دولت علیه ناک نرد و ایلا مسی دین عهد نامه مندرج اولدنی دولت علیه محمد عهد نامه ها بونله مغایر اولدنی
 تاخیر نرد و ایلیج مقدمه قرار کبر اولدنی اوزده من غیر تبدیل و تغییرها در کرایه خانقانی قریم الدردی انسته صورتی
 بودر و دولتشیک مخاربه مشروط اتمک جملله سکا اخبار ایدر و دین انجی مرسومه افاده اقسو کورده لم روسیه الحینه
 نه بولر بعد نه بر بره کلون مذاکره ایدر و بولر به مجلسه ختام و بر کتبی اولدنی و بونله قریم بقیات ایدر
 یا دین کون انجی به مرقوم صورتی اتمک صور ندری اتمک صور ندری اتمک صور ندری اتمک صور ندری اتمک صور ندری
 ایدر بر حضورها بونله مضر و تکرار استشاره اولدنی مرقوم دولتی بولر اتمک صور ندری اتمک صور ندری
 اتمک صور ندری اتمک صور ندری اتمک صور ندری اتمک صور ندری اتمک صور ندری اتمک صور ندری

SADÂRET KETHÜDALIĞI TOPLANTISINDA ALINAN KARARIN RUS ELÇİSİNE İLETİLMESİ

FORWARDING THE DECISION TAKEN AT THE MEETING HELD IN THE OFFICE OF CHIEF ASSISTANT OF THE GRAND VIZIERATE TO THE RUSSIAN AMBASSADOR

Benim vezirim

İşbu maddede erbâb-ı istişârenin re'y-i cevabları aklen ve fikren yerinde. Bi-mennihî teâlâ yarınki günü Reis Efendi elçi-yi mersûm ile söyleşüb cevab ederse taraf-ı hümayûnuma arz ve ba'dehû yine söyleşilmek iktizâ eder. Lâkin elçi-yi mersûm ya devletime yazarum deyu imrâr-ı vakt etdidir ise yâhûd intihâb-ı Hanlık maddesinde rıza virmez ise ma'âzallâhu teâlâ tekrar Şahin Giray Han olmak iktizâ etdikde bu kadar İslâm üzere olan ahali-yi Kırım telef olup ve merkûmlar dahi Devlet-i Aliyye'den yüz döndürüp pây-mâl olmağa sebep Devlet-i Osmaniye olmaz mı ve âmmenin dahi lisânına düşüp her kafadan bir sedâ zuhûr eder. Gayr-ı şurût-ı ahidnâmede mukayyed olduğu vechle nizâm verilmek şartıyla ihtimâm etdiresiz. Hemen Şahin Giray'dan tahvil Bahadır Giray Han'a nizâm verilmek inşâallâhu teâlâ hayırlı görünür. Cenâb-ı Hak teâlâ hayra muvaffak eyleye, âmîn

Şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü veliyyü'n-ni'am efendim Padişahım

Huzur-ı mekârim-mevfûr-ı hüsrevânelerine arz ve istizân olunduğı üzere Kırım maddesi müzâkeresiyeçün mâh-ı Şabanü'l-muazzamın yirmi birinci işbu Çehârşenbih günü Defterdar Efendi ve Reis Efendi ve Çavuşbaşı Ağa ve Defter Emîn-i sâbıkı Mustafa Efendi ve lâhıkı el-Hâc Mustafa Efendi ve Kethüdâ-yı sâbık Mustafa Efendi ve Tersane-i Âmire Emîni Halil Hamdi Efendi ve Resmî Ahmed Efendi kulları kethüdâ-yı çâkeri ağa kullarının odasında ictimâ eyledikleri halde bu defa muhızircılar yedleriyle Deraliyyelerine tevârüd eden mahzarlar ve tahrirât ve muhızircıların takrirleri ve Kaynarca ve Ayinelikavak ahidnâme ve tenkîhnâmelerinden Kırım maddesine dair olan şerâit dermiyân kılınup yegân yegân cümle muvâcehelerinde kırâet olunduktan sonra,

bu bâbda re'y-i hüsn ne vecihledir ? Bahadır Giray Sultan hanlığa intihâb ve ihtiyâr olunmuş olduğuna ibtinâen hemen teşrifât ve berâtı gönderilmek veyâhûd bu makûle husûsât-ı gayr-ı müterâkkibe zuhûrunda iki devlet birbiriyle muhâbere etmek meşrût olduğuna nazaran keyfiyet Rusya elçisine ifade olunmak şıklarından kangısı ihtiyâr olunmak iktizâ eder ? Min-gayr-ı ihbâr teşrifât gönderildiği halde Rusyalu Şahin Giray'ı tesâhub ve ikdâr ile Kırım ahalisini icbâr etmek ve keyfiyyet evvel-emirde elçiye ifade olunduğu sûretde kendüsü cevap veremeyüp devletine tahrir ta'lîk ile imrâr-ı vakte ibtidâr eylemek sûretleri melhûz değil

midir ? Velhâsıl bu bâbda Devlet-i Aliyye'ye hayırlı olan hareket nedür deyu beynlerinde ba'de'l-müzâkere ve'l-mübâhase çünki ahidnâme-i hümayûnda havâdis-i gayr-ı müterakkıbe zuhûrunda tarafeyn birbiriyle muhâbere etmek meşrût ve bu misüllü mahzar zuhûrunda Devlet-i Aliyye min-gayr-ı tereddüd teşrifâtını irsâl eylemek dahi münderic olmağla elçi-yi mersûme ihbâr etmeksizin teşrifât irsâline ibtidâr olunmayup mukaddemâ Ayinelikavak'da bi'l-müzâkere karar bulan sûret ve mahzarın bir sûreti ve Şahin Giray'a verilen berâtın kezâlik bir sûreti ihrac ve Reis Efendi kulları zıkr olunan sûretleri ve Kırım'dan gelen mahzarları Rusya elçisine irâet ve işte Kırım'dan gelen intihâb mahzarı mukaddemâ nizâm verilen sûrete muvâfık ve bu misüllü mahzar geldikte teşrifât irsâlinde Devlet-i Aliyye'nin tereddüt eylememesi dahi ahidnâmede münderic olduğundan Devlet-i Aliyye mücerred ahidnâme-i hümayûna mugâyir olmamak için tehir ve tereddüt eylemeyüp mukaddemâ karar-gîr olduğu üzere min-gayr-ı tebdîl ve tağyir Bahadır Giray'a hanlık misâlini kaleme aldırdı. İşte sûreti budur ve devleteynin muhâberesi meşrût olmak cihetiyle sana ihbâr eder deyu elçi-yi mersûma ifade etsün görelim Rusya elçisi ne söyler ba'dehû yine bir yere gelüp müzâkere ederüz dem[e]leriyle meclise hitâm verilmiş olduğu ve bi-mennihî teâlâ Reis Efendi kulları yarınki gün elçi ile mülâkât ve sûretleri irâet ve ber-vech-i meşrûh ifadeye mübâderet edeceği ve beynlerinde ne vechle mübâhase cereyân eder ise huzur-ı hümayûnlarına arz ve tekrar istişâre olunacağı ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda emr u fermân şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü velî-nimetim efendim Padişahım hazretlerindir.

[1196] / [1782]

HAT, 1429/58520

ŞAHİN GİRAY'I RUS TARAFTARLIĞINDAN GERİ ÇEVİRMENİN YOLLARININ ARANMASI

SEEKING THE WAYS TO DETER SHAHIN GIRAY FROM THE RUSSIAN ADVOCACY

Takrir-i kullarıdır ki,

İşbu bin yüz doksan yedi senesi Ramazan-ı şerîfinin ibtidâsı tarihiyle Kırım cânibinden ahz olunan havâdis Şahin Giray el-ân derûn-ı Kırım'da Hatîr Şah sarayında olup ve kat'an umûr-ı Kırım'a vaz'-ı yed eylemeyüp hükûm-i hükûmât-ı Rusya cenerali olan De Balmaine nâm ceneralde olup ve Rusyalunun elli binden mütecâviz askeri derûn-ı Kırım'da mevcut ve bir taraftan dahi gelmek üzere olup lâkin bu esnada bi-emri'llâhi teâlâ asker-i melâine gâyet ile veba hastalığı müstevlî olup yevmiye iki yüzden mütecâviz küffâr askerinden mürde olmak üzere olduğu muhakkak olup ve mukaddem derûn-ı Kırım'da ahz eylediği Şahin Giray'ın iki biraderi olan Bahadır Giray ve Arslan Giray ve Bahadır Giray'ın oğlu bu üç aded sultanı derûn-ı Kırım'dan ihrac ve sefine ile Harsun nâm kal'asına götürüp anda mevcut olduğu râygândan hareket edeceğin nâ-mâlum olup ve Rusyalunun askeri Kırım hududundan Odel nâm mahalle gelince taburları re's-i hududda hâzır [u] âmâde olup ve ol tarafda olan askeri üzerlerine başbuğı olan Patonki nâm ceneral olup ve mahall-i mezbûreden Hotin taraflarına karîb yüz yirmi tabur askere asıl Fertmaşal olan mel'ûn başbuğ olup hâzır [u] âmâde ve bu esnada müceddeden yedi yüz pâre topu vürûd ve üç yüz balyemez topu Harsun'da alıkoyup mâadâsını sâir taburlara taksim eylemişlerdir ve Ramazan-ı şerîfin ibtidâsı tarihinde Lehlü tarafından yolları sedd [ü] bend eyleyüp murûr u ubûra münkati' olmuşdur ve küffâr tarafından bu mertebe tedârik ve asker cem'i husûsunu yine askeri meyânında tas[r]ih olunan bu iki vech üzere ta'b[î]r ederlermiş, **vech-i evvel** bu ki bu defa Rusyalu ahali-i kadîmden mutlak kendüye tâbî' olduklarına kavî sened ahz ve bundan böyle kimesnenin alâkası kalmadığından nâşi bu defa Şahin Giray asker ile gelüp bu taraftan nehr-i Tuna'ya varınca gerek toprağını ve gerek derûnunda sâkin tâife-i Tatar'ı matlûb ve Devlet-i Aliyye ile muhârebeye mübâderet eyledikde ihtimal ki muhârebeye tâkât getürmeyüp münhezim olup Rusya'ya dahil düşe. Ba'dehû Rusya dahi nakz-ı ahde âmâde olan askeri ile yürüyüp Özi ve Bender ve Hotin kal'aların muhâsaraya ikdâm ve nehr-i Tuna'ya varınca zabt sevdasında olup ve **vech-i diğər** budur ki Şahin Giray merkûm toprağ-ı İslâma kadem basdıkdâ Devlet-i Aliyye tarafından kendüye hitâb ola ki 'sen elhamdû li'llâh İslâmdan olasın, bu hareket sende nedir' diye suâl olundukda Şahin Giray dahi cevab ede ki 'ecdâdımın mutasarrıf olageldiği toprağı nehr-i Tuna'ya kadar ve derûnunda olan tâife-i Tatar'ı matlûb ederim' deyu cevab eyledikde Devlet-i Aliyye tarafından kendüye nüvâziş gösterilüp deseler ki 'çünkü senin merâmın bu idi ne hâcet küffâr askeri ile gelüp ümmet-i Muhammedi tekdîr ve târ u mâr edesin, sen Allah'dan Hak Peygamberden hayâ eylemez misin, gel bu sevdadan fâriğ ol, küffârın dâmenin boşla gel,

evvel ecdâdın misüllü bizlere tâbi‘ ol, sana ecdâdın mutasarrıf olduğu gerek toprağı ve gerek halkını sana vereyim, ancak şol şartla ki bizlere itimâd gelmek için varup Rusyaluya bir râhne ve memleketini çapasın. Ba‘dehû her ne merâmın var ise husûl-pezîr ola' denildikde ihtimal ki Şahin Giray Âl-i Osman'a tâbi olup toprağımıza kasd eder bu sebep ile havfından nâşi askerini cem‘ ve hâzır [u] âmâde eylemiş ola deyu taraf-ı kullarına vürûd eden havâdis bu gûne olmağla takrire cesaret olunmuşdur ve hâlâ İsmail cânibine memûr vezir-i rûşen-zamîr Abdi Paşa kulları tarafından dahi havâdis iltimâs olunduğuna binâen kezâlik tahrir olunmuş olup ma‘lûm-ı devletleri buyuruldukda emr u fermân efendim Sultanım hazretlerininindir.

Fî 20 R. sene 119[7] / [25 Mart 1783]

[Bender Muhâfızı]
Ebubekir

HAT, 346-a

BAHT GİRAY HAN'IN KIRIM KONUSUNDAKİ TESBİTLERİ

BAHT GIRAY KHAN'S DETERMINATIONS CONCERNING CRIMEA

Benim devletlü saâdetlü inâyetlü ref'etlü peder-i vâlâ-güherim Sultanım hazretleri

Öteden berü düşman-i dîn-i hadî'a-âyîn olan Rûsiyye melâininin aksâ-yı âmâl-i fâsidi hıttâ-i Kırım'ın zabt ve teshîri olmak hasebiyle avâkıb-kârî endişeden gâfil Şahin Giray'ı âlet ittihâz ve ahali-i Kırım üzerlerine teslîl ile nice sadık-ı dîn ü Devlet-i Aliyye âkıbet-bînleri tekdîr ve idam etdirerek küllî tefrikâ virüp âkıbetü'l-emr Şahin Giray'a dahi keff-i yed etdirmeğle ber-takrîb birkaç müfsid ve bâtil yedlerinden sened ahz ve sâirlerinden dahi cebren dilhâhı üzere mü'ekked sened alup ol vechile hıttâ-i Kırım'a mâlik olduğu ve şimdilik ahalinin bu tarafa mürûrlarına ruhsat sûretini göstermesi dahi kendüye bir gûne hasaret terettüb etdirmemek fikr-i fâsidinden nâşî olup her ne kadar hicret ederler ise dahi öşr ve rub'unun çıkmayacakları emri zâhir olduğundan kalanlarını Kazgan Tatarı misüllü ra'ıyyet etdirmek irâde-i fâsidesine mebnî idüğü nezd-i aliyyede dahi mütevazzıhdır.

Ancak Şahin Giray hanıyyetden keff-i yed eylediğinde bir kaç nefer ile cânib-i Taman'a mürûr etmiş iken bu esnada ümerâ-yı Kırım'dan atalık-zâdelerimiz Akbaba beyzâdeler tarafımıza vürûd ve hulâsa-i takrirlerinde Şahin Giray'ın yine Kefe'ye gelüp maiyyetinde katı vâfir Rusya askeri dahi olmağın tertib-i levâzım-ı seferiyye kaydında olduğu mütevâtir olduğunu ve Şahin Giray hanıyyetden keff-i yed edinceye dek tarafından bir âdemini serhadd-i Özi'de yerli misüllü iyâliyle mukîm olup Şahin Giray tarafından gelen âdemi Kılburun'da olan melâin-i mezbûra gönderüp ve ol dahi Bucak tarafına irsâl ve derûn-ı Bucak'da olan mirzâyândan bir kaç nefer-i bâtıllar dahi Şahin Giray'a bendelik arz ve bu üslûb üzere Şahin Giray'ın ve mezbûr bâtılların âdemleri gidüp gelmek üzere olup ve hatta Şahin Giray hanıyyetden keff-i yed etmezden beş on gün mukaddem Bucağın zabt ve teshîri ümniyyesiyle başbuğ ve asker tertib ve irsâl üzere olduğu esah olmak üzere nakl ederler.

Bu sûretde Şahin Giray'ın Kefe'ye vürûd ve askeri cem'i yine Rusya'nın re'y ve iğfaliyle âvân-ı şitâda Bucak tarafına suikasd fikrinde olması mülâhazadan ba'îd olmayup iyâzen bi'llâh o misüllü bir hâlet zuhûr ederse ahali-yi Bucağın dahi bi'l-küllîye müzmahil olacaklarından gayrı ol havâlide olan serhaddâta ve asâkir-i İslâmiye'ye dahi hasaret îrâs edeceği ve kaldı ki Rusya'nın daima kâr ve endişesi mekr ü hadî'a ile Devlet-i Aliyye'ye gün be-gün suikasd ve îsâl-ı hasar kaydında olduğu vâzıhu'z-zuhûr olmağın hâlâ Balta ve Aksu ve Kalpaki ve havâlilerinde yer yer külliyetlü tabur-ı makhûrı olduğunu Bucak tarafından gelenler sahihen nakl ve ahali-i Bucağın küllî vahşet üzere olduklarını takrir eylemeleriyle lâ-muhâle Rusya'nın bu misüllü âmâde ve rasad-bîn-i sû-i idare olduğunu Özi Muhâfız saâdetlü

Ali Paşa ve İsmail'de mukîm mekremetlü Abdi Paşa hazerâtı Deraliyye[ye] tafsilen tahrir eylemeleri bî-iştibâh olmağın ve Rusyalunun öteden berü âlûde-i mekr ü dürûğ olup bu ana dek bir kavlinin sıhhate müntic olmadığı ve Şahin Giray dahi ol havâlîde ikâmet etdirmesi ve husûsen Kefe'ye götürmesi yine bir gûne âlet ittihâzıyla bir cânibden dahi îrâs-ı hasar dâiyyesinde olduğu nezd-i aliyyede mû be-mû ma'lûm ve aşikâr olduğundan hazm ve ihtiyâta riâyeten taraf taraf sevk-i asker ile iktizâ eden mahallâtın muhâfazasında ihtimâm olunmakda olmağın ol bâbda bizim gibi kûşe-nişîn-i kem-bizâ'aların ifade-i hâl ile delâlet-i re'yi eğerçi haric-i tavr-ı âdâb ise dahi hıttâ-i Kırım'da nice ulemâ ve sülehâ ve âkıbet-endîş ümerâ olmağın bi't-tav' ve'r-rıza Rusyaya ser-furûları muhâl iken düşman-i dîn-i hadî'a-ayîn birkaç nefer-i dalâlet-rehînlerin yedlerinden sened ahz etmeğle bi'l-küllîye Kırım'a mâlik olmak mülâbesesi Bucak ahalisinden dahi Şahin Giray'a arz-ı bendegî eden bir kaç bâtılların senedleriyle ahali-i Bucağa dahi itâle-i dest-i mekr ve bî-vakit hücum etmeğle neûzu bi'llâh cümleye halecân müstevli olması lâyh-ı zamîr-i sıdk-güsterî olmakdan nâşî ve bazen bu misüllü meczûmumuz olan hâlâtın tahririne ruhsat-ı aliyye dahi cârî olduğuna binâen ber-muktezâ-yı ni'am-perverî ve sadâkat tahrir ve tasdî'a cür'et olundu. Ol bâbda ve her halde re'y-i rezîn-i isabet-karîn-i cenâb-ı âsaf-şiyemindir.

Baht Giray

Fî 23 R. sene [1]197 / [28 Mart 1783]

HAT, 443-b

HAT 1415/57856

SADRÂZAMIN BAŞKANLIĞINDA YAPILAN TOPLANTIDA KIRIM VE RUSYA KONULARINDA ALINAN KARARLAR

DECISIONS TAKEN AT THE MEETING CHAIRED BY THE GRAND VIZIER ON CRIMEA AND RUSSIA

Bin yüz doksan yedi senesi Recebül'ferdinin on dördüncü Cumartesi gecesi Neşatâbâd sahilsarayında vâki' olan meclis-i istişâre sûretidir

Leyle-i mezbûrede vezir-i mükerrem saâdetlü Kapudân Paşa hazretleri ve İstanbul Kadısı faziletlü Müftî-zâde Ahmed Efendi ve Kethüdâ Bey ve Reis Efendi ve Defterdar Efendi ve Kethüda-yı esbak el-Hâc Mustafa Efendi ve Lalelili Mustafa Efendi ve Tersane-i Âmire Emini Hasan Efendi ve Resmî Ahmed Efendi ve Sultan Kethüdası Çelebi Mehmed Efendi ve Çavuşbaşı-yı esbak Said Efendi kulları kulları Sahilsaray-ı mezbûre davet olunmalarıyla ahşamdan sonra huzur-ı hazret-i Sadâret-penâhîde tecemmü' birle Kırım ve Rusyalu maddeleri dermiyân ve evvela Trabzon Valisi saâdetlü el-Hâc Ali Paşa hazretleri tarafından gelen tahrirât hulâsası ve saniyen Françe elçisinin baştercümanı vesâtatıyla Rusyalunun maksudlarına dair gönderdiği haber kâğıdı kırâet olunduktan sonra hüzzâra hitâb olunup,

in sahha ve in kezibe Françe elçisinin ahbarı Rusyalunun Kırım'ı bi'l-küllîye zabt etmek iradesinde olduğundan ibaret ve Trabzon valisi müşârünileyhin tahrirâtı ... dahi Moskovlunun garazları ne ise yirmi-yirmi beş günden sonra ma'lûm olacağı mazmûnını şâmil olup bu sûretde Devlet-i Aliyye'ye görene güne tedbir lâzımdır. *Fe-lillâhi'l-hamdü ve'l-minne* bir müddetden berü biz seferi muhakkak bilüp Rusyaluya mûmâşât ile mürûr eden eyyâmı zâyî' etmeyüp esbâb-ı seferiyenin tedârik ve tehyi'esine ikdâmde eğerçi tecviz-i kusûr bulunduğu bu kadar lâkin mecmû'-ı esbâb ve levâzımât tekâmül olunmaksızın el-hâletü hâzihî işâ'a-yı vuku'-ı sefer ile ihrac-ı askere mübâşeret olınsa bundan dört aya dek askerimizi sahile indiremeyeceğimiz zâhir ve mübâşeret bulunduğu gibi düşman aralık vermeyüp refte refte icrasını irâde eyledikleri makâsıd-ı fâsîdelerini def'aten izhâr ve icraya ikdâm edeceği bâhir iken bu sûret mülâhaza olunmayup hemen ihrac-ı askere mübâşeret olunmak veyâhûd düşman ma'âzallâhu teâlâ Kırım'a istila etse dahi yani hâlâ müstevli olup lâkin hanîyyeti kaldırsa dahi şimdiye dek vâki' olup mücerred vakt kazanmak için nakz-ı akde haml olunmayan etvâr-ı sâiresi misüllü tecâhül ve iğmâz izhârı ve bazı mükâlemât ve mecâlis ile vakt-i imrârı vâdilerine sülûk ile bir taraftan gece gündüze katarak ve bir dakika vakt izâ'at olunmayarak tekâmül-i esbâb-ı seferiyeye ikdâm ve seraskerlerimizi ve rüesâ-yı sâiremizi iktizâsına göre tertibe ihtimâm ve bi-mennihî teâlâ bahara karîb askerlerimizin tertib ve ihracına ve berrî ve bahrî tedârikine muvaffak olduğumuz levâzım ve esbâbın tertibiyle bi-avnihi teâlâ evvel baharda mukâbele-i a'dâ ve ilâ-yı kelimetu'llâhi'l-ulyâya ihtimâm olunmak şıklarından kangısı münasibdir denildikde, cümle huzzârınız bân-ı vifâk olarak şikk-ı sâniyi ihtiyâr yani ihrac-ı askere şimdiden mübâşeret münasib değildir, ma'âzallâhu teâlâ esbâb-ı kaviyye tekâmül olunmaksızın işe mübâşeret a'dâya serrişte vermektir. Devlet-i Aliyye'nin miknet-i

kâmile-i itmâmına dek tahammül lâzımdır. Zîrâ biz hareket edinceye dek düşman garazını icra eder. Sonra hâl müşkil olur. Bu bâbda âkılâne ve Devlet-i Aliyye hayrına hareket hemen mümkün merteye imrâr-ı vakte sa'y olunarak gece ve gündüz tedârikâta ikdâm ve bahara dek itmâm olup sefere ol vakit şurû' olunmaktadır ve bir vakitten berü şimdiye dek derkâr olan ikdâm ve ihtimâm misüllü bilâ-fûtûr bundan böyle dahi tekâmîl-i tedârikâta sa'y-ı mâ lâ-keîâm vâcibdir. Re'y-i hüsn ve tavr-ı mergûb ve müstahsen budur. Ve illâ kable itmâmî'l-levâzım sefere mübâşeret ıyâzen bi'llâhi teâlâ bâ'is-i peşimânî ve nedâmetdir dediler.

Ba'dehû re'y-i mezkûrî müeyyed olarak ma'rûz-ı atebe-i ulyâ-yı cihân-dârî kılınan mufassal takrir-i âlî ve bâlâsına isabet-efzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-mâkrûn dahi kırâet olundukda tamam-ı müzâkereye muvâfık olmağla ittihâd-ı ârâ-yı yâverî-yi tevfikât-ı İlâhiye'ye haml ile zikr olunan re'yi bir kat dahi teyid eylediler.

Tekrar kelâma ibtidâr olup esbâb-ı seferiyyenin pek akvâsı zahîredir. Fe-lillâhi'l-hamd ve'l-minne ... içinde iktizâ eden mahallere küllî zehâir cem' etdirildi. Sefer şimdi zuhûr etse dahi avn-i Hak'la kâfi olduğu Defterdar Efendi ve Kethüda Bey ve Reis Efendi'nin ve ekser hademe-i Devlet-i Aliyye'nin ma'lûmlarıdır. Efendiler öyle değil midir? denildikde Belî, öyledir' deyu mezkûrlar ve ale'l-husûs Defterdar Efendi tasdik eylediler. Bundan mâ-adâ takviyesi lâzım kıla' ve mevâzi'in gerek top ve cebehâne ve gerek levâzımât-ı sâireleri ikmâlinde ve Hotin ve Bender ve bunlar emsâli tamiri muktezî kal'aların tamirlerine mübâşeret olunmağla itmâmları husûsuna ikdâmda tecvîz-i kusûr olunmadı. Levâzımları tekâmîl olduğunu hâvî ekseri taraflarından tahrîrât dahi tevârüd etmiştir. Bundan mâ-adâ Özi kal'asına iki bin nefer yamak gönderilmişdi. Mevâcibleri gönderilmemiş olduğundan harçlık husûsunda müzâyakaları olduğu mesmû' olmakdan nâşi tayinâtları için defterdar tayin olduğu misüllü mücerred ye's ve fûtûr gelmemek için zikr olunan iki bin neferin iki kıst mevâcibleri dahi Defterdar Efendi ile beynimizde söyleşmekle bi-mennihî teâlâ bir iki gün zarfında tehyi'e olunur. Kapudân Paşa hazretleri bir Çamlıca sefinesi hazırlasun anınla gönderelim denilmeğle zikr olunan Çamlıca sefinesini tehyi'eye müşârunileyh va'd eylemiştir. Bundan mâ-adâ bin nefer dahi tahrir ve tesyîri müzâkere olunmaktadır. Gelenlerin ihbârlarına göre kal'a-yı mezkûrede gerek aslından mevcut olan ve gerek sonradan varan yamak ve sâireden elli kaliçe kadar olanlar altı binden ziyâde imiş. Özi Eyaleti zuâmâ ve erbâb-ı timârı dahi Özi'ye memûr olmalarıyla ânlar dahi hiç olmaz ise altı yedi yüz nefere bâliğ olurlar. Rivâyet olduğuna göre Muhâfız-ı Hazinedâr Ali Paşa hazretlerinin kapısı halkı dahi altı yedi yüze bâliğ olduğunu Edirne'de müşâhede edenler haber verirler.

Yergöğü kal'ası dahi muhâfazası elzem kıla'dan olmak mülâsebesiyle bin nefer asker tertibi Yeniçeri Ağası ile mukaddemâ müzâkere ve sipariş olunmuş olduğundan ol havâlidenden tedârik ve tahrîre mübâderet olunmağla şimdiye dek yedi yüz neferden mütecâvizi tedârik olup mâadâsı dahi karîben tekâmîl olunmak üzeredir.

Tersane-i Âmire'de iki kıt'a kalyon ve Bodrum'da iki kıt'a şitye ve kezâlik Sinob'da iki şitye inşâ olunmak üzeredir. Bi-mennihî teâlâ gerek ânlar tekâmillerine ve gerek Tersane'de merbût olan Donanma-yı Hümayûn sefinelerinin bahara dek terhîn ve tamir ve techizlerine ihtimâm olunacağı muhakkak olduğundan fazla bu vakitler evkât-ı sâireye kıyâs

olunmamağla bir taraftan hemen münasib mahallerde sefineler inşâsına dikkat vâcibdir. Zîrâ Devlet-i Aliyye'ye kuvvet-i bahriye-i küllî lâzımdır. Rusyalunun Bahr-i Sefîd'de olan zîrde mestûr donanmasından mâ-adâ Karadeniz'de sefâini altmış kıt'adan mütecâvizdir. Hatta bu mülâhazaya mebnî levâzımât, tersanelerimizden ziyâde tertib olundu. Sefer açıldığı gibi Bahr-i Sefîd ve Siyah'a küllî donanma lâzımdır. Kıllet-i sefâin ile iş görülemez. Allah'ın avnıyla böylece tedârik olunmalıdır.

El-hâletü hâzihî Bahr-i Siyah'da yedi kıt'a kalyonumuz vardır. Beş kıt'ası Anadolu sahili ve Misuri iskelesindedir. İki kıt'ası dahi çend rûz mukaddem Hocabey iskelesi taraflarına gönderilmiş idi. Düşman tarafından izhâr-ı husûmet ve su-i kasd ve mefsedete dair hâlet ihsâs olduğu gibi zikr olunan iki kıt'a kalyona haber irsâl ve celb birle Pirzen taraflarına ve Özi Suyu boğazına tayin ile hem Özi kal'asının istihsal-i emniyeti ve hem düşman sefinelerinin boğaz-ı mezkûrdan duhûl ve hurûcdan men'leri vesâilini istihsal eylemesi Özi muhâfızı müşârünileyhe başka ve sefineteyn-i mezbûreteyn kapudânlarına dahi başka başka evâmir-i şerîfe gönderildi. Devlet-i Aliyye'ye tedârikât-ı bahriye ber-muktezâ-yı vakt ü hâl, berriyeden ziyâde elzem olmağla bâ-avn-i Bârî sūfün-i Donanma'nın cümlesi ber-vech-i meşrûh tehyi'e olunup zîrâ bâlâda mestûr havâdis her ne kadar sıdk u kizbe muhtemel ise dahi Rusyalunun bir iki senedür Alikurna'da sekizer onar sefâini lenger-endâz olduğu ve bu sene on iki kıt'a sefine dahi müceddeden techiz edüp göndermek üzere olduğu ihbâr-ı sahihedendür. A'lâ- rivâyetin mukaddem gelen sekiz kıt'ayı îade edecek imiş. Etsün etmesün. Rusyalunun Bahr-i Baltık'dan bu kadar masârifât ile Akdeniz'e donanma çıkarması tehî midir? Düveliden birine îânet edecek değil, kendünün bir gûne vesvesesi ve Bahr-i Sefîd'de muhâfaza edecek değil kendünün bir gûne vesvesesi ve Bahr-i Sefîd'de muhâfaza edecek memâlik yok elbette. Bu gemilerin tayini Devlet-i Aliyye hakkında menvî-i zamîr-i fâsidleri olan sū-i kasdın mukaddimesi olmak üzeredir. Bu sûretde biz dahi hemen râbta-i bahriyemize bakmak vâcibdir.

Devlet-i Aliyye cümlemizin velî-nimeti olup rey'en ve fi'len hizmet ve terk-i hâb ve rahat cümlemize vâcibdir. Zâhiren ve bâtinen ittihâd ve ittifâk mûcib-i husûl-i merâm ve müsteclib-i tevfik-i hazret-i melik-i allâm olmağla bu bâbda teşebbüs olunan tedârikât ve esbâbda kusûr ve ifâsı lâzım hidemâtı bir gûne fûtûr var ise Allah ve Resûlullâh aşkına söylemeniz matlûbdır. Bu husûsda Allahu teâlâ âlimdir ki hâtır kalmak ve gücenmek yokdur. Hatıra gelen sanihât bazı mülâhaza ile ketm olunur ise Allahu teâlâ razı olmaz ve ketm edenlere şevketlü Efendimiz inkisâr eder. Zîrâ ketm-i mülâhaza vakitleri değildir. Vakitler gâyet nâzik ve herkesin gayret ve sadâkat edeceği mevsimlerdir. Makâlât ile yemin verilerek cümle huzzâra tekrar hitâb olundukda "Hüdâ âlimdir ki bu teşebbüs olunan tedârikâtı bir dürlü kusûr yokdur. Fî-zamaninâ bu derecesini tasavvur edemez idik, hemen cenâb-ı Hak tevfikât-i ilâhiyesin refik edüp Devlet-i Aliyye'ye ve veliyü'n-ni'am-ı âlem olan şevketlü Efendimize fevz ve nusret-i kerem eyleye" dediler.

Kelâma ibtidâr olunup; "Efendiler maksudumuz şimdiki halde kat'an sefer olsun veyâhûd olmasun demek değildir. Akl için tarîk bir olmağla işte istimâ olunan havâdis bu ve tedârikâtımızın derecesi bu. Her husûs cümleinizde etrafiyla beyân olundu. Bu sûretde seferin şimdi açılması veyâhûd bahara ta'lik olunması şıklarından kangısı re'y-i sabitdir ve enseb ü elyâkdır ? Allah için mâ-fi'l-bâlinizi her ne ise ketm etmeyüp haber verin, zîrâ

cümleniz Devlet-i Aliyye bendelerisiz" deyu tekrar suâl olundukda seferin şimdi açılması inde'l-akl bir vechile câiz değil kemâkân tedârikâtda kusûr olunmamak şartıyla bahara ta'îki ârâ-yı hasenedendir. Evvel ve âhir bildiğimiz budur. Kaldı ki düşman şöyle edecek imiş böyle idecek imiş deyu endişe iktizâ etmez, â'dâdan her şey me'mûldur. Lâkin her kasdını icra elinden gelebilmek farz değil. Sâbıklarda bu Devlet-i Aliyye'nin â'dâsından nicesi envâ'ı kasdlar etdiler. Muhavvelü'l-ahvâl olan Allahu zü'l-celâl birine fırsat vermeyüp bu devlete nice fevz ü nusretler verdiği kütüb-i tevârihde mestûrdur. Hatta yine bu Moskovludan Deli Petro bu devlet hakkında niçe kasdlar etmişti. Sonra galibiyet Devlet-i Aliyye'de zuhûr edüp bilâhere Abukof vaktinde vâki' olan muâhedede Devlet-i Aliyye'ye devr edecekleri kal'alar içün va'dinden nükûl etmeğle 'yalancı Moskov' lakâbı ol vakitden kalup ba'dehû ertesi sene istirdâd olundu. Cenâb-ı Hak bu defa dahi Devlet-i Aliyye'ye iyânet edüp inşâallâhu teâlâ re'y ve kasdları bâtil olur, hemen biz işimize bakalım dediler.

Kelâma ibtidâr olunup "İsmail kal'ası inşâ olunmak üzeredir. Tekmîlinde beher hâl serhad hükmünde olup derûnuna li-ecli'l-muhâfaza neferât tayini lâzım gelür. Şimdiki halde tekmiil olunmuş hükmüne konulup her ortası beş yüz nefer olarak beş aded yeniçeri ortası ve her ortası ikişer yüz ellişer nefer olarak iki aded cebeci ortası ve iki yüz neferden ibaret olarak bir aded topcı ortası ber-vech-i mu'tâd serhadlû olmak sûretiyle İsmail kal'asına gönderilse Abdi Paşa hazretleri dahi varmak üzere olmağla ânın ve hâlâ ol tarafda olan kul kethüdâsı sâbık Mahmud Ağa'nın maiyyetinde dursalar münasib midir?", bu husûs yeniçeri ağası ile bundan mukaddemce müzâkere ve bu neferât İstanbul'dan veyâhûd taşradan tahrir olunmak şıkları dermiyân olundukda Yeniçeri Ağası İstanbul'dan tahririni havâdisden ihtirâzen münasib görmeyüp "taşradan olsa" demiş idi. "Taşradan dahi matlûb mikdârı varmayacağı zâhirdir, ne dersiz" denildikde "Bu dahi ârâ-yı hasenedendir. Hemen Âsitâne-i Saâdet'den tedârik ve ihraclarına ibtidâr olunup İstanbul'da zuhûr-ı havâdise bâ'is olur denilmeyüp gönderilsün" dediler.

Tekrar kelâma ibtidâr olunup bu meclis emanetullahdır. Âhara tecavüzü ma'âzallâhu teâlâ hatarı müstelzimdir. Zîrâ evvel-baharda hareket edeceğimizi düşman pîşîce istimâ etmek lâzım gelir ise bize takaddüm edüp envâ'ı hiyel ile şaşkınlık verir. Bu kaziyyeyi şevketlû Efendimiz dahi hatt-ı hümayûnlarında tasrih buyurmuşlar. Ketmi cümleye farzdır denildikde bir ferde tefevvüh etmeyeceklerini iş'âr ve duâ-yı devam-ı ömr-i devlet-i hazret-i Cihân-dâriye ibtidâr etmeleriyle meclise hitâm verildi. Emr u fermân men lehü'l-emr hazretlerininindir.

14 Receb 1197 / [15 Haziran 1783]

HAT, 1415/57856

معروضی بقدر برادر

برائنده روسیه لوطفدن قریب ضبط اولمسی ایچق دوت علیه عثمانیه ایله محو
 سبب نزاع اولمقدن نثار اسباب منازعه نك كلاً رفع دفع اولمسنه سببی
 اولمقدن دوت علیه ایله برابری بنی اصدقه حسن هفتی بدیع ایلک انباریه
 بودقه روسیه لوطف نجه لویه معاصیه بالمجاهله برله رجا و تحریک
 بوفسومک تنظیمه دقت ایلک باننده فزانجه قرالی آستانه هفت آستانه
 مقیم فزانجه ایلمی نامور ادوب چند روز مقیم ناموریت فخره ایله
 بر فزانجه اولوغ بچ بویله آستانه هفت آستانه ایچدن مرد
 ایلدی ولدی الحاجه و نیکه تابع فرد تلف طرفه ارسال اولمسی
 ضمیمه و نیکه عکری زبیه نوازمان شروع ایلک اوزره
 و نیکه جهرری طرفدن فرار داده اولدیغی قالدیکه حال
 مذکور محافظه ملکه می باخود بقعه بر نینه می منبدر هون
 معلوم اولدیغی و برائنده فزانجه لوطفدن متغیاندن برکنه
 ایچکله بچه نامور اولوب عهد فریده واصل اوله بغی فیک
 بچه ورود ایلمی اخبار اوضغی و ایلمی مرقوم امور و امه هر
 مذکور سنه نامور اولدیغی مشغول ایدوکی و قریم جنین
 ضبط ابع جکند روسیه لوطف نجه لویه مقیم اسگاه انجیب بدو
 کیفیت اخبار ایلمی میانه لرنه نزع برودنی مردی اولدیغی
 بعضی اماراندن استقام اوضغی کرچه تحریک اوضغی کن
 حال مذکور ترقیف و تحقیقه محتاج مودد اولدیغی برائنده
 بچ طرفدن استخبار اولدیغی و برائنده افندو کنار لرن
 جدید بر فخره ایلمی عفی و نقد بچه جسد ضمیمه شبنامه عید
 دائمه مله نصیب سرون افندو لرنه جرات اولدی او طایفه او

کتابخانه مجلس شورای ملی
 دفتر ثبت کتاب و اسناد
 ۱۳۱۸

OSMANLI-RUS ANLAŞMAZLIKLARINDA FRANSIZLARIN ARABULUCULUĞUNUN İSTENMESİ

DEMAND FOR THE FRENCH MEDIATION IN THE OTTOMAN- RUSSIAN DISPUTES

Ma'rûz-ı abd-i ahkarlarıdır ki

Bu esnada Rusyalu tarafından Kırım'ın zabt olunması için Devlet-i Aliyye-i Osmaniye ile mahall-i mezbûr sebep-i nizâ' olmakdan nâşi esbâb-ı münâzaanın külliyyen ref' u def' olunmasına mübtenî olmağla Devlet-i Aliyye ile bu bâbda beynini ıslâha hüsn-i himmetini bî-dirîğ eylemek iltimâsıyla bu defa Rusyalu Françaluya muâmele-i bi'l-mücâmele birle rica ve tahrir eylediği ve bu husûsun tanzimine dikkat eylemek bâbında Françe kralı Âsitâne-i Devlet-âşiyâne'de mukîm Françe elçisini memûr edüp çend rûz mukaddem memûriyet-i mezbûre ile bir Françe ulağı Beç yoluyla Âsitâne-i Devlet-âşiyâne için mürûr eylediği ve lede'l-hâce Venedik'e tâbi Hırvatlık tarafına irsâl olunmak zımnında Venedik askeri tehyi'e-i levâzımâta şurû' eylemek üzere Venedik cumhuru tarafından karar-dâde olduğu, kaldı ki hâlet-i mezkûre muhâfaza-i mülke mi yâhûd başka bir niyete mi mebnîdir henüz ma'lûm olmadığı ve bu esnada Françalı tarafından müteayyinândan bir kimesne elçilikle Beç'e memûr olup ahd-i karîbde vâsıl olacağı haberi Beç'e vürûd eylediği ihbâr olunduğu ve elçi-yi merkûm umûr-ı mühimme müzârekeseine memûr olduğu menkûl idüğü ve Kırım ceziyesini zabt edeceğinden Rusyalu Nemçelüyü mukaddem âgâh etmeyüp ba'de'l-vuku' keyfiyeti ihbâr eylemesi miyânelerinde nev'emmâ burûdeti müeddî olduğu bazı emârâtdan istiismâm olunduğu gerçi tahrir olunup lâkin hâlet-i mezkûre tevkif ve tahkike muhtac mevâddan olduğu bu esnada Beç tarafından istihbar olunduğunu ve bu esnada Eflak kenarlarından cedîd bir haber zuhûr etmediği arz ve takdime cesaret zımnında işbu kâime-i ubûdiyyet-i dâimemle tasdî'-i ser-i devlet-i efserlerine cür'et olundu. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehül-emrindir.

Fî 18 Z. sene 1197 / [14 Kasım 1783]

Mühür
Mihal

HAT, 337-d

نموردم نوری هاله حاجی علی
 رستم خورشید خورشید خورشید
 طریقه صوفیه خورشید خورشید
 غری طریقه خورشید خورشید
 لک هاله طریقه خورشید خورشید
 طیاره جانیه خورشید خورشید
 معینه معینه خورشید خورشید

نوکلو کرمانلو مرابلو قدرتلو ولفتم اندم
 شاهنکاران فریدن مطرو و دینی حاوی جانبک و طریزون و البی حاجی علی یا شاطر فزون کلان بینه ربی
 مقدم و مؤخر نظور رها بونلری اولمیش اولمیش مغربی معلوم ملوکانه لبرر بود فقه کفون اولمیش کفون
 کدوقا بغیله نوردانلی ابرهیم نام کفولوا سنطاف اولمیش فقری قلم اولمیش نظور رها بونلری بولمیش
 مرفوع غنیه علی لری قلندی بوا ابراهیم فقری دخی مسارایه علی یا شاطر فزون کلان ربی فقری ناید
 امیر روسیه لوشاهنکاران خاندن دفع و برینه بهادر کرابی خان اندی حوادتی بالاده مطرو و مؤخر
 اول بینه برینه ربی سنن ایشدیلوب حضور رها بونلری غنی اولمیش بوا ابراهیم فقری صبح اولمیش
 بهادر کرابی خان غنی حوادتی الحاج اهلایا قانقاملنی قول انمیش غلط اولمیش اقتضا ابرر لک
 شاهنکاران به فیما بعد سنه خان اولمیش دیو کند و سولمسی برکونه جلدن خالی اولمیش و یا خود
 روسیه فریم مینا لریک شاهنکاران عدم قبولی کدوره البخالیدن استدلال ابله شاهنکاران خاندن
 دکنی طویمه جینی و بودر قصه ای نتیجی عجا لری موجب اولمیش جینی بد کلیدن باری الیمزه بولمیش
 بهادر کرابی مینا ابرو شاهنکاران فی نفس الار دفع انمیش اولمیش محقق اولمیش صور نلری و سزلردوم
 رعینتی قول ابله سند و برمنس حوادتی دخی ذکر اوقاف مینا لری شاهنکاران خوف ابله بولمیش
 البخالیدن اولمیش قضیه سنن غلط اولمیش خاندن خا طره کلور اخبار مذکوره نلری حمله صدق و فزون
 ستم اولوب و فزون ساینه برمنس و خیرای نواد اندکم حقیقت صورت نه ابروکی معلوم اولمیش و بینه
 نقلی با اوزی و سائر اولمیش فزون صحه مقرون برمنس و رودی و یا خود قصیدی حوادتی ابله بولمیش
 کوز بون قولا فیه سنن عودقا ابله ایشدیلوب صحنی لری طاهوم جیقا جینی و مرقوم ابراهیم فقری علی
 طرفدن کلان نلری نلری کرمانلو قدرتلو ولفتم اندم بادشاهم
 اولمیش فریم علی الم سولری بولمیش لرفن امر فزون نلری کرمانلو قدرتلو ولفتم اندم بادشاهم
 حضرت قلم بکنم

RUSLARIN ŞAHİN GİRAY'IN YERİNE BAHADIR GİRAY'I HANLIĞA GETİRDİKLERİNE DAİR HABERLER

THE NEWS ABOUT BIRINGING BAHADIR GIRAY TO THE KHANATE BY THE RUSSIANS INSTEAD OF SHAHIN GIRAY

Benim vezirim

Reis-i merkûmun takriri hemen Hacı Ali Paşa tarafından gelen tahrirâtı tasdik eder, gayrı gelecek haberlere bakalım, lâkin hemen zann-ı galib Şahin Giray Taman cânibine geçürüp asker-i menhûsını maiyyetine tayin edecektir. Bu ihtimal derkârdır zannederim. Siz dahi ne dersiz, böylece mülâhaza ettim

Şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü veliyyü'n-nimetim efendim Padişahım

Şahin Giray'ın Kırım'dan matrûdiyetini hâvî Canik ve Trabzon Valisi Ali Paşa tarafından gelen sefine reisi takriri mukaddem ve muahhar manzûr-ı hümayûnları olmuş olmağla mefhûmı ma'lûm-ı mülûkâneleridir. Bu defa Kefe'den on sekiz günde kendü kayığıyla tevârüd etmiş İbrahim nâm Kefelü istintâk olunmağla takriri kaleme aldırılıp manzûr-ı hümayûnları buyurulmak için merfû'-ı atebe-i ulyâları kılındı.

Bu İbrahim'in takriri dahi müşârünileyh Ali Paşa tarafından gelen reis takririni teyid eder. "Rusyalı Şahin Giray hanlıktan def' ve yerine Bahadır Giray'ı han etdi" havâdisi bâlâda mestûr havâdisden evvel yine bir sefine reisinden işidülüp huzur-ı hümayûnlarına arz olunmuş idi. Bu İbrahim'in takriri sahih olduğu sûrette Bahadır Giray'ın hanlığı havâdisi ilhâh-ı ahali ile kaymakamlığı mülgâ kabul etmesinden galat olmak iktizâ eder. Lâkin Şahin Giray'ın "Ben fîmâ-ba'd size han olmam" deyu kendü söylemesi bir gûne hiyelden hâlî olmamak veyâhûd Rusya Kırım mirzâlarının Şahin Giray'ı adem-i kabullerini kendülere ilticalarından istidlâl ile Şahin Giray'ın hanlıkda dikiş tutmayacağını ve bu kadar tasahhubbun neticesi hacâletlerini mûcib olacağını bildiklerinden "bâri elimizde bulunsun" deyu Bahadır Giray'a meyl edüp Şahin Giray'ı fî nefsu'l-emr def' etmiş olmaları muhakkak olmak sûretleri ve "Mirzâlar Rusya ra'yyetini kabul ile sened vermişler" havâdisi dahi zikr olunan mirzâların Şahin Giray'dan havf ile tahlisleriyçün Rusyalu'ya iltica etmiş olmaları kaziyyesinden galat olmak hâletleri hâtıra gelür. Ahbâr-ı mezkûrenin cümlesi sıdk ve kizbi muhtemil olup vüsûka şâyeste bir haber ve tahrirât tevâ[r]üd etmedikçe hakikat-ı sûret ne idüğü ma'lûm olmadığı ve bi-mennihî teâlâ ya Özi ve sâir ol taraflardan sıhhate makrûn bir haber vürûdu ve yâhûd isticlâb-ı havâdis için bundan mukaddemce gönderilen kırlangıç sefinesinin avdeti ile işin sıhhati ne ise zâhire çıkacağı ve merkûm İbrahim'in takririyle Ali Paşa tarafından gelüp mukaddemâ manzûr-ı şâhâneleri olan takrir yine huzur-ı hümayûnlarına arz olunmağla mefhûmları ma'lûm-ı dâverâneleri olacağı karîn-i ilm-i âlem-şumûlları buyuruldukda emr u fermân şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü veliyyü'n-nimetim efendim Padişahım hazretlerindir.

(1197) / [1782-83]

A. AMD. KRM, 1/67

[illegible]

ŞAHİN GİRAY'IN ADAMININ İSTANBUL'DA REİSÜLKÜTTAB TARAFINDAN SORGUYA ÇEKİLMESİ

INTERROGATION OF SHAHIN GIRAY'S MAN BY CHIEF OF CLERKS (REISULKUTTAB) IN ISTANBUL

Reisülküttâb Efendi kullarının takriridir

Altı yedi ay mukaddem Şahin Giray "Kırım mahzarcılarını Devlet-i Aliyye kabul eylesün" mazmûnunda yazdığı kâğıd ile Emir Musa nâm çukadârını Canikli Ali Paşa tarafına irsâl ve ol dahi yanına adam terfikiyle Dersaâdet'e ib'âs etmekle ol vakitte getirdiği kâğıd ve Şahin Giray'ın Kerç'de mukîm olduğunu müş'ir verdiği takrir atebe-i aliyyeye arz olunmuşdu.

Bu maddeye dair Şahin Giray'a cevap yazılacak bir maslahat olmadığından çukadâr-ı merkûm Âsitâne-i Aliyye'de ikâmet ve bi'd-defeât getirdiği kâğıdın cevabını mutâlebe ve Kırımlı cümle ayakda ve "Şahin Giray'ı istemeyüz, mecmû'umuz kırılırız kabul etmek ihtimalimiz yokdur" iddiâsında ber-karar iken mezbûr Şahin Giray'a tahrirât yazılmakda gûne-gûn mehâzir derkâr olmak hasebiyle çukadâr-ı mezkûra sabır ve tevkifi iktizâ eylediğini beyân ve mezbûr harîk-i kebîr vuku'u esnasında bilâ-istizân bir kayığa rûkûb ve Yenikal'aya azîmet etmiş olmağın bu defa Şahin Giray bu kullarına olarak bir kâime tahrir ve müfâdında Trabzon Valisi Ali Paşa'nın afvı teşekkürünü müş'ir mukaddemâ Deraliyye'ye gönderdiği tahrirâtıyla meb'ûs başçukadârı ve sâir âdemlerinin ve bir kıt'a gemisinin iâdesine muntazır iken Soğucak Muhâfız Ali Paşa'nın Yenikal'a ceneraline yazdığı kâğıdı manzûru olup me'âline nazaran âdemlerinin Âsitâne-i Saâdet'de tevakkuflarını mûcib hâlet kalmadığı cihetden âdemleri ve gemisi Rusya elçisi marifetiyle tarafına tesyîr olunmasını iş'âr ve mezbûr Musa ile tisyâr ve Soğucak Muhâfız'ının Yenikal'a ceneraline yazdığı kâğıdının sûretini dahi derûn-ı kâimeye vaz' eylemiş.

Bugün ale's-seher bendehânede otururken mezbûr Musa çıkagelüp "Canım sen nereden kaldın müddet-i vâfiredir görünmedin" dediğimde "Ben Ramazan-ı şerîfde münasib bir kayık düşürüp bu tarafda tevakkufumu mûcib bir işim olmadığından vilâyetim olan Kırım'a gitmiş idim. Bu defa Şahin Giray Han Kırım'a ba'de'd-duhûl bu kâime ile beni Dersaâdet'e gönderdi" kelâmıyla kâimeyi elime verdi. Kulları kâimeyi ba'de'l-mütâlaa "Sen Kırım'dan ne vakit çıkdın ve Şahin Giray Han ne mahaldedir?" suâlini eylediğimde "Ben Kırım'dan çıkalı yirmi günü mütecâvizdir ve Han hâlâ Karasu'dadır. Karındaşları Bahadır Giray Sultan ve Arslan Giray Sultan etdikleri fi'le nâdim olup Han'ın yanına gitdiler ve ol dahi maiyyetlerine mihmandâr ve konak tayin etmekle mükrimen Karasu'da beraberce mukîmdirler ve bu fitneyi îkâ' eden mirzâlar Han'a bir arzuhal gönderip cürümlerinin afvını niyâz etmeleriyle cümlesinin cerâimini affeyledi ve hatta kara halkı olan ahali-i Kırım umûmen Han'a gelip mirzâlar ikide birde gavga ihdâsıyla bizi belaya uğrattıyorlar. Bunları bize ver vücudlarını kaldıralım"

makâlini irâd eylemişler iken Han bir türlü tecviz eylemeyip "Bunlar Devlet-i Aliyye'nin sadıklarıdır, nefislerine zarar terettüb eylediği sûretde Devlet-i Aliyye-i Seniyye'nin bana hatırı kalır" cevabıyla mezbûrları vermeyip "mazâ mâ-mazâ muâmelesini eyledi" diyerek koynundan bir kâğıd ihrac ve "bu kâğıd mirzâların cürümleri afvı ricasını muhtevî Han'a gönderdikleri arzuahallerinin sûretidir" kelâmıyla yedime teslim etdi. Evrak-ı mezkûra bâ-yânihâ huzur-ı âlîlerine takdim olunmağın mefhûmları ma'lûm-ı âlîleri buyurulur.

Mezbûr Musa iâde-i makâl edip "Han hazretleri size selâm ve duâlar eyledi. Bu tarafda olan baş çukadârı ve âdemlerinin ve bir kıt'a sefinesinin tarafına irsâl olunmalarını efendilerimizden rica eder ve bazı mesâlih ve umûru rû'yeti için Âsitâne-i Devlet-âşiyâne'ye gönderdiği bazergânının vâki' olan işlerine muâvenetinizi istidâ eylemiştir. Bazergânı dahi beraber getirdim manzûrunuz olsun" diyerek içeriye bir Ermeni zimmî getirip "İşte Han'ın bazergânı budur" dedi. Kulları, zimmî-i mesfûra hitâb edip aslı ne diyârdan olduğunu istifsâr eylediğimde vatan-ı aslîsi Amasya olup yedi sekiz senedir Şahin Giray'ın bazergânlık hizmetiyle meşgul idüğünü ihbâr eyledi.

Bu kakhâr-ı Zül'-celâl'in gazab-ı Rabbânî'sine mazhar olacak mürtedin şu aralıkda mahsûs çukadârını Dersaâdet'e göndermesi âdemlerinin ve gemisinin iâdesi maslahat-ı hayriyyesiye için olmayıp belki Devlet-i Aliyye'nin harekât ve sekenâtını istihbar zımnında idüğüne kat'a iştibâh yokdur. Çukadâr-ı mezbûr doğru Moskov elçisinin menziline varıp ba'dehû bu kullarına geldiği muhakkaktır. Hazret-i Rabbü'l-âlemîn, mühîn-i dîn-i İslâm ve dahil-i gürûh-ı kefare-i li'âm olan işbu münafıkları batş-ı şedîd-i kakhâriyeti ile makhûr ve a'lâm-ı şeriât-ı Muhammediye'yi muzaffer ve mansûr eyleye. Âmîn, bi-hürmeti min-ba'si rahmeten li'l-âlemîn.

1197 / [1782/1783]

C. MTZ, 878

(1174)
8

در دولت قرار رسد خلوتی نماید باطله قابل و طواف نماید بندگان بمقدور
مهر صدق مقابل در قیامه ده انفاق بزرگان سلم و مصافق شریفه نقیب
و توفیق اله خاندان سلطه جلیلیه در زمانه شاهان کوی خان خلوص کار در محله
طواف و قابل کافه نانا و بزرگان وفای اولاد خانلغی انتخاب و قبول ایجاب
اجیدن به مصالحه مجزیه شریفه نه نانا امام السلیین و عیسی المجرین و کون
کرامتو عدالتو قدرتو بادناه و ادا دربان و وزیر و اسد و عنوان مجزیه
مهره جزییه ربانیه الهه خلیفه رسول باوی اولاد قریه سیه خروغان اصول بانیان
نزعیه و اولاد شریفان هاجوندری ایجابیه محله شریف و خان سارا و دیگران
خانلغی تصدیق موصوفه مثال نانا و باری اصدادی امریزه مساعدت عیسی
ارزانی بودیشی باز کرده محله طواف نانا و اولاد و با خصوص نزعیه مطهره

زمان با عیسی اکل انعام امریزه انقیاد خطه حکومت نانا و ده و اوضاع جوامع
و مساعدت خطایان و مساعدت اسمای مجزیه خروغان هاجوندری یاد و نکار و احوال
نزعیه مزاجون کفر فاضلین طریقه شریف خروغان مزاجون نزعیه ایجابیه محله
مسور و ناول بودیشی مالدی لیسو محض صدق مقابل مجزیه و مجزیه لیسو و قریه
رخاوند ماین اسماعیل لقا و امرا: شریفان بزرگان مجزیه و امرا: مضروبان و
مرزا و عیادون حاله محله خروغان بزرگان بزرگان خروغان محله و بزرگان
او و نذر باقی خزان و در وقت مجزیه

در دولت قرار رسد خلوتی نماید باطله قابل و طواف نماید بندگان بمقدور
مهر صدق مقابل در قیامه ده انفاق بزرگان سلم و مصافق شریفه نقیب
و توفیق اله خاندان سلطه جلیلیه در زمانه شاهان کوی خان خلوص کار در محله
طواف و قابل کافه نانا و بزرگان وفای اولاد خانلغی انتخاب و قبول ایجاب
اجیدن به مصالحه مجزیه شریفه نه نانا امام السلیین و عیسی المجرین و کون
کرامتو عدالتو قدرتو بادناه و ادا دربان و وزیر و اسد و عنوان مجزیه
مهره جزییه ربانیه الهه خلیفه رسول باوی اولاد قریه سیه خروغان اصول بانیان
نزعیه و اولاد شریفان هاجوندری ایجابیه محله شریف و خان سارا و دیگران
خانلغی تصدیق موصوفه مثال نانا و باری اصدادی امریزه مساعدت عیسی
ارزانی بودیشی باز کرده محله طواف نانا و اولاد و با خصوص نزعیه مطهره

نزعیه و خان سارا و خلوص کار بزرگان خانلغی تصدیق موصوفه مثال نانا
مهری اصدادی امریزه مساعدت عیسی: خروغان هاجوندری ارزانی بودیشی باز کرده محله
نانا و اولاد با خصوص نزعیه مطهره: خروغان سارا و عیسی المجرین و کون
مکومت نانا و ده و اوضاع جوامع و مساعدت خطایان و مساعدت اسمای مجزیه
باد و نکار و احوال احکام نزعیه مزاجون کفر فاضلین طریقه شریف خروغان مزاجون
نزعیه ایجابیه محله مزاجون مسور و ناول بودیشی مالدی لیسو محض صدق مقابل
خروغان مزاجون نزعیه ایجابیه محله مزاجون مسور و ناول بودیشی مالدی لیسو محض
خروغان مزاجون نزعیه ایجابیه محله مزاجون مسور و ناول بودیشی مالدی لیسو محض
خروغان مزاجون نزعیه ایجابیه محله مزاجون مسور و ناول بودیشی مالدی لیسو محض

در کافه مداد و باد کافه خلاق قرار عیسی و اوضاع خلوص موصوفه
دولت عیسی: ابرقار الهه دولت و وسیع بزرگان و بزرگان موصوفه مجزیه شریفه
خروغان مزاجون نزعیه ایجابیه محله مزاجون مسور و ناول بودیشی مالدی لیسو محض
خروغان مزاجون نزعیه ایجابیه محله مزاجون مسور و ناول بودیشی مالدی لیسو محض
خروغان مزاجون نزعیه ایجابیه محله مزاجون مسور و ناول بودیشی مالدی لیسو محض
خروغان مزاجون نزعیه ایجابیه محله مزاجون مسور و ناول بودیشی مالدی لیسو محض

در دولت قرار رسد خلوتی نماید باطله قابل و طواف نماید بندگان بمقدور
مهر صدق مقابل در قیامه ده انفاق بزرگان سلم و مصافق شریفه نقیب
و توفیق اله خاندان سلطه جلیلیه در زمانه شاهان کوی خان خلوص کار در محله
طواف و قابل کافه نانا و بزرگان وفای اولاد خانلغی انتخاب و قبول ایجاب
اجیدن به مصالحه مجزیه شریفه نه نانا امام السلیین و عیسی المجرین و کون
کرامتو عدالتو قدرتو بادناه و ادا دربان و وزیر و اسد و عنوان مجزیه
مهره جزییه ربانیه الهه خلیفه رسول باوی اولاد قریه سیه خروغان اصول بانیان
نزعیه و اولاد شریفان هاجوندری ایجابیه محله شریف و خان سارا و دیگران
خانلغی تصدیق موصوفه مثال نانا و باری اصدادی امریزه مساعدت عیسی
ارزانی بودیشی باز کرده محله طواف نانا و اولاد و با خصوص نزعیه مطهره

ŞAHİN GİRAY'IN TÜM TATAR KABİLELERİNCE HANLIĞA SEÇİLMESİ

ELECTION OF SHAHIN GIRAY AS KHAN BY ALL THE TATAR TRIBES

Der-i devlet-karar ve südde-i Hilâfet-penâhîye bi'l-cümle kabâil ve tavâif-i Tatar ve bendegân-ı bî-mikdârlarının mahzar-ı sıdk-ı makâlleridir

Kaynarca'da in'ikâd-pezîr olan silm ve musâfât şurûtına tatbik ve tevfiğ ile hanedân-ı sülale-i Cengizîye'den şehâmetlü Şahin Giray Han hulûskârlarını cümle tavâif ve kabâil-i kâffe-i Tatar yek-zebân-ı vifâk olarak hanlığa intihâb ve kabul eylediğimiz ecilden yine musâlaha-i muharrere-i şurût vesikasına binâen, imamü'l-müslimîn ve ya'sûbu'l-muvahhidîn şevketlü, kerâmetlü, adaletlü, kudretlü Padişah-ı dâd-erdebân ve şehriyâr-ı İskender-ünvân hazretleri mevhibe-i cezîle-i Rabbâniyye ile halife-i resûl-ı Bârî oldukları hasebiyle fûrûât-ı usûl-ı niyâbet-i şer'îyyeden olan teşrifât-ı hümâyûnları ib'âsıyla cümleyi teşrif ve Han-ı müşârunileyh hulûskârlarının hanlıkları tasdiki ma'razında misâl-i bî-misâl-i şehriyârî ısdârı emrinde müsâade-i aliyye-i Hilâfet-penâhîleri erzânı buyurulması niyâz-kerde-i cümle-i tavâif-i Tatar olup ve bâ-husûs şeriât-ı mutahhara-i hazret-i Risâlet-penâh-ı aleyhi ekmeli's-selâm efendimize inkıyâden hıttâ-i hükûmet-i Tatariye'de vâki cevâmi ve mesâcid hutebâsı menâbir ve mehâfilde ism-i sâmi-i hazret-i Hilâfet-penâhîlerin yâd u tizkâr ve icra-yı ahkâm-ı şer'îyyemiz için kendü kadılarımıza taraf-ı şeriât-ı garrâdan mürâselât-ı şer'îyye îsâliyle cümlemizi mesrûr ve şâdân buyurulmak me'âlinde işbu mahzar-ı sıdk-ı makâlimiz tahrir ve mebûslarımız ağavât-ı Kırım'dan Ser-hâzin-i sâbık İsmail Ağa ve ümerâ-i Şiriniyândan Cantemir Mirzâ ve ümerâ-i Mansûryândan Bey Arslan Mirzâ ve ulemâdan hâlâ mahmiye-i Karasu kadısı es-seyyid Ahmet Efendi bendeleri südde-i Hilâfet-penâhîye ba's u tisyâr olunmuşdur. Bâkî fermân der-i ma'delet ünvânındır.

Bende Mehmed el-murahhas Ser-hâzin-i hazret-i hanî sâbıkâ	Bende Ebu Bekir Ser-hâzin-i hazret-i hanî sâbıkâ	Bende Murteza Ser-hâzin-i hazret-i hanî hâlâ
Ed-dâî Seyyid Abdülcelil Na'ib	Ed-dâî Musluhiddin el-kâdı Malmend el-hanihâlâ	Bende Âdil Şah Ağa-yı hazret-i hanî ve gayruhum hâlâ
Ed-dâî Eş-Şeyh Abdullah Ser-oba-i Gülec	Bende Emir Şah Mîr Mansûr	Bende İsmail Ser-hâzin-i hazret-i hanî sâbıkâ

Der-i devlet-karar ve sūdde-i Hilâfet-penâhîye bi'l-cümle kabâil ve tavâif-i Tatar murahasları olan bendegân-ı bî-mikdârlarının mahzar-ı sıdk-ı makâlleridir ki,

Kaynarca'da in'ikâd-pezîr olan silm ve musâfât şurûtına tatbik ve tevfiq ile hanedân-ı sülale-i Cengizîye'den şehâmetlü Şahin Giray Han hulûskârlarını cümle tavâif ve kabâil-i kâffe-i Tatar yek-zebân-ı vifâk olarak hanlığa intihâb ve kabul eylediğimiz ecilden yine musâlehâ-i muharrere-i şurût vesikasına binâen, imamü'l-müslimîn ve ya'sûbu'l-muvahhidîn şevketlü, kerâmetlü, adaletlü, kudretlü Padişah-ı dâd-erdebân ve şehriyâr-ı İskender-ünvân hazretleri mevhibe-i cezîle-i Rabbâniyye ile halife-i resûl-ı Bârî oldukları hasebiyle fûrûat-ı usûl-ı niyâbet-i şer'îyyeden olan teşrifât-ı hümâyûnları ib'âsıyla cümleyi teşrif ve Han-ı müşârünileyh hulûskârlarının hanlıkları tasdiki ma'razında misâl-i bî-misâl-i şehriyârî ısdârı emrinde müsâade-i aliyye-i Hilâfet-penâhîleri erzânı buyurulması niyâz-kerde-i cümle-i tavâif-i Tatar olup bâ-husûs şeriât-ı mutahhara-i hazret-i Risâlet-penâh aleyhi ekmeli's-selâm efendimize inkıyâden hıttâ-i hükûmet-i Tatariye'de vâki cevâmi ve mesâcid hutebâsı menâbir ve mehâfilinde ism-i sâmi-i hazret-i Hilâfet-penâhîlerin yâd u tizkâr ve icra-yı ahkâm-ı şer'îyyemiz için kendü kadılarımıza taraf-ı şeriât-ı garrâdan mürâselât-ı şer'îyye îsâliyle cümlemizi mesrûr ve şâdân buyurulmak me'âlinde işbu mahzar-ı sıdk-ı makâlimiz tahrir ve mebûslarımız kapu halkından sâbika Ser-hâzin-i hanî İsmail Ağa ve ümerâ-i Şiriniyândan Cantemir Mirzâ ve ümerâ-i Mansûryândan Bey Arslan Mirzâ ve ulemâdan hâlâ mahmiye-i Karasu Kadısı es-seyyid Ahmed Efendi bendeleri sūdde-i Hilâfet-penâhîye ba's u tisyâr olunmuştur. Bâkî fermân der-i ma'delet ünvânındır.

Bende Murahas fütüvvetlü Şah Mirzâ-yı Mansûr	Bende Murahas Şahin Giray Mirzâ-yı Şirin	Bende Murahas Murad Mirzâ-yı Şirin
Bende Murahas Emir Şah Mîr-i Mansûr	Bende Murahas Selim Şah Mirzâ-yı Şirin	Bende Murahas Mehmed Şah Nureddin-i Şirin
Bende Murahas Mehmed Ser- hâzin-i hazret-i hanî sâbıkâ	Bende Murahas Âdil Şah Ağa-yı hazret-i Hanî Sâbika	

Dergâh-ı felek-medâr ve bârgâh-ı Hilâfet-karara arza dâşte dâi-i hulûs-şîarlarıdır ki

Devlet-i Aliyye-i ebed-kıyâm ile Devlet-i Rusya beyninde temhîd ve tesis kılınan musâlaha-i müebbede şurûtı muktezâsınca hıttâ-i Kırım ve havâlisinde sâkin ümerâ ve ulemâ ve ahali ve umûmen kabâil-i Tatar-ı diyânet-şîar bendeleri bu hayırhâh-ı bî-riyâ ve ikbâl-cû-yı ihlâs intimâları bi't-tav' ve'r-rıza ale'l-ittifâk Kırım Hanlığı'na intihâb ve ihtiyâr eylediklerini hâvî ve iktizâ eden misâl-i takdîs-iştîmâl-i hürevâne ve teşrifât-ı nüvâziş-âyât-ı

hıdvânenin ib'âsıyla kâide-i inâbe ve esbâbe-i şer'iiyenin icra ve ifâsı iltimasını muhtevî tertib eyledikleri mahzar-ı sıdk-ı eserlerini mahzarcı tahsis eyledikleri kapu halkı ağavâtından sâbıkâ Ser-hâzin-i hanî İsmail Ağa ve ümerâ-yı Şiriniyân'dan Cantemir Mirzâ ve ümerâ-yı Mansûryân'dan Bey Arslan Mirzâ bendeleri ve ulemâ-yı Kırım'dan hâlâ Karasu kadısı es-seyyid Ahmed Efendi dâîleriyle Âsitâne-i şevket-âşiyâneye ba's u tisyâr etmeleriyle manzûr u ma'lûm-ı cihân-dârilere buyuruldukda cümlelerin iltimas ve istidâlarına müsâade-i şâhâneleri masrûf ve erzânî buyurulmak için pâye-i serîr-i alâya arz olundu. Bâkî adalet der-i ma'delet-ünvânındır.

E'd-dâî
Şahin Giray

[1197] / [1782/1783]

A. AMD. KRM, 1/66

RUSYA'NIN ŞAHİN GİRAY'I KIRIM'DAN UZAKLAŞTIRMA NİYETİNİN SAMİMİ OLMAMASI

INSINCERITY OF THE RUSSIAN INTENTION IN EXPATRIATING SAHIN GIRAY FROM CRIMEA

Benim vezirim

Ali Paşa'nın tarafından vürûd eden tahrirâtın her biri ihtiyât birer tedbir üzere doğrusu zâhir-i hâle mutâbık ve gayrı hemen tedârikât bakalım semâhatlü efendi-i dâimîze îrâs olundukda avâkıb-ı kâre intizâren tedârikât-ı kavî üzere bulunmamız lâzımdır. Sâir tahrirâtlar dahi güzel zannım Ali Paşa'nın tedbiri zâhirde ahsendir deyu melhûzdur

Şevketlü kudretlü kerâmetlü adaletlü velî-nimetim efendim Padişahım

Bundan akdemce Trabzon valisi Canikli Ali Paşa kulları tarafından vürûd eden tahrirâtta Kazancıoğlu el-Hâc Ali nâm reisin takririnde Rusyalunun Şahin Giray'ı Kırım'dan tard ve ib'âdları ve bu hâletden ahali-i Kırım medhûş oldukları ve sâir ahvâl mastûr ve muharrer olmakdan nâşî ol vakitte taraf-ı çâkeriden müşârünileyhe bir kıt'a kâime tahrir ve me'âlinde hadise-i merkûme sahih olduğu takdirde Şahin Giray'a hafıyyeten bir âdem irsâl ve irâde ve merâmı ne idüğü münasib ise istisâl olunması ve müdâfaa-i a'dâ ve Kırım'ın istihlâsı ve Soğucak muhafızı ve beyinin def'leri ve Abaza ve Çerâkise'nin berü cânibe rabtları ve Soğucak ve havâlisinin istihkâmları ve berren ve bahren tedârikât husûslarında hâtırına lâyh olan tedâbir ve mülâhazâtı ilâm eylemesi tavsiye ve tekid ve mahsûs Tatar ile irsâl olunmuş idi. Bu gün kâime-i merkûmenin cevabı olarak müşârünileyh kullarının bir takım tahrirâtı ve Kazancıoğlu Hacı Ali Reis'in takriri tisyârından dört gün mürûrunda Kefe Limanı'ndan beş günde Samsun İskeleyi'ne mürûr-ı vürûd eylemiş Ünyeli Kara Mehmed nâmında bir reisin takriri vârid olmağla cümlesinin aynları atebe-i ulyâlarına takdim olunmuşdur. Lede'l-mutâlaa me'âlleri ma'lûm-ı âlîleri buyurulur.

Ali Paşa'nın ifade eylediği vechle Moskovlu tarafından Kırım'a elçilik ile vürûd eden mukaddemâ Âsitâne-i Saâdet'den avdet eden orta elçi-yi ma'hûd İstikyef idüğü sahih olduğu sûretde Moskovlu'nun merâmları fesh-i sulh olmayup elçi-i mesfûr mükâlemelerin ve şerâ'i-yi musâlahanın tefâsiline vâkıf olmak mülâbesesiyle ke-enne şânlarını vikâye ve şurût-ı sulha riâyet zemininde hakikaten mezbûr Şahin Giray'ı def' ve Tatar'ın intihâblarıyla sûret-i zâhirede lafzı murâd şimdilik hanlığa Kırım'da bulunan sultanlardan birini ihtiyâr ve ba'dehû bir bahâne ile ânı dahi ref' ve bayağca Kırım'a istila fikri olmak mülâhazadan ba'îd değildir. Elçi-i sâbık İstikyef efsâd ve melânemde iblis mânendî bir mel'ûn olmağla Kırım'da ânı ikâmeleri mefâsid-i bâtınaların icraya alet içün olduğu mukarrerdir.

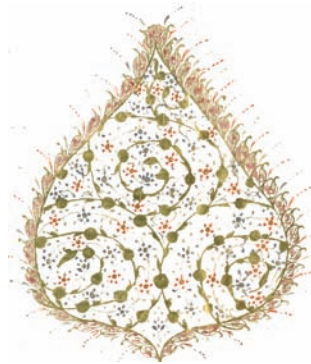
Bu kâfirlerin hile ve hud'alarına nihayet olmayup Şahin Giray hemen yedlerinde bir

âlet ve mezbûr Şahin Giray hadd-i zâtında İslâmdan bî-behre ve Moskovlu ile mübâtanası derkâr ve kendüden geçinmeye hakları be-dîdâr olmağla rekiz-i zamîrleri olan melâneti hafîce görmek için zâhirde Şahin Giray'ı ib'âd ve adını izhâr ve el altından ale'l-gafle nakz-ı ahd ile bir cânibden Özi ve Bender taraflarına hücum zımnında bu mukaddemâtı temhîd etmeleri dahi melhûzdur. Bu gün Balaklava sükkânından Murtaza nâm reis kapuya götürdülüp istintâk olundukdan Şahin Giray'ın istifasını ve umûr-ı Kırım'ı yine Şahin Giray'ın kendisi ve âdemleri idare eylediğini ve Avlita'da on dört kıt'a Moskov cenk gemileri olduğunu ihbâr etmeğle ânın dahi takriri arz olunmuşdur. Ünyeli Kara Mehmed Reis'in tesadûf etdim' dediği Moskov gemileri Avlita'daki gemiler olmak iktizâ ediyor. Bizlere lâzım olan hemen tedârikli bulunmaktır. Bundan sonra bakalım dahi ne zuhûr eder.

Müşârünileyh Ali Paşa'nın mukaddemlerde taraf-ı Devlet-i Aliyye'den her ne kadar vahşeti mukarrer ise dahi yümn-himmet-i tâcdârileriyle kulları hizmet-i sadârete memûr olalı kendüsünü mahrem ittihâz ve tevahhuşunu def' edecek kavâim tahriri ve vesâil-i tedârikiyle kalbini cezb ederek lede'l-hâce sıdk-ı derûn ile hizmet edecek mertebelere vardığı bu defa gelen kâimesinden ve arz eylediği tedâbir-i sadıkânesinden nümâyân olduğu ve irâet eylediği tedbirlerin ekseri ve mülâhaza ettiği şeyler bu tarafda kullarının melhûzâtıma muvâfık zuhûr etmeğle âlâim-i tevfikden add olunduğu ve gelen tahrirât ve takrirler bi- mennihî teâlâ semâhatlü efendi-i dâîlerine dahi irâet ve avâkıb-kâre intizâr ve geceyi gündüze katarak bir taraftan tedârikâtımız ile iştigâl ve âsûdelik hâsıl olundu. Ne âlâ olmadığı halde mütevekkilen ale'llâhi teâlâ ref'-i âlâm-ı cihâda kıyâm lâzım geleceği muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda emr u fermân şevketlü, kudretlü, kerâmetlü, adaletlü, velî-nimetim, efendim, Padişahım hazretlerindir.

(1198) / [1783-1784]

A. AMD. KRM, 1/71

[illegible]

977

[illegible]

ŞAHİN GİRAY'IN OSMANLI DEVLETİ'NE SİĞİNMA TALEBİ

DEMAND OF SHAHIN GIRAY FOR TAKING REFUGE IN THE OTTOMAN STATE

"İtimâd-nâme-i hümayûnumuz mücebiyle amel edesiz" deyu bâlâsına hatt-ı hümayû keşide kılınmıştır

Sâbık Kırım Hanı Şahin Giray Han *dâmet me'âlîhiye* hüküm ki

Siz ki, Han-ı sâbık-ı müşârünileyhsiz, hâlâ Rumeli cânibinde mukîm karındaşınız han-ı esbak Sahib Giray Han *dâmet me'âlîhiye* tevârüd eden tahrirâtınıza mebnî karındaşınız müşârünileyhin ma'rûzâtına melfûfen der-bâr-ı ulüvvet-medâr-ı şâhânemize vârid olduğuna binâen merfua'-ı atıyye-i ulyâ-yı şehriyârânem kılınmağla mû be-mû mefâhimi ma'lûm-ı hüsrevânem olmuştur.

Hasbe'l-vakt ve'z-zaman tekevvün eden keyfiyyât ve hâlâtdan kimesnenin medhali olmayıp iktizâ-yı hükm-i kaderden neş'et edüp ve zâtınızda merkûz olan mâye-i irâkat ve sadâkat-ı zâtîye muktezâsı hakkınızda hüsn-i teveccühât-i şâhânemiz derkâr olmağla Taman'dan sefineye süvâr ve doğru İstanbul'a gelüp hâlât-ı sâbık taraf-ı şâhânemden mazâ mâ-mazâ ve Rumeli taraflarına azîmeti irâde eylediğiniz halde emsâlinizden ziyâde mükerrerem ve mültefit olacağınız zâhir ve celî olmağla Âsitâne-i Saâdet'ime gelmek veyâhûd Rumeli câniblerine tevârüd ile karındaşınız müşârünileyh ve sâir hanân-ı eslâf-ı Cengiziyye misüllü dilediğiniz mahalde ikâmet etmek şıklarından kangısı muhtarınız olur ise ol vechile hareket etmek üzere doğru İstanbul'a gelmeniz içün işbu itimâd-nâme-i dâverânem ısdâr ve hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumla müveşşehan ile irsâl olunmuştur.

İmdi şeref-efzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı isabet-makrûnum ile muanvenen sâdır olan işbu itimâd-nâme-i hümayûnum mücebince ba'de'l-vürûd şıkkayndan kangısı muhtarınız olur ise ânı ihtiyâr eylediğiniz halde taraf-ı Padişahânemden hâlât-ı sâbıkaya mazâ mâ-mazâ denilüp emsâlinizden efzûn min külli'l-vücûh vücûhla mükerrerem ve mültefit olup kadr u şânınıza vücûhla riâyet olunacağı ma'lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzere amel ve hareket eylemeniz bâbında itimâd-nâme-i şâhânem ısdâr olunmuştur. Vusûl buldukda bu bâbda şeref-yafte-i sudûr olan itimâd-nâme-i Padişahânem muktezâsı üzere amel ve hareket eylesiz.

Tahriren fî evâsıt-ı M. sene [11]98 / [6-15 Aralık 1783]

A. DVNS. MHM.d, 178/317/977

عبدالله

برضا

[illegible]

ŞAHİN GİRAY'IN İSTANBUL'A GETİRİLİRKEN KAÇMASINA ENGEL OLUNMASI

PREVENTING SHAHIN GIRAY FROM ESCAPING WHILE BROUGHT TO ISTANBUL

Hâlâ Soğucak muhâfızı Ali Paşa *dâmet me'âlihi* ve Kuban'ın berü geçesinde Devlet-i Aliyyem arazisinde sâkin bi'l-cümle kabâil beyleri *zîdet itâatühum* ve zâbitân *zîde kadrühuma* hüküm ki

Şahin Giray Han'a biraderi Sahib Giray Han *dâmet me'âlihi* tarafından mukaddemâ tahrirât ile giden âdemi Ali'nin avdeti ve hâmil olduğu evrakı teslimi eserinde bu defa müşârünileyh Şahin Girayın âdemiyle sen ki paşa-yı mûmâileyhsin, tarafına tevârüd eden kâğıdı ve âdemisinin takriri ma'rûzâtına matviyyen vâsıl ve mefhûmlarına ıtlâ'-i şâhânem muhît ve şâmil olmuştur.

Şahin Giray Han çünkü Devlet-i Aliyyemin himâ-yı himâyetine iltica-yı irâde eylemiş hakkında mazâ mâ-mazâ muâmelesi ihtiyârıyla doğru Dersaâdetime veyâhûd Rumeli taraflarında sâir karındaşlarının oldukları mahallerden dilediği yere gelmesini ve min-küllil-vücûh mazhar-ı ikram ve iltifât kılınacağını müş'ir kendüye hitâben hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumla müveşşah inâyet-i rîz-i sudûr olan itimâd-nâme-i hümayûnum sadrâzamım çukadârlarından Ali Çukadâr'a teslim ve müşârünileyh Sahib Giray Han'ın âdemi Ali'ye terfîkân mahsûs sefineye irkâb ve ol cânibe irsâl olunmalarıyla han-ı müşârünileyh ile muhâbere ve berü câniblere gelmek irâde eylediği sûrette sevk ve tesbîline sen dahi iânet eylesesin, lâkin Şahin Giray Han "gerüde görülecek mesâlih var bir kaç eyyâm Soğucak tarafına güzâr ve anda ikâmet edeyim" kelâmına ibtidâr eylemesi mülâhâzadan ba'îd olmadığına binâen öyle bir bahâne ile Abaza ve Çerkes içine duhûl fikrinde olur ise zinhâr ve zinhâr mürûrunu tecviz eylemeyüp "sizin memûriyetiniz doğruca gitmektir. Bu havâliye ubûrunuz iktizâ etmez" cevab-ı kat'isini itâ edesin. Zira avâkıb-kârî mülâhaza ve ihtiyâta riâyet vâcibâtandır. Bu husûsu kimesneye ifşâ etmeksizin müşârünileyhın şu aralıkda karîb ve ba'îd Abaza ve Çerkes ile ihtilâtını ve içlerine bir hatve duhûlünü tezvicden ictinâb ve mübâadet olunmak fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve mahfiyyen ile irsâl olunmuştur. İmdi siz ki Soğucak muhâfızı paşa ve sâir mûmâileyhimsiz. Keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve harekete kemâl-i ikdâm ve dikkat ve zerre mikdârı hilâfına irâet-i ruhsatdan mezîd-i tevakkî ve mübâadet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-i M. sene [1]198 / [6-15 Aralık 1783]

A. DVNS. MHM.d, 178/317-318/978

RUSLARIN LEHİSTAN'DA OSMANLI DEVLETİ'NE KARŞI ASKERİ FAALİYETLERİ

RUSSIAN MILITARY ACTIVITIES AGAINST THE OTTOMAN STATE IN POLAND (LEHISTAN)

Hotin kal'ası yerlû neferâtından olup işbu mâh-ı Ramazanü'l-mübârekin yirmi altıncı günü Leh içinden vürûd eden casusumuz Uzun Mustafa kullarının isticlâb eylediği ahabâr ve havâdisâtıdır

Leh memleketi sınırında Moskovlunun zîr-i destinde olan kurâ ve kasabâtda mevcut tavâif-i askerî ceneral ve zâbitânına kraliçeleri tarafından bir kıt'a tenbih kâğıdı bu esnalarda gelüp mefhûmunda askerlerine gereği gibi nizâm verüp hâzır u âmâde eylesünler ki Kırım üzerine Devlet-i Aliyye tarafından asâkir sevk ve tesyîr olunması tasmin olunduğu mesmû' olunmakdan nâşî asker-i mesfûrenin bir bölüğü Kırım muhâfazasına ve bir bölüğü Leh memleketinde vâkî' Ukranya'ya tesyîr olunacak ve Devlet-i Aliyye askeri fi'l-vâkî' Kırım üzerine hücum ederse Ukranya'daki asker makhûresi doğruca Yaş üzerine gönderilecek ve Kive ol havâlilerde yolların tathiri ve köprülerin tamiri ve bazen müceddeden binâ ve inşâ olunmasına mübâşeret eylesünler deyu kâğıd-ı mezkûrede tasrihan tenbih olunduğu Moskov memleketinden vürûd eden bir nefer bazargânın takririnden istimâ eylediğinden başka Leh içinde tevâtür söylenir. Ancak Leh içinde dahi ol misüllü askerden kimse zuhûr etmedi deyu takrir eder ve Nemçelü Hotin Kazâsı sınırında olan karagolları mukaddemâ ref' eylemiş idi. Bu esnalarda yine mahall-i mezkûrede muhkem karagollar vaz' ve her bir karagolda ikişer nefer süvari katana tayin edip gece ve gündüz karagolları geşt ü güzâr ederler ve kendü zabtında olan kurâ ve kasabât reâyâsının beher hânesinden birer ikişer sabî çocuk düşürüp kimisi yazu talimine ve kimisini sanayi-i sâire talimine vaz' ediyor ve Hotin tarafında olan membr ve ma'berleri sedd ü bend eylediği ol havâlilerde bulunan Hotin kurâsının zâbitânı gelüp bu kullarına haber verdiler ve ihbarları nefsu'l-emre mutâbıktır. Memer ü ma'berlerin sedd ü bendi ve müceddeden karagolların vaz'ı sebep ve hikmeti nedir ? Gereği dahi eğerçi ma'lûm olunmadı. Ancak çend rûz mukaddem Kamaniçe cenerali tarafından bu kullarına bir kâğıd gelüp mefhûmunda Çeryunca nâm mahalde mukîm Nemçelü cenerali tarafından kendüsüne bir kâğıd gelüp mefhûmunda demiş ki tâifesi mat'ûn Âsitâne-i Aliyye tarafından Kalas İskelesine bir gemi gelmiş taun havfından membr ü ma'berleri sedd ü bend edeceğim deyu tahrir eylediğini zikr ve iş'âr olunmağla ve işbu taun havfı membr ü ma'berlerin sedd ü bendine sebep-i müstakille olduğu eğerçi akla karîb bir mânâdır. Ancak her şey gereği gibi tashih etdirilmek için mutemed casuslar kullarını sevk u tesyîr olup bi-mennihî teâlâ geldiklerinde her güne havâdis getürürler ise der-akab tahrir ve hâk-i pâ-yi iksir-âsâlarına tesyîr olunur.

Mühür
İsmail

...ve tarih-i kitâbdan bir gün mukaddem dil bilür ve mutemedün-aleyh casus kullarını mahsûs Ukranya cânibine sevk ve tesyîr olup inşâallâhu teâlâ geldikde ihbâr ve havâdisin sıhhat ve hakikatini terkîm ve hâk-ı pâ-yi devletlerine irsâl olunur.

Fî 29 N. sene [1]199 / [5 Ağustos 1785]

HAT, 17/749

[illegible][illegible][illegible]

مسعودی که شایه بر یکی حمله و دسیه ده عبادت و لشکره قرم هاستند نیز دفع ایمنی بک بشیر علی که طایفه
اود بشیر علی که هردخی شاعرا بدینگی و قرم هاستند متعنا منصور و زن دخی و بایده و اود کون میام و افس فیروز
و در دایره علی قرم دخی و بوجر بشیران نیز خیر اولیغه اقام تا ناره خبر و بر کلاخی کرده هفت غلام و بر دخی
اخذ و فرقه به کون و زب القید دینی و بوجره ایله علی قیدن تبعید و جمله هائی زنی کون و بنایک دسیه
اولیغی و عتبات و طور و زک کدایه بر کلا و زک و زده بر بر نه کینه و دایم و اولیغ اولیغ اولیغ اولیغ
قید دینی کایه ایملکه و اولیغه و قرم هاستند و خرق زیاد و اولیغ و اما تفاوت نظر خالی و اولیغه و اولیغ ایملکه
بایک بشیر علی که و کجکه و اصل و زبجه سخته و بر یکی و خانه شایه رفقه که سیمان مرز دخی و هرد و اولیغ
و زقا و لشکره و حضاره و دورن اولیغ و اقامه ایملکه اوده و بویکی تقی ابر

RUS İŞGALİNDEN SONRA KIRIM'IN GENEL DURUMU

GENERAL SITUATION OF CRIMEA AFTER THE RUSSIAN OCCUPATION

Kırım ahalisinden olup bu esnada meştâ-yı hümayûn'a vürûd eden Abdülkadir Ağa-zâde Mehmed Ağa kullarının takriridir

Fî 11 Ra. sene [1]202

Moskovlu Kırım ahalisinden asker olmak üzere bin beş yüz nefer tahrir ve İsveç Devleti üzerine tesyîr eylemek üzere Kırım Ceziresi'nden on dokuz mâh mukaddem ihrac ve Moskov memâlikinde vâkı' Kermencik'e vusûllerinde İsveçli ile akd-i müsâlaha olunduğu haberi vürûd eylediğine binâ'en zikrolunan asâkiri ikişer yüz ellişer nefer olmak üzere birbirlerinden tefrik etmiş olmağla başları olan Muhammed Şah Mirzâ ve maiyyetinde olan iki yüz elli nefer yek-zebân-ı ittifâk Moskovludan firara kavlı u karar etmiş olmalarıyla Leh hududuna takarrüb eylediklerinde cümlesi birden firar ve Leh kralı yanında meks ü karar edüp Moskovlu tarafından bi'd-defeât taleb olundukda iradetiyle vermiyeceğini ve gitmelerine cebr etmemek üzere alıkoyup Moskovluya cevap verdiğini ve ol vakitten berü Leh derûnunda ikâmet üzere olup beynlerinde bir mahzar tertib ve tahrir ve içlerinden Süleyman Mirzâ ile kendisi ve bir nefer refikını intihâb ve Deraliyye'ye ib'âs olundukların ve mahzar-ı mezkûr Süleyman Mirzâ hıfzında olup Mirzâ-yı mûmâileyh şehâmetlü Baht Giray Han tarafına gitmiş olmağla ânın dahi gelmek üzere olduğun ve Leh'den hurûcları Leh kralının ruhsatıyla olmayıp askerî zâbitlerinden bir nefer-i lebkiha ile mahfîce söyleşip Hotin'de olan Nemçe ceneraline bir mektub itâ ve kendileri Hotin cânibine göndermekle mektubu cenerale verip ol dahi bir kâğıd itâ ve Eflak hududundan İbrail'e isrâ eylediğin ve İbrail'e vusûllerinde mirzâ-yı merkûm bir nefer refikıyla han-ı müşârünileyh tarafına ve kendisi meştâ-yı hümayûna azîmet etdiğin,

Kırım Ceziresi'nde olan kabâil-i Tatar'ın zâbitleri kendi cinslerinden mirzâlar olup ve şerâ'it-i İslâmiye'yi icraya mâni' olmayup ancak de'âvî zuhûrunda Şer'-i mutahharaya râğbet olunmayup kendi re'yiyle mürâfaa eyledikleri ve sefer zuhûrundan berü adam başına senede bir defa altmışar para tahsil edip mâ-adâ bir şey taleb eylemediğin ve Kırım Ceziresi'nde olan kıla'dan birinin tamir ve tahkîmine ve asker ile takviyesine mübâşeret etmeyüp müceddeden dahi kal'a ve palanka inşâsına mübâderet etmediği ve kadîmi üzere terk olduğun ve cezire-i mezbûre muhâfazası için külliyetli asker göndermediği ve bazı mahallerinde olan asâkirinin cümlesi on bine bâliğ olur olmaz idüğün ve Kırım Ceziresi'ne ihtimâmı bu vechile olup ziyâde olmadığın ve Moskovlu'nun Kırım Ceziresi'nden olan asâkirinden mâ-adâ Moskov memâlikinde mevcud askeri olmayup her ne mikdâr askeri var ise Boğdan tarafına göndermiş olduğunu ve Moskovlunun galibiyeti hasebiyle külliyetlü asker mülâhaza olunur ise sefer-i hümayûn vuku'undan berü bazı mahallerden muhârebeye ve husûsen Özi ve İsmail ve Çerkes taraflarında olan muhârebelerde haddi mütecâviz askeri telef olduğu ve Özi muhâsarasında

şiddet-i şitâdan ve bazı mahallerde hastalık zuhûrundan dahi katı vâfir askeri helâk olup hatta Çerkes tarafına kırk bin asker ile memûr eylediği Yabuk Ceneral yedi nefer asker ile avdet ve mâ-adâsı telef ve izâ'at olduğu kendüye töhmet olup mahbûs olduğunu ve zâhiren galebesi sebebiyle asker ve cihât-ı sâire ile kuvvet u mikneti hiss olunur. Ammâ medâr-ı kuvveti bir galibiyet şâyiası olduğu şekk u gümândan ârî ve avn u inâyet-i Cenâb-ı Hayru'n-Nâsırîn ile galibiyet ve mansûriyet cânib-i İslâmiyân'da zuhûr eder ise derece-i kuvveti meydana çıkacağı bedîhî olmağla Moskovlunun hâlini görüp ve bilenlerden işidip vâkıf olduğum mertebesini ifadeye muktezâ-yı diyânet üzre mecbur olduğun,

El-hâletü hâzihî Boğdan tarafından olan Moskovlu askeri altmış bine ancak bâliğ olup anun dahi ekserisi cedîd asker olmağla mu'allem eski askeri on bin mikdârı olup ziyâde olmadığı ve cedîd asker mu'allem olmadığı cihetden muhârebede metânet edemez kelâmları beynlerinde söyleşdiklerini ve bir taraftan Volnitr tahrir etmek üzre olup ve Lehlüden asker talep eyledikde cevab verdiği ve Prusya ve Lehlü müttefik olup hatta iki mâh mukaddem Prusya Devleti tarafından on iki bin asker ile cebehâne ve mühimmât-ı sâire Leh kralının sâkin olduğu Varşova'ya vârid olduğun ve Lehlü vali dahi mevcut olan askeri ile Moskovlu hududuna gönderdiğini ve Prusya kralı muhârebe eder ise İsveç Devleti dahi muhârebe etmek üzre olduğun ve Prusya kralının ilân-ı harb etmesine İsveç Devleti muntazır idüğün Leh'de ikâmeti esnasından vâkıf olup tahkik eylediğün ,

Moskovlu'nun sanayi-i harbiyesi hîle ve desîseden ibaret olmağla Kırım ahalisinden tahrir ve ihrac eylediği bin beş yüz asker iken etrafa on beş bin asker havâdisini işâ'a eylediğini ve Kırım ahalisine mukaddemâ Mansûr tarafından zebh-i karâbîn ve üç gün sıyâm olunması haberi vürûd eyledikde ulemâ-yı Kırım dahi bu haber beşâret-i niyet-i hayr olduğun akvâm-ı Tatar'a haber verdiklerini kendülere töhmet azv edip cümlesini ahz ve Harkova'ya götürüp alıkodüğünü bu vesile ile ulemâ-yı Kırım'dan teb'îd ve cümle ahali-i Kırım'ı kendüye bend etmek desîsesi olduğu ve Osmanlı zuhûrunda kendisi ile beraber muhârebe etmek üzre birbirine kefile rabt edüp ve aralık aralık âdemler tayin ile kefillerini teyid etmekde olduğun ve Kırım ahalisinden havfı ziyâde olup daima nezâretten hâlî olmadığı ve ihrac eylediği bin beş yüz askere Germencik'e vâsıl olmadıkca esliha vermediğini ve han-ı müşârünileyh tarafına giden Süleyman Mirzâ dahi her dürlü ahvâle vâkıf olmağla mahzar ile vürûdunda ol dahi vâkıf olduğunu ifade etmek üzre idüğünü tahrir eder.

[21 Aralık 1787]

C. HR, 9047

*Han Hazinedârı Osman bin Hacı Bekir Efendi'nin Hansaray Haziresi'ndeki mezar taşı
Bahçesaray-Kırım*

پادشاه

۵

(1205)

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله

شوقلو کرمانلو مهابادلو قدرلو و فی هفتم افرم
بودغه صدر اعظمی قولری طرفزن وادو اولون تحریرانه حاله قوبان خانی اولو بخاری خان قولری
صدر اعظم مشارالیه سحدار به تحریرات کونبر و ب معینده اولو سابق و لومو نزل امیندین دیناری اعطاسی
و خان مشارالیه و فی جمعنه مباشرت اینکی سلو طین و عساکر فائده بخش و مصارف ساره بچون قدر کفایه افرم
خصوصی در بخش اولی قدر صدر اعظم مشارالیه و فی تیزالون اولو یکی بل بشوز غروش اردوی هابون قدر
افراز و ارسال اردوب لکن سنین سابقه لوده خان مشارالیه مصارف سفریه بچون کوندر یلا مبلغ و کاب هابون قدر
نیز اولنه کلدی و فی الحقیقه مشارالیه عجله کلینلو اچیه ارسالی مقضی اردوی و سحدارین تقریری و فی درماده
ابعاد اولی بران اولمش اولغله تحریر صدر اعظمی خلدیه سید سحدار مرقوم تقریری نفیم خاکهای عالیجی قدری
منظور ساهانه ری بودر فزو فرمان شوقلو کرمانلو مهابادلو قدرلو و فی هفتم افرم پادشاه حفر نکرید

KUBAN HANI BAHT GİRAY'A DARPHANE'DEN GÖNDERİLECEK MEBLAĞIN ARTTIRILMASI

INCREASING THE AMOUNT TO BE SENT FROM THE IMPERIAL MINT (DARPHANE) TO THE KUBAN KHAN BAHT GIRAY

Sene-i sâbıkada Han'a ve selâtine ne mikdâr akçe gönderildi, tarafıma bildirmez

Şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü velî-nimetim efendim Padişahım

Bu defa Sadrâzamları kulları tarafından vârid olan tahrirâtta, hâlâ Kuban Hanı olan Baht Giray Han kulları sadrâzam-ı müşârünileyhe silâhdârıyla tahrirât gönderip maiyyetinde olan sâbık ve lâhık nüzûl emînlerinin deynleri itâsı ve han-ı müşârünileyhe dahi cem'ine mübâşeret ettiği selâtin ve asâkir-i Tatar'a bahş ve masârif-i sâiresi için kadr-ı kifâye akçe tesyîr olunması husûslarını tahrir etmiş olduğundan, sadrâzam-ı müşârünileyh dahi tiz elden on iki bin beş yüz gurusu Ordu-yı Hümâyûn Hazinesi'nden ifrâz ve irsâl edüp lâkin sinîn-i sâbıkalarda han-ı müşârünileyhe masârif-i seferiyyesi için gönderilen meblağ Rikâb-ı Hümâyûndan tesyîr oluna geldiği ve fi'l-hakika müşârünileyhe icâleten külliyyetlü akçe irsâli muktezî idüğü ve silâhdârının takriri dahi Dersaadet'e ib'âs olunduğu beyân olunmuş olmağla tahrirât-ı Sadrâzamî hulâsasıyla silâhdâr-ı merkûmun takriri takdim-i hâk-i pâ-yi âlîleri kılındı. Manzûr-ı şâhâneleri buyuruldukda fermân şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü velî-nimetim efendim, Padişahım hazretlerindir.

Bu taraftan her mahalle başka akçe göndermek olamaz, orduya gider ondan münasib olan mahallere verirler, orduya giden akçe ancak bu misillü masârifât içindir. Şimdiye dek zahîre ve sâir levâzımât akçesinden başka orduya üç defada irsâl olunan bin beş yüz kîsedir. Şimdilik üç yüz kîse dahi Darbhâne'den ahz u irsâl edesiz. Han'a ne münasib ise vermelerini yazasız ve bu emrimi dahi yazasız

Defterdar Efendi'nin takriridir

Baht Giray Han'a Rikâb-ı Hümâyûn'dan külliyyetlü hazine gönderilmesi sadrâzamları tahrirâtında iş'âr ve istidâ edüp arz olundukda, han-ı müşârünileyhe sene-i sâbıkada ne mikdâr akçe gönderilmiş idüğü suâl-ı hümâyûn buyurulduğuna binâ'en iki yüz dört ve iki yüz beş senelerinde rikâbdan giden akçelerin mikdârını beyân eder bu defa ordudan gelen tahrirât derûnunda bazı tedâbire dair han-ı müşârünileyhin takriri bâlâsına han-ı müşârünileyhe iki yüz elli kîse akçe gönderilmek farızadan idüğü surhile işaret olunmuş bu bâbda ne vechile re'y ve irâde-i aliyye buyurulur ise fermân men lehü'l-emrindir.

Hâlâ Kuban Hanı şehâmetlü Baht Giray Han hazretlerinin vârid olan tahrirâtında ve silahdârı Hüseyin Ağa'nın takrir kâğıdında maiyyetine memûr sâbık ve lâhık nüzûl emînlerinin deynleri istifası ve tayinâtlarının itâ olunması ve be-tahsis celb ü cem'ine ibtidâr eylediği selâtin ve tâife-i Tatar'a itâ ve kendinin dahi masârif-i seferiyyesi ibkâ olunmak için kadr-ı vâfî akçe irsâli iltimâsında olduğu mûnderic ve mestûr olup nefsü'l-emr han-ı müşârünileyhin takviye-i bâzû-yı iktidarına itina olunmak lâzımeden olmakdan nâşî şimdilik tiz elden on iki bin beş yüz gurus Ordu-yı Hümâyûn Hazinesi'nden ifrâz ve han-ı müşârünileyhe irsâl olunup ancak sinîn-i sâbıkada müşârünileyhin masârif-i seferiyyesi rû'yet ve maiyyetine memûr selâtine itâ olunmak için tertib olunan meblağ Rikâb-ı Hümâyûn'dan irsâl oluna geldiği zâhir ve bâ-husûs bu sene-i mübâreke de maiyyetinde külliyyetlü selâtin ve asâkir ictimâ edeceğine binâ'en mebâliğ-i vefireye muhtac olduğu bâhir olmağla han-ı müşârünileyhin masârif-i seferiyyesi ve selâtin-i Cengiziye'ye itâ zımnında irsâli muktezî olan akçenin icâleten ve musâra'aten Deraliyye'den hazine-bend ile Ordu-yı Hümâyûn'a irsâl buyurulmasını devletlü inâyetlü Sadrâzam efendimiz hazretleri tahrir ve emr u fermân buyurmalarıyla sâdır olan fermân-ı âlîleri mücebince sene-i sâbıkada han ve selâtine ne mikdâr akçe irsâl olunduğunun kaydı Başmuhâsebe'den suâl olundukda, iki yüz dört senesine mahsûben han-ı müşârünileyhe harçlık olmak üzere bir defa Darbhâne-i Âmire'den yirmi beş bin gurus ve biraderleri sultana dahi yine iki yüz dört senesi Ramazanında Darbhâne-i Ma'mûre'den yedi bin beş yüz gurus ve yine sene-i mezbûrede def'a-i sâniyede han-ı müşârünileyhe harçlık olmak üzere kırk bin gurus ve maiyyetinde olan selâtine atıyye olarak yirmi bin gurus ve Tatarân'a tevzi' için dahi elli bin gurus ve iki yüz beş senesi evâhir-i Safer'inde yine han-ı müşârünileyhe atıyye olarak Darbhâne-i Âmire'den yirmi beş bin gurus verilmiş olduğu Başmuhâsebe'den derkenâr olunmuşdur. Manzûr ve ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda, her ne vechile emr ü irâde-i aliyyeleri buyurulur ise emr u fermân devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerindir.

[1205] / [1790-91]

HAT, 9992, 9978

The background of the page is a close-up, high-resolution image of a blue fabric, likely silk or satin, with deep, flowing folds and a subtle sheen. The lighting creates a gradient of blue tones, from a lighter, almost white highlight in the upper center to a deeper, more saturated blue in the shadows of the folds.

REFERANSLAR

NEŞREDİLEN BELGELERİN OSMANLI ARŞİVİ'NDE BULUNDUKLARI FONLARA GÖRE DAĞILIMI

DEFTER FONLARI

Divan-ı Hümayûn Mühimme Defterleri (A. DVNS. MHM.d)	
A. DVNS. MHM.d, 7/88	A. DVNS. MHM.d, 142/1433
A. DVNS. MHM.d, 7/96	A. DVNS. MHM.d, 147/882
A. DVNS. MHM.d, 7/124	A. DVNS. MHM.d, 151/65
A. DVNS. MHM.d, 7/335	A. DVNS. MHM.d, 153/691
A. DVNS. MHM.d, 61/41	A. DVNS. MHM.d, 157/783
A. DVNS. MHM.d, 83/39	A. DVNS. MHM.d, 166/563
A. DVNS. MHM.d, 83/101	A. DVNS. MHM.d, 167/158
A. DVNS. MHM.d, 83/102	A. DVNS. MHM.d, 167/869, 870
A. DVNS. MHM.d, 83/103	A. DVNS. MHM.d, 167/871
A. DVNS. MHM.d, 83/104	A. DVNS. MHM.d, 168/462
A. DVNS. MHM.d, 83/105	A. DVNS. MHM.d, 168/650
A. DVNS. MHM.d, 83/135	A. DVNS. MHM.d, 178/977
A. DVNS. MHM.d, 142/1344	A. DVNS. MHM.d, 178/978
Nâme-i Hümayûn Defterleri (NMH)	
NMH, 2/2	NMH, 2/78
NMH, 2/9	NMH, 2/81
NMH, 2/11	NMH, 2/82
NMH, 2/10	NMH, 2/83
NMH, 2/12	NMH, 2/84
NMH, 2/13	NMH, 2/85
NMH, 2/16	NMH, 2/86
NMH, 2/43	NMH, 5/1
NMH, 2/50	NMH, 5/10
NMH, 2/56	NMH, 5/11
NMH, 2/57	NMH, 5/12
NMH, 2/58	NMH, 5/13
NMH, 2/62	NMH, 5/14
NMH, 2/63	NMH, 5/38
NMH, 2/72	NMH, 5/94
NMH, 2/73	NMH, 5/95
NMH, 7/76	NMH, 6/54

BELGE FONLARI

Ali Emiri Tasnifi (AE)	
AE, Mahmud I, 184/14276	
Bâb-ı Asafi, Amedi-i Divan-ı Hümâyûn Evrakı, Kırım Bölümü (A. AMD. KRM)	
A. AMD. KRM, 1/6 A. AMD. KRM, 1/13 A. AMD. KRM, 1/30 A. AMD. KRM, 1/44	A. AMD. KRM, 1/66 A. AMD. KRM, 1/67 A. AMD. KRM, 1/71
Bâb-ı Asafi, Divan-ı Hümâyûn Evrakı, Kırım Bölümü (A. DVN. KRM)	
A. DVN. KRM, 1/3 A. DVN. KRM, 1/5 A. DVN. KRM, 1/19 A. DVN. KRM, 1/35 A. DVN. KRM, 1/39	A. DVN, KRM, 1/42 A. DVN. KRM, 1/54 A. DVN. KRM, 1/56 A. DVN. KRM, 1/64
Cevdet Tasnifi (C)	
C. AS, 37268 (Askeri) C. AS, 43650 C. DH, 1559 C. DH, 1953 C. DH, 4809 C. DH, 12097 C. DH, 13084 C. DH, 13187 C. DH, 13852 (Dahiliye) C. DH, 15891 C. EV, 1660 (Evkâf) C. EV, 6551 C. HR, 460 C. HR, 618 C. HR, 849 C. HR, 997 C. HR, 1073 C. HR, 1755 C. HR, 3378 (Hariciye)	C. HR, 3928 C. HR, 3976 C. HR, 3977 C. HR, 4298 C. HR, 4676 C. HR, 5001 C. HR, 5346 C. HR, 5853 C. HR, 6558 C. HR, 9047 C. ML, 9883 (Maliye) C. MTZ, 40 C. MTZ, 325 C. MTZ, 496 C. MTZ, 691 C. MTZ, 878 (Eyalet-i Mümtaze) C. MTZ, 913 C. MTZ, 951 C. MTZ, 958

Hatt-ı Hümayûn Tasnifi (HAT)	
HAT, 60 HAT, 255 HAT, 262-a HAT, 346-a HAT, 337-d HAT, 443-b	HAT, 749 HAT, 58444 HAT, 57856 HAT, 58520 HAT, 9992, 9978
İbnülemin Tasnifi (İE)	
İE. ENB, 72 (Ensab)	İE. HR, 854 (Hariciye)

The background of the entire page is a close-up photograph of a blue fabric, likely silk or satin, with deep, flowing folds and a subtle sheen. The lighting creates a gradient of blue tones, from a lighter, almost white highlight in the upper center to a deeper, more saturated blue in the shadows of the folds.

İNDEKS

A

Abaza, 297, 331

Abaza Mehmed Paşa, 240

Abdi Paşa, 305, 308

Abdulveli Paşa, 271

Abdülvehhâb Ağa, 264

Selanik ayânından kapıcıbaşı, 264

Abdülvelî Paşa, 263

Şahin Giray'ın veziri, 263

Abdüssamed Halife, 118, 119

Sultan Mehmed Han Câmîi imamı, 118

Acidere iskelesi, 188

Acu Kalesi, 131, 293, 294

Âdil Şah

Han'ın ağalarından, 322

Ahmed

Kefe Beylerbeyisi, 161, 171

Ahmed

Zağarcıbaşı, 102

Ahmed Ağa

Dergâh-ı âli kapıcıbaşılarından, 72

Akay Mirzâ, 277

Akdeniz, 120, 312

Akıntıburnu, 111

Akkaya, 271

Akkirman, 31, 43, 115, 283

Akkirman İskelesi, 188

Akmescid, 256, 271, 272, 275, 276, 277

Aksu, 283, 307

Aleksandr

Eflak Voyvodası, 286

Aleksiy Blesky

Zaparova Zâbiti, 198

Ali

Karaman Beğlerbeğisi, 231

Ali

Kefe Kadısı, 51

Ali Ağa

kapucubaşı, 240

Ali Bey

Acu Sancağı Beyi, 131

Ali Bey

Canik muhassılı, 240

Âl-i Osman, 305

Ali Paşa

Aydın muhassılı, Boğdan muhâfazasına
memûr, 102, 233, 262, 297, 317, 325

Ali Paşa

Bender ser'askeri, 231

Ali Paşa

Gence Muhâfızı, 135

Ali Paşa

Muhâfız-ı Hazinedâr, 311

Ali Paşa

Özi Muhâfızı, 308

Ali Paşa

Soğucak Muhâfızı, 319, 331

Trabzon Valisi, 310, 317, 319

Alikurna, 312

Almalı, 271

Aluşta, 277

Amasya, 320

Anadolu, 153, 247, 276, 299

Anadolu sahili, 240, 312

Anapa, 297

Arnavud, 271, 276

Arslan Giray, 304, 209, 211, 299, 319

Kırım Hanı, 185

Nureddin Sultan, 213

Arslan Şah, 256

Asaf Emin

çukadâr, 277

Asâkir-i Mansûre, 233

Âsitâne, 39, 40, 54, 60, 66, 78, 102, 110, 149,
161, 171, 188, 205, 217, 257, 279, 313, 315,
319, 320, 324, 325, 329, 333
Avlita, 275, 276, 277, 326
Ayinelikavak, 301, 302
Azak, 78, 79, 96, 102, 103, 224

B

Babadağ, 292, 293, 294
Bahadır Giray, 123, 263, 297, 299, 301, 302,
304, 317, 319
Bahadır Mirza, 158
Bahçesaray, 163, 256, 271, 272, 276
Bahr-ı Siyah, 78, 79, 158, 312
Bahr-i Azak, 158
Bahr-i Baltık, 312
Bahr-i Sefîd, 312
Baht Giray, 127, 129, 135, 217, 253, 255, 256,
265, 276, 277, 283, 308, 335, 340, 341
Balaklava, 161, 255, 256, 276, 326
Balçık, 45
Balta, 307
Baradak Bey, 29
Başmuhâsebe, 193, 202, 205, 206, 221, 222, 246,
257, 258, 341
Bender, 115, 137, 217, 231, 304, 311, 326
Bergüşat, 135
Beşdepe, 292, 293
Bey Arslan Mirzâ
 ümerâ-i Mansûryândan, 322, 323, 324
Biga Sancağı, 279
Birezek Adası, 264
Bodrum, 311
Boğazhisar, 105
Boğdan, 115, 187, 188, 231, 233, 283, 284, 286,
289, 335, 336
Bolu, 149
Boztice, 292

Bucak, 60, 96, 115, 179, 180, 217, 230, 264, 283,
289, 307, 308

Buriçe, 256

C-Ç

Cafer

Sultan Bayezid Camii hatibi, 50
Canbeg Giray Han, 34, 37, 39, 40, 177
Canbolat Bey, 219
Canıbek Giray Sultan
Canik Sancağı, 102, 317
Canikli Ali Paşa
 Trabzon valisi, 271, 319, 325
Cantemir Mirzâ
 Şiriniyândan, 322, 323, 324
Celdeli İğnad Kazakları, 292, 293
Cerha, 233
Cizye Muhâsebesi, 294
Cobrica, 31
Cuhûd Kalesi, 263
Çamlıca kayığı, 297, 299, 311
Çavum Mirzâ, 115
Çavuşbaşı Ağa, 301
Çeçürin
 Kiev cenerali, 197
Çelebi Mehmed Efendi
 Sultan Kethüdası, 310
Çerâkise,
Çerkes, 27, 29, 96, 103, 111, 129, 219, 292,
293, 297, 325, 331, 335, 336
Çıldır Valisi Süleyman Paşa, 271
Çoban Giray, 255
Çongar Palangası, 158, 256
Çorum, 231, 233
Çorum mutasarrıfı

D

Darbhâne-i Âmire, 341
 De Balmaine
 Rusya cenerali, 304
 Defterhâne, 129
 Deli Petro, 313
 Deli Sultan, 277
 Deligöl, 264
 Demirkapu, 29
 Deraliyye, 135, 169, 177, 205, 206, 209, 211, 221, 222, 240, 247, 248, 271, 272, 276, 277, 286, 287, 297, 301, 308, 319, 320, 331, 340, 341
 Dergâh-ı mu‘allâ yeniçerileri ocağı, 231
 Derviş Ahmed
 Babadağı Nâibi, 293
 Devlet Giray,
 Devlet Giray Han, 21, 25, 34, 37, 40, 37, 113, 118, 119, 123, 120, 245, 257
 Devlet-i Aliyye, 47, 54, 60, 78, 113, 127, 135, 140, 147, 149, 158, 163, 175, 205, 206, 217, 219, 221, 222, 224, 230, 231, 243, 245, 256, 257, 258, 263, 264, 267, 269, 276, 277, 284, 286, 289, 292, 294, 297, 301, 302, 304, 307, 310, 311, 312, 313, 315, 319, 320, 323, 326, 331, 333
 Devlet-i Rûsiyye, 175, 323
 Dîvân-ı Hümâyûn, 129, 215, 292
 Diyarbekir, 233
 Doğan Kalesi, 79
 Donanma-yı Hümâyûn, 34, 39, 40, 43, 102, 111, 120, 267, 311
 Donaviçse, 292, 293
 Dukakin Sancağı, 127, 217

E-F

Ebu Bekir
 Han'ın ser-hazinedarı, 322
 Ebubekir
 Bender Muhâfızı, 305
 Ebussuûd Efendi
 kadıasker, 125
 Edirne, 123, 240
 Eflak, 111, 258, 286, 315, 335
 Elmaslı Hüseyin Ağa, 123
 Emir Musa, 319
 Emir Şah
 Mîr Mansûr, 322
 Engürüs, 78, 84
 Ereğlîli Hasan Reis, 262
 Ermeni, 320
 Erzurum, 102
 Eyalet-i Rumeli, 233
 Eyalet-i Sivas, 233
 Faş, 240
 Fetih Giray
 Hanzâdelerden, 93, 133, 135
 France, 315

G-H

Gazi Bey, 219
 Gazi Giray Han
 Kırım Hanı, 110
 Gazi Hasan Paşa
 Kapudân-ı Derya, 267
 Gazze, 267
 Gelibolu, 167, 185, 289
 Gence, 135
 Gerece, 149
 Giray Sultan, 177
 Gögen, 276

Gözleve, 147, 161, 256, 272, 277
Hacı Ali Paşa, 262, 317
 Kırım Seraskeri, 262
Hacı Giray Sultan, 179, 275, 289
Hacı Hasan köyü, 265
Halil Hamdi Efendi
 Tersane-i Âmire Emîni, 301
Halil Paşa, 217
Halil Paşa yurdu, 115
Halim Giray Han, 255, 289
Hamid Efendi
 Han'ın Divan Kâtibi, 205
Hamza Bey, 219
Hanmirzâ oğulları, 115
Hantepesi, 233
Harac Muhâsebesi, 292
Haram Tuzla, 147
Harkova, 336
Harsun, 304
Hasan Efendi
 Tersane-i Âmire Emîni, 310
Hasan Paşa
 Vezir, 31, 34, 43, 266, 299
Hatîr Şah, 304
Haydar, 115
Hazine-i Âmire, 87, 129, 163, 191, 193, 292, 293
Heyhat sahrâsı, 264
Hırka-i şerîf, 105
Hırvatlık, 315
Hızır İlyas, 292, 293
Hocabey iskelesi, 312
Hotin, 187, 217, 230, 231, 233, 304, 311, 333, 335
Hüsâm Giray Sultan, 177
 Ali Giray Sultanzâde, 177
Hüseyin Ağa
 Veznedârbaşı, 87, 131, 341
Hüseyin Halife
Hâssa mimarlarından, 158, 163

İ-İ

İbrahim
 Hâssa Şahincibaşı, 167
İbrahim Paşa
 Gence Muhâfızı, 135
İbrahim Paşa
 Kırım cânibi seraskeri olan Anadolu Valisi, 235, 237
İbrahim Paşa
 Özi Beylerbeyisi, 43
İbrail, 335
İdris Reis
 Başreis, 276
İğnad Kazakları, 292, 293, 294
İlsadet, 230
İndal suyu, 271
İpşir Hüseyin
 Yenikal'a Muhâfızı, 127
İran, 135, 171
İsakçı, 153, 173, 258, 293
İskenderiye, 217
İskenderiye Sancağı, 127
İslâm Giray Han, 29, 135
İslâm Giray Sultân
 Bucak Ser'askeri, 230
İsmail, 153, 258, 279, 308, 313, 335
İsmail Ağa
 Hazinedar başı, 322, 323, 324
İsmail Paşa
 Veziriazam, 66, 78
İstanbul, 21, 171, 205, 221, 310, 313, 329
İstanköy Ceziresi, 137
İstanköylü Eyüp
 Kapudân, 185
İsveç devleti,
İsveç Devleti, 335, 336

İvaz Ağa

Ser-mehterân-ı hayme, 87

İzmir, 21

K-L

Kabartay Kabilesi, 219

Kaçıbağçesi, 255

Kadıoğulları, 115

Kadir Giray Sultan, 272, 277

Kadırsah Mirzâ, 283

Kâğıd-ı âbâdî, 206

Kâğıd-ı İstanbul, 206

Kale-i Cedîd, 131

Kalas iskelesi, 333

Kalgay Sultan, 34, 40, 37, 78, 84, 96, 103, 110, 111, 147, 225

Kalmuk, 105

Kalpaki, 307

Kamaniçe, 333

Kamanovi, 197

Kantemir ihtilâli, 31

Kaplan Bey

Kabartay beyi, 29

Kaplan Giray Han, 144

Kırım Hanı, 120, 131, 135, 140, 237, 292, 293, 294

Kaplan Giray Sultan, 110, 111, 113, 292, 276

Karabudak Bey

Kumuk beylerinden, 29

Karadağlı Mahmud, 275

Karadeniz, 149, 225, 312

Karaman beylerbeyi, 233

Karasu, 255, 256, 263, 271, 299, 319

Karasu köyleri, 263

Karlılı Sancağı, 153

Kars, 171, 173

Kasım, 102

Kasım Ağa

Kefe Beylerbeyi, 131

Kaspolat, 219

Kastamonu, 149

Kataf, 257

Kavşan, 230, 231

Kaynarca, 301, 322

Kazak, 43, 175, 197, 198, 257, 272

Kazaklar, 293, 294

Kazancioğlu el-Hâc Ali, 325

Kazancioğlu Hacı Ali Reis, 325

Kazgan Tatarı, 307

Kefe, 25, 34, 37, 39, 43, 47, 50, 51, 118, 119, 125, 147, 149, 155, 159, 161, 164, 195, 224, 240, 256, 262, 271, 272, 276, 299, 307, 308, 317, 325

Kemahlı Yusuf, 277

Kerç, 319

Kermencik, 335

Kerş, 102, 272, 283

Kethüdâ Bey, 310

Kılburun, 131, 264, 265, 307

Kınaz Prozorovski, 255

Kırım, 23, 27, 29, 31, 34, 37, 39, 40, 43, 50, 54, 60, 66, 78, 79, 84, 90, 96, 102, 105, 110, 111, 113, 115, 118, 120, 127, 129, 131, 133, 135, 140, 144, 147, 149, 153, 155, 158, 161, 163, 167, 169, 171, 173, 179, 185, 188, 191, 195, 200, 202, 206, 209, 211, 215, 217, 219, 221, 222, 224, 225, 230, 233, 235, 237, 238, 240, 245, 246, 247, 251, 253, 255, 256, 257, 258, 262, 263, 264, 265, 267, 269, 271, 272, 275, 276, 277, 281, 283, 284, 286, 289, 292, 293, 299, 301, 302, 304, 307, 308, 310, 315, 317, 319, 322, 323, 325, 326, 333, 335, 336

Kırım Giray Han

Kırım Hanı, 188, 191, 195, 217, 219

Kırım Hanlığı, 34, 37, 39, 66, 110, 113, 167, 200, 209, 211, 219, 230, 257, 293, 323

Kiev, 197

Kili, 153, 292, 293
Koçhisar, 149
Konstantiniyye, 161
Korogine, 230
Köstendil, 217
Kuban, 127, 183, 219, 251, 257, 272, 277, 292, 293, 297, 331, 341
Kusay Bey
 mirza, 219, 255, 256, 271
Labseki Kazâsı, 279
Lalelili Mustafa Efendi, 310
Lazlar, 187
Leh, 78, 84, 111, 179, 217, 258, 264, 284, 304, 333, 335, 336

M-N

Maksud Giray Han
 Kırım Hanı, 123, 135, 195, 215, 243
Mankub, 25, 50, 51, 125, 256
Mansûroğlu kabilesi, 276
Matbah-ı Âmire, 177
Mehmed
 Çorum Mutasarrıfı, 233
Mehmed
 Han'ın ser hazinedarı, 322
Mehmed
 Jana beyi, 29
Mehmed
 Turnacıbaşı, 102
Mehmed Ağa, 279
 Silâhşôrân-ı hâssa, 144
Mehmed Ali Kapudân, 276
Mehmed Bey
 Kumuk beylerinden, 29
Mehmed Çelebi, 253, 255
Mehmed Emin Paşa
 Diyarbakir vâlisi, 231, 233

Mehmed Giray
 Kırım Hanı, 31, 34, 37, 43, 45
Mehmed Giray Beg
 Soğucak Beği, 297
Mehmed Giray Beg, 297
Mehmed Giray Han
 Kırım Hanı, 31, 39, 47, 202
Mehmed Halife
 Mimar-ı Hâssa, 163
Mehmed Paşa
 Derya Kapudânı, 149
Mehmed Paşa
 Hotin ser'askeri olan Rûmeli Vâlisi, 231
Mehmed Paşa
 Kefe cânibi seraskeri, 155, 158
Mehmed Paşa
 Vidin muhâfızı, 286
Mehterhâne, 87
Memâlik-i İran, 135
Memâlik-i Mahrûse, 54, 225, 258
Mengli Giray,
Mengli Giray Han
 Kırım Hanı, 113, 125, 127, 133, 156
Mesevri, 247
Mirhorad, 230
Misuri iskelesi, 312
Moravî Ali Paşa, 137
Moskov/lu, 90, 111, 140, 149, 217, 219, 224, 230, 245, 251, 255, 256, 258, 263, 264, 265, 267, 271, 275, 276, 277, 286, 292, 293, 310, 313, 320, 325, 326, 333, 335, 336
Muhammed Şah Mirzâ, 335
Murtaza
 Kal'a-yı cedid muhafızı, 118, 326
Murteza
 Han'ın ser hazinedarı, 322
Musallî
 Sekbanbaşı, 102

Muslı Paşazâde Salih, 169

Musluhiddin

Kadı, 322

Mustafa Ağa, 123, 299

Mustafa Efendi

Defter Emîn-i sâbıkı, 301

Mustafa Paşa

Serasker, 79, 90, 105

Müftî-zâde Ahmed Efendi

İstanbul Kadısı, 310

Nehdat suyu, 271

Nehr-i İndal, 271

Nehr-i Kuban, 293, 294

Nehr-i Özi, 175

Nehr-i Sarısu, 115

Nehr-i Tuna, 60, 213, 243, 286, 287, 292, 293, 294, 304

Nehr-i Turla, 115

Nemçe, 315, 333, 335

Neşatâbâd sahilsarayı, 310

Nevrûz, 243, 279

Niğbolu Sancağı, 173

Nogay, 27, 96, 115, 147, 219, 297

Numan Paşa

Özi Valisi, Bender muhâfazasında olan, 180

Nureddin Sultan, 78, 84, 96, 110, 111

O-Ö

Ohri Sancağı, 127, 147, 158, 159, 197, 217, 237, 238, 256, 272, 276, 277

Ordu-yı Hümâyûn, 163, 230, 231, 340, 341

Orhangrad, 230

Osman Ağa

Or kalesi dizdar-ı sânisî, 197

Osmanlı Devleti, 276

Özi, 43, 96, 102, 103, 115, 131, 175, 231, 240, 255, 256, 262, 263, 264, 265, 272, 283, 284, 299, 304, 307, 311, 312, 317, 326, 335

P-R

P[r]ozorovski, 271, 255, 272, 275

Patonki, 304

Pavlo, 292, 293

Perzak, 283

Petro, 292, 293

Prizren, 217, 312

Prusya Devleti, 336

Pulak askerleri, 264

Raş, 272

Razdingölü, 292

Remle, 267

Resmî Ahmed Efendi, 301, 310

Ribat, 158, 263, 272

Rodos, 23, 120, 133, 167, 289

Rumeli, 110, 120, 213, 215, 240, 245, 289, 329, 331

Rus, 27

Rusumi Bey

Kaytak beyi, 29

Rusya/lı, 175, 197, 198, 243, 245, 257, 258, 279, 283, 286, 299, 301, 302, 304, 307, 308, 310, 312, 315, 317, 319

S-Ş

Sahib Giray Han, 329, 331

Sahilsarayı, 310

Sahrâ-yı Bender, 230

Said Efendi, 310

Sakız, 120

Sakız İskeleyi, 120

Salih

Ümerâ-yı deryadan, 185

Salih Ağa, 197

Or kalesi dizdarı, 197

Salih Giray Sultan, 129

Saltanat-ı Seniyye, 245, 257, 258, 269

Saray-ı Vize, 209

Sarbân Ali
Dergâh-ı Mu‘allâ gediklilerinden, 233
Sarıpolat İskeleyi, 256
Sasık Bahri, 158
Sefer Gazi Mirzâ, 158
Selâmet Ağa
Kırım askeri başbuğu, 263
Selâmet Giray Han, 195
Kırım Hanı, 158, 161, 167, 177
Selâtin-i Cengiziyân, 135, 217, 341
Selim Giray Han, 54, 66, 78, 84, 90, 96, 102, 110, 167, 169, 171, 179, 200, 202, 206, 209, 211, 221, 262, 264, 269, 272, 275, 283
Selman Şah, 256
Sergöl, 118
Sevâhil-i Tuna, 153, 188, 243
Seyyid Abdülcelil
Naib, 322
Seyyid Molla Ahmed, 255
Seyyid Muhammed, 50, 51
Seyyid Mustafa Ağa, 299
Seyyid Selami Efendi
hâcegân-ı dîvân-ı hümayûndan, 175
Seyyid Sunullah, 50, 51
Sinob, 147, 149, 150, 240, 297, 311
Siyavuş Paşa
Veziriazam, 60
Soğucak, 297, 319, 325, 331
Sohum, 240
Soluh Bey
Kanari beyi, 29
Subuh Bey
Kemirgöylü beyi, 29
Suğdak, 25, 34, 125
Sultan Bayezid Han, 50, 51
Sultan Mehmed Han Câmii, 119
Kefe'de, 118
Sultan Selim Han, 115

Sülale-i Cengiziye, 257, 322, 323
Süleyman, 297
Kefe defterdarı, 158
Süleyman Ağa, 47
Süleyman Kapudân, 276
Süleyman Mirzâ, 335, 336
Sünne Boğazı, 292, 293
Sürhay Han
Şirvan Hanı, 135
Sürzef Bey
Kemirgöylü beyi, 29
Süveyş Kapudânlığı, 105
Şahbaz Giray Sultan, 105
Şahin, 43
Şahin Giray, 34, 37, 40, 43, 179, 253, 255, 256, 257, 263, 271, 272, 275, 276, 277, 283, 284, 286, 297, 299, 301, 304, 305, 307, 308, 317, 319, 320, 322, 323, 324, 325, 326, 329, 331
Şamhalin
Kumuk hâkimi, 29
Şehbâz Giray Sultan, 96
Şems Ahmed Efendi
Reisülküttâb, 66
Şeyh Mirzâ
Şirin beylerinden, 255
Şirvan, 135

T-U-Ü

Tabesan, 219
Tagan Kalesi, 78
tâife-i Tatar, 304
Taman, 29, 34, 102, 125, 161, 272, 277, 297, 307, 329
Taşköprü, 149
Tatar, 29, 31, 34, 39, 43, 60, 61, 78, 84, 111, 115, 129, 133, 135, 147, 171, 187, 195, 197, 217, 230, 231, 238, 251, 255, 257, 258, 263, 272, 275, 279, 283, 304, 322, 323, 325, 336, 340, 341

Temrük, 102, 297
 Tersane-i Âmire, 185, 301, 311
 Tırhala, 217
 Tohtamış Giray Sultan, 272, 277
 Tolcı, 292, 293
 Trabzon, 102, 173, 310
 Turla Suyu, 230
 Uçoba Karakolhânesi, 158
 Uyvar gazâsı, 47
 Ülgün, 276
 Ünyeli Kara Mehmed Reis, 325, 326
 Üryanî-zâde Mustafa
 Babadağ kadısı, 292
 Üsküb, 217

V-Y-Z

Vâhidü'l-Kahhâr, 251
 Varna, 248
 Varna Mahkemesi, 248
 Varşova, 336
 Veli Paşa
 Dergâh-ı Mu'allâ kapucılar kethüdâsı, 110
 Veli Seyyid Şah
 Serasker, 255, 277
 Venedik, 315
 Vezir Hüseyin Paşa
 Bender muhâfızı, 217
 Vezir İbrahim Paşa
 Derya Kapudânı, 224
 Vezir Yeğen Mehmed Paşa
 Özi Valisi, 255
 Vidin, 286, 287
 Vilâyet-i Kızılbaş, 135
 Vulçitrın, 217
 Yabuk Ceneral, 336
 Yahya Çavuş
 Dergâh ı Mu'allâ çavuşlarından, 45

Yalta İskeleyi, 256
 Yanbolu Kazâsı, 113
 Yasef Yahudi
 Bezirgan, 123
 Yaş, 333
 Yedisân kabilesi, 187, 188, 217, 289
 Yeğen Mehmed Paşa
 Özi Valisi, 263
 Yeni Kal'a, 255, 256, 272, 276, 319
 Yeniçeri Ağası, 253, 311
 Yeniköy, 276
 Yenipazarlılar, 105
 Yergöğü Kalesi, 311
 Yimuza oğulları, 115
 Yunus Bey
 Saltanay beyi, 29
 Yusuf Paşa
 Özi Valisi, 115
 Yusuf Paşazâde Hasan
 Kili muhâfazasına memûr, 153
 Zer-i mahbûb, 140, 144
 Zorbey Bey
 Baslenay beyi, 29
 Zülfikâr, 45
 Mehmed Giray Han'ın Mirahur'u, 45

